Regionalizarea

Premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României

Mirela Minică
(coordonator)

Presa Universitară Clujeană

MIRELA MINICĂ
(coordonator)

●

REGIONALIZAREA

Premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României

MIRELA MINICĂ
(coordonator)

REGIONALIZAREA

PREMISĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ ȘI ECHILIBRATĂ A ROMÂNIEI

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ
2021

Publicarea acestei cărți a fost finanțată
din Fondul de Dezvoltare al Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, 2020

Asociația Facultăților de Economie din România
Proiect educațional și de cercetare
Școala de vară RESPECT – Orșova, septembrie 2014

Referenți științifici:
Conf.univ.dr. Solomia Andreș
Conf.univ.dr. Doina Rada

ISBN 978-606-37-1194-7

Universitatea Babeş-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruţa Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

CUPRINS

PREFAȚĂ

Acest volum este dedicat părinților fondatori ai Asociației Facultăților de Economie din România (AFER) create în ianuarie 2005, regretatului prof.univ.dr. Ion Ghe. Roșca, Rector al Academiei de Studii Economice București și domnului prof.univ.dr. Constantin Roșca, Universitatea din Craiova, primul secretar general al AFER, cel care prin devotament, implicare și profesionalism a inițiat proiectul educațional și de cercetare prezentat în această carte.

În speranța că acest volum va reprezenta un exemplu de bună practică în relația cadre didactice-studenți de elită, un proiect reușit de colaborare interuniversitară și o mărturie a îndeplinirii misiunii AFER de „identificare și promovare a celor mai bune practici consacrate la nivel național și internațional în materie de educație, cercetare științifică și management universitar", invităm cititorii să ne însoțească în abordarea teoretică și practică a problematicii regionalizării României.

Având convingerea că acest demers va continua și va evolua, toate cadrele didactice și studenții implicați vă vor împărtăși în paginile următoare rezultatele activităților de documentare și cercetare, impresiile și abordările lor de echipă și individuale.

Pentru mine, personal, acest proiect a fost o mare reușită profesională, o amintire minunată despre oameni, idei, experiențe inedite, o colaborare excepțională cu principalii organizatori, colegii de la Universitatea din Craiova, Facultate de Științe Economice, a cărei absolvente cu mândrie pot spune că sunt, cu mentorul și modelul meu profesional prof.univ.dr. Constantin Roșca și cu președintele AFER, de la acea dată, prof.univ.dr. Ioan Talpoș, de la Universitatea de Vest din Timișoara.

Publicarea acestui volum nu ar fi fost posibilă fără susținerea financiară primită prin acordarea unui *grant seed* coordonatoarei volumului de către Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca.

Vă invităm să descoperim ce au realizat împreună, în mai puțin de o săptămână, 28 studenți și 12 cadre didactice, într-o locație de vis pe malul bătrânului Danubius, în toamna anului 2014.

Conf.univ.dr. Mirela Minică, coordonator volum
Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca
Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor
Departamentul Administrarea Afacerilor Reșița
Iulie 2021

CUVÂNT ÎNAINTE

Într-o societate în care dezvoltarea personală se împletește armonios cu lucrul în echipă, rolul unei asociații precum Asociația Facultăților de Economie din România (AFER) este definitoriu.

Ideile novatoare care au stat la baza înființării acestei asociații se regăsesc și în proiectul educațional și de cercetare RESPECT care are ca temă: *Regionalizarea – premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României.* Acest proiect s-a derulat, în perioada 9-17 septembrie 2014, sub forma Școlii de vară „RESPECT" organizată în orașul Orșova.

Tema proiectului didactic și de cercetare, s-a pliat pe dezbaterile desfășurate la nivel național referitoare la regionalizare și a dezbătut opiniile specialiștilor în domeniu, reușind, ca prin lucrul în echipă, să fundamenteze diferite modele de dezvoltare regională ce pot fi integrate într-o nouă organizare pe regiuni administrative a țării noastre.

Complexitatea activităților derulate la cea de a VI-a ediție a școlilor de vară organizate de către AFER s-a reflectat în tipologia diversă a acestora, precum: activități didactice de predare, susținute de către cadrele didactice de la universități de prestigiu din țară; activități de învățare; activități de cercetare; activități de documentare și vizite de lucru; precum și activități de socializare, comunitare și umanitare.

Școala de vară, prin obiectivele sale și prin implicarea atât a cadrelor didactice, cât și a studenților, a fost definită ca fiind un eveniment etalon pentru formarea competențelor acționale de lucru în echipă la studenți și pentru implicarea civică în dezbaterea strategiei de regionalizare a României.

Școala de vară a fost organizată sub coordonarea Facultății de Științe Economice din cadrul Universității din Craiova, fiind implicate și cadre didactice și studenți de la Centrul universitar Drobeta Turnu Severin.

Mulțumim tuturor participanților și organizatorilor pentru seriozitate, implicare și rezultatele obținute!

Prof.univ.dr. Ioan Talpoș

Președintele Asociației Facultăților de Economie din România (AFER)

Octombrie 2014

INTRODUCERE

Lucrarea științifică cu titlul „Regionalizarea – premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României” este rodul unui efort de echipă realizat de către studenți și cadre didactice la Școala de vară „RESPECT” ce s-a desfășurat în perioada 9-17 septembrie 2014 la Orșova.

Această Școala de vară a constituit o recompensă pentru studenții ce au participat și care s-au remarcat la Olimpiada Națională a Economiștilor în Formare – ONEF.

Structura acestei lucrări este construită în jurul proiectului educațional și de cercetare Școala de vară „RESPECT” și însumează proiectele de cercetare ale celor patru echipe participante. Astfel, fiecare echipă a reprezentat o Macroregiune și, ca denumire, fiecărei echipe i s-a atribuit o culoare (Macroregiunea 1 – Albastru; Macroregiunea 2 – Galben; Macroregiunea 3 – Roșu; Macroregiunea 4 – Verde).

Pe parcursul derulării Școlii de vară au fost realizate activități care au promovat lucrul în grup, a fost încurajată interrelaționarea, s-a pus accent pe managementul eficient al echipelor. Toate aceste activități s-au desfășurat sub coordonarea formatorilor și cu sprijinul directorului științific.

Componenta științifică a proiectului este reprezentată și de o documentarea bibliografică bogată, dublată de o participare la activitățile de tutoriat ceea ce a condus la alegerea unui model de organizare pe regiuni administrative a României, pe care fiecare echipă l-a susținut în fața celorlalți colegi.

Echipa „ALBASTRU” a fost compusă din patru studenți de la Universitatea *Babeș-Bolyai*, Cluj-Napoca, doi studenți de la Universitatea *Transilvania* din Brașov și un student de la Universitatea *Agora,* Oradea. Această echipă a elaborat un model de regionalizare a României, raportându-se la modelele ce au fost elaborate până în prezent. În final, au ales ca variantă optimă de regionalizare, varianta propusă de premierul Victor Ponta bazată pe divizarea României în 8 regiuni, corespunzătoare actualelor regiuni de dezvoltare. Contribuția acestei echipe a constat în aceea că, în modelul propus de Victor Ponta, au considerat ca fiind necesară schimbarea denumirilor regiunilor geografice în: Moldova (regiunea Nord-Est), regiunea Danubiano-Pontică (Sud-Est), Muntenia (Sud), Oltenia (Sud-Vest), Banat (Vest), Ardeal (Nord-Vest), Transilvania (Centru), iar cea de București-Ilfov rămânând neschimbată.

Echipa „GALBEN” a fost alcătuită din trei studenți de la *Universitatea din Craiova* și din cate doi studenți de la *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași* și de la *Universitatea „Ovidius” din Constanța*.

Această echipă a realizat un studiu de caz ce a constat în analizarea modelelor de regionalizare aflate în dezbatere națională și a finalizat cu alegerea celui mai reprezentativ model pentru România. Astfel, cea mai eficientă variantă de regionalizare a fost considerată ca fiind modelul propus de către PDL, deoarece respectă principiile și criteriile sugerate în legislația europeană. Optimizarea modelului se poate realiza printr-o serie de modificări precum: redenumirea regiunilor; granițele județelor intraregionale să fie păstrate ca un prim criteriu spațial ce trebuie respectat pentru realizarea unei colaborări între județe și nu o fragmentare a acestora. Noua variantă cuprinde opt regiuni, redenumite astfel: Moldova, Dunărea de Jos, Muntenia, Oltenia, Banat, Centru, București-Ilfov și Transilvania.

Echipa „ROȘU" alcătuită din studenți de la *Universitatea din Craiova* și de la *Academia de Studii Economice* consideră că modelul de regionalizare cvasiromânesc, pune în evidență potențialul diversificat al fiecărei regiuni, respectiv din punct de vedere: turistic, industrial sau din punct de vedere al proximității față de rețeaua trans- europeană de transport (TEN-T).

Echipa „VERDE", alcătuită din studenți de la trei universități (*Universitatea din Craiova, Universitatea de Vest Timișoara* și *Universitatea „Eftimie Murgu" din Reșița*) a analizat actualul plan de regionalizare a României cu privire, în principal, la efecte, costuri, beneficii potențiale și metode de aplicare și a emis ipoteza de cercetare conform căreia regionalizarea este parte necesară a unei integrări complete în Uniunea Europeană, dar o implementare greșită riscă să provoace mai multe pagube decât beneficii.

Rezultatele acestei inițiative s-au concretizat în achiziționarea de cunoștințe teoretice despre dezvoltarea durabilă și echilibrată a României în context european, precum și în dezvoltarea unor abilități profesionale privind comportamentul și abordarea multicriterială a problematicii de organizare regională a României.

Prof.univ.dr. Constantin Roșca
Director executiv AFER
Octombrie 2014

I. PROIECTUL EDUCAȚIONAL ȘI DE CERCETARE ȘCOALA DE VARĂ „RESPECT”[1]

Prof.univ.dr. Constantin Roșca
Manager de proiect
Conf.univ.dr. Mirela Minică
Director științific al proiectului educațional

Tema: Regionalizarea - premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României

I.1. Obiectivele și activitățile proiectului educațional și de cercetare

Obiectivul general: Conștientizarea importanței procesului de regionalizare a României.
Obiectivele specifice: Formarea la studenți a competențelor acționale de lucru în echipă pentru implicare în dezvoltarea strategiei de regionalizare a României prin:

- înțelegerea conceptelor procesului de regionalizare;
- argumentarea oportunității procesului de regionalizare;
- elaborarea unor modele de autoguvernare regională;
- realizarea proiectelor pe echipe pentru organizarea pe regiuni administrative ale României.

Conținutul obiectivelor:

OS1. *Definirea conceptelor* specifice procesului de regionalizare, a principiilor, criteriilor și indicatorilor de fundamentare a organizării pe regiuni administrative:

- Concepte: regiune de dezvoltare; regiune administrativă; dezvoltare durabilă; dezvoltare echilibrată; responsabilitate economică, socială, ecologică și comunitară;
- Principii directoare: funcționalitatea, complementaritatea, solidaritatea, diversitatea, competitivitatea, eficacitatea, contiguitatea;
- Criterii și indicatori: spațiale, funcționale, socio-economice, cultural-identitare, administrativ-instituționale;
- Transformare: rezultatele așteptate ca instrument în realizarea coeziunii teritoriale care asigură o reală dezvoltare a țării;
- Exemple de bune practici privind regionalizarea la nivel european;
- Modele viabile de dezvoltare regională în țări membre ale Uniunii Europene.

---

[1] Aspecte pozitive și negative în legătură cu regionalizarea: Riscuri (-); Eficacitate (+); Sărăcie (-); Progres (+); Eșec (-); Convergență (+); Transformare (+)

OS2. *Oportunitatea regionalizării*:

- Facilitarea accesului la fondurile europene în exercițiul financiar 2014-2020 și creșterea capacității de absorbție a acestora la nivel regional;
- Nerealizarea acestui cadru ar amâna regionalizarea pentru cel puțin 8 ani (la următorul exercițiu financiar al UE);
- Cunoașterea bunelor practici în dezvoltarea regională la nivelul țărilor din Uniunea Europeană;
- Armonizarea construcției instituționale teritoriale a României cu organizarea regională din majoritatea statelor membre ale UE;
- Intensificarea cooperărilor interregionale la scară europeană prin includerea urgentă a regiunilor României în astfel de rețele.

OS3. Elaborarea unor *modele de autoguvernare regională*

Modele de organizare regională bazate pe tipuri de centrism:

- modelul regional monocentric: serviciile regionale sunt concentrate într-o metropolă economică;
- modelul regional bicentric: două metropole economice puternice care își împart funcțiile regionale;
- modelul regional policentric: nu se bazează atât pe funcțiile cu caracter administrativ, cât mai ales pe funcțiile economice, financiar-bancare, sociale și culturale ale orașelor aflate în partea superioară a ierarhiei regionale.

Modele de autoguvernare regională:

M1. Regiuni cu puterea de a promulga [emite, vota] legislație primară, a căror existență este garantată de Constituție sau un Acord național și care nu pot fi interogate împotriva dorinței lor.

M2. Regiuni cu puterea de a promulga [emite, vota] legislație primară, a căror existență nu este garantată de Constituție sau un Acord național.

M3. Regiuni cu puterea de a promulga [emite, vota] legislație, în conformitate cu cadrul (principii, prevederi generale) stabilit de legislația națională, a căror existență este garantată de către Constituție.

M4. Regiuni cu puterea de a adopta legi și/sau alte acte legislative regionale, în conformitate cu cadrul (principii, prevederi generale) stabilit de legislația națională, a căror existență nu este garantată de către Constituție.

M5. Regiuni cu putere decizională (fără putere legislativă) și consilii alese direct de către populație.

M6. Regiuni cu putere decizională (fără putere legislativă) și consilii alese de către autoritățile locale componente.

OS4. Constituiți pe echipe, studenții au sarcina de a simula un model de organizare pe regiuni administrative a României și de optimizare a implicării guvernanței locale în implementarea programelor de dezvoltare regională a țării.

I.2. Structura proiectului educațional și de cercetare „RESPECT” cu tema Regionalizarea - premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României

Obiectivul general:

OG: Contribuții la fundamentarea procesului de regionalizare a României

Obiective specifice:

OS1: Alegerea modelului de organizare regională a României și identificarea în modelul de dezvoltare regională a elementelor acronimului RESPECT.

OS2: Identificarea unor modele de autoguvernare regională.

OS3: Elaborarea proiectelor de organizare și dezvoltare a României pe regiuni administrative.

Concepte cheie: regionalizare; dezvoltare durabilă; convergență; riscuri; beneficii și costuri ale regionalizării.

Etapele proiectului:

1. ***Formarea și managementul echipelor de lucru***

1.1. Promovarea formării și dezvoltării echipei. Identificarea rolurilor în echipă.

2. ***Analiza modelelor de organizare regională*** bazate pe tipuri de centrism și ***alegerea*** unuia dintre ele pe baza identificării aspectelor pozitive și negative ale regionalizării: Riscuri (-); Eficacitate (+); Sărăcie (-); Progres (+); Eșec (-); Convergență (+); Transformare (+).

2.1. *Documentare* privind variantele de organizare propuse până în prezent și rezultatele consultării publice;

2.2. Ateliere de lucru pe echipe – *Elaborarea modelului de organizare regională a României;*

2.3. Motivarea și argumentarea modelului de organizare regională prin *joc de rol*: regio-optimiștii vs. regio-scepticii pe modelul de organizare regională simulat.

3. ***Analiza*** modelelor de organizare regională și ***identificarea*** modelului oportun în funcție de specificul și nivelul de dezvoltare economico-socială a regiunilor.

3.1. Analiza nivelului și tendințelor principalilor indicatori economici și sociali la nivel de județe;

3.2. Corelarea modelului de autoguvernare cu obiectivele Strategiei Europa 2020;

3.3. Identificarea riscurilor și efectelor la nivel micro, mezo și macroeconomic a structurilor propuse, a elementelor de avantaj competitiv ale regiunilor, propunerea unor modalități de reorganizare a sistemului bugetar (administrație publică, educație, sănătate, protecție și siguranță socială etc.).

4. ***Elaborarea*** *și* ***redactarea*** proiectelor de organizare și dezvoltare pe regiuni administrative a României.

4.1. Analiza SWOT a proiectelor elaborate.

5. ***Susținerea*** și ***evaluarea*** proiectelor.

6. ***Publicarea aspectelor teoretice și practice ale*** proiectelor educaționale și de cercetare.

PREZENTAREA GENERALĂ A PROIECTULUI EDUCAȚIONAL ȘI DE CERCETARE

Tema de cercetare prezintă aspecte teoretice relevante pentru științele regionale.

Proiectul educațional și de cercetare își propune înțelegerea complexității regionalizării privite ca dimensiune teritorială, funcțională și identitară și modelarea sa din perspectiva autoguvernării, dezvoltării durabile și convergenței economico-sociale.

Înțelegerea acestora și consolidarea informațiilor furnizate prin module de curs este sprijinită de exemplele de bună practică în procesul de regionalizare la nivelul țărilor Uniunii Europene.

Componenta educațională a proiectului constă în participare activă a studenților la sesiunile de formare susținute de cadre didactice și specialiști pe următoarele teme:

„Programul Operațional Regional - suport al finanțării dezvoltării regionale”	Prof.univ.dr. Ioan Talpoș
„Orșova: trecut, prezent și viitor”	Ec. Constantin Negulescu – Viceprimarul Municipiului Orșova
„Schița-proiect: Dezvoltarea Parcului natural „Porțile de Fier”	Ing. Marian Jiplea – Directorul Parcului natural „Porțile de Fier”
„Disparități și convergențe în dezvoltarea regională”	Prof.univ.dr. Veronel Avram, Prof.univ.dr. Marioara Avram
„Concepte, principii și criterii ale dezvoltării regionale. Indicatori de fundamentare a organizării regionale”	Prof.univ.dr. Constantin Roșca
„Modele de dezvoltare regională. Bune practici în Uniunea Europeană”	Conf.univ.dr. Mirela Minică
„Regionalizarea între mit și realitate”	Prof.univ.dr. Mirela Mazilu
Prezentarea proiectului COMOR al Societății Științifice de Management din România (SSMAR)	Prof.univ.dr. Constantin Roșca
„Particularități ale culturii organizaționale în județele Moldovei”	Prof.univ.dr. Gabriela Marinescu
„Profilul unui manager de succes”	Prof.univ.dr. Liviu Ilieș

Componenta științifică a proiectului o reprezintă documentarea bibliografică utilizând metoda lecturii active, participarea la activitățile de tutoriat prin care se identifică ipotezele cercetării, colectarea și interpretarea datelor statistice, compararea rezultatelor cercetării cu ipoteza inițială și alegerea unui model de organizare pe regiuni administrative a României, susținut în fața celorlalte echipe.

Sunt promovate activitățile care stimulează lucrul în grup, interrelaționarea, managementul eficient al echipelor, sub coordonarea formatorilor și cu sprijinul directorului științific al proiectului (tutor).

Întreaga activitate a proiectului are durata totală de 60 ore din care: 12 ore prelegeri, 28 ore lucru în echipă, 8 ore evaluare, 12 ore vizite de documentare și activități de socializare, finalizându-se cu obținerea de către fiecare student participant a unui certificate de atribuire a 2 ECTS pentru activitate educațională și de cercetare extracurriculară.

Universitatea din Craiova | **Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor** | **Asociația Facultăților de Economie din România**

CERTIFICAT

D[na]/ D[șra]/ Dl. ....
de la Universitatea ....
Facultatea ....

a participat la Școala de vară „RESPECT” [2]
cu tema „**Regionalizarea - premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României**”

în perioada 9 - 17 septembrie 2014

organizată la Orșova de către
Universitatea din Craiova, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor

Conform deciziei nr. .... din .... 2014 a Universității din Craiova
Programului Școlii de vară i se atribuie un număr de 3 ECTS

D[na]/ D[șra]/ Dl. ....
obține calificativul Excelent / Foarte bine pe scala de evaluare a ECTS

Decan,
Prof.univ.dr. Marian Siminică

Președintele AFER,
Prof.univ.dr. Ioan Talpoș

[2] Aspecte pozitive și negative în legătură cu regionalizarea: Riscuri (-); Eficacitate (+); Sărăcie (-); Progres (+); Eșec (-); Convergență (+); Transformare (+).

Informații suplimentare

Durata programul este de 60 de ore din care:

- 12 ore de prelegeri;
- 28 ore pentru studii practice prin lucru în echipă;
- 8 ore evaluare;
- 12 ore pentru stagii de documentare și socializare.

Competențe acționale obținute:

- cunoștințe teoretice despre dezvoltarea durabilă și echilibrată a României în context european;
- abilități profesionale privind comportamentul și abordarea multicriterială a problematicii de organizare regională a României;
- abilități sociale de:
  - lucru și comunicare în echipă interdisciplinară;
  - interrelaționare cu instituții ale administrației publice, mediul economic și social.

Manager de proiect,
Prof.univ.dr. Constantin Roșca

Director proiect educațional și de cercetare,
Conf.univ.dr. Mirela Minică

A1. FORMAREA ȘI MANAGEMENTUL ECHIPELOR DE LUCRU

Rolul laturii practice este evident în consolidarea informațiilor teoretice oferite. Studenții vor fi motivați de faptul că li se oferă oportunitatea de a-și îmbogăți și de a împărtăși din experiența personală și profesională.

Echipele vor fi formate după criteriul apartenenței geografice la o anumită macroregiune a universităților din care provin studenții participanți. Se vor constitui patru echipe care vor realiza un portofoliu de proiecte care vor fi susținute și evaluate pe către o comisie formată din cadre didactice de prestigiu.

A1.1. „Promovarea formării și dezvoltării echipei. Identificarea rolurilor în echipă”

Descrierea exercițiului:

Li se oferă studenților o fișă de lucru prin care se identifică tipul de personalitate și se atribuie rolul fiecăruia în echipă (după modelul lui Belbin).

Obiective operaționale:

Informațiile despre profilele individuale ale membrilor echipei pot fi folosite pentru:

a) a determina punctele tari și punctele slabe ale echipei și a le exploata în consecință;
b) a delega diferitele tipuri de activități persoanelor celor mai potrivite care le pot realiza în mod corespunzător;
c) a identifica grupuri de persoane care pot lucra bine împreună și își pot complementa reciproc atu-urile și slăbiciunile;
d) a evita apariția fricțiunilor și conflictelor în cadrul echipei;
e) a organiza abordarea în paralel a activităților de către grupuri echilibrate în așa fel încât obiectivele echipei să fie realizate mai eficient;
f) a asigura o conducere adecvată a echipei (individuală sau colectivă).

Metode: testarea, brainstorming, lucru în grup, dezbateri.

Materiale necesare: fișe de lucru, flipchart, markere colorate.

Timp: 40-50 minute (lucru efectiv + debriefing)

Modalitatea de lucru:

Sarcini de organizare pentru tutore:

- directorul științific al proiectului prezintă situația propusă și regulile de derulare a activității;

Sarcini de învățare pentru studenți:

- participanții fac apel la experiența personală.

Discuții și analiză:

- studenții vor prezenta rezultatelor activității și se va face permanent o raportare la nivelul de dezvoltare personală și profesională, dar și la documentele care sprijină formarea.

Evaluare:

Descriptori de performanță

- se va obține o listă cu tipul de personalitate și o listă cu rolurile în echipă și soluții de facilitare a atingerii obiectivelor de cercetare ale echipei.

Modalitatea de evaluare

- scopul activității este de a exersa abilitățile de lucru în grup ale cursanților, cele de comunicare și de relaționare interpersonală.

A2. ANALIZA MODELELOR DE ORGANIZARE REGIONALĂ

Este evidențiată atitudinea cursanților vis-à-vis de conținutul modulelor de curs și formatorilor cu care lucrează în activitatea pe care o desfășoară prin punerea în practică a informațiilor asimilate.

A2.1. „*Documentare* privind variantele de organizare propuse până în prezent și rezultatele consultării publice"

Descrierea exercițiului:

Li se oferă studenților informații bibliografice cu privire la variantele de regionalizare propuse. Aceștia vor găsi răspunsurile prin abordare comparativă.

Obiective operaționale:

a. să compare modelele de organizare regională;

b. să enumere avantajele și limitele aplicării fiecăreia.

Metode: brainstorming, tehnica lotusului, dezbateri.

Materiale necesare: fișe de lucru, flipchart, markere colorate.

Timp: 45-50 minute (lucru efectiv + debriefing)

Modalitatea de lucru:

Sarcini de organizare pentru formator

- formatorul prezintă situația propusă și regulile de derulare a activității.

Sarcini de învățare pentru cursanți

- studenții se documentează cu privire la conceptele, principiile, criteriile regionalizării și indicatorii de comensurare fundamentate în modulele de curs prezentate.

Discuții și analiză:

- cursanții vor prezenta rezultatelor activității și se va face permanent o raportare la realitatea din consultările publice, dar și la suportul de curs și literatura de specialitate.

Evaluare:

Descriptori de performanță

- se va obține o lista cu modelele propuse și o analiză SWOT a fiecăruia.

Modalitatea de evaluare

- scopul activității este de a exersa utilizarea conceptelor, înțelegerea complexității și a oportunității regionalizării României.

A2.2. „Studiu de caz: Elaborarea modelului de organizare regională a României”

Descrierea activității independente:

Activitatea din acest studiu de caz propune o situație concretă care face apel la toate informațiile vehiculate până în prezent. Studenții trebuie să rezolve situația în cadrul unei activități independente, deoarece ea constituie și prima piesă din portofoliul de evaluare.

Sarcina de lucru:

Se solicită rezolvarea unei situații propuse prin identificarea elementelor unui model de organizare pe regiuni a teritoriului României identificând aspectele pozitive și negative ale regionalizării: Riscuri (-); Eficacitate (+); Sărăcie (-); Progres (+); Eșec (-); Convergență (+); Transformare (+).

Metode: brainstorming, dezbateri, metoda mozaicului (jigsaw).

Materiale necesare: fișe de lucru, flipchart, markere colorate.

Timp: 350 – 400 minute (lucru efectiv + debriefing)

Cerințe minime:

- în rezolvarea sarcinii trebuie să se regăsească principiile organizării regionale (cu argumentarea deciziilor respective), gândirea tipului de centrism cu argumentarea alegerilor făcute.

Modalitatea de evaluare:

- argumentarea se susține de către fiecare echipă în fața membrilor celorlalte echipe care evaluează pe baza următoarelor criterii: conținut, atractivitatea prezentării, răspunsuri la întrebări, creativitate.
- sunt acordate de către celelalte echipe maxim 10 puncte pentru motivarea corectă și completă a fiecărui element a acronimului RESPECT și a tipului de model bazat pe centrism.

A2.3. „Motivarea și argumentarea modelului de organizare regională”

Descrierea activității independente:

Joc de rol: regio-optimiștii vs. regio-scepticii pe modelul de organizare regională simulat.

Sarcina de lucru:

Utilizând tehnica *Pălăriilor gânditoare* membrii fiecărei echipe prezintă aspectele realiste, optimiste, pesimiste, inovative, neutre și emoționale ale modelului de regionalizare identificat anterior.

Se utilizează metoda jocului de rol în cadrul unei scenete, improvizații, neregizate, în care personajele principale sunt două perechi aparent contradictorii: regiunea de dezvoltare de astăzi *vs.* regiunea administrativă de mâine și politicianul de astăzi *vs.* cetățeanul de rând.

Restul studenților sunt distribuiți după criteriul culorii *pălăriilor gânditoare*, punând întrebări și realizând comentarii după rolul specific asociat culorii repartizate.

Timp: 80-90 minute (lucru efectiv + debriefing)

Cerințe minime:

- în rezolvarea sarcinii trebuie să se regăsească argumente științifice de motivare a alegerii.

Modalitatea de evaluare:

- tutorele și formatorii vor acorda un calificativ de evaluare (foarte bine – 5 puncte, bine - 3 puncte, satisfăcător – 1 punct). Se ia în considerare media aritmetică a punctajelor acordate pentru fiecare echipă.

A3. ANALIZA MODELELOR DE ORGANIZARE REGIONALĂ

A3.1. „Analiza nivelului și tendințelor principalilor indicatori economici și sociali de la nivelul regiunilor"

Descrierea activității de grup: Se realizează documentarea și analizarea principalilor indicatori statistici disponibili la nivelul județelor din fiecare regiune, și se identifică disparitățile intraregionale și principalele aglomerări urbane.

Se analizează din lucrarea Institutului Național de Statistică, *Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, 2013* și din Buletinele Statistice Lunare la nivel județean, principalii indicatori vizând: forța de muncă, veniturile populației, cheltuielile și consumul populației, sănătatea, educația, conturile naționale, agricultura, activitatea întreprinderii, transporturi, turism, finanțe.

Sarcina de lucru: Se stabilește o distribuire a indicatorilor pentru fiecare membru al echipei care va analiza în dinamică și va identifica tendința de evoluție a principalilor indicatori economici și indicatori sociali pentru care există date în statisticile și rapoartele oficiale.

Metode: analiza, sinteza, metoda mozaicului (jigsaw).

Materiale necesare: fișe de lucru, flipchart, markere colorate.

Timp: 280 - 300 minute (lucru efectiv + debriefing)

Modalitatea de lucru:

Sarcini de organizare pentru formator

- formatorul prezintă cerințele și acordă suport pentru realizarea fișelor de lucru și a raportului pe regiuni.

Sarcini de învățare pentru cursanți

- studenții analizează datele statistice și informațiile din literatura de specialitate.

Evaluare:

Descriptori de performanță

- se va obține o prezentare a situației actuale a nivelului de dezvoltare economică și socială a regiunilor cu evidențierea disparităților și a economiilor de aglomerare.

Modalitatea de evaluare

- scopul activității este de a realiza o imagine de ansamblu a situației actuale a regiunilor de dezvoltare. Formatorii evaluează raportul pe regiuni din punct de vedere al complexității analizei indicatorilor și a identificării tendințelor și acordă maxim 10 puncte.

A3.2. „Corelarea modelului de autoguvernare cu obiectivele *„Strategiei Europa 2020”*

Descrierea activității de grup:

Fiecare membru al echipei se documentează în legătură cu unul dintre cele 6 modele de autoguvernare și argumentează în fața colegilor de ce este acesta oportun pentru organizarea pe regiuni administrative a României. În urma dezbaterilor se alege unul dintre ele.

Un alt membru al echipei se documentează în legătură cu principalele obiective ale „Strategiei Europa 2020”.

Sarcina de lucru:

Se integrează obiectivele strategiei europene în structura de autoguvernare aleasă prin adaptarea la nivel instituțional și funcțional și planificarea etapelor de implementare.

Metode: metoda piramidei, metoda explozia stelară (starbursting).

Materiale necesare: fișe de lucru, flipchart, markere colorate.

Timp: 120 minute

Evaluare:

Descriptori de performanță

- se evaluează planul de armonizare și implementare a măsurilor de atingere a indicatorilor strategiei europene.

Modalitatea de evaluare

- tutorele evaluează realismul și fundamentarea măsurilor din planul de armonizare și implementare, acordând maxim 10 puncte.

A4. *ELABORAREA ȘI REDACTAREA* PROIECTELOR DE ORGANIZARE ȘI DEZVOLTARE PE REGIUNI ADMINISTRATIVE ALE ROMÂNIEI

A4.1. „Analiza SWOT a proiectelor elaborate”

Descrierea exercițiului: se realizează auto-analiza prin metoda SWOT a proiectelor elaborate.

Obiective operaționale:

- verificarea atingerii obiectivelor proiectului;
- auto-evaluarea după grila de verificare;
- corectarea și completarea proiectului;
- proiectarea și simularea prezentării proiectului de către toți membrii echipei.

Metode: brainstorming, lucru în grup, dezbateri, joc de rol, tehnica 6 / 3 / 5.

Materiale necesare: fișe de lucru, flipchart, markere colorate.

Timp: 160-180 minute (lucru efectiv + debriefing)

Modalitatea de lucru:

Sarcini de organizare pentru formator

- formatorul prezintă informațiile și ce anume se cere prin evaluarea respectivă.

Sarcini de învățare pentru cursanți

- studenții fac apel la experiența personală și profesională și la literatura de specialitate.

Evaluare:

Descriptori de performanță

- fundamentare științifică, conținut și formă, elemente de inovare, modalitate de prezentare.

Modalitatea de evaluare

- autoevaluare.

A5. SUSȚINEREA ȘI EVALUAREA PROIECTELOR

Descrierea activității: se realizează prezentarea și argumentarea științifică din perspectivă economică, socială și politică a modelului de organizare, autoguvernare și dezvoltare regională a României cu detalierea planului de implementare a măsurilor de reorganizare și convergență la nivelul regiunilor administrative identificate de fiecare echipă de proiect.

Metode: la alegerea fiecărei echipe.

Timp: 90 minute pentru fiecare echipă

Modalitatea de lucru: se trage la sorți ordinea susținerii proiectului fiecărei echipe.

Se depune în data de 15 septembrie ora 19 la secretariatul comisiei de evaluare portofoliul proiectului care cuprinde cele două rapoarte intermediare și fișele de lucru de la fiecare subactivitate.

Se susține proiectul în fața comisiei de evaluare și a membrilor celorlalte echipe.

Evaluare:

Echipa de evaluare va acorda maxim 60 puncte pentru conținut și maxim 40 puncte pentru susținerea proiectului și va realiza o clasificare a acestora în baza grilei de evaluare finală.

A5.1.Grila de evaluare finală

FIȘA CRITERIILOR DE EVALUARE A PROIECTELOR

Denumirea criteriilor	*Număr de puncte*	
	maxim posibil	*evaluate*
I. Evaluarea conținutului proiectului (făcută înainte de susținere pe baza portofoliului)	**60**	
1. Identificarea conceptelor și elementelor acronimului	15	
1.1. conceptualizarea prin metoda florii de lotus	5	
1.2. identificarea elementelor acronimului RESPECT	5	
1.3. evaluarea colegială	5	
2. Conținutul teoretic al proiectului	10	
2.1. reflectarea conceptelor, folosirea corectă a acestora	5	
2.2. utilizarea bibliografiei (este legată strict de subiect, grad de prelucrare, citarea corectă a surselor)	5	
3. Cercetarea aplicativă a proiectului – Alegerea modelului de regionalizare a României	35	
3.1. profunzimea analizei și pertinența concluziilor	10	
3.2. originalitatea demersului de cercetare; noutatea și aplicabilitatea acestuia	5	
3.3. creativitatea; inovarea	10	
3.4. argumentarea tipului de model bazat pe centrism	5	
3.5. analiza modelului de autoguvernare	5	
II. Evaluarea susținerii	**40**	
4. Siguranța și persuasiunea expunerii	15	
4.1. stăpânirea temei (expunere liberă sau citirea unor *slide*-uri)	5	
4.2. concizia și logica expunerii; capacitatea de sinteză	5	
4.3. folosirea materialelor expozitive și expresivitatea acestora	5	
5. Asumarea tuturor rolurilor în echipă	10	
6. Claritatea și siguranța răspunsurilor la întrebări	15	
TOTAL	**100**	

I.3. Metodologia proiectului educațional și de cercetare „RESPECT" cu tema

Regionalizarea – premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României

FIȘA METODOLOGICĂ PENTRU ACTIVITATEA
A2.1. „*Documentare* privind variantele de organizare propuse până în prezent și rezultatele consultării publice"

Brainstormingul („furtuna în creier" sau „asalt de idei") reprezintă formularea a cât mai multor idei - oricât de neobișnuite ar putea părea acestea - ca răspuns la o întrebare-problemă.

Scopul central îl reprezintă enunțarea a cât mai multor puncte de vedere, căci în acest caz cantitatea generează calitatea. Ideile emise nu sunt criticate.

Pentru derularea optimă a unui brainstorming se pot parcurge următoarele *etape*:

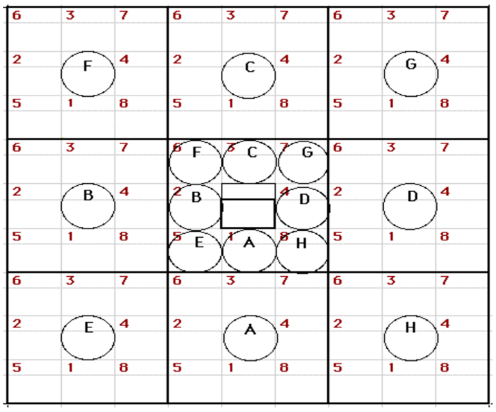
- alegerea temei și a sarcinii de lucru;
- solicitarea exprimării într-un mod cât mai rapid, în fraze scurte, fără cenzură a tuturor ideilor - chiar absurde, fanteziste, așa cum vin ele în minte, legate de rezolvarea unei situații-probleme conturate;
- notarea tuturor ideilor în scris (pe *flip-chart*);
- anunțarea unei pauze pentru așezarea ideilor;
- reluarea ideilor și gruparea lor pe categorii, simboluri, cuvinte cheie;
- analiza critică, evaluarea, argumentarea, contraargumentarea ideilor emise anterior;
- selectarea ideilor originale și afișarea acestora în forme cât mai variate: cuvinte, propoziții, colaje, imagini etc.

Tehnica *LOTUS* *(Floarea de nufăr) (LOTUS BLOSSOM TECHNIQUE)*

Tehnica florii de nufăr presupune deducerea de conexiuni între idei, concepte, pornind de la o temă centrală.

Problema sau tema centrală determină cele 8 idei secundare care se construiesc în jurul celei principale, asemeni petalelor florii de nufăr. Cele 8 idei secundare sunt trecute în jurul temei centrale, urmând ca apoi ele să devină la rândul lor teme principale, pentru alte 8 flori de nufăr. Pentru fiecare din aceste noi teme centrale se vor construi câte alte noi 8 idei secundare.

Astfel, pornind de la o temă centrală, sunt generate noi teme de studiu pentru care trebuiesc dezvoltate conexiuni noi și noi concepte.

Etapele tehnicii florii de nufăr

Construirea diagramei, conform figurii; Scrierea temei central în central diagramei;

Participanții se gândesc la ideile sau aplicațiile legate de tema centrală;

Acestea se trec în cele 8 „petale" (cercuri) ce înconjoară tema centrală, de la A la H, în sensul acelor de ceasornic; Folosirea celor 8 idei deduse, drept noi teme centrale pentru celelalte 8 cadrane („flori de nufăr"). Etapa construirii de noi conexiuni pentru cele 8 noi teme centrale si consemnarea lor în diagramă. Se completează în acest mod cât mai multe cadrane („flori de nufăr"). Etapa evaluării ideilor. Se analizează diagramele și se apreciază rezultatele din punct de vedere calitativ și cantitativ.

FIȘA METODOLOGICĂ PENTRU ACTIVITATEA
A2.2. „Studiu de caz: Elaborarea modelului de organizare regională a României”

Se solicită rezolvarea unei situații propuse prin identificarea elementelor unui model de organizare pe regiuni a *teritoriului* României identificând aspectele pozitive și negative ale regionalizării:

Riscuri (-); Eficacitate (+); Sărăcie (-); Progres (+); Eșec (-); Convergență (+); Transformare (+).

Metoda MOZAICULUI (JIGSAW)

Metoda mozaicului (în engleză *jigsaw puzzle*) este bazată pe învățarea în echipă (*team-learning*). Fiecare student are o sarcină de studiu în care trebuie să devină „expert”.

El are în același timp și responsabilitatea transmiterii informațiilor asimilate, celorlalți colegi.

Etape și faze:

Pregătirea materialului de studiu:

Tutorele prezintă cerința și o împarte în cele 7 ***sub-teme,*** care corespund simbolului acronimului. Realizează o *fișă-expert* în care trece sub-temele propuse și care va fi oferită fiecărui grup de studenți.

Organizarea colectivului în echipe de învățare

Fiecare student din echipă, primește un număr de la 1 la 7 și are ca sarcină să studieze în mod independent, sub-tema corespunzătoare numărului său. El trebuie să devină expert în problema dată. *Faza independentă:* Fiecare student studiază sub-tema lui, prin documentare pe baza surselor din CD-ul bibliografic.

Constituirea grupurilor de experți:

După ce au parcurs faza de lucru independent, studenții experți se reunesc, pe teme, de la 1 la 7.

Faza discuțiilor în grupul de experți:

Fiecare student prezintă un *raport individual* asupra a ceea ce a studiat independent.

Au loc discuții pe baza datelor și a materialelor avute la dispoziție, se adaugă elemente noi și se stabilește modalitatea în care noile cunoștințe vor fi transmise și celorlalți membrii din echipă.

Din punct de vedere al aranjamentului fizic, mesele de lucru ale grupurilor de experți trebuie plasate în diferite locuri ale sălii de clasă, pentru a nu se deranja reciproc.

Scopul comun al fiecărui expert este să se instruiască cât mai bine, având responsabilitatea propriei învățări și a predării și învățării colegilor din echipă.

Reîntoarcerea în echipa inițială de învățare.

Faza raportului de echipă:

Experții transmit cunoștințele asimilate, reținând la rândul lor cunoștințele pe care le transmit colegii lor, experți în alte sub-teme.

Modalitatea de transmitere trebuie să fie scurtă, concisă, atractivă, putând fi însoțită de suporturi audio-vizuale, diverse materiale.

Specialiștii într-o sub-temă pot demonstra o idee, citi un raport, folosi computerul, pot ilustra ideile cu ajutorul diagramelor, desenelor, fotografiilor.

Membrii sunt stimulați să discute, să pună întrebări și să-și noteze, fiecare realizându-și propriul plan de idei.

Evaluarea

Faza demonstrației:

Formatorul poate pune întrebări, cere un raport sau un eseu ori poate da spre rezolvare fiecărui student o fișă de evaluare.

Dacă se recurge la evaluarea orală, atunci fiecărui student i se va adresa o întrebare la care trebuie să răspundă fără ajutorul echipei.

Modalitatea de evaluare

- Membrii celorlalte echipe evaluează îndeplinirea sarcinii de lucru putând fi acordate maxim 10 puncte pentru motivarea corectă și completă a fiecărui element a acronimului RESPECT și a tipului de model bazat pe centrism. Se ia în considerare media aritmetică a punctajelor acordate pentru fiecare echipă.

FIȘA METODOLOGICĂ PENTRU ACTIVITATEA
A2.3. „ Motivarea și argumentarea modelului de organizare regională”

Metoda *PĂLĂRIILOR GÂNDITOARE* („Thinking hats”– Edward de Bono)

Este o tehnică interactivă, de stimulare a creativității participanților care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă.

Sunt 6 *pălării gânditoare,* fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru si negru.

Membrii grupului își aleg pălăriile și vor interpreta astfel rolul precis, așa cum consideră mai bine.

Rolurile se pot inversa, participanții sunt liberi să spună ce gândesc, dar să fie în acord cu rolul pe care îl joacă.

Culoarea pălăriei este cea care definește rolul.

Astfel:

Pălăria albă: Oferă o privire obiectivă asupra informațiilor, este neutră, este concentrată pe fapte obiective și imagini clare, stă sub semnul gândirii obiective.

Pălăria roșie: Dă frâu liber imaginației și sentimentelor, oferă o perspectivă emoțională asupra evenimentelor.

Roșu poate însemna și supărarea sau furia, descătușarea stărilor afective.

Pălăria neagră: Exprimă prudența, grija, avertismentul, judecata.

Oferă o perspectivă întunecoasă, tristă, sumbră asupra situației în discuție. Este perspectiva gândirii negative, pesimiste.

Pălăria galbenă: Oferă o perspectivă pozitivă și constructivă asupra situației.

Culoarea galbenă simbolizează lumina soarelui, strălucirea, optimismul.

Este gândirea optimistă, constructivă pe un fundament logic.

Pălăria verde: Exprimă ideile noi, stimulând gândirea creativă.

Este verdele proaspăt al ierbii, al vegetației, al abundenței, simbol al fertilității, al producției de idei noi, inovatoare.

Pălăria albastră: Exprimă controlul procesului de gândire.

Albastru e rece, este culoarea cerului care este deasupra tuturor, atotvăzător și atotcunoscător ce supraveghează și dirijează bunul mers al activității. Reprezintă preocuparea de a controla și de a organiza.

Participanții trebuie să cunoască foarte bine semnificația fiecărei culori și să-și reprezinte fiecare pălărie, gândind din perspective ei.

Nu pălăria în sine contează, ci ceea ce semnifică ea, ceea ce induce culoarea fiecăreia.

Modalitatea de evaluare:

- membrii celorlalte echipe vor acorda un calificativ de evaluare (foarte bine – 5 puncte, bine - 3 puncte, satisfăcător – 1 punct). Se ia în considerare media aritmetică a punctajelor acordate pentru fiecare echipă.
- se întocmește raportul intermediar nr. 1 prin care se alege și motivează modelul de re-organizare regională a României, care constituie prima piesă la portofoliul de proiect.

3.3. „Identificarea riscurilor și efectelor la nivel micro, mezo și macroeconomic a structurilor propuse”

FIȘA METODOLOGICĂ PENTRU ACTIVITATEA
A3.2. „Corelarea modelului de autoguvernare cu obiectivele *„Strategiei Europa 2020”*

Metoda *PIRAMIDEI*

Metoda „piramidei” sau metoda „bulgărelui de zăpadă” are la bază *împletirea activității individuale cu cea desfășurată în mod cooperativ, în cadrul grupurilor*.

Ea constă în încorporarea activității fiecărui membru al colectivului într-un demers colectiv mai amplu, menit să ducă la soluționarea unei sarcini sau a unei probleme date.

Fazele de desfășurare a metodei piramidei:

Faza introductivă: profesorul expune datele problemei în cauză

Faza lucrului individual: studenții lucrează pe cont propriu la soluționarea problemei timp de cinci minute. În această etapă se notează întrebările legate de subiectul tratat.

Faza lucrului în perechi: studenții formează grupe de doi studenți pentru a discuta rezultatele individuale la care a ajuns fiecare. Se solicită răspunsuri la întrebările individuale din partea colegilor și, în același timp, se notează dacă apar altele noi.

Faza reuniunii în grupuri mai mari.

De obicei se alcătuiesc două mari grupe, aproximativ egale ca număr de participanți, compuse din grupele mai mici existente anterior și se discută despre soluțiile la care s-a ajuns. Totodată se răspunde la întrebările rămase nesoluționate.

Faza raportării soluțiilor în colectiv.

Întreaga echipă, reunită, analizează și concluzionează asupra ideilor emise.

Acestea pot fi trecute pe tablă pentru a putea fi vizualizate de către toți participanții și pentru a fi comparate. Se lămuresc și răspunsurile la întrebările nerezolvate până în această fază, cu ajutorul conducătorului (profesorul).

Faza decizională.

Se alege soluția finală și se stabilesc concluziile asupra demersurilor realizate și asupra participării studenților la activitate.

EXPLOZIA STELARĂ (Starbursting)

Explozia stelară (eng. „star”= stea; eng. „burst”= a exploda), este o metodă nouă de dezvoltare a creativității, similară brainstormingului.

Începe din centrul conceptului și se împrăștie în afară, cu întrebări, la fel ca o explozie stelară.

Cum se procedează:

Se scrie ideea sau problema pe o foaie de hârtie și se înșiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea. Un bun punct de plecare îl constituie cele de tipul: ***Ce?, Cine?, Unde?, De ce?, Când?.***

Lista de întrebări inițiale poate genera altele neașteptate care, posibil, solicită o și mai mare concentrare pentru a răspunde la ele.

Scopul metodei este de a obține cât mai multe întrebări și astfel cât mai multe conexiuni între concepte.

Este o modalitate de stimulare a creativității individuale și de grup.

Organizată în grup, explozia stelară facilitează participarea întregului colectiv, stimulează crearea de întrebări la întrebări, așa cum brainstormingul dezvoltă construcția de idei pe idei.

Etapele metodei:

Propunerea unei probleme;

Organizarea colectivului în grupuri preferențiale;

Munca în echipă pentru a elabora o listă cu cât mai multe întrebări și cât mai diverse;

Comunicarea rezultatelor muncii de grup;

Evidențierea celor mai interesante întrebări și aprecierea muncii în cooperare;

Facultativ, se poate proceda și la elaborarea de răspunsuri la unele dintre întrebări.

I.4. Conținutul CD-ului bibliografic al proiectului educațional și de cercetare „RESPECT” cu tema *Regionalizarea - premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României*

„101 resurse bibliografice despre regionalizare și dezvoltare locală”

1. *** *6 modele de autoguvernare regională,* Consiliul Europei „Comitetul director pentru democrație locală şi regională” (CDLR), 2013.
2. *** „Dimensiunea regională și urbană a crizei”, Raport al Comisiei Către Parlamentul European și Consiliu - Al optulea raport intermediar privind coeziunea economică, socială și teritorială, 2013.
3. *** „Implementation of The Small Business Act for Europe (SBA) and Entrepreneurship Policies at Local and Regional Level”, Committee of Regions, 2012.
4. *** „Noțiuni de bază privind dezvoltarea locală”, Centrul de Asistență Rurală, 2011.
5. *** „Political Priorities 2012 – 2015”, Committee of the Regions, 2013.
6. *** „Raport de activitate al MDRT pe anul 2012”, Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului, 2012.
7. *** „Regions in the European Union 2011 edition Nomenclature of territorial units for statistics. NUTS 2010/EU-27”, Eurostat Methodologies &Working papers, 2011.
8. *** "Report on European practice and recent developments in the field of regional self-government", Council of Europe, 2012.
9. *** "Study on Practices of Integration of Third-Country Nationals at Local and Regional Level in the European Union", Centre for Strategy and Evaluation Services (CSES), 2013.
10. *** "The Committee of the Regions and the Lithuanian Presidency of the Council of the European Union", Committee of the Regions, 2013.
11. *** "The Committee of the Regions' White Paper on multilevel governance", Committee of the Regions, 2009.
12. *** „Propunere Lege privind înființarea, organizarea și funcționarea regiunilor”, 2013.
13. „Alexeanu-Buttu M. Ghid de dezvoltare comunitar integrat”, UNICEF, 2008.
14. Allen T., Arkolakis C. „Trade and the topography of the spatial economy”, *NBER Working Paper Series*, 2013.
15. Andersson, M., Thulin P. "Does spatial employment density spur inter-firm job switching?", *Annals of Regional Science*, 2012.
16. Arribas, G. V. "Division of Powers between the European Union, the Member States and Regional and Local Authorities", European Institute of Public Administration (EIPA) - European Center for the Regions (ECR), 2012.
17. Azzoni, C. R., Kalatzis, A. E. G. "Incorporating demand-side aspects into regional policy: variations in the importance of private investment decision factors across regions", *Annals of Regional Science*, nr. 44, 2010.
18. Băcescu-Cărbunaru, A., Condruz-Băcescu, M. „Statistică teoretică și practică: seriile teritoriale/de spațiu - sistem de indicatori și indici, reprezentări grafice sugestive”, *Revista Română de Statistică*, nr. 12, 2012.
19. Bachev, H. „Natural resources conservation management and strategies in agriculture”, Munich Personal RePEc Archive, 2013.
20. Basso, A., Cuberes, D. "Human Capital, Culture, and the Onset of the Demographic Transition", *Sheffield Economic Research Paper Series,* 2012.
21. Baycan, T., Stough, R. R. "Introduction: commercialization of knowledge in a regional context: new perspectives", *Annals of Regional Science*, nr. 50, 2013.
22. Baycan, T., Stough, R. R. "Bridging knowledge to commercialization: the good, the bad, and the challenging", *Annals of Regional Science,* nr. 50, 2013.
23. Beenstock, M., Felsenstein, D., Ben, Zeev N. "Capital deepening and regional inequality: an empirical analysis", *Annals of Regional Science*, nr. 47, 2011.
24. Benner, M. "Towards a policy to promote tourism clusters", Munich Personal RePEc Archive, 2013.

25. Bhadury, J., Eiselt, H. A. "Optimizing subsidies for the location of distribution centers", *Annals of Regional Science*, nr. 48, 2012.
26. Binet, M-E., Facchini, F. "Determinants of Entrepreneurship in French Regions: The Role of Spatial Heterogeneity", *Center for Research in Economics and Management Working Paper*, 2013.
27. Bogdanski, M. "Modern theories of regional development – a review of some concepts", *Oeconomia Copernicana*, nr. 2, 2012.
28. Bracalente, B., Perugini, C. "The components of regional disparities in Europe", *Annals of Regional Science*, nr. 44, 2010.
29. Braid, R. M. "The locations of firms on intersecting roadways", *Annals of Regional Science*, nr. 50, 2013.
30. Brăilean, T. *„Dezvoltarea locală. Instituții și politici"*, Universitatea A. I. Cuza - Iași, Centrul de Studii Europene, 2004.
31. Broll, U., Roldan-Ponce, A., Wahl, J. E. "Regional investment under uncertain costs of location", *Annals of Regional Science*, 2013.
32. Brunner, H-P. "Can Global Value Chains Effectively Serve Regional Economic Development in Asia?", *ADB Working Paper Series on Regional Economic Integration*, 2013.
33. Carrera, S., Hernanz, N., Parkin, J. "Local and Regional Authorities and the EU's External Borders A Multi-Level Governance Assessment of Schengen Governance and 'Smart Borders'", Centre for European Policy Studies – CEPS, 2013.
34. Cebula, R. J. "A panel data analysis of the impacts of regional economic factors, marketing and promotions, and team performance on minor league baseball attendance", *Annals of Regional Science,* 2013.
35. Celbis, M. G., Nijkamp, P., Poot, J. "How big is the impact of infrastructure on trade? Evidence from meta-analysis", *UNU-MERIT Working Paper Series*, 2013.
36. Chi, G., Marcouiller, D. W. "Natural amenities and their effects on migration along the urban–rural continuum", *Annals of Regional Science*, nr. 50, 2013.
37. Chilian, M-N. "Evolution Of Regional And Subregional Disparities In Romania – A Sectoral Shift-Share Analysis", *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 2012.
38. Chu, Z. "Logistics and economic growth: a panel data approach", *Annals of Regional Science*, nr. 49, 2012.
39. Cole, S. "The regional portfolio of disruptions, protection, and disasters", *Annals of Regional Science*, nr. 44, 2010.
40. Connaughton, J. E., Madsen, R. A. "Regional implications of the 2001 recession", *Annals of Regional Science*, nr. 43, 2009.
41. Constantin, D-L. „Convergența în creșterea economică regională", *Administrație și management public,* nr.3/2004.
42. Constantin, L-D. „Strategia și politica regională în România", *Administrație și management public,* nr.2/2004.
43. Copsey, N., Rowe, C. "The EU Funds Available for Local and Regional Authorities from the Eastern Partnership Countries", Aston Center for Europe, 2012, disponibil la http://www.europa.eu.
44. de Menezes, T. A., Silveira-Neto, R. M., Azzoni, C. R. "Demography and evolution of regional inequality", *Annals of Regional Science*, nr. 49, 2012.
45. de Miguel-Velez, F. J., Flores, M. A. C., Perez-Mayo, J. "Effects of the tax on retail sales of some fuels on a regional economy: a computable general equilibrium approach", *Annals of Regional Science*, nr. 43, 2009.
46. De Siano, R., D'Uva, M. "Italian regional specialization: a spatial analysis", Discussion Paper No. 07, 2012.
47. Delcea L.-S. "Analyses of Oradea municipality's economic situation through local revenues", Faculty of Economics, University of Oradea, 2012.
48. Dheret, C., Martinovici, A., Zuleeg, F. "Division of Powers between the European Union, the Member States and Local and Regional Authorities – Additional Fiscal/Budgetary Elements", European Policy Center, 2012.
49. Dheret, C., Martinovici, A., Zuleeg, F. "Creating greater synergies between European, national and subnational Budgets", European Policy Center, 2012.
50. Dheret, C., Martinovici, A., Zuleeg, F. "The state of play on the EU Multiannual Financial Framework (MFF) 2014 – 2020 interinstitutional negotiations", European Policy Centre, 2012.
51. Dohse, D., Gold, R. "Measuring Cultural Diversity at a Regional Level". Work Package 503 MS99 „Research report on task 503.1". Working Paper no 10.

52. Durkova, K., Cabyova, L., Vicenova, E. "Regional development in economic core regions", *Review of Applied Socio-Economic Research*, vol. 4, issue 2, 2012.
53. Francis, J. "Agglomeration, job flows and unemployment", *Annals of Regional Science*, nr. 43, 2009.
54. Fritsch, M. "Methods of analyzing the relationship between new business formation and regional development", *Jena Economic Research Papers*, 2012.
55. Fritsch, M., Slavtchev, V. "How does industry specialization affect the efficiency of regional innovation systems?", *Annals of Regional Science*, nr. 44, 2010.
56. Garrido-Yserte, R., Gallo-Rivera, M. T. "The impact of the university upon local economy: three methods to estimate demand-side effects", *Annals of Regional Science*, nr. 44, 2010.
57. Gene, I. H., Miller, J. R., Rupasingha, A. "Stochastic convergence tests for US regional per capita personal income; some further evidence: a research note", *Annals of Regional Science*, nr. 46, 2011.
58. Goldstein, H. A. "The 'entrepreneurial turn' and regional economic development mission of universities", *Annals of Regional Science*, nr. 44, 2010.
59. Goldstein, H., Bergman, E. M., Maier, G. "University mission creep? Comparing EU and US faculty views of university involvement in regional economic development and commercialization", *Annals of Regional Science*, nr. 50, 2013.
60. Holland, D. "What happens when exports expand: some ideas for closure of regional computable general equilibrium models", *Annals of Regional Science*, nr. 45, 2010.
61. Ignat, R. "Premises and Challenges of Entrepreneurship in Romanian Rural Areas", 2013.
62. Iossa, E., Martimort, D. "The simple micro-economics of public-private partnerships", *CEIS Tor Vergata Research Paper Series*, vol. 6, issue 12, nr. 139, 2013.
63. Ivan, A. L., Iov, C. A. "Croatia: administrative reform and regional development in the context of EU accession", *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, nr. 31E, 2010.
64. Jakobi, A. "Space and virtuality: new characteristics of inequalities in the information society and economy", *Review of Applied Socio-Economic Research*, vol. 5, issue 1, 2013.
65. Karlsson, C., Grasjo, U. "Knowledge flows, knowledge externalities and regional economic development", *CSIR Electronic Working Paper Series*, nr. 5, 2012.
66. Kim, J. H., Hewings, G. J. D. "Integrating the fragmented regional and subregional socioeconomic forecasting and analysis: a spatial regional econometric input–output framework", *Annals of Regional Science*, nr. 49, 2012.
67. Knoben, J. "Localized inter-organizational linkages, agglomeration effects, and the innovative performance of firms", *Annals of Regional Science*, nr. 43, 2009.
68. Kosfeld, R., Eckey, H-F., Lauridsen, J. "Spatial point pattern analysis and industry concentration", *Annals of Regional Science*, nr. 47, 2011.
69. Lin, J.-J., Liu, Y-H. "Developing regional cooperation strategies by multi-criteria decision making approache"s, *Annals of Regional Science*, nr. 49, 2012.
70. Maggioni, M. A., Uberti, T. E. "Knowledge networks across Europe: which distance matters?", *Annals of Regional Science*, nr. 43, 2009.
71. Marletto, G. "Car and the city: socio-technical pathways to 2030", *Centro Ricerce Economiche Nord Sud Working Papers*, 2013.
72. Matilla-Garcia, M., Marin, M. R. "Advanced methods and applications in regional science", *Annals of Regional Science*, nr. 47, 2011.
73. Minică, M. *Capitalul uman și creșterea economică în România*, Editura Mirton, Timișoara, 2005.
74. Mironiuc, M. "Socially responsible behaviour – another approach in the assessment of the performance of the sustainable company", 2009.
75. Mocca, E., Ray K., Davidson, R. "Agenda for New Skills and Jobs Survey", *Proceedings of the Conference in Dublin* on the 28th February and the 1st of March, 2013.
76. Muntean, N-E. "Impact Analysis Of Legislative And Institutional Framework On The Policy For Regional Development In The Light Of The Regional Operational Programme", West University Of Timisoara Faculty Of Economics And Business Administration, 2013.
77. Nakano, S., Nishimura, K. "A nonsurvey multiregional input–output estimation allowing cross-hauling: partitioning two regions into three or more parts", *Annals of Regional Science*, nr. 50, 2013.

78. Newbold, K. B. “Migration and regional science: opportunities and challenges in a changing environment”, *Annals of Regional Science*, nr. 48, 2012.
79. Nicolov, M. “Regional Analysis Of Financial Resources Involved In Research Development And Innovation (Rdi) Sector In Romania In The Last Decade –Study Done On Macroregions”, University of Oradea, Faculty of Economic Science; Aurel Vlaicu University of Arad, Faculty of Engineering, 2013.
80. Ocnean, A. S. „Scurtă istorie a ideii de dezvoltare economică în perioada modern”, Universitatea de Vest Timișoara, Facultatea de Științe Economice, 2012.
81. Ord, J. K., Getis A. “Local spatial heteroscedasticity (LOSH)”, *Annals of Regional Science*, nr. 48, 2012.
82. Oukarfi, S., Basle, M. “Public-sector financial incentives for business relocation and effectiveness measures based on company profile and geographic zone”, *Annals of Regional Science*, nr. 43, 2009.
83. Parr, J. B. “Spatial-structure differences between urban and regional systems”, *Annals of Regional Science*, nr. 49, 2012.
84. Pisano, U., Remmel, S., Hametner, M., Lepuschitz, K. “Is Europe 2020 delivering? An analysis of eight local and regional case studies on the Europe 2020 strategy”, Research Institute for Managing Sustainability Vienna University of Economics and Business, 2012.
85. Pucher, J., Gaspari E., Radzyner A. “EGTC Monitoring Report 2012”, Metis GmbH, 2013.
86. Sageată, R. „Organizarea administrativ-teritorială a României evoluție. Propuneri de optimizare”, 2013.
87. Sandu, D. „Disparități și fluxuri în fundamentarea social-economică a regionalizării administrative a României”, Consiliul Consultativ pentru Regionalizare CONREG, 2013.
88. Săvoiu, G. “Produsul Intern Brut - indicator relevant pentru comparații statistice la nivel național/regional și internațional”, *Romanian Statistical Review* nr. 12 / 2012.
89. Schrott, L., Gachter, M., Theurl, E. “Regional development in advanced countries: A within-country application of the Human Development Index for Austria”, *Working Papers in Economics and Statistics*, nr. 23, 2012.
90. Sousa,, S. “The Regional Economic Value of Entrepreneurship: A Schumpeterian Approach to the Linkage betweenEntrepreneurship and Regional Development”, *Journal of Reviews on Global Economics*, 2013.
91. Srebotjnak T., Vargova, B., Schechter, C., Stuke, F., von Toggenburg, Mazzetti, C. “Platform against Poverty and Social Exclusion”, Ecologic Institute, 2013.
92. Stângaciu, O. A., Harja, E. „Testarea modelelor de specializare regională din perspectiva noilor teorii ale comerțului internațional”, *Revista Română de Statistică*, nr. 2, 2013.
93. Stănică, V. „Dezvoltare comunitară”, 2012.
94. Surd, V., Kassai, I., Giurgiu, L. “General framework of regional development in Romania”, *Geographica Timisiensis*. vol. 20, nr. 1, 2011.
95. Swianiewicz, P. “Territorial Consolidation Reforms in Europe”, Open Society Institute, 2010.
96. Thirwall, A. P. “Kaldor’s 1970 Regional Growth Model Revisited”, *University of Kent School of Economics Discussion Papers*, 2013.
97. Tokila, A., Tervo, H. “Regional differences in returns to education for entrepreneurs versus wage earners”, *Annals of Regional Science*, nr. 47, 2011.
98. Wagner, M., Zeileis, A. “Heterogeneity of regional growth in the European Union”, *Working Papers in Economics and Statistics*, nr. 20, 2012.
99. Whitacre, B. E. “The market and infrastructure perspective: reply”, *Annals of Regional Science*, nr. 45, 2010.
100. Yamarik S. “Human capital and state-level economic growth: what is the contribution of schooling?”, *Annals of Regional Science*, nr. 47, 2011.
101. Zierahn, U. T. “Agglomeration, congestion, and regional unemployment disparities”, *Annals of Regional Science*, 2013.

ALTE RESURSE UTILE

http://www.mdrap.ro/dezvoltare-regionala/politica-de-dezvoltare-regionala
http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/romania/index_ro.htm
www.insse.ro/
www.ipe.ro/romain.html
www.cnp.ro/

II. PROIECTELE PE ECHIPE

II.1. Proiect Macroregiunea 1 – Albastru

REGIONALIZAREA – PREMISĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ ȘI ECHILIBRATĂ A ROMÂNIEI

Rodica Cucoară, Universitatea *Babeș-Bolyai*, Cluj-Napoca
Monica - Iulia Dumitrescu, Universitatea *Babeș-Bolyai*, Cluj-Napoca
Nicoleta - Elfriede Iordănescu, Universitatea *Babeș-Bolyai*, Cluj-Napoca
Andreea - Gabriela Marica, Universitatea *Transilvania* din Brașov
Ioan - Alexandru Mititean, Universitatea *Babeș-Bolyai*, Cluj-Napoca
George - Bogdan Năstăsoiu, Universitatea *Transilvania* din Brașov
Cristian - George Zirbău, Universitatea *Agora,* Oradea

Formator: Lect. univ. dr. Roxana Ispas
Tutor: Conf.univ.dr. Mirela Minică

Rezumat: În baza metodologică abordată și a unei bibliografii foarte bine elaborate, articolul a prins contur. Astfel, lucrarea de față, structurată în două părți (una teoretică și una practică aferentă studiului de caz) are scopul de a prezenta procesul de regionalizare ca o premisă a dezvoltării României. Un element care merită menționat îl reprezintă egida sub care acest proiect analitic a prins viață - RESPECT. Analiza defalcată a acronimului RESPECT a dus la apariția unor aspecte care particularizate reflectă situația actuală a României. Modelele de autoguvernare care au urmat

argumentării modelului de regionalizare ales pentru România, susțin formele accentuate ale evoluției regionalizării.

Alegerea variantei optime de regionalizare s-a realizat în funcție de: cele mai importante premise, criterii, principii legate de problemele majore care trebuie rezolvate prin noua reformă administrativ-teritorială (sub aspectul disparităților și coeziunii teritoriale) și indicatori macroeconomici. Finalul articolului este dedicat alegerii modelului tip centrism pentru fiecare regiune în parte și formulării unor concluzii generale care pot fi desprinse în urma cercetărilor. Actualul proiect de cercetare argumentează oportunitatea implementării modelului de regionalizare propus de către premierul Victor Ponta, aducând în același timp unele schimbări formulate de echipă.

Cuvinte cheie: regiune, regionalizare, politica de dezvoltare regională, dezvoltare durabilă, dezvoltare echilibrată, coeziune teritorială.

Cod JEL: R11

1. Introducere

Regionalizarea este un concept de actualitate cu un conținut și o formă deosebit de bine conturată, iar politicile regionale sunt cu adevărat necesare în contextul interdependențelor multiple ce caracterizează lumea actuală.

Contextual se urmărește o strategie de permeabilizare a frontierelor. Informația capătă un rol extrem de important în raportul informație-putere. În general informația circulă neținând cont de posibilitățile crescânde a corelației factorilor de producție și inovării.

Abordarea dezvoltării economico-sociale prin regionalizare aduce la lumină suficiente argumente care susțin ideea problematicii creșterii economice. Din prisma ontologică putem admite benevol anumite limite ale acestui principiu care se manifestă printr-o manieră optimală la nivel regional. Se descoperă așadar un nivel intermediar între entitățile locale și județene, fiind încorporate în sistemul economiei naționale.

2. Obiective

Obiectivele pe care ne-am propus să le atingem prin prezenta lucrare sunt:

- ✓ Determinarea modelului optim de regionalizare bazat pe fundamente științifice;
- ✓ Modelarea variantei de regionalizare din perspectiva autoguvernării și convergenței economico-sociale;
- ✓ Stabilirea celui mai eficient model de centrism pentru fiecare regiune în parte.

3. Ipoteza și metodologia cercetării

România se confruntă cu un nivel de dezvoltare mult sub media europeană și cu importante decalaje inter și intrajudețene, regionalizarea devenind astfel o premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României. Regionalizarea trebuie să rezulte din grupări de județe, datorită faptului că acestea fac parte din organizarea administrativă tradițională a României și s-au dovedit a fi eficiente, așa cum afirma Henri H. Stahl: *„nu poți rămâne la o formă învechită, încremenită, numai de dragul tradiției, din respect pentru tot ce e vechi. Păstrezi din tradiție tot ce se poate păstra, dar nici nu se cade să dărâmi doar de dragul dărâmării”.*

Articolul științific a fost realizat plecând de la un număr semnificativ de surse bibliografice, utilizând diverse metode și tehnici de lucru, dintre care amintim următoarele: Brainstorming-ul, Tehnica *Lotus* (floarea de nufăr), Metoda *Mozaicului* (JIGSAW), Metoda *Pălăriilor gânditoare* („Thinking hats" – Edward de Bono), Metoda *Piramidei*.

Interpretarea datelor și formularea concluziilor au fost realizate cu ajutorul raționamentului științific. Pe parcursul lucrării am utilizat o serie de termeni consacrați din literatura și practica de specialitate românească, dar și internațională, referitoare la conceptele integrante ale regionalizării.

5. Analiza literaturii de specialitate

În continuare ne propunem să definim conceptele specifice ale procesului de regionalizare, a principiilor, criteriilor și indicatorilor de fundamentare a organizării regionale.

În timp ce ***regiunea*** este cea mai mare diviziune teritorială într-un stat, reprezentând o realitate geografică, economică, umană, culturală și istorică constituită dintr-un *„spațiu care servește ca bază pentru divizarea administrativă a statelor națiune"* (Bailly, 1998), ***regionalizarea*** este un proces prin care se operează construcția unei capacități de acțiune autonome având drept obiectiv promovarea unui teritoriu prin mobilizarea mijloacelor economice sau, în funcție de caz, a resorturilor identitare a solidarităților locale sau regionale, dar și prin dezvoltarea potențialului său.

Dezvoltarea regională reprezintă noțiunea operațională specifică perioadei de globalizare în care statul pierde din atributele sale naționale, lumea de astăzi încetând să mai fie o lume a statelor, ci a regiunilor.

Politica de dezvoltare regională reprezintă un ansamblu de măsuri planificate și promovate de autoritățile administrației publice locale și centrale, în parteneriat cu diverși actori (privați, publici, voluntari), în scopul asigurării unei creșteri economice și sociale, dinamice și durabile, prin valorificarea eficientă a potențialului regional și local.

Conceptul de ***dezvoltare durabilă*** desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică al căror fundament îl reprezintă asigurarea echilibrului între sistemele socio-economice și potențialul natural, având ca premisă constatarea că civilizația umană este un subsistem al ecosferei, dependent de fluxurile de materie, energia din cadrul acesteia, stabilitatea și capacitatea ei de autoreglare.

Dezvoltarea echilibrată este determinată de raporturile raționale dintre factorii tehnico-economici și socio-politici, care asigură corespondența dintre cerere și ofertă, cheltuieli și venituri, circulația mărfurilor și cea a bunurilor, dinamica locurilor de muncă și creșterea numerică și calitativă a forței de muncă.

Coeziunea teritorială reprezintă un proces prin care se pot armoniza politicile sectoriale, un mijloc de valorificare a potențialului teritorial. Principalul obiectiv al politicii de coeziune este de a reduce discrepanțele dintre regiunile cele mai dezvoltate și cele cu un grad mai scăzut de dezvoltare.

Principiile directoare ale regionalizării sunt: funcționalitatea, complementaritatea, solidaritatea, diversitatea, completivitatea, eficacitatea, contiguitatea.

Funcționalitatea se referă la asigurarea unei bune circulații a fluxurilor de informații și materiale, acestea facilitând dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor componente și a ansamblului lor.

Complementaritatea reprezintă esența funcționalității prin varietatea resurselor și a funcțiilor deținute de localități și subsistemele teritoriale.

Solidaritatea poate fi definită drept acel spirit de coeziune socială între locuri și subregiuni, un fel de principiu care se construiește între regiunile mai bogate și cele mai sărace, pe o perioadă mai îndelungată de timp. Aceasta rezultă din nevoia de cooperare pentru o dezvoltare reunită și pentru a evita apariția situațiilor generatoare de conflict.

Diversitatea rezultă din varietatea resurselor, a potențialului economic, natural, social și cultural al regiunii viitoare. Acestea vor contribui la construirea unor relații teritoriale de dependență, care vor sprijini funcționalitatea și solidaritatea.

Principiul ***competitivității*** poate fi atins în condițiile individualizării clare a atuurilor și a excelenței teritoriale, competitivitatea constituind un deziderat regional. Acest principiu va trebui să utilizeze la maximum potențialul de inteligență și de cooperare în cadrul regional creat. Configurația spațială a regiunilor administrative contează semnificativ pentru șansele regionalizării României sub aspectul șanselor de funcționalitate, subsidiaritate și competitivitate regională.

Eficacitatea administrativă preconizată se bazează pe o accesibilitate relativ egală pentru toți locuitorii unei regiuni, pe un sistem de competențe care să se bazeze pe responsabilitate nedivizată.

Contiguitatea, respectiv necesitatea asigurării unei continuități teritoriale care să asigure optima funcționalitate și conectivitate a tuturor componentelor regiunii, reprezintă cel de-al șaselea principiu al regionalizării. Este de asemenea de evitat crearea unor regiuni care să conțină enclave care pot fragmenta teritoriul regional și fluxurile interioare.

În elaborarea modelului de regionalizare este absolut necesar să se țină cont de o serie de ***criterii și indicatori*** pentru a putea vorbi de o regionalizare eficientă.

6. Aspecte ale regionalizării. Acronimul RESPECT

Acronimul RESPECT, denumire a Școlii de vară – Orșova 2014, face referire la aspectele pozitive și negative ale regionalizării: **R**iscuri (-), **E**ficacitate (+), **S**ărăcie (-), **P**rogres (+), **E**șec (-), **C**onvergență (+), **T**ransformare (+). Aceste aspecte vor fi tratate în cele ce urmează, particularizându-le la situația actuală a României.

Riscurile trebuie luate în considerare datorită faptului că regionalizarea este un proces extrem de complex ce implică, pe lângă crearea de noi instituții și transferul unor atribuții de la centru la nivel regional. În aceste condiții, există riscul ca nivelul birocrației să crească, fenomenul de corupție să se accentueze, disparitățile între regiuni să se adâncească, iar instituțiile nou create să aibă un management defectuos.

Adâncirea disparităților regionale și a decalajelor se poate produce prin concentrarea activităților economice în aglomerațiile urbane și prin crearea unor politici ineficiente de dezvoltare regională. Un alt risc îl reprezintă politizarea procesului de regionalizare ce se manifestă atunci când primează interesele politice în detrimentul dezvoltării durabile și echilibrate a României. De asemenea, se pot accentua disputele pe criterii etnice, se pot crea tensiuni în legătură cu județele unde populația majoritară este de etnie maghiară (Harghita și Covasna).

Eficacitatea reprezintă calitatea de a produce efectul pozitiv așteptat. S-a observat că după 15 ani de funcționare a regiunilor de dezvoltare eficacitatea acestora a fost mult redusă, că definirea și implementarea unor politici proprii de dezvoltare regională sunt foarte greoaie. Pentru sporirea eficacității ar fi necesară implementarea proiectelor cu caracter interjudețean, alocarea resurselor pentru cofinanțarea marilor proiecte, gestionarea decalajelor intra-regionale și dezvoltarea cooperării inter-regionale. Eficacitatea ar presupune și o bună cooperare directă cu regiunile dezvoltate ale UE, fără a apela la structurile centrale, dar și caracterul asociativ, evitându-se altfel fărâmițarea fondurilor prin proiecte repartizate județelor componente (*Fundamentele procesului actual de regionalizare în România. Regiunea – concept în actualitate* - p. 4).

Gradul de ***sărăcie*** și de excluziune socială din România a ajuns în 2012 la 42% din populație, în creștere față de anul 2011 (40,3%). Acest indicator plasează România pe primele locuri în Europa, ea fiind depășită doar de Bulgaria, cu 49%, în timp ce media UE se situa în jurul a 25%. Una din cauzele care plasează România pe această poziție este faptul că are cea mai mare cotă din UE de populație care trăiește în zonele rurale (45% din totalul populației), iar conform datelor INS, riscul de sărăcie extremă este de patru ori mai mare în zonele rurale (8,8%) în comparație cu zonele urbane (2,2%).

În ceea ce privește disparitățile regionale, analiza evidențiază faptul că regiunile cu cele mai mari rate de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială sunt: Nord-Est, Sud-Vest Oltenia, Sud-Est și Sud-Muntenia. Regiunile Vest, caracterizată printr-o stabilitate și București-Ilfov au cel mai redus risc. Regiunea Sud-Vest a înregistrat un trend negativ în ceea ce privește evoluția ratei menționate anterior. Zonele cele mai sărace din România sunt: sudul Moldovei, cel al Munteniei și al Olteniei, polii sărăciei fiind considerate județele Vaslui și Botoșani ce se află sub cod roșu de sărăcie, urmate de județele Suceava, Vrancea și Olt (cod portocaliu de sărăcie). (http://www.anssa.ro)

O cauză a sărăciei poate fi considerată și gradul de îndatorare al României care este în jur de 40% din PIB-ul României.

Progresul, reprezentând o noțiune centrală a curentelor filozofice evoluționiste, presupune în ultimul timp o preocupare serioasă și importantă, deoarece creșterea economică, bunăstarea oamenilor și progresul social se obțin mai greu astăzi, în contextul economiei globale, decât în trecut.

Creșterea economică nu înseamnă neapărat bunăstare generală. Idealul dezvoltării (progresului) ar fi ca aceasta să genereze bunăstare pentru toți oamenii. Acest deziderat

(dezvoltarea socio-economică echilibrată) devine unul dintre obiectivele de bază ale regionalizării prin intermediul a câtorva direcții principale:

- ✓ Implementarea unor politici de dezvoltare, ținându-se cont de particularitățile spațiului românesc și de rezultatele obținute până la acest moment;
- ✓ Absorbția de fonduri europene. În acest sens, un bun exemplu ne poate servi Polonia, care a reușit, ca rezultat al reformei administrative, în perioada 2007-2013 să primească 67,3 miliarde EUR (20%) din fondurile de coeziune, transformând Polonia în țară-lider din toate timpurile, beneficiară a fondurilor europene;
- ✓ Asigurarea suportului în procesul de obținere a unui progres sustenabil a județelor mai puțin prospere din partea celorlalte județe, mai dezvoltate, din regiune. Fiecare dintre regiuni ar trebui să conțină atât județe dintre cele mai prospere, cât și județe mai puțin dezvoltate;
- ✓ Proiecte dezvoltate în sprijinul specificului regional și direcțiilor prioritare de dezvoltare.

Pentru a discuta despre un posibil ***eșec al regionalizării*** în România, considerăm important să ne raportăm la Centrul și Estul Europei, care oferă mai multe modele de regionalizare, unele funcționale (cazul Poloniei), altele nefuncționale (cazul Slovaciei, al Ungariei etc.).

Slovacia este exemplul cel mai bun când vine vorba despre eșecul procesului de descentralizare. Deși Slovacia are opt regiuni care au o oarecare autonomie încă din 2002, autoritatea regională nu are nicio putere de decizie, ceea ce creează o asimetrie între descentralizarea funcțională și cea politică. În domenii politice importante, decizia nu este luată la nivel de regiune, regiunile având doar rol de implementare a deciziilor și direcțiilor de dezvoltare impuse de la centru.

În cadrul României procesul de regionalizare poate să se soldeze cu un eșec din diverse motive, printre care instabilitatea politică și legislativă, corupția, mentalitatea oamenilor, discrepanțele și decalajele de la un județ la altul. România figurează în clasamentul statelor europene cu o pronunțată instabilitate politică și economică. Cea mai mare îngrijorare a Bruxelles-ului în privința României se leagă de corupție, pentru că acesta este un fenomen care slăbește întreaga societate, întreaga economie și care cangrenează.

Procesul de integrare europeană impune realizarea ***convergenței*** pe axa economiei reale, pe axa instituțională, dar și pe cea nominală prin consolidarea uniunii monetare și trecerea la moneda unică.

Convergența are scopul de a accelera fuziunea regiunilor cu dificultăți de dezvoltare și a statelor membre, astfel îmbunătățind condițiile de creștere și de ocupare a forței de muncă prin mărirea și îmbunătățirea calității investițiilor în capital fizic și uman. Aceasta se poate produce prin dezvoltarea inovației și a societății bazate pe cunoaștere, o adaptare la schimbările economice și sociale, protejarea și îmbunătățirea mediului, precum și o eficiență administrativă.

În România suntem martori la o serie de discrepanțe între județe, spre exemplu în regiunea Nord-Vest a țării, între județele Cluj (cu cel mai mare PIB- 7,057%) și Maramureș

(cu cel mai mic PIB- 3,829%). Exemple precum județele prezentate anterior avem în toate regiunile țării, demonstrând nevoia unei schimbări.

Transformarea. Regionalizarea reprezintă un proces planificat prin care situația diviziunilor teritoriale trece de la simplu la complex, crește, se împlinește, devine mai bună decât a fost.

Pentru dezvoltarea locală și regională este nevoie de transformare pe plan social, pe baza puterii (puterea de a face ceva, puterea legitimă, puterea statului, a claselor dominante, puterea unor grupuri) sau neputinței (neputința-*powerless*, este cauza sărăciei comunitare, în timp ce puterea determină bunăstarea), pe plan administrativ (stabilirea unor instituții permanente în sânul colectivității), economic (dezvoltarea implică un proces de creștere, de transformare pe termen lung, procesul de dezvoltare având și o conotație strategică), dar și legislativ.

Transformarea configurației teritoriale a României poate fi privită ca o tablă pe care sunt puse piesele de șah, iar regulile de construcție instituțională pentru practica administrativă sunt echivalentul celor de joc efectiv, instituțiile jucând un rol fundamental.

7. Studiu de caz: Elaborarea unui model de regionalizare a României

Regionalizarea României, cel mai important proiect administrativ din ultimele două decenii, se transformă într-un câmp de luptă al politicienilor. În aceste condiții este extreme de important ca alegerea modelului de regionalizare să se realizeze pe fundamente științifice.

7.1. Prezentarea modelelor propuse

Pentru a putea propune un model de regionalizare a României, este important să ne raportăm la modelele ce au fost elaborate până în prezent. Unul dintre aceste modele este propunerea colectivului de geografi de la Cluj-Napoca (coord. Prof.univ.dr. Cocean P.), care are ca punct de plecare regiunile istorice, structuri teritoriale caracterizate printr-un grad

mare de funcționalitate dobândită pe parcursul timpului. Proiectul are la bază reorganizarea administrativă în 18 regiuni și o regiune metropolitană, ce cuprinde capitala și actualul județ Ilfov.

Propunerea PDL are la bază regiunile de dezvoltare, ca bază a noilor județe. Modelul are în vedere investirea celor opt regiuni de dezvoltare cu statut administrativ prin transformarea acestora în județe.

Propunerile reprezentanților minorității maghiare (UDMR și PCM) au ca numitor comun individualizarea politico-administrativă a Ținutului Secuiesc prin unificarea județului Mureș cu județele caracterizate printr-o majoritate etnică maghiară, după modelul fostei Regiuni Autonome Maghiare care a funcționat între 1952 și 1960. Varianta de regionalizare are la bază 16 județe grupate în cinci macroregiuni, una dintre acestea (Macro-regiunea V) semănând izbitor cu teritoriul încorporat în Ungaria în urma Dictatului de la Viena, prin care România a fost silită să cedeze acesteia aproape jumătate din Transilvania.

Propunerile Academiei Române cuprind șase noi variante de regionalizare: patru noi și două modele de optimizare a actualelor regiuni de dezvoltare. Toate aceste propuneri pornesc de la cele trei mari regiuni istorice (Muntenia, Moldova și Transilvania).

În viziunea lui Victor Ponta țara va fi divizată în 8 regiuni corespunzătoare regiunilor de dezvoltare actuale, denumirile lor fiind: Nord, Nord-Vest, Nord-Est, Centru, Vest, Sud, Sud-Vest, Sud-Est și București-Ilfov.

Viziunea PNL de împărțire teritorială cuprinde 10 regiuni: Crișana (centrul la Oradea), Transilvania (sediul la Cluj-Napoca), Moldova Nord (centru Iași), Moldova Sud (centru Bacău), Carpatica (centru Brașov), Banat (centru Timișoara), Oltenia (centru Craiova), Muntenia (centru Pitești), București (sediul în capitală, plus județele Prahova și Ilfov) și Dunărea de Jos (centru Constanța).

Viziunea PSD aduce în plus față de cele 8 regiuni existente: Regiunea „Brașov" (actuala Regiune Centru), Regiunea „Sibiu" (nou înființată), Regiunea „Vest" (actuala Regiune Vest), Regiunea Dobrogea (nou înființată) și Regiunea Sud-Est (actuala Regiune Sud-Est Dobrogea).

7.2. Argumentarea modelului ales

În urma cercetărilor efectuate am considerat varianta optimă de regionalizare ca fiind cea propusă de premierul Victor Ponta bazată pe divizarea României în 8 regiuni, corespunzătoare actualelor regiuni de dezvoltare. Astfel, va fi permisă existența unei continuități în dezvoltarea acestora și înregistrarea unui progres durabil.

Considerăm că în modelul propus de Victor Ponta este necesară schimbarea denumirilor regiunilor geografice în: Moldova (regiunea Nord-Est), regiunea Danubiano-Pontică (Sud-Est), Muntenia (Sud), Oltenia (Sud-Vest), Banat (Vest), Ardeal (Nord-Vest), Transilvania (Centru), iar cea de București-Ilfov rămânând neschimbată. Aceste schimbări favorizează păstrarea identității naționale și conservarea valorilor culturale românești.

Optarea pentru menținerea celor opt regiuni de dezvoltare este susținută și de rezultatele obținute în urma interpretării anumitor indicatori relevanți precum: populație, PIB, rata șomajului, veniturile și cheltuielile populației etc.

Pentru o comparație a regiunilor din punct de vedere al ***produsului intern brut*** am realizat următoarea diagramă.

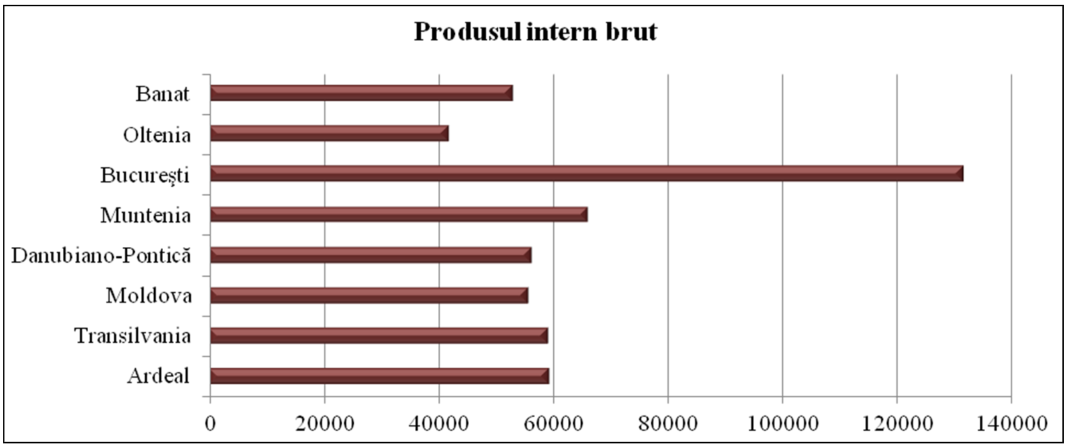

Fig. 1. Produsul intern brut, 2012

Sursa: adaptare după Institutul Național de Statistică - Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, 2013, p. 285

După cum se poate observa din figura 1, valoarea cea mai ridicată a PIB-ului se înregistrează în regiunea București (131.579,2 lei), la polul opus situându-se Oltenia (41.941,2 lei), PIB-ul celorlalte regiuni încadrându-se în intervalul 52.983,3 - 66.114,8 lei.

În ceea ce privește ***forța de muncă***, am luat în considerare ca prim indicator *populația după participarea la activitatea economică*.

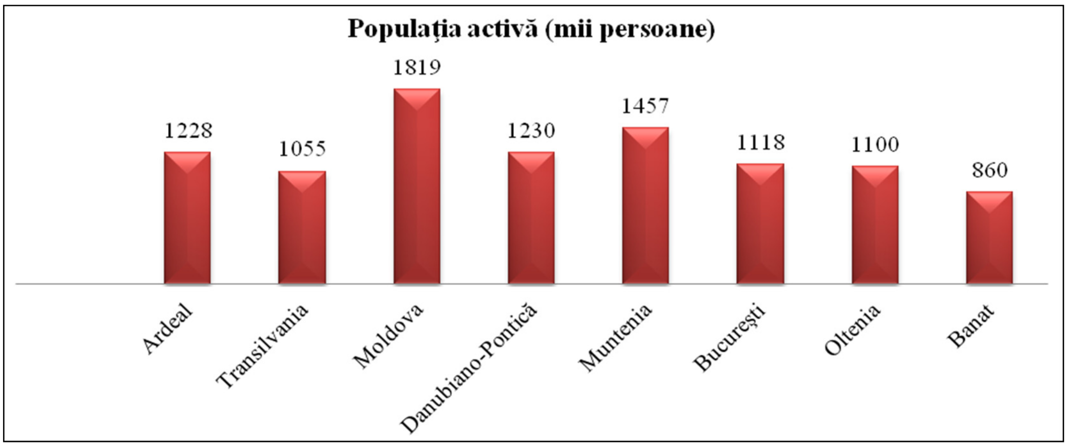

Fig. 2. Populația activă, 2012

Sursa: adaptare după Institutul Național de Statistică - Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, 2013, p. 69

Conform figurii 2, valorile populației active s-au aflat între 860-1.230 mii persoane diferența dintre regiuni nefiind foarte mare, cu excepția Moldovei care are 1.819 mii persoane și a Munteniei care are 1.457 mii persoane.

Un alt indicator legat de forța de muncă este *rata șomajului*, care la nivelul celor 8 regiuni înregistrează următoarele valori:

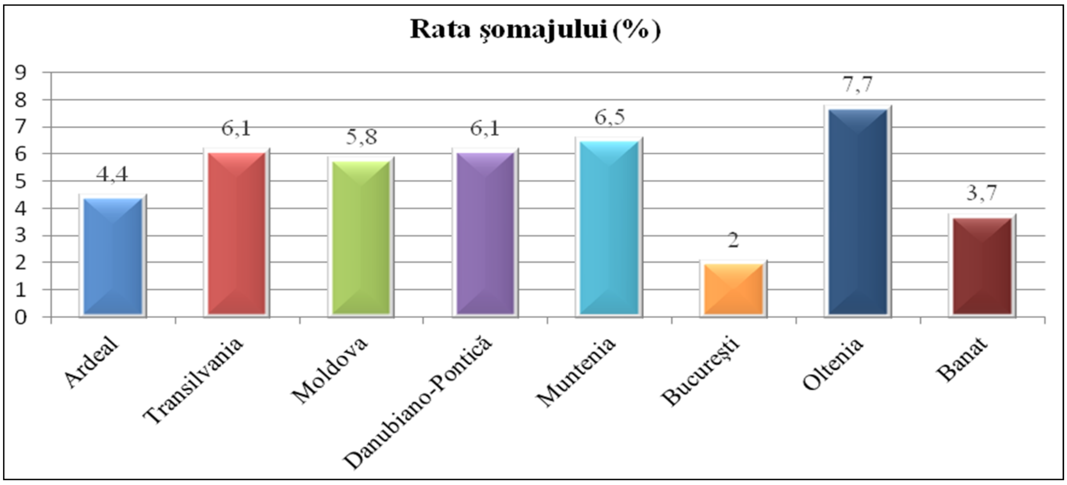

Fig. 3. Rata șomajului, 2012

Sursa: adaptare după Institutul Național de Statistică - Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, 2013, p. 128

Din acest punct de vedere, se distinge regiunea București cu cea mai mică valoare a ratei șomajului (2%), urmată de Banat (3,7%) și Ardeal (4,4%). La polul opus este clasată regiunea Oltenia cu o rata a șomajului de 7,7 %.

Regiunea Moldova a înregistrat cele mai mari valori în ceea ce privește populația activă (1.819 mii persoane) și populația ocupată (976 mii persoane) și cea mai mică valoare a ratei șomajului (4,8%). Regiunea Muntenia a înregistrat cea mai mare valoare a numărului de șomeri, iar regiunea București cele mai mari valori ale ratei de activitate și ale ratei de ocupare a forței de muncă. Cele mai mici valori ale populației active, populației ocupate și a numărului de șomeri au fost înregistrate în regiunea Banat. În regiunea Transilvania au fost înregistrate cele mai mici valori ale ratei de activitate și ale ratei de ocupare și cea mai mare valoare a ratei șomajului.

Din punct de vedere al *numărului de salariați*, cele mai multe persoane angajate se află în regiunea București și cele mai puține în regiunea Oltenia. Diferențele dintre regiuni sunt nesemnificative cu excepția regiunii București care le depășește cu mult pe celelalte. Regiunea București este pe primul loc în privința numărului de angajați în aproximativ toate domeniile de activitate ale economiei naționale, mai puțin domeniile: agricultură, unde pe primul loc se află regiunea Muntenia, industrie (Transilvania), învățământ (Moldova) și sănătate (Ardeal); dar valorile înregistrate sunt destul de apropiate între toate regiunile.

În ceea ce privește *veniturile totale* ale populației, acestea se situează în intervalul 2.000 - 3.000 lei. În toate regiunile cea mai mare pondere din veniturile totale o au veniturile bănești (în regiunea București aproximativ 95% sunt venituri bănești, iar cel mai mic procent, respective 80% din veniturile totale, este înregistrat în regiunea Oltenia).

Diferențele dintre regiuni în ceea ce privește *câștigului salarial mediu net* lunar sunt prezentate în figura 4. Cea mai mare valoare a câștigului salarial mediu net lunar, dar și a numărului mediu de salariați s-a înregistrat în regiunea București (2.086 lei/salariat). Cea mai mică valoare a câștigului salarial mediu net lunar s-a înregistrat în regiunea Moldova (1.199 lei/salariat), iar a numărului mediu de salariați în regiunea Oltenia.

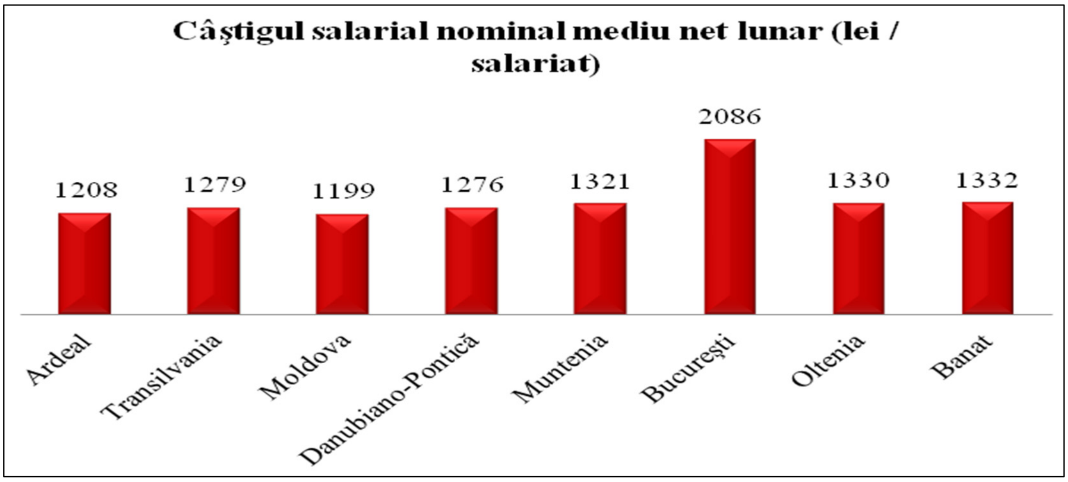

Fig. 4. Câștigul salarial nominal mediu lunar, 2012

Sursa: adaptare după Institutul Național de Statistică - Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, 2013, p. 150

Cea mai mare valoare a câștigului salarial mediu net lunar, dar și a numărului mediu de salariați s-a înregistrat în regiunea București (2.086 lei/salariat). Cea mai mică valoare a câștigului salarial mediu net lunar s-a înregistrat în regiunea Moldova (1.199 lei/salariat), iar a numărului mediu de salariați în regiunea Oltenia.

În ceea ce privește *cheltuielile totale ale populației*, acestea se situează în jurul valorii de 2.000 lei cu mici diferențe. Cele mai mari valori s-au înregistrat în regiunea București din care aproximativ 96% sunt cheltuieli bănești, iar cele mai mici valori în regiunea Danubiano-Pontică din care aproximativ 78% sunt cheltuieli bănești.

Din punct de vedere al *populației școlare* cel mai mare total se înregistrează în regiunea Moldova (686.369 persoane), urmată de Ardeal (516.575 persoane), la polul opus aflându-se regiunile Banat (347.800 persoane) și Oltenia (381.465 persoane), celelalte regiuni aflându-se în intervalul 455.781-505.704 persoane.

Suprafața agricolă a regiunilor se situează în intervalul 1.800.000 - 2.500.000 hectare cu mici diferențe, excepție făcând regiunea București care are o suprafață agricolă de 182.115 hectare. Situația este similară și în privința producției ramurii agricole aceasta având o valoare maximă de 14.604.812 mii lei prețuri curente în regiunea Muntenia și o valoare minimă de 8.141.372 mii lei prețuri curente în regiunea Banat, excepție făcând regiunea București cu o valoare de 723.148 mii lei prețuri curente. Deși cea mai mare suprafață agricolă o are regiunea Muntenia, regiunea Olteniei este cea care înregistrează nivelul cel mai ridicat al producției agricole.

Din punct de vedere *al unităților locale din industrie,* cele mai multe se află în regiunea București (107.743 unități) urmată de Ardeal (61.528 unități), celelalte regiuni aflându-se în intervalul 32.500-53.300 unități. În domeniul industriei, cea mai dezvoltată regiune a României este Transilvania, în județul Brașov aflându-se zece parcuri industriale, urmată îndeaproape de regiunea Muntenia cu nouă parcuri industriale în județul Prahova.

Cifra de afaceri aferentă unităților locale active din fiecare regiune este prezentată în figura 5.

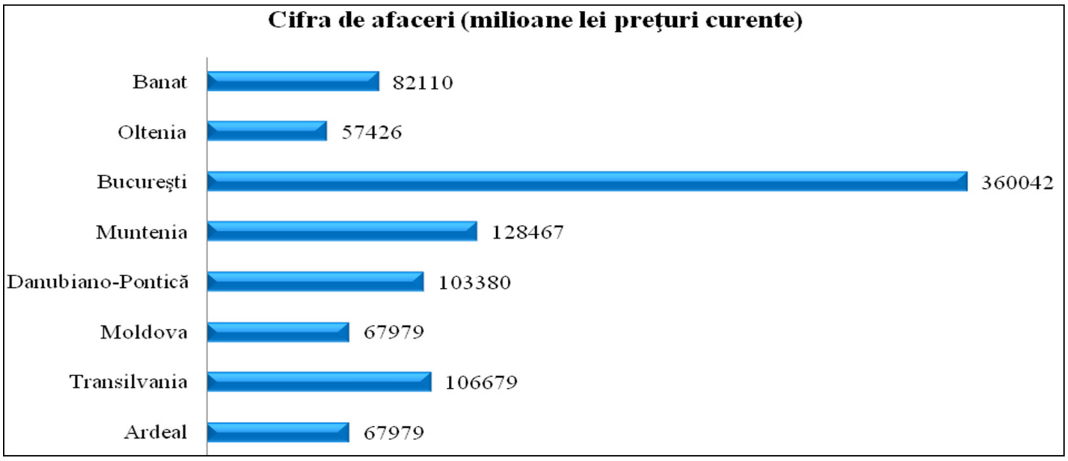

Fig. 5. Cifra de afaceri, 2012
Sursa: adaptare după Institutul Național de Statistică - Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, 2013, p. 404

Cea mai mare cifră de afaceri se înregistrează în regiunea București (360.042), cifra de afaceri a celorlalte regiuni oscilând în intervalul 57.426-128.467.

În domeniul transporturilor, au fost analizate aspect legate de drumurile publice și liniile de cale ferată în exploatare.

Lungimea drumurilor publice se situează în intervalul 10.452-14.239 km, cu mici diferențe, excepție făcând regiunea București (890 km).

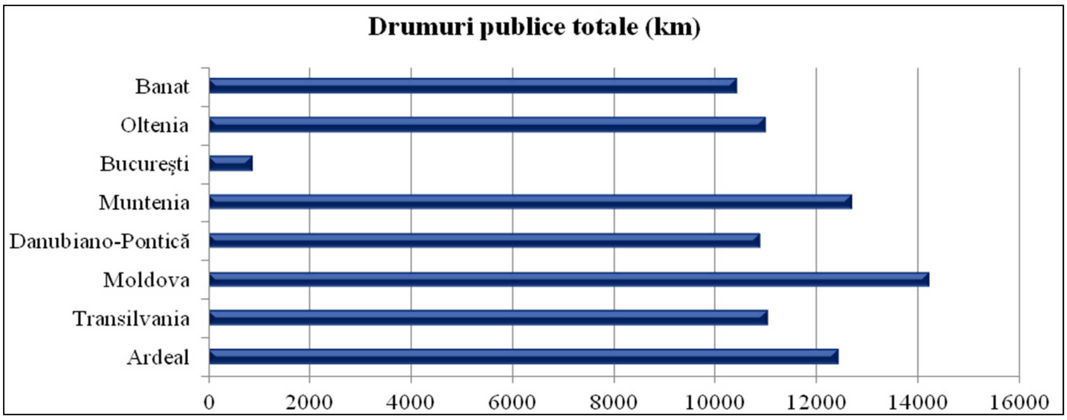

Fig. 6. Drumuri publice, 2012
Sursa: adaptare după Institutul Național de Statistică - Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, 2013, p. 441

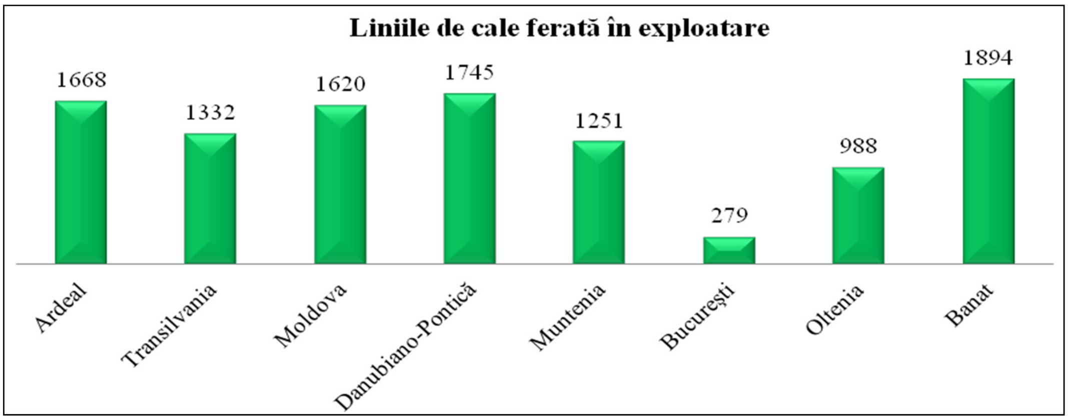

Fig. 7. Liniile de cale ferată în exploatare, 2012
Sursa: adaptare după Institutul Național de Statistică - Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, 2013, p. 446

Lungimea liniilor de cale ferată în exploatare se situează în intervalul 988 - 1.894 km, cu mici diferențe, excepție făcând regiunea București (279 km).

Activitatea turistică joacă de asemenea un rol foarte important în economia României. Din sfera turismului am analizat capacitatea de cazare a fiecărei regiuni din România atât cea existentă, cât și cea în funcțiune.

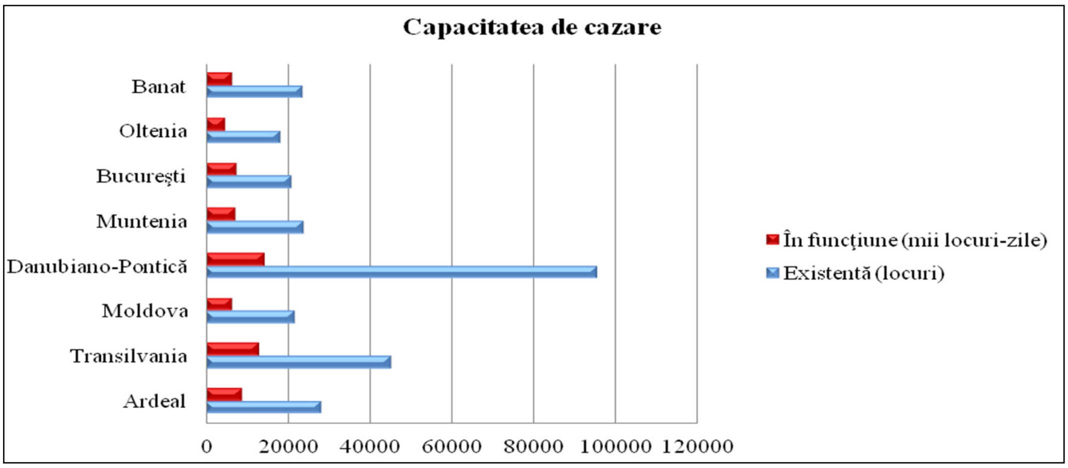

Fig. 8. Capacitatea și activitatea de cazare turistică, 2012
Sursa: adaptare după Institutul Național de Statistică - Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, 2013, p. 457

După cum se poate observa din figura 8 atât capacitatea de cazare existentă, cât și cea în funcțiune înregistrează cele mai mari valori în regiunile Danubio-Pontică și Transilvania. La cealaltă extremă se află regiunea Oltenia, care deși are potențial turistic nu este valorificat.

În ultimi ani se poate observa că România a devenit o destinație turistică pentru mulți europeni, mai mult de 60% din turiștii care ne traversează meleagurile provenind din Uniunea Europeană.

Stațiunile de pe litoralul Mării Negre sunt principalele atracții turistice pe timp de vară, acest fapt oferind regiunii Danubiano-Pontică avantajul turistic estival, dar în același timp stațiunile de pe Valea Prahovei și din Poiana Brașov sunt locurile preferate de turiști pe timp de iarnă.

Castelele și mănăstirile din România sunt preferate de turiști pentru aerul lor medieval, din acest punct de vedere regiunea Transilvaniei excelează din punct de vedere turistic. Delta Dunării și multe peșteri din Munții Apuseni sunt preferate pentru naturalețea lor și bogăția în floră și faună.

7.3. Modele de autoguvernare

Până în prezent se cunosc șase modele de autoguvernare ale căror particularități urmează să fie prezentate în Tabelul 1:

Tabel 1. Modele de autoguvernare

Modele de autoguvernare	Caracteristici
Modelul 1	Regiuni cu putere de a promulga legislație primară, a căror existență este garantată de Constituție/Acord național și care nu pot fi interogate împotriva dorinței lor
Modelul 2	Regiuni cu putere de a promulga legislație primară, a căror existență nu este garantată de Constituție/Acord național
Modelul 3	Regiuni cu putere de a promulga legislație, în conformitate cu cadrul stabilit de legislația națională, a căror existență este garantată de către Constituție
Modelul 4	Regiuni cu putere de a adopta legi sau alte acte legislative la nivel regional, în conformitate cu cadrul stabilit de legislația națională, a căror existență nu este garantată de Constituție
Modelul 5	Regiuni cu putere decizională (nu au putere legislativă) și consilii alese de către populație
Modelul 6	Regiuni cu putere decizională (fără putere legislativă) și consilii alese de către autoritățile locale componente

Sursa: Broșura Școlii de vară, p. 12

Plecând de la ideea că nu putem vorbi despre o Românie unită în situația existenței unor regiuni cu putere proprie de a promulga legislație, considerăm că modelul optim de autoguvernare la nivel național este *modelul 5.* Datorită faptului că în prezent există deja discrepanțe semnificative de la un județ la altul, de la o regiune la alta, puterea regiunilor de a emite legi ar adânci și mai mult diferențele dintre acestea. Mai mult, consiliile ar trebuie să fie alese de către populație și nu de autoritățile locale pentru a evita răspândirea corupției și creșterea nivelului de birocrație.

7.4. Modelul de tip centrism pe regiuni

Dezvoltarea regională implică o dinamică permanentă de structurare și restructurare internă a raporturilor dintre așezări. Aceasta atrage după sine o evoluție diferențiată a sistemului regional de așezări și îmbunătățirea distribuției teritoriale a serviciilor. Centrele de putere clasice și unice devin din ce în ce mai rare, tendința generală fiind de dezvoltare a unor modele regionale bazate pe rețele.

Cu toate că tendința de evoluție a sistemelor regionale de așezări este de structurare în rețele, totuși, rămân dominante modelele bazate pe centrism. Cele mai întâlnite tipuri de astfel de sisteme sunt următoarele: modelul regional monocentric, bicentric și policentric.

De la o regiune la alta a României, diferă tipul de organizare regională bazată pe centrism ales. Astfel, propunem modelul regional monocentric pentru următoarele regiuni: Ardealul cu metropola economică Cluj-Napoca, Oltenia cu reședința de regiune la Târgu-Jiu, București-Ilfov cu centrul la București și regiunea Banat cu centrul la Timișoara.

Regiunile organizate după modelul bicentric sunt: Moldova, cu reședințele de regiune la Iași și Suceava, regiunea Danubiano-Pontică, cu polii economici la Constanța și Galați, de asemenea regiunea Muntenia cu reședințele de regiune la Ploiești și Pitești. În alegerea reședințelor de regiune am avut în vedere și orașele Piatra Neamț pentru regiunea Moldova, respectiv Brăila pentru regiunea Danubiano-Pontică, însă acestea nu s-au dovedit a fi eligibile. Orașul Suceava a fost ales în detrimentul orașului Piatra-Neamț datorită unui potențial turistic ridicat, a importanței istorice și culturale, a universității existente precum și a infrastructurii mai dezvoltate (aeroport, drumurile europene etc.). Datorită faptului că reprezintă al patrulea cel mai dezvoltat centru industrial din România și deține importante resurse în plan agricol și forestier, orașul Galați a fost desemnat metropolă economică a regiunii Danubiano-Pontică.

Regiunea Transilvania este propusă pentru o structurare policentrică cu următorii poli economici: Brașov, Sibiu și Târgu-Mureș.

În alegerea variantei de regionalizare și a polilor s-a ținut cont inclusiv de criteriul distanței față de centru, urmărindu-se ca durata de timp parcursă între reședința de regiune aleasă și cea mai îndepărtată reședință de județ din regiunea respectivă sa fie de maximum două ore. Astfel, calculând acest indicator pentru fiecare regiune, cu o viteză medie de 70km/h, s-a observat că în majoritatea situațiilor se respectă acest criteriu.

8. Concluzii

Șansele de viață sunt puternic diferențiate în România de azi în funcție de locul unde trăiești. Există o veritabilă stratificare socială în funcție de profilul spațiului de locuire. Această stratificare (discriminare, uneori) se manifestă nu numai în calitatea locuirii, ci chiar în șansele de a trăi (Raport CONREG II, 2013, p. 38). Aceste decalaje au constituit unul din motivele care au susținut ipoteza conform căreia România are nevoie de o schimbare, regionalizarea devenind esențială pentru o dezvoltare durabilă și armonioasă a țării.

Obiectivele pe care le-am urmărit prin prezenta lucrare au fost atinse în urma cercetărilor științifice derulate. Astfel, s-a dovedit că în România modelul optim de regionalizare este cel propus de premierul Victor Ponta datorită faptului că se păstrează regiunile de dezvoltare deja existente și constituite din grupări de județe. Actualele regiuni de dezvoltare au fost explicit concepute pe principiul complementarității care să reunească, în aceeași regiune, județe relativ apropiate ca nivel de dezvoltare, dar care se pot ajuta reciproc în procesul de dezvoltare, fapt dovedit în urma interpretării unor indicatori economici și sociali la nivelul fiecărei regiuni. În urma interpretării indicatorilor la nivel de regiuni s-a dovedit că disparitățile sociale din România sunt înregistrate în special în domeniul educației, stării de sănătate, consumului și relațiilor sociale.

Varianta de regionalizare considerată a fi optimă a fost modelată din perspectiva autoguvernării și convergenței economico-sociale, la nivelul României alegând ca regiunile să dețină doar putere decizională (și nu putere legislativă) pentru a elimina riscul de fragmentare a țării. În stabilirea modelului tip centrism eficient pentru fiecare regiune în parte s-a ținut cont în principal de gradul de dezvoltare al județelor ce constituie acele regiuni.

9. Bibliografie

1. Bailey, R.G. Ecoregions: *The ecosystem geography of the oceans and continents.* 1998, Springer-Verlag, New York.
2. Brăilean, T. „Dezvoltare locală. Instituții și politici”, Iași, 2004.
3. Mazilu, M. „Regionalizarea României - Între mit și realitate”, 2014.
4. Mazilu, M. *Turism și dezvoltare regională*, Editura Universitaria, Craiova, 2012.
5. Minică, M. „Modele de dezvoltare regională. Bune practici în Uniunea Europeană”, 2014.
6. Niculae, F. „Modele de regionalizare în contextul integrării europene”, București, 2009.
7. Roșca, C. „Concepte, principii și criterii ale procesului de regionalizare. Indicatori de fundamentare a organizării regiunilor administrative în România”, 2014.
8. Sandu, D. „Disparități și fluxuri în fundamentarea social-economică a regionalizării administrative a României”, București, 2013.
9. Săgeată, R. „Organizarea administrativ-teritorială a României. Evoluție. Propuneri de optimizare”, București, 2013.
10. Stănică, V. „Dezvoltare comunitară”. Suport de curs, 2012.
11. Consiliul Consultativ pentru Regionalizare, *Raport CONREG I*, 2013.
12. Consiliul Consultativ pentru Regionalizare, *Raport CONREG II*, 2013.
13. Consiliul Europei: Comitetul director pentru democrație locală și regională – *6 modele de autoguvernare regională,* 2013.
14. Institutul Național de Statistică, „Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială”, 2013.
15. *** Fundamentele procesului actual de regionalizare în România. Regiunea – concept în actualitate, Raport CONREG I.
16. http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/romania/index_ro.htm.
17. http://www.capital.ro/harta-saraciei-in-romania-190643.html.
18. http://www.europuls.ro/agricultur-i-dezvoltare-regional-sp-106882413/dezvoltare-regional/639-eecul-regionalizrii-in-ungaria-i-slovacia-romania-incotro.
19. http://www.anssa.ro

II.2. Proiect Macroregiunea 2 – Galben

REGIONALIZAREA – PREMISĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ ȘI ECHILIBRATĂ A ROMÂNIEI

Amariei Ana-Maria – *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor*

Ariciu Ana-Maria – *Universitatea „Ovidius" din Constanța, Facultatea de Științe Economice*

Breazu Andrei Mihai – *Universitatea din Craiova, Facultatea de Matematică și Științe ale Naturii*

Dumitru Elena Ligia – *Universitatea „Ovidius" din Constanța, Facultatea de Științe Economice*

Preda Camelia – *Universitatea din Craiova, Facultatea de Matematică și Științe ale Naturii*

Saucă Andrei – *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor*

Schiligiu Corina Andreea – *Universitatea din Craiova, Facultatea de Matematică și Științe ale Naturii*

Formator: Prof.univ.dr. Gabriela Marinescu

Tutor: Conf.univ.dr. Mirela Minică

Rezumat: Prin lucrarea de față ne propunem evidențierea principalelor aspecte teoretice privind conceptul de regionalizare ce presupune realizarea coeziunii teritoriale și economice a României.

Studiul de caz constă în analizarea modelelor de regionalizare aflate în dezbatere națională și alegerea celui mai reprezentativ model pentru țara noastră. S-a realizat o cercetare multidisciplinară asupra elementelor definitorii ale dezvoltării durabile și s-a procedat la optimizarea celui mai eficient model de regionalizare prin analizarea principalilor indicatori economici și a resurselor naturale.

Cuvinte cheie: regionalizare, dezvoltare echilibrată, responsabilitate socială, fonduri structurale, respect.

Cod JEL: R11, R12

1. INTRODUCERE

1.1. Ipoteza și metodele cercetării

Ipoteza de la care am pornit în cercetare este reprezentată de faptul că procesul de regionalizare este imperios necesar, unul dintre obiectivele principale fiind și absorbția fondurilor europene.

Obiectivul general este reprezentat de identificarea și argumentarea unui model de organizare și dezvoltare a României.

Obiectivele specifice sunt reprezentate de evidențierea riscurilor și a elementelor pozitive în urma procesului de regionalizare.

Metodologia cercetării este realizată prin lectură bibliografică, documentare directă, brainstorming, observarea caracteristicilor fiecărui model de organizare și dezvoltare regională și abordarea cercetărilor din perspectivă multidisciplinară (economie, macroeconomie, știința administrației, geografie). De asemenea pentru o documentare mai amplă a variantelor de organizare propuse până în prezent, au fost utilizate tehnica LOTUS (floare de nufăr) ce presupune deducerea de conexiuni între idei, concepte, pornind de la o idee centrală, precum și metoda *Pălăriilor gânditoare*, fiind o tehnică interactivă, de stimulare a creativității participanților care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă.

1.2. Concepte, principii și criterii ale procesului de regionalizare

Conform definiției dată de dicționarul român al limbii române [1] noțiunea de regionalizare presupune „împărțirea" unui teritoriu în regiuni, sau împărțirea în districte administrative care până la urmă înseamnă tocmai „a aranja regional"[2].

Regiunea este o „realitate geografică, economică, umană, culturală și istorică constituită în baza unui spațiu care servește ca bază pentru divizarea administrativă a statelor națiune"[3]. Plecând de la regiunile naturale la regiunile istorice s-a ajuns la regiunile de tip funcțional și nu în ultimul rând la dezvoltarea regională care își propune printre altele și realizarea unei creșteri economice. După cum s-a remarcat încă din introducerea lucrării de față, de cele mai multe ori constatăm că în spatele unei regiuni se află în primul rând o realitate geografică de la care se pleacă și care este în corelație directă cu economia, resursa umană, cultura și istoria unei națiuni.

Regiunea este de fapt instrumentul prin care se realizează coeziunea teritorială, și este considerată a fi spațiul de bază pentru diviziunile administrative având în vedere faptul că actualmente nu mai suntem o lume a statelor ci o lume a regiunilor, ceea ce a influențat și

---

1 http://dexonline.ro/definitie/regionalizare, accesat în data de 13.09.2014, la ora 21:23.

2 http://www.europuls.ro/agricultur-i-dezvoltare-regional-sp-106882413/dezvoltare-regional/623-regionalizare-dezvoltare-regionala-romania accesat în data de 13.09.2014, la ora 22:23.

3 Constantin Roșca, "Concepte, principii și criterii ale procesului de regionalizare. Indicatori de fundamentare a organizării regiunilor administrative în România", Suport de curs, 2014, p. 7.

statele Europei și totodată și Uniunea Europeană să își împartă teritoriul ca fiind baza cooperării continentale. Acest cadru de regionalizare este adoptat de foarte multe țări europene tocmai pentru a se măsura disparitățile teritoriale, sociale și economice pe de o parte iar pe de altă parte pentru a se realiza astfel o mai bună organizare teritorială la nivel sub-național, asigurându-i statului o reală dezvoltare.

Politica de coeziune europeană în conformitate cu fondurile structurale contribuie realmente la cele mai importante schimbări teritoriale prin politicile regionale determinând în cadrul regiunii atât un concept de bază care promovează pe de o parte competiția iar pe de altă parte cooperarea la scară europeană asigurând o valorificare superioară a complexului de elemente potențiale existente la nivel local.

Regionalizarea are ca obiectiv principal realizarea unei dezvoltări economice prin reducerea inegalităților la nivelul unui stat sau a unei părți din continentul european. Conform raportului Băncii Mondiale, eficiența economică depinde de aglomerații, cu alte cuvinte de regiunile foarte dezvoltate care concentrează producția. În acest context regiunile care sunt mai dezvoltate din punct de vedere economic, mai bogate, le-ar putea susține considerabil pe cele care sunt considerate a fi mai sărace și chiar le-ar putea oferi posibilitatea de a se dezvolta asemeni lor, reducându-se decalajele economice existente. Acest ajutor reciproc dintre regiuni vine pe fondul eficienței economice care are la bază o justiție socială cutumiară precum că unele locuri trebuie să le ajute pe altele.

Relația dintre coeziunea teritorială și dezvoltarea regională este una complexă nefiind vorba de subordonare ci apelându-se la o relație de reciprocitate în ceea ce privesc indicatorii sociali-economici și spațiul în care comunitățile umane trăiesc. Regiunea poate susține o mai puternică dezvoltare endogenă ca urmare a beneficiilor create de descentralizare. Actualmente atât știința cât și tehnologia urmăresc reducerea decalajelor dintre orașele unei regiunii ceea ce poate fi calea pentru dezvoltarea sistemului competitiv[4] adică realizarea unei dezvoltări echilibrate. Realizarea unei coeziuni teritoriale se realizează doar pe baza unei dezvoltări echilibrate și armonioase, mai exact prin reducerea decalajelor dintre zonele rurale și urbane etc.

Pentru eficientizarea procesului de regionalizare se au în vedere o serie de principii ce sunt necesare a fi respectate. Acestea au un rol esențial în definirea și delimitarea teritorială fiind divizate în principii generale și principii directoare.

Principiile generale se referă la delimitarea teritorială care reprezintă un cadru pentru proiecția spațială viitoare a dezvoltării, o regiune administrativă ce trebuie construită pe o bază multicriterială, de asemenea, județele dovedindu-se eficiente de-a lungul istoriei, ca urmare, viitoarele regiuni vor fi grupări de județe pe un fond multicriterial.

Principiile directoare esențiale[5] prezintă o importanță deosebită în procesul de regionalizare asigurând o mai bună funcționalitate prin accesul regiunilor la piața unică și

---

[4] Marcian Bogdanski, „Modern theories of regional development - A review of some concept”, Oeconomia Copernicana, nr. 2, 2012, p. 27.

[5] Consiliul Consultativ pentru Regionalizare, „Fundamentele procesului actual de regionalizare în România”, 2013, p. 7.

la o mai mare cantitate de informații. De asemenea complementaritatea presupune esența funcționalității prin varietatea resurselor și a funcțiilor pe care le dețin localitățile și subsistemele teritoriale.

Un alt principiu al regionalizării este tocmai cel de solidaritate ce urmărește spiritul de echitate socială între locuri și regiuni care se construiește în timp, de altfel, zonele dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate fiind conștiente de faptul că trebuie să coopereze pentru a se putea dezvolta și pentru a evita apariția conflictelor.

Diversitatea rezultă din varietatea potențialului natural, economic, social și cultural al viitoarei regiuni, contribuind la crearea unor relații teritoriale de dependență, convergând spre funcționalitate și solidaritate în timp ce competitivitatea este un deziderat ce poate fi atins în condițiile evidențierii clare a atuurilor și excelenței teritoriale, principiu ce va trebui să utilizeze la maximum potențialul de inteligență și de cooperare.

În strânsă legătură cu principiile amintite anterior se află și cel al eficacității administrative bazată pe o accesibilitate relativ egală pentru toți locuitorii unei regiuni, pe un sistem de competențe care să se bazeze pe responsabilitate nedivizată.

În cele din urmă contiguitatea reflectă continuitatea teritorială, asigurând o optimă funcționalitate si conectivitate a tuturor componentelor, fiind de evitat crearea unor regiuni cu enclave care pot fragmenta teritoriul regional și fluxurile interioare.

În vederea susținerii regionalizării[6] putem enumera următoarele: o absorbție mai bună a fondurilor europene, reducerea costurilor administrative, îmbunătățirea capacității administrative, scăderea corupției în timp ce la polul opus putem enumera ca riscuri creșterea corupției, creșterea birocrației, emigrarea către poli centrali. În acest context regionalizarea se referă la o mai bună colaborare a județelor și nu la o fragmentare a țării.

În urma regionalizării, fiecare regiune va avea o identitate proprie, de care va beneficia: o capacitate de inovare ridicată, conservarea zestrei spirituale istorice a vechilor regiuni, dezvoltare policentrică urbană și nu în ultimul rând de faptul că limitele regiunii sunt multiple.

Pentru delimitarea regiunilor trebuie avute în vedere o serie de criterii dintre care amintim în primul rând criteriile spațiale care presupun gruparea unui număr de minim patru județe pentru a se realiza o mai bună cooperare intraregională și pentru a se contura o regiune administrativă operațională și reprezentativă la nivel european, având în vedere că mărimea medie a NUTS II impune o medie de 1600 km^2.

Un al doilea criteriu ce merită luat în calcul este cel funcțional care trebuie să asigure accesibilitatea către reședințele regionale într-un timp maxim de 2 ore pentru a se elimina costurile sociale și economice pe de o parte și pe de altă parte pentru a se realiza o cooperare intraregională eficientă.

Cel de-al treilea criteriu reprezentativ pentru fenomenul de regionalizare este cel socio-economic care presupune eficientizarea resurselor umane și a celor economice. Acesta presupune realizarea unei structuri demografice echilibrate prin calitatea populației care

[6] Mirela Mazilu, „Turism și dezvoltare regională”, Editura Universitaria, 2012, p. 18.

trebuie să respecte, totodată și masa critică indicată în actele normative și anume o populație medie de 1,8 milioane de locuitori. În același timp criteriul socio-economic include o serie de sub-criterii dintre care amintim competitivitatea economică și multiculturalismul.

Următorul criteriu denumit cultural-identitar se referă la menținerea structurii actuale a județelor ce întăresc viabilitatea regiunilor propuse.

Cel din urmă criteriu abordează domeniul administrativ instituțional care impune respectarea capacității instituționale.

În urma regionalizării, transformările[7] suferite la nivelul României vor fi multiple acestea atrăgând după sine o serie de schimbări, de avantaje și dezavantaje pentru țara noastră.

Astfel, din punctul nostru de vedere, vor exista o serie de transformări în sens pozitiv, iar această regionalizare va face ca țara noastră să prospere iar realitatea românească să fie adaptată la practicile europene. Va exista o deschidere mult mai largă față de celelalte piețe industriale și vom beneficia de o îmbogățire a comerțului României.

Mărimea regiunilor are și ea o importanță în acest proces de regionalizare, altfel spus, cu cât o regiune este mai mare/dezvoltată, cu atât costurile vor fi mai reduse. Înființarea unei noi structuri de regionalizare duce la scăderea puterii baronilor[8] și la reducerea corupției.

În prezent, tot mai mulți tineri care își termina studiile în România, migrează către alte țări, forța de muncă și nivelul de trai devin tot mai scăzute iar îmbătrânirea populației capătă o creștere însemnată[9]. De altfel, nivelul de educație va fi mai ridicat, migrațiile vor avea o pondere mai scăzută în urma regionalizării iar creșterea gradului de alfabetizare și formare profesională va contribui la dezvoltarea țării. Nivelul de trai al țării va fi mai dezvoltat dacă vom avea o nouă deschidere la statele vecine și o comunicare mai bună cu acestea.

De altfel, construirea unui brand de țară puternic prin valorificarea obiceiurilor și a tradițiilor va duce la o identitate națională recunoscută și mai bine conturată.

Prin urmare, țara noastră va dispune de o serie de schimbări, majoritatea dintre acestea îmbunătățind stilul de viață, schimbările fiind atât pe plan economic cât și pe plan politic și social.

2. Semnificație RESPECT

Făcând trimitere la toate informațiile vehiculate până în prezent ne propunem definirea acronimului RESPECT prin identificarea aspectelor pozitive și negative ale regionalizării.

---

[7] Mariano Matilla-García & Manuel Marín, "Advanced methods and applications in regional science",The Annals of Regional Science, Springer, vol. 47(2), 2011, pp. 249-252, October.

[8] Mirela Mazilu, „Turism și dezvoltare regională", Editura Universitaria, 2012, p. 19.

[9] Marinela Mironiuc, "Socially responsible behavior - Another approach in the assessment of the performance of the sustainable company", Present- day Topics, 2013, pp.56-57.

- **RISCURI**

Un proces așa complex care implică crearea de noi instituții și transferul unor atribuții la nivel regional implică anumite riscuri.

Regionalizarea trebuie să se realizeze treptat cu sprijinul societății civile și al sectorului privat. Altfel riscăm ca nivelul birocrației să crească, fenomenul de corupție să fie mai mare față de situația prezentă, disparitățile dintre regiuni să se adâncească iar instituțiile nou create să aibă un management defectuos.

Într-un sistem de descentralizare există și riscuri de natură politică din cauza polemicilor, a intereselor de grup. Există riscul înființării unor noi instituții numai pentru a face loc clientelismului de partid și creării unui clientelism regional. Există de asemenea riscul apariției enclavelor economice și adâncirii decalajelor între zonele de dezvoltare sau între județele aceleiași regiuni.

Capitalul uman[10] poate gravita spre polii de creștere urbană în special forța de muncă, calificată, ceea ce ar duce la depopularea zonelor defavorizate, la neexploatarea resurselor disponibile din afara polilor centrali, la risipa de resurse și la inechitate socială.

Riscul neabsorbirii fondurilor europene[11] pentru România, riscul de a nu putea finanța contribuția proprie la proiectele europene pot duce la lipsa proiectelor de anvergură și la pierderea competitivității între România și țările europene. De asemenea s-ar putea accentua și disputele pe criteriile etnice.

Nu pot fi neglijate nici riscurile sociale, așa cum este riscul de depopulare al României din cauza migrației forței de muncă și a migrației creierelor către țările dezvoltate din Uniunea Europeană.

- **EFICACITATEA**

Este reprezentată de stabilirea unui obiectiv și de-al atinge, obiectivul nostru fiind de a consolida mecanismele de coeziune și convergența economică[12].

Așadar în acest context eficacitatea este reprezentată de atingerea obiectivelor strategiei Europa 2020 ce face referire la devenirea unei economii inteligente, durabile și favorabile incluziunii, absorbția integrată a fondurilor alocate pentru Romania în 2014-2020 (19,213.04 M), reducerea riscului de țară ce se divide în risc suveran și risc monetar, reducerea birocrației, diminuarea corupției, creșterea competitivității (prin dezvoltarea principalelor domenii de activitate), stimularea parteneriatelor public-private, descentralizarea administrativă și creșterea autonomiei locale, fidelizarea clientelei pentru produse românești și regionale, îmbunătățirea fluxului informațional și a calității informației,

[10] Michael Beenstock, Daniel Felsenstain, Nadav Ben Zeev, „Capital deepening and regional inequality: an empirical analysis", Springer, 22 June 2010, p. 600.

[11] John B. Parr, "Spatial-structure differences between urban and regional systems", Springer-Verlag, 30 December 2010, p. 293.

[12] Benner M., "Towards a policy to promote tourism clusters", Munich Personal RePEc Archive, 2013, p. 12.

echilibrul dintre cerere-ofertă pe piața forței de muncă, piața bunurilor și serviciilor, a piețelor financiare.

- **SĂRĂCIA**

Este fără îndoială una dintre problemele importante ale României. Datele macroeconomice (indiferent că este vorba de PIB, PIB/capital, exporturi sau salarii) plasează economia țării noastre pe ultimele locuri la nivelul Uniunii Europene și departe de top la nivel mondial.

Gradul de sărăcie și de excluziune socială din România a ajuns în 2012 la 42% din populație, în creștere față de anul precedent – când se situa la 40,3%. Acest indicator plasează România pe ultimele locuri în Europa fiind depășită doar de Bulgaria cu 49% în timp ce media Uniunii Europene se situa la 25%[13].

Regionalizarea României va ajuta la reducerea decalajului dintre regiunile slab dezvoltate. În actuala schemă de dezvoltare regională, cea peste care se va suprapune cel mai probabil viitoarea hartă administrativă a României, sunt cuprinse echilibrat județele care conduc regiunile și cele care o trag în jos.

Liderii regionali luați după PIB/cap de locuitor sunt: Cluj pentru centru, Iași pentru Nord-Est, Constanța pentru Sud-Est, Argeș pentru Muntenia, Gorj pentru Sud-Vest si Timiș pentru Vest[14].

Relieful nivelului de viață în România se diferențiază în România nu din perspectiva a 41 de blocuri teritoriale (eliminând Bucureștiul) date de județe, ci de 82 de unități teritoriale definite de câte două segmente rezidențiale urban-rural[15]. Pe aceleași criterii, județele cel mai slab dezvoltate sunt Maramureș in Nord- Vest, Covasna în Centru, Vaslui în Nord-Est, Vrancea în Sud-Est, Teleorman în Muntenia, Mehedinți în Sud-Vest și Hunedoara în Vest.

Se remarcă totodată sărăcia morală prin pierderea sistemului de valori.

- **PROGRESUL**

Reprezintă echitatea socială prin regionalizarea ca premisă pentru dezvoltarea ca premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României.

Pe de altă parte progresul privește în mod direct creșterea economică, inteligentă și favorabilă prin îmbunătățirea imaginii și poziției României în Europa[16]. Progresul se materializează prin: stimularea creșterii capitalului uman; optimizarea comercializării

---

[13] www.capital.ro, „Gradul de sărăcie și excluziune din România”, accesat în data de 12. 09.2014, ora 11:13.

[14] Mirela, Mazilu, „Turism și dezvoltare regională”, Editura Universitară Craiova, 2012, p. 25.

[15] Consiliul Consultativ pentru Regionalizare, „Disparități și fluxuri în fundamentarea social-economică a regionalizării administrative a României”, 2013, pp. 18-20.

[16] http://ec.europa.eu/europe2020/index_ro.htm, accesat în data de 12. 09.2014 la ora 14:11.

cunoașterii în context regional; stimularea cooperării în detrimentul competitivității; îmbunătățirea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la piața unică și dezvoltarea spiritului antreprenorial; dezvoltarea economiei în concordanță cu mediul ambiant.

Cu alte cuvinte progresul este rezultatul specializării regionale creatoare de competitivitate.

- **EȘECUL**

Eșecul ce poate surveni în urma regionalizării poate fi de ordin politic, economic, social, dar și din punct de vedere al mentalității și al modului de percepție al acesteia.

Eșecul de ordin politic intervine în momentul în care grupurile de interese politice se implică în procesul regionalizării. De asemenea, eșecul de ordin politic se poate manifesta prin creșterea gradului de birocrație la nivel administrativ precum și prin creșterea numărului „baronilor" locali existenți cu alții nou-veniți.

Eșecul de ordin economic[17] se poate manifesta prin prelungirea crizei dar și reintrarea României în recesiune, adâncirea decalajelor intraregionale și interregionale. De asemenea surplusul fondurilor europene în sectorul public și deficitul acestora în sectorul privat, inhibând astfel creșterea IMM-urilor poate reprezenta un risc de eșec în procesul regionalizării. Apariția aglomerărilor urbane ca urmare a regionalizării poate reprezenta unul dintre marile riscuri ce poate conduce la eșecul procesului.

Factorul social prezintă o importanță mare în procesul regionalizării, riscul eșecului fiind considerabil în acest sens. Unul dintre acestea se poate manifesta prin fragmentarea societății din cauza grupării județelor pe criterii etnice. De asemenea creșterea numărului de emigranți și apariția tragediilor familiale este un aspect ce se poate transforma în eșec.

Procesul de regionalizare poate prezenta risc de eșec din perspectiva mentalității și percepției. Unul dintre eșecurile regionalizării din punct de vedere al percepției îl reprezintă faptul că acest proces este perceput a fi impus de către Uniunea Europeană. De asemenea popularizarea excesivă a riscurilor în comparație cu beneficiile poate reprezenta un eșec al regionalizării.

- **CONVERGENȚA**

În literatura de specialitate, pot fi identificate trei tipuri de convergență specifice unor domenii de aplicații: **Convergența instituțională**, **Convergența nominală**, **Convergența reală**.

[17] J. Knoben, „Localized inter-organizational linkages, agglomeration effects, and the innovative performance of firms", Springer, 10 April 2008, p. 759.

„Studiile privind convergența au în vedere modul în care factorii implicați într-un anumit proces (integrare, globalizare etc.) acționează pentru diminuarea disparităților între entitățile analizate.[18]"

În prezent, PIB-ul României se situează la 42% din media Uniunii Europene, astfel trebuie să diminueze acest decalaj. Trebuie să realizeze o convergență a monedei naționale care să permită intrarea în zona EURO[19]. În următorii ani trebuie să se realizeze o convergență a nivelului de dezvoltare între urban și rural, județe și regiuni.

- **TRANSFORMAREA**

Transformarea reprezintă evoluția României pe un orizont mediu și lung de timp. Astfel, țara noastră se află într-un continuu proces de schimbare, atât pe plan economic cât și pe plan politic și social, adaptându-se la situația prezentă.

Tot aici putem vorbi despre încercarea de a se alinia standardelor europene în vederea integrării în Uniunea Europeană. Procesul de regionalizare este diferit în cadrul fiecărei țări, acesta făcându-se în funcție de statutul fiecărei țări, de principii, norme și de tradițiile culturale și istorice.

Regionalizarea presupune un efort din partea tuturor celor implicați iar durabilitatea acestei regionalizări depinde de efortul pe care îl depune fiecare membru implicat în dezvoltarea propriului stat.

Misiunea regionalizării este de a impulsiona dezvoltarea economică și socială în România. În urma regionalizării vor fi o serie de transformări precum: economicul care va devansa criteriul politic; rolul statului în economie se diminuează, libera inițiativă și concurența fiind stimulate contribuind la construirea unui brand de țară puternic prin valorificarea obiceiurilor și a tradițiilor; de altfel se va proceda la o creștere a atractivității economiei românești și scăderea migrației printr-o absorbție mai bună a fondurilor europene ridicând nivelul de trai și stimulând comerțul cu alte piețe.

În urma unor astfel de schimbări și serviciile sanitare se vor îmbunătăți prin implicarea activă a oamenilor: Nevoile acestora vor fi cunoscute, aceștia implicându-se în luarea deciziilor contribuind și la creșterea gradului de alfabetizare, modernizarea educației și formarea profesională. Și nu în ultimul rând se va proceda la adoptarea unui comportament cât mai tolerant, nemaifăcându-se discriminări între oameni.

Această regionalizare va duce la ridicarea nivelului de trai și la stimularea comerțului și comunicarea României cu alte țări.

---

[18] Teodora, Roman, „Dezvoltare regională și convergență regională", *Revista: Management intercultural*, Vol III, 2006, pp. 14-15.

[19] http://www.studii-economice.ro/2012/seince120528.pdf, accesat în data de 12.09.2014, la ora 10:19.

TRANSFORMARE prin regionalizare înseamnă o Românie dezvoltată armonios, echilibrată și durabilă, având *RESPECT* în Europa și față de valorile europene.

3. Studiu de caz. Alegerea modelului de regionalizare

3.1. Prezentarea modelelor propuse

3.1.1. Regiunile de dezvoltare, ca bază a noilor județe. Propunerea PDL

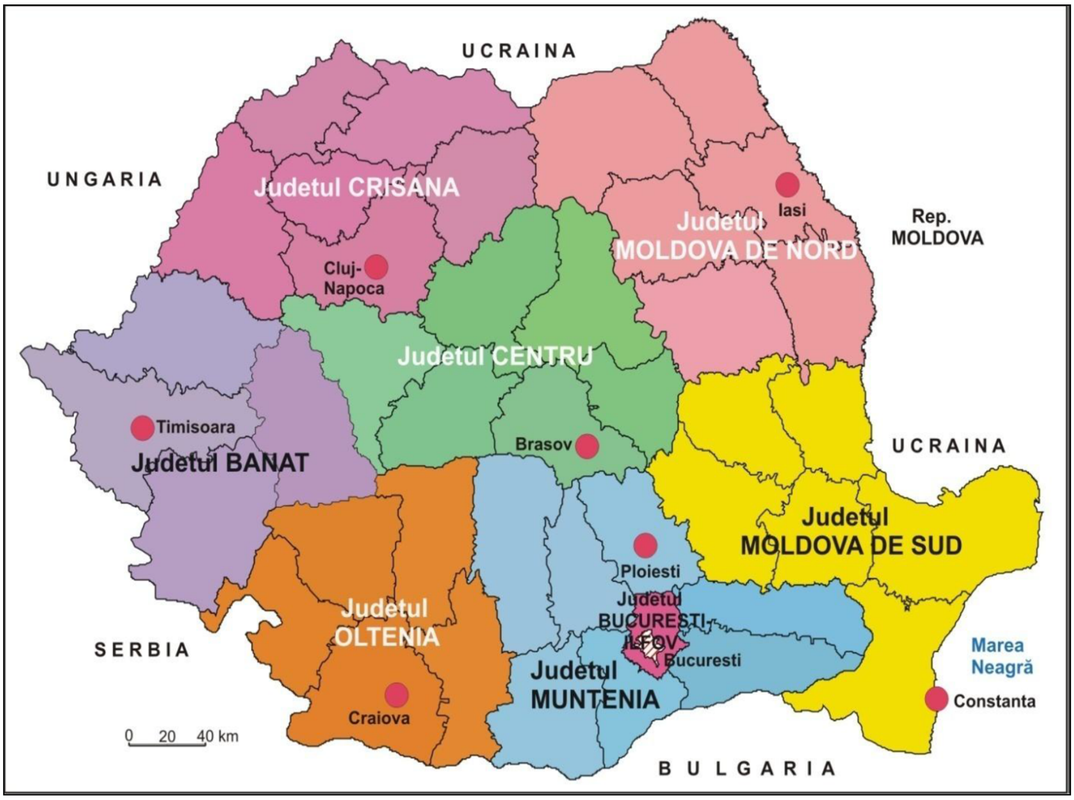

Fig. 1. Regionalizarea – Propunerea PDL

Sursa: Săgeată R. - Organizarea administrativ-teritorială a României. Evoluție. Propuneri de optimizare, 2013

În alegerea modelului de regionalizare propus de PDL, aflat în dezbatere națională am avut în vedere respectarea principiilor și criteriilor de regionalizare, tratate în literatura specialitate.

Acest model are în vedere împărțirea teritoriului în opt regiuni de dezvoltare cu statut administrativ, bazate pe complementaritatea funcțională a județelor și nu pe omogenitatea acestora, delimitate pe baza unor analize economice, sociale, culturale ș.a.[20].

În cadrul fiecărei regiuni există zone slab dezvoltate generatoare de șomaj și sărăcie, cât și zone urbane polarizante.

Fiecare regiune este construită prin asocierea a cel puțin patru județe, păstrându-și însă autoritatea locală, fapt ce conduce la păstrarea fenomenului birocrației, corupției, nerealizându-se cooperarea dintre județe, adâncind și mai mult discrepanțele dintre regiuni.

3.1.2. Regiunile administrative, ca bază a unor noi regiuni administrative. Propunerea colectivului de geografi de la Cluj-Napoca (coord. Prof.univ.dr. Pompei Cocean)

Fig. 2. Regionalizarea – Propunerea Cluj-Napoca

Sursa: Săgeată R. - Organizarea administrativ-teritorială a României. Evoluție. Propuneri de optimizare, 2013

Unul dintre modelele de regionalizare aflate în dezbatere națională este propus de colectivul de cadre didactice de la Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, coordonat de Prof.univ.dr. Pompei Cocean, pornind de la regiunile istorice[21].

Modelul propune reorganizarea administrativă pe 18 regiuni precum și o regiune metropolitană, ce cuprinde capitala și actualul județ Ilfov. Acesta presupune comasarea actualelor județe, mai puțin județul Arad și județul Olt.

[20] Radu Săgeată, „Organizarea administrativ teritoriala a României Evoluție. Propuneri de optimizare", București, 2013, p. 32

[21] Idem, p. 31.

Unele centre administrative precum Alexandria sau Slobozia nu și-ar putea îndeplini cu succes rolul de centru coordonator, acest fenomen fiind întâlnit în mai multe regiuni din modelul propus, ceea ce ar produce adâncirea decalajelor dintre regiuni.

Din punctul nostru de vedere modelul de organizare nu este viabil deoarece acesta prezintă un grad de fragmentare teritorială ridicată.

Pe de altă parte, denumirea unităților propuse nu reprezintă identitatea zonelor incluse în regiunile respective.

3.1.3. Propunerile reprezentanților minorității maghiare (UDMR). Ținutul Secuiesc și rememorarea Dictatului de la Viena

Un alt model de regionalizare aflat în dezbatere națională este propus de UDMR care constă în unificarea județelor cu majoritate etnică maghiară, având ca poli Harghita – 84,61%, Covasna – 73,81 și județul Mureș cu 39,26% din total, populație maghiară, după modelul fostei Regiuni Autonome Maghiare.

Pe de altă parte, aceste decupaje readuc în discuție frontiera stabilită în 1940 în urma Dictatului de la Viena, prin transformarea acesteia în limită politico-administrativă, fiind în deplin acord cu tendințele manifestate la Budapesta de repunere în discuție a frontierelor Ungariei din 1941[22].

Fig. 3. Regionalizarea – Propunerea UDMR
Sursa: Săgeată R. - Organizarea administrativ-teritorială a României. Evoluție. Propuneri de optimizare, 2013

Din punctul nostru de vedere, acest model nu este viabil întrucât nu respectă principiul contiguității care presupune necesitatea asigurării unei continuități teritoriale,

[22] Radu Săgeată, „Organizarea administrativ teritoriala a României Evoluție. Propuneri de optimizare", București, 2013, p. 36.

care să asigure optima funcționalitate și conectivitate a tuturor componentelor regiunii. Este de asemenea de evitat crearea unor regiuni care să conțină enclave care pot fragmenta teritoriul regional și fluxurile interioare.

3.1.4. Propunerea Partidului Civic Maghiar

Formula de regionalizare propus de Partidul Civic Maghiar (PCM) presupune revenirea la vechile provincii și voievodate istorice care au făcut parte din Ungaria Mare. In acest context, ei aduc în discuție un decupaj administrativ prin care se propune înființarea a 12 macro-județe, prin comasarea actualelor județe.

Acest model de regionalizare nu asigură o bună funcționalitate deoarece spațiul transilvănean a fost puternic fragmentat, în patru macroregiuni: Transilvania de Nord, Transilvania de Sud, Ținutul Secuiesc și Parțium.

Asemenea modelului realizat de UDMR și acesta încalcă principiul contiguității teritoriale.

Fig. 4. Regionalizarea – Propunerea PCM

Sursa: Săgeată R. - Organizarea administrativ-teritorială a României. Evoluție. Propuneri de optimizare, 2013

5. Propunerea Academiei Române (coord. Acad. Păun Ion Otiman)

Spre deosebire de configurațiile teritoriale menționate anterior, la nivelul Academiei Române a fost elaborat un studiu intitulat *„Împărțirea administrativ-teritorială, dezvoltarea regională în Uniunea Europeană și în România"* (2013) sub coordonarea Acad. Păun Ion[23].

[23] Radu Săgeată, „Organizarea administrativ teritoriala a României Evoluție. Propuneri de optimizare", București, 2013, p. 39.

Această propunere pornește de la cele trei mari regiuni istorice (Muntenia, Moldova și Transilvania) – considerate NUTS 1, acestea fiind: *Muntenia* – 17 județe și Municipiul București; *Moldova* – 8 județe; *Transilvania* – 16 județe: suprapuse clar regiunilor istorice, prin comasarea actualelor județe.

Însă în nici un caz nu sunt respectate criteriile și metodologia pe baza căreia au fost făcute decupajele regionale la nivelul NUTS 3.

Pe de altă parte, toate aceste decupaje regionale au fost realizate prin comasarea actualelor județe în structuri teritoriale de nivel superior (NUTS 2 și NUTS 1), disfuncționalitățile teritoriale de la nivelul județelor actuale nefiind luate în calcul.

Fig. 5. Regionalizarea – Propunerea Academiei Române
Varianta 2 de delimitare a regiunilor de dezvoltare
Sursa: Săgeată R. - Organizarea administrativ-teritorială a României. Evoluție. Propuneri de optimizare, 2013

NUTS 1: *Muntenia* – 17 județe și Municipiul București; *Moldova* – 8 județe; *Transilvania* – 16 județe: suprapuse clar regiunilor istorice, prin comasarea actualelor județe;

NUTS 2: cu o deosebire față de decupajul propus la varianta 1: Județele Giurgiu și Ilfov trec de la regiunea Dunăre la regiunea Metropolitană București, ceea ce face ca regiunea *Dunăre* să fie discontinuă teritorial și mult mai puțin viabilă, iar configurația regiunii *Metropolitană București* să fie mai apropiată de cea a zonei metropolitane București, însă departe de a se suprapune peste aceasta

Analizând datele prezentate, se remarcă faptul că nu este respectat criteriul socio-economic, regiunile mici și fără resurse importante nefiind competitive[24].

Având în vedere modelul prezentat, se pot observa discrepanțe mari între regiuni, cu precădere regiunea Moldova care este vizibil dezavantajată prin prisma numărului mic de județe.

[24] Radu Săgeată, „Organizarea administrativ teritoriala a României Evoluție. Propuneri de optimizare", București, 2013, p. 39.

6. Propunerea de regionalizare PNL Bihor

Varianta de regionalizare propusă de PNL vizează împărțirea teritorială a României în 10 regiuni care respectă și argumentele geografice, și pe cele istorice, și nici nu ar duce la enclavizări etnice.

În cadrul acestui model nu au fost respectate criteriile și metodologia pe baza căreia au fost făcute delimitările regionale la nivelul NUTS 2.

Acest model de regionalizare nu asigură o bună funcționalitate pentru regiunea Moldova Sud și regiunea Crișana deoarece nu există un pol de creștere economică.

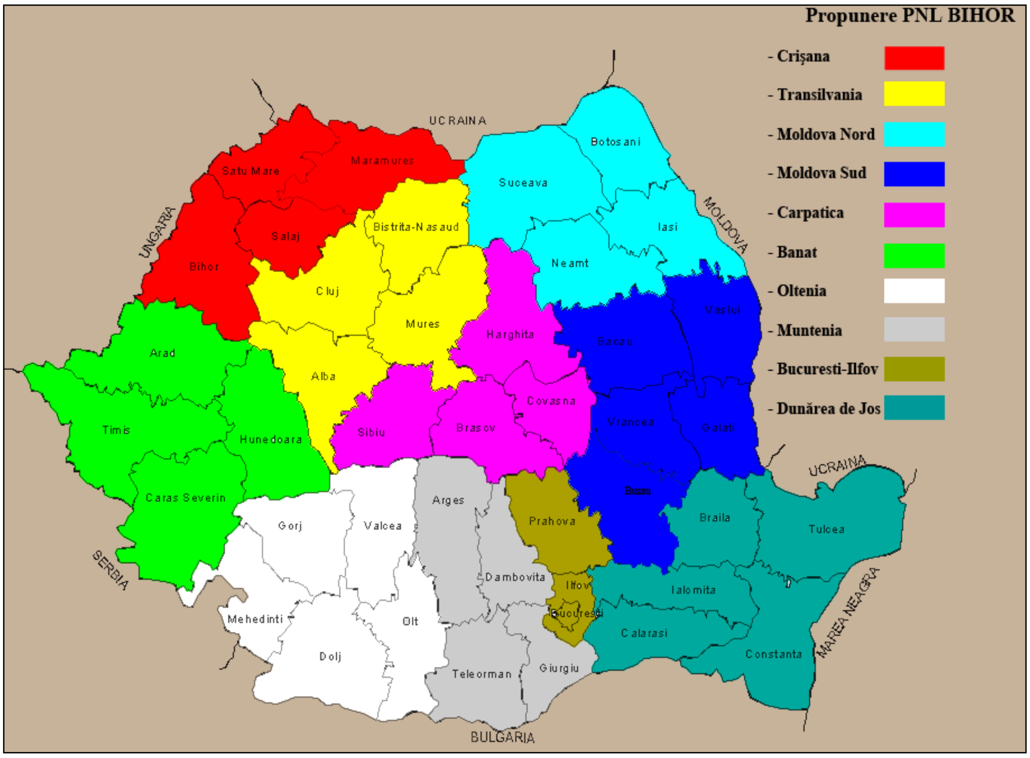

Fig. 6. Regionalizarea – Propunerea PNL

Sursa: Săgeată R. - Organizarea administrativ-teritorială a României. Evoluție. Propuneri de optimizare, 2013

3.2. Argumentarea modelului ales. Principii

În urma analizei tuturor modelelor aflate în dezbatere națională, considerăm că cea mai eficientă variantă de regionalizare este modelul propus de PDL, deoarece respectă principiile și criteriile sugerate în legislația europeană.

Considerăm că această variantă ar putea fi optimizată printr-o serie de modificări propuse de noi. Astfel, în varianta propusă de noi, regiunile sunt redenumite, iar granițele județelor intraregionale sunt păstrate ca un prim criteriu spațial ce trebuie respectat pentru realizarea unei colaborări între județe și nu o fragmentare a acestora. Noua variantă cuprinde opt regiuni, redenumite astfel: Moldova, Dunărea de Jos, Muntenia, Oltenia, Banat, Centru, București-Ilfov și Transilvania.

Prin reducerea instituțiilor administrative din teritoriu considerăm că în primul rând s-ar reduce fenomenul corupției și cel al birocrației. Astfel prin reducerea numărului acestora, coeziunea teritorială se realizează mai eficient, procedându-se la o împărțire echitabilă a fondurilor de dezvoltare provenite din partea UE, a cărui membru este actualmente România.

3.2.1. Pornind de la *criteriile sociale* ale regionalizării se are în vedere păstrarea județelor în cadrul regiunilor, pentru reducerea discrepanțelor de natură socială, prin susținerea reciprocă dintre acestea în cadrul regiunii asemănător cooperării dintre regiunile țării astfel respectându-se și prevederile actului normativ NUTS 2 ce presupune ca teritoriul României să fie împărțit în 8 regiuni de dezvoltare, cu o populație medie de 2,8 milioane de locuitori. Prin împărțirea în actualele regiuni se poate observa o divizare teritorială echilibrată.

Din punct de vedere social, stabilirea împărțirii teritoriale, s-a realizat cu ajutorul următorilor indicatori: populația activă civilă, rata șomajului, numărul absolvenților. La nivel regional populația activă civilă, este relativ uniformă, observându-se o ușoară discrepanță în regiunile Oltenia și Banat. În ceea ce privește rata șomajului, aceasta atinge cotele cele mai ridicate în regiunile Muntenia și Oltenia, iar cele mai scăzute în Banat și București-Ilfov. Prin păstrare județelor în cadrul regiunilor, se stimulează cooperarea între acestea autonomia căpătând valențe mai puternice, fenomen ce conduce la o mai bună cooperare intraregională.

Analizând indicatorii aleși de noi pe criteriu social, în regiunea Moldova se remarcă un grad ridicat al numărului de absolvenți comparativ cu regiunea Banat, mai dezvoltată din punct de vedere economic, ceea ce ne indică o susținere între regiuni, prin faptul că Moldova pregătește capitalul uman, care ulterior migrează pe piața muncii din România, preponderent în Banat, contribuind la susținerea economică. Regiuni dezvoltate precum Banatul și București-Ilfov reprezintă centri polarizatori ai forței de muncă.

Conform celor enunțate anterior, putem observa susținerea interregională cu privire la criteriul social.

3.2.2. *Criteriul economic* se află în directă interdependență cu cel social și se reflectă prin indicatori precum: produsul intern brut pe fiecare regiune, câștigul net lunar pe cap de locuitor, cheltuielile gospodăriilor, cifra de afaceri, execuția bugetelor locale. Indicatorul cel mai relevant pentru a reflecta dezvoltarea economică la nivel de regiune este produsul intern brut care ne arată gradul ridicat de dezvoltare ridicată a regiunii București comparativ cu celelalte regiuni ale țării care prezintă o dezvoltare economică oarecum echilibrată. Bucureștiul este un factor polarizant al întregii țări datorită investițiilor străine directe, a dezvoltării sectorului terțiar precum turismul de afaceri, cultural, de loisir. Din punct de vedere al cheltuielilor totale ale gospodăriilor nu se remarcă dezechilibre semnificative între regiuni. Cifra de afaceri are valori semnificativ de mari în regiunea București unde se află majoritatea sediilor firmelor de stat și private, aici centralizându-se toate datele din teritoriu. Cu excepția regiunilor Transilvania și Oltenia care înregistrează valori mai scăzute, restul regiunilor au valori aproximativ egale.

Bugetul local al Bucureștiului este mai însemnat decât al celorlalte regiuni datorită faptului că este principalul centru polarizator al țării. Pe de altă parte redistribuirea veniturilor se realizează în raport cu veniturile înregistrate pe fiecare regiune în parte.

3.2.3. Sub *aspect geografic* în împărțirea regională s-a ținut cont de gradul de dezvoltare al infrastructurii și de resursele naturale, artificiale și turistice specifice fiecărei regiuni[25].

<u>Regiunea Oltenia</u>

Cele mai importante resurse din regiunea Oltenia sunt cele energetice și turistice. Resursele energetice sunt reprezentate de petrol, gaze naturale și lignit exploatate în județele Dolj, Gorj, Olt și Vâlcea. Potențialul turistic natural al regiunii este bogat, poziția geografică oferă multiple posibilități de turism. Resursele turistice antropice sunt reprezentate de parcuri naționale (Parcul Național Porțile de Fier) și mănăstiri (Mănăstirea Sfânta Ana, Mănăstirea Cozia etc.)

<u>Regiunea Dunărea de Jos</u>

<u>Regiunea Centru</u>

Existența tuturor treptelor de relief, diversitatea geologică și mineralogică, varietatea elementelor hidrografice sunt principalele elemente ce stau la baza unei game foarte variate de bogății naturale ce se găsesc pe suprafața regiunii Centru. Dispune de rezerve importante de petrol, gaze și cărbuni, însă cea mai importantă resursă o constituie zăcămintele de gaz metan. Gazul metan din această regiune este cel mai curat gaz natural din lume și se extrage din Depresiunea Colinară a Transilvaniei.

Hidrografia este bogată formată din cursurile superioare ale Mureșului și Oltului.

<u>Regiunea Transilvania</u>

Regiunea deține un potențial de dezvoltare variat și diferențiat teritorial. Resursele naturale ale acestei regiuni se constituie din minereuri complexe și auro-argintifere exploatate în Satu Mare și Maramureș, bauxita în Bihor, sare în Maramureș și Bihor, lemn în Maramureș.

Rețeaua hidrografică este reprezentată de râurile Someș, Crișul Repede, Tisa, Vișeu, Iza.

<u>Regiunea Muntenia</u>

Datorită varietății teritoriului și a condițiilor naturale, regiunea dispune de resurse de petrol, gaze naturale, cărbune, minereuri radio-active și metalifere și izvoare minerale concentrate în zona muntoasă și de deal.

<u>Regiunea Banat</u>

Ca urmare a reliefului variat, regiunea Banat posedă importante resurse de subsol, petrol și gaze naturale în zona de câmpie, minereuri de metale feroase și neferoase în zonele de deal și de munte, zăcăminte de cărbuni concentrate în județele Hunedoara și Caraș-Severin și materiale de construcții. Structura geologică a favorizat exploatarea și valorificarea apelor termale, minerale și de apă plată din regiune cunoscute și captate din cele mai vechi timpuri.

[25] http://forumgeografic.ro/wp-content/uploads/2012/s-1/Mazilu.pdf, accesat în data de 12.09.2014, la ora 15:35

Regiunea București

Resursele naturale de adâncime sunt puține descoperindu-se câteva zăcăminte de țiței și gaze naturale în arealele Periș, Bragadiru, Jilava. Regiunea are un cadru natural relativ monoton în care predomină văile create de apele curgătoare, numeroase lacuri naturale și artificiale. Oferta turistică a regiunii București este unică deoarece îmbină atracțiile specifice unei metropole cu cele ale unei arii marcate de un puternic caracter rural oferind un peisaj natural relativ variat cu ape curgătoare, lacuri naturale și artificiale.

Regiunea Moldova

Principala formă de turism în Moldova este turismul religios, acesta fiind reprezentat de mânăstirile din nordul Moldovei (Voroneț, Humor, Sucevița), turism cultural reprezentat de cetăți (Cetatea Neamțului, Palatul Cnejilor, pasuri si trecători din cadrul Carpaților Orientali (Pasul Tihuța)). Regiunea dispune de următoarele resurse exploatabile ale subsolului: mangan, sulfuri polimetalice, ape minerale carbogazoase și ape minerale sulfuroase, argile, gresii).

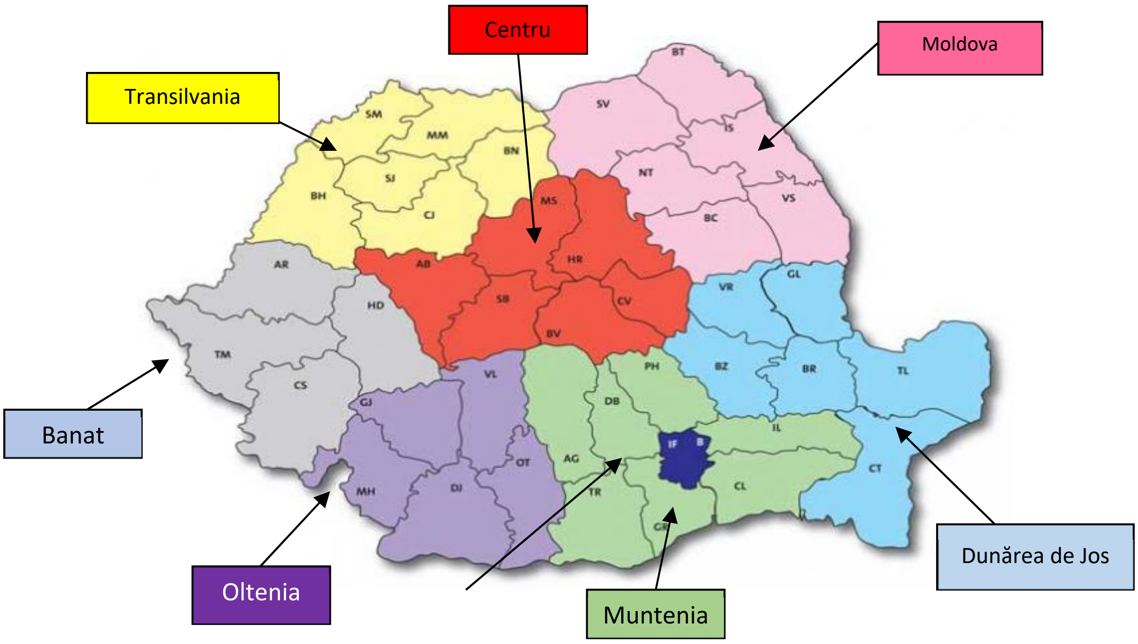

Fig. 7. Regionalizarea României-propunere echipa galbenă

Sursa: prelucrare proprie

3.3. Modelul de autoguvernare

Modelul 1

Modelul 1 propus de Comitetul director pentru democrație locală și regională presupune ca regiunile să aibă puterea de a promulga (emite, vota) legislație primară. Regiunile sunt stabilite și garantate de Constituție sau un Acord Federal. În elaborarea politicilor autoritățile beneficiază de putere proprie precum și de putere delegată. Pe de altă parte beneficiază de putere proprie în vederea interpretării legislației conform particularităților înregistrate în cadrul acesteia. Corpul legislativ al regiunii este ales prin vot universal în baza căruia își organizează liber propria activitate. Acest model nu este viabil deoarece regiunile ar avea competențe de a promulga legislația, ceea ce ar conduce la

un grad ridicat de autonomie, o creștere a birocrației, regiunile devenind practic un sub-stat în stat.

Modelul 2

Modelul 2 propus de Comitetul director pentru democrație locală și regională presupune ca regiunile să aibă puterea de a promulga legislație primară însă a căror existență nu este garantată de Constituție sau un Acord federal. Acest model nu poate fi viabil pentru un program de regionalizare coerent tocmai din aceleași motive prezentate și pentru modelul anterior.

Modelul 3

Modelul 3 propus de Comitetul director pentru democrație locală și regională presupune ca regiunile să aibă puterea de a promulga legislație primară. Regiunile sunt stabilite și garantate de Constituție. Sunt situații în care regiunile și autoritățile locale se află pe picior de egalitate, acestea cooperând pe bază de drept sau drept constituțional, însă nu sunt direct implicate în elaborarea standardelor și normelor Uniunii Europene.

Considerăm acest model făcând parte din cele care nu sunt viabile pentru România tocmai pentru puterile pe care le-ar dobândi regiunile de a emite legi, creând ca și în celelalte cazuri substate în stat.

Modelul 4

Modelul 4 propus de Comitetul director pentru democrație locală și regională presupune ca regiunile să aibă puterea de a adopta legi sau alte acte legislative regionale care se află în conformitate cu cadrul stabilit de legislația națională. Acest model nu este unul oportun de a fi adoptat din punctul nostru de vedere deoarece, existența legilor nu este garantată de legea fundamental a României, deși regiunea este reglementată în virtutea legii.

Modelul 5

Modelul 5 propus de Comitetul director pentru democrație locală și regională presupune ca regiunile să aibă puterea decizională însă să fie lipsite de putere legislativă.

În cadrul acestui model, populația regiunilor are un rol deosebit de important deoarece au calitatea de a-și alege propriile consilii. Regiunile au putere de decizie și de reglementare însă nu au putere legislativă, în vederea implementării competențelor ce le revin.

Considerăm a fi cel mai oportun model de autoguvernare pentru România, deoarece fiecare regiune trebuie să aibă puterea și libertatea decizională asupra tuturor resurselor din cadrul acesteia și a modului de gestionare a acestora însă această gestionare și funcționare trebuie să se realizeze în conformitate cu legislația națională. Astfel toate regiunile vor fi supuse aceluiași cadru normativ de funcționare ceea ce va conduce și la respectarea unui principiu al regionalizării și anume la reducerea discrepanțelor și disparităților de orice natură.

Un alt avantaj al acestui model este reprezentat de respectarea principiului de subsidiaritate și de implicarea populației în principalele aspecte decizionale regionale prin alegerea reprezentanților consiliilor.

Modelul 6

Modelul 6 propus de Comitetul director pentru democrație locală și regională presupune ca regiunile să aibă puterea decizională însă să fie lipsite de putere legislativă.

În cadrul acestui model, populația se află în dezavantaj, am putea spune, deoarece consiliile sunt alese de însăși autoritățile locale competente. Izvorul de drept al competențelor regionale este garantat atât de dreptul constituțional dar este și stabilit de legislația națională iar existența acestora este garantată de constituție precum și de dreptul constituțional.

3.4. Modelul tip centrism pe regiuni

Procesul de regionalizare presupune crearea unei regiuni funcționale care să asigure o eficiență teritorială maximă. Aceasta presupune un sistem de așezări cu o configurație ierarhică sau în rețea. Conexiunea dintre localități este realizată de schimburi reciproce de produse, servicii și populație astfel încât orice schimbare petrecută la nivelul unei localități aflate în partea superioară a ierarhiei urbane determină modificări în lanț la nivelul întregului sistem regional. Modelele de polaritate propuse sunt de tip monocentric, bicentric și policentric.

3.4.1. Modelul monocentric

Este răspândit în statele care nu au atins nivele de dezvoltare ridicată, în care serviciile regionale sunt concentrate în metropole economice.

Modelul este structurat pe 4 nivele în care reședința de regiune este situată pe nivelul 1, metropolele economice pe nivelul 2, fiind urmate în cel de-al treilea nivel de orașe, pe ultimul loc situându-se comunele. Acest model presupune existența unui raport de partajare a competențelor funcționale foarte clar, stabilindu-se relații de dependență între reședința regională și celelalte așezări.

3.4.2. Modelul bicentric

Acest model presupune existența a două metropole economice puternice care își împart funcțiile regionale și anume:

- Una dintre metropole deține funcțiile cu caracter administrativ fiind și reședință de regiune;
- Cea de a doua metropolă deține funcțiile cu caracter economic: industriale, financiar-bancare, servicii de comerț, educație, sănătate etc.

La un anumit nivel de dezvoltare generală competiția inițială dintre cele două centre se transformă în cooperare, crescând capacitatea competitivă a întregului sistem regional.

3.4.3. Modelul policentric

Dacă dezvoltarea teritorială ar atinge un anumit nivel, modelul ar putea fi cel ideal. Acest model este viabil deoarece presupune existența mai multor metropole care își împart funcțiile.

Principalele funcții administrative sunt deținute de metropola reședință de regiune celelalte deținând funcții economice, financiar-bancare, sociale și culturale ale orașelor aflate în partea superioară a ierarhiei regionale. Cooperarea dintre centre duce la creșterea competitivității, riscul apariției unor dezechilibre scăzând.

Toate cele trei modele de structurare pot exista în cadrul unui stat reflectând modul în care a evoluat națiunea respectivă. Aceste modele sunt menite să integreze comunități rurale și orașe mici în structuri de dezvoltare microregională. O bună parte din disparitățile regionale ar putea fi soluționate prin acțiunea lor.

Cel mai viabil model de regionalizare la nivel european specific regiunii de dezvoltare București este cel monocentrist deoarece acesta are calitatea de viitoare-fostă capitală ce a atras principalele investiții, ceea ce a determinat și dezvoltarea economică.

Pentru regiunea de dezvoltare Moldova modelul de structurare specific este monocentrism, întreaga putere fiind centralizată în orașul Iași, iar în regiunea de Centru modelul de structurare specific este cel bicentrist deoarece aici se regăsesc minim două orașe mai dezvoltate din punct de vedere economic și anume Sibiul și Brașovul care susțin dezvoltarea întregii regiuni.

Regiunea Dunării de jos îi este specific de asemenea modelul bicentrist aici regăsindu-se ca orașe de susține a regiunii Constanța pe de o parte și Galațiul pe de altă parte, ambele beneficiind de resurse naturale considerabile, susținute prin practicarea turismului sezonier.

Muntenia este o regiune unde se poate identifica modelul monocentrist deoarece cel mai dezvoltat oraș al prezentei regiuni este doar Ploieștiul. Regiunea Olteniei este caracterizată prin poli de creștere economici ce provin din orașe precum Craiova, Târgu-Jiu și Râmnicu Vâlcea, reliefând modelul policentric de dezvoltare.

Banatul este susținut de un singur pol de dezvoltare întâlnit în orașul Timișoara. iar regiunii Transilvania îi este specific, de asemenea modelul monocentrist identificat prin prisma orașului Cluj.

4. Concluzii

În urma analizelor efectuate, putem defini procesul de regionalizare ca fiind instrumentul prin care se poate realiza coeziunea teritorială și reducerea decalajelor economice prin creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene. În realizarea acestei structurări am ținut cont de principiile și criteriile recomandate de Uniunea Europeană dar și de realitatea economică actuală și de identitatea națională.

Se admite faptul că, regionalizarea este în primul rând o problemă națională, care necesită discutarea și armonizarea întregii ei suite de abordări și nuanțe specifice: precauții privind intențiile naționaliste, rezerve față de federalizare, grija pentru păstrarea tradițiilor, pentru menajarea identității locale, pentru păstrarea unui nivel eficient de reprezentativitate administrativă și politică a oamenilor etc. Pe lângă toate acestea, apare apoi componenta costurilor cu care se va derula o astfel de reformă administrativ - teritorială în raport cu beneficiile prezumtive.

Efectuarea regionalizării este necesară întrucât generează efecte pozitive care constau în deschiderea către noi piețe industriale, intensificarea schimburilor comerciale internaționale, creșterea exporturilor etc.

Regionalizarea se dovedește a fi un proces complex și nuanțat. În prezent, în România sunt câteva scenarii de regionalizare, dar nici unul nu întrunește acordul majorității. Problema este cu atât mai complicată cu cât, din punct de vedere al actualei organizări teritoriale pe regiuni de dezvoltare, țara noastră este caracterizată de câteva vulnerabilități esențiale: mobilitatea bunurilor și persoanelor, îmbătrânirea și scăderea numărului populației, migrația și integrarea internațională, agricultura și silvicultura, ecosistemele naturale, hazardurile naturale, dependența de apă, aprovizionarea cu hidrocarburi, distribuția veniturilor, transformările pe piața muncii, șomajul, accesul la serviciile de interes economic general, accesul la cunoștințe și know-how etc. În acest context, orice inițiativă de regionalizare a României care nu este întemeiată pe analize de specialitate aprofundate ar putea transforma aceste vulnerabilități în riscuri, pericole și amenințări.

De asemenea prin regionalizare se urmărește scăderea gradului de sărăcie și de excluziune socială a României, iar la nivel național, reducerea decalajelor ce vizează creșterea economică în întreg teritoriul prin încurajarea competitivității și a capacității regiunilor de a se dezvolta prin ele însele, reducerea disparităților ce apar în noi tipuri de dezechilibre, în special în ceea ce privește calitatea mediului, dotarea cu elemente de infrastructură, posibilitățile de educație, disponibilitățile de capital precum și accesul la competențe.

Prin adoptarea acestui model administrativ ponderea proiectelor de anvergură va fi mai mare astfel încât contribuția proprie la proiectele europene să poată fi susținută. În acest fel, am putea deveni mai competitivi cu țările dezvoltate din Uniunea Europeană.

Acest proces este mai viabil cu cât implicarea fiecăruia dintre noi este mai accentuată.

Regionalizarea României trebuie să conducă la consolidarea stabilității țării noastre prin crearea unui ansamblu instituțional modern, a unor zone de dezvoltare uniforme, eliminarea disparităților economice și sociale și ridicarea nivelului de trai al populației.

La nivelul unei regiuni poate fi valorificat mai eficient parteneriatul pe tot lanțul de planificare, implementare și monitorizare a unei politici publice. Prin urmare, e nevoie de un transfer real de putere dinspre București spre entități mai mici, care pot gestiona eficient resursele, iar aceste entități pot fi regiunile.

5. Bibliografie

A. Cărți:

1. Mazilu, M. „Turism și dezvoltare regională", Editura Universitaria Craiova, 2012.
2. Roșca, C. „Concepte, principii și criterii ale procesului de regionalizare. Indicatori de fundamentare a organizării regiunilor administrative în România", Suport de Curs, 2014.
3. Săgeată, Radu, „Organizarea administrativ teritoriala a României Evoluție. Propuneri de optimizare", București, 2013.

B. Articole:

1. Benner, M., "Towards a policy to promote tourism clusters", Munich Personal RePEc Archive, 2013.

2. Beenstock, M., Felsenstain, D., Nadav Ben Zeev, "Capital deepening and regional inequality: an empirical analysis", *Springer*, 2013.
3. Bogdanski, M. "Modern theories of regional development- a review of some concept", *Oeconomia Copernicana*, nr. 2, 2012.
4. Consiliul Consultativ pentru Regionalizare, „Fundamentele procesului actual de regionalizare în România", 2013.
5. Consiliul Consultativ pentru Regionalizare, „Disparități și fluxuri în fundamentarea social-economică a regionalizării administrative a României", 2013.
6. Knoben, A. "Localized inter-organizational linkages, agglomeration effects, and the innovative performance of firms", *Springer*, 2008.
7. Mironiuc, M. "Socially responsible behavior-another approach in the assessment of the performance of the sustainable company", Present-day Topics, 2013.
8. Parr, John B. "Spatial-structure differences between urban and regional systems, *Springer-Verlag*, 2010.
9. Roman, T. „Dezvoltare regională și convergență regională", Revista: *Management intercultural*, Vol III, 2006.
10. Ruiz, Marin, M., Matilla-Garcia M., "Advanced methods and applications in regional science", *Springer-Verlag*, 2010.

C. Legislație:

1. Legea nr. 315/2004, privind dezvoltarea regională în România, cu modificările și completările ulterioare.

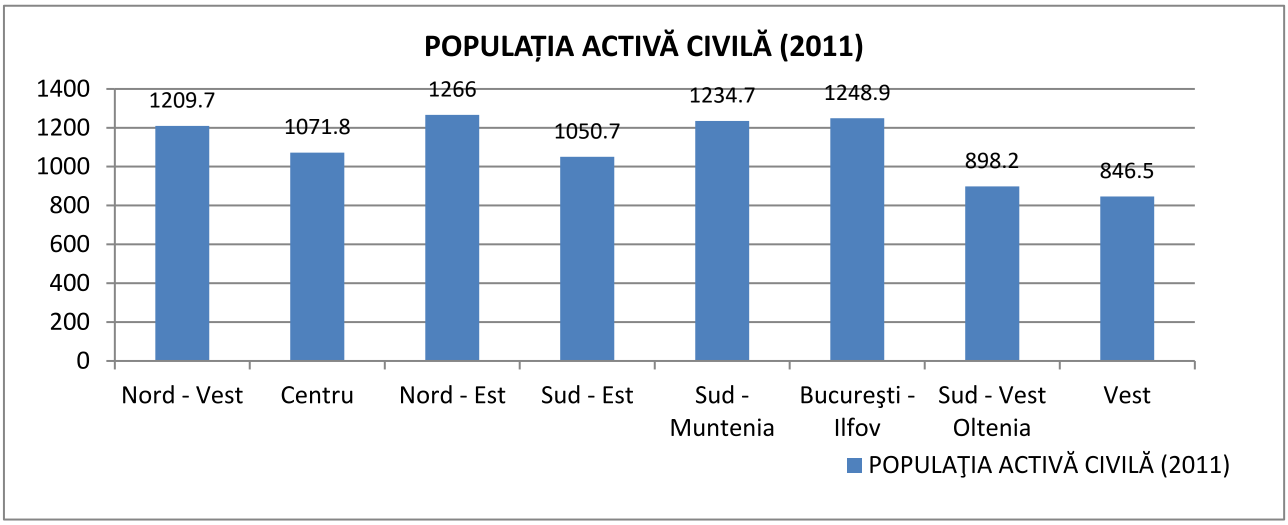
D. Bibliografie web:

1. http://dexonline.ro.
2. http://www.europuls.ro.
3. www.capital.ro.
4. http://ec.europa.eu.
5. http://www.studii-economice.ro.
6. http://forumgeografic.ro.

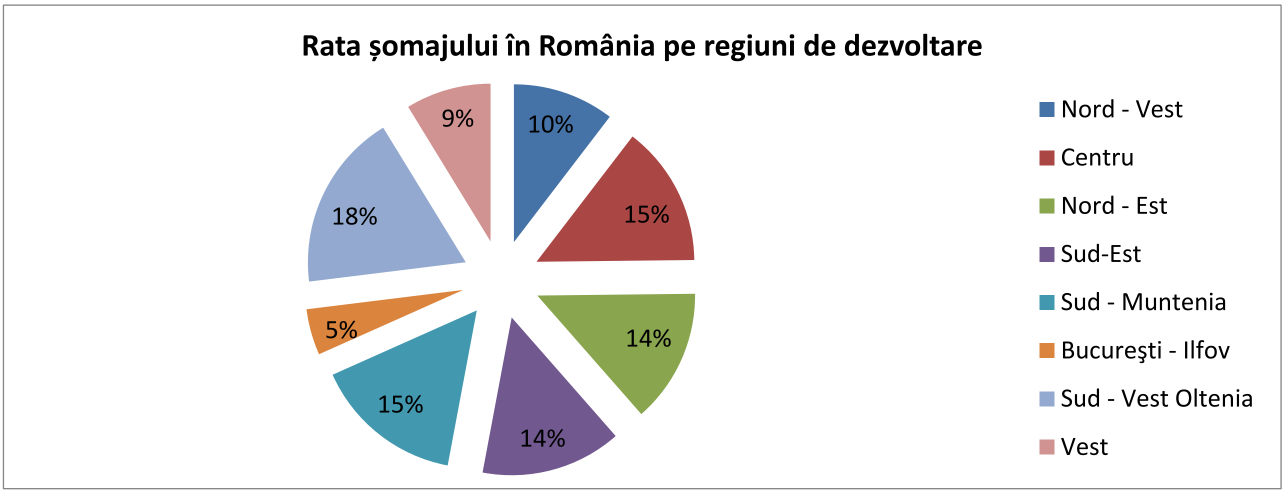
Anexe

Anexa nr. 1. Populația activă civilă (la sfârșitul anului - mii persoane)

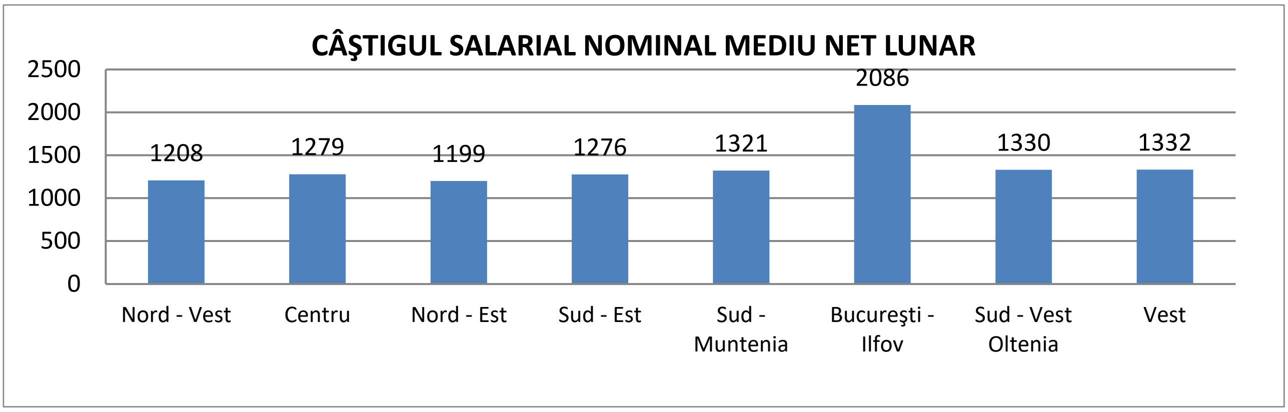
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 2. Rata șomajului

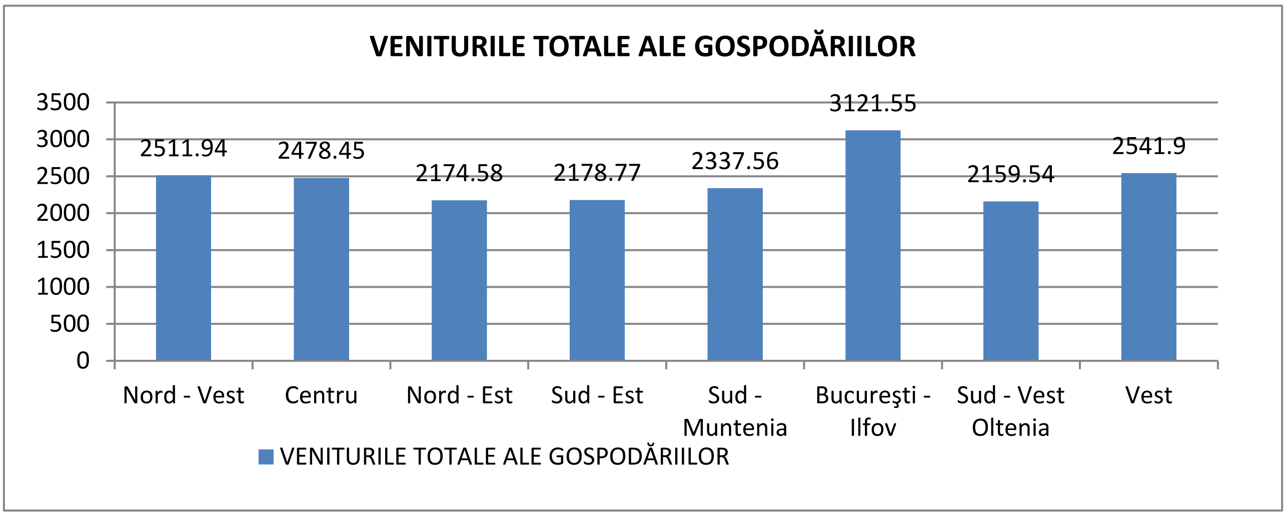
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 3. Câștigul salarial nominal mediu net lunar

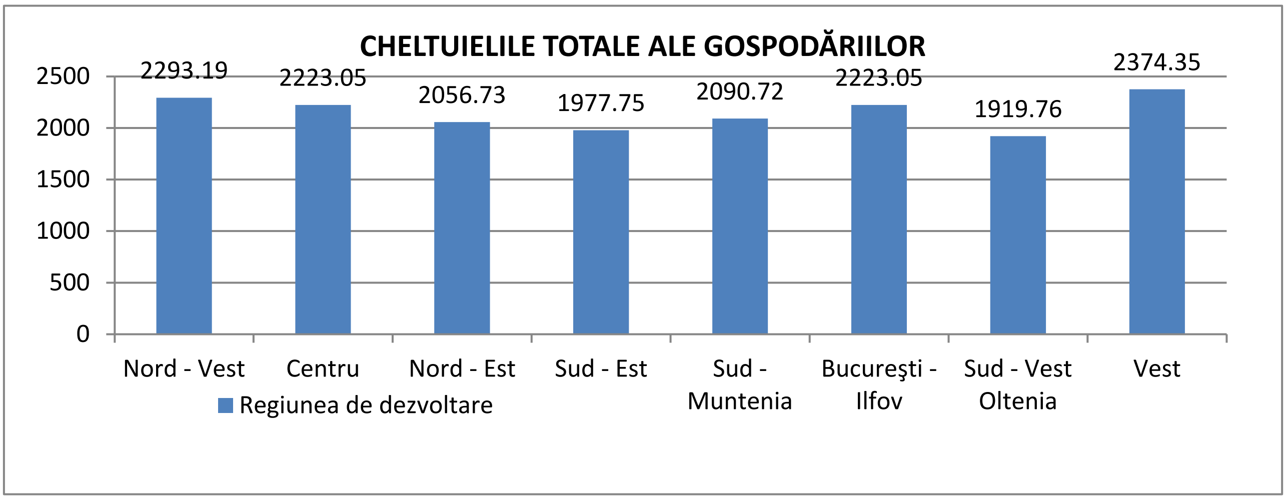
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 4. Veniturile totale ale gospodăriilor

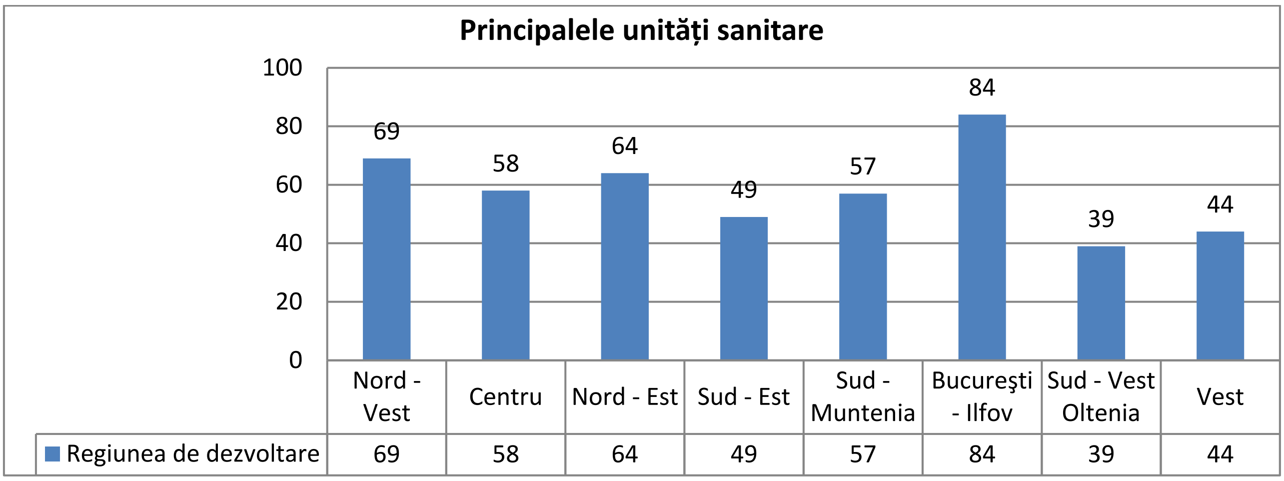
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 5. cheltuielile totale ale gospodăriilor

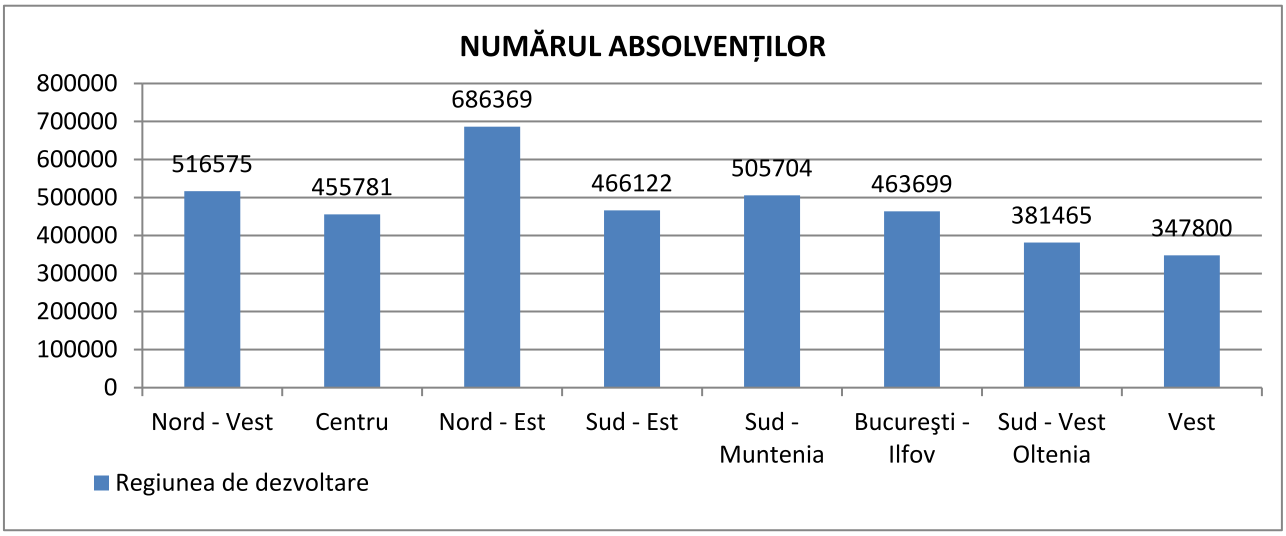
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro.

Anexa nr. 6. Principalele unități sanitare

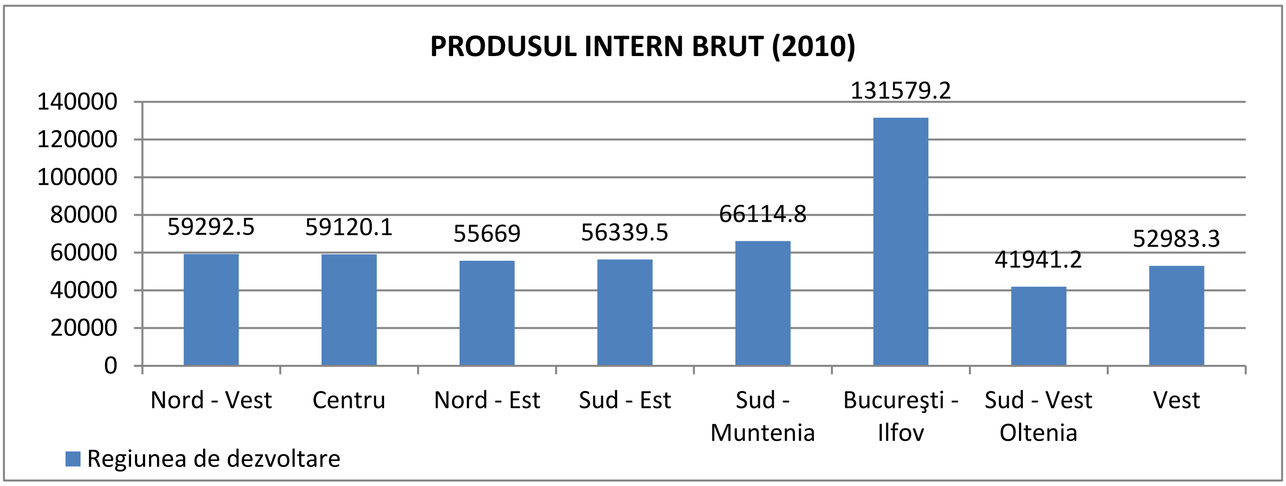
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 7. Numărul absolvenților

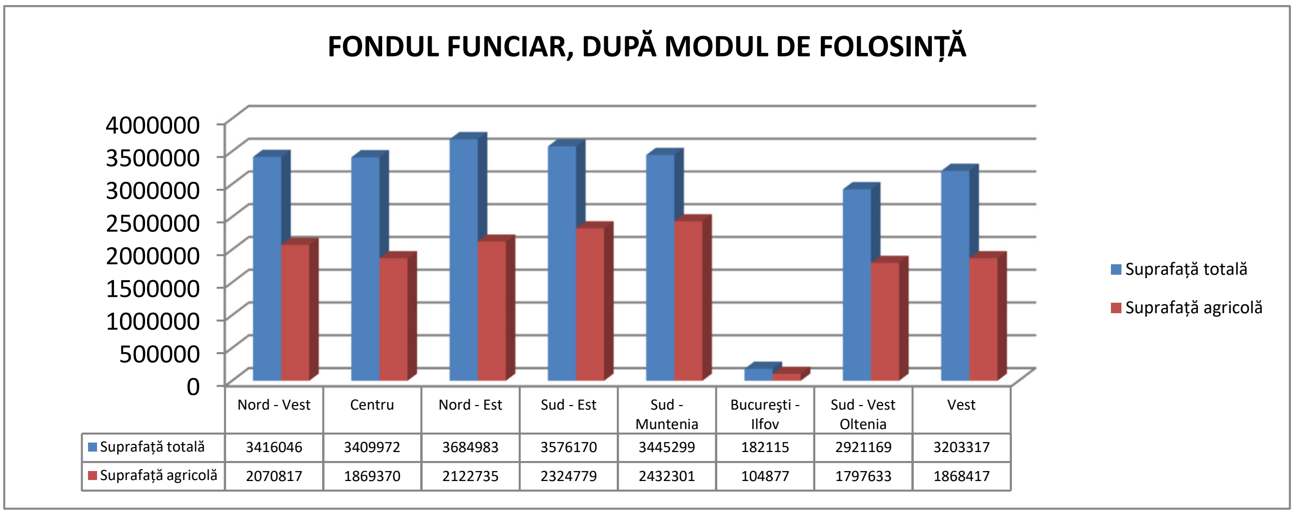
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 8. Produsul intern brut

Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

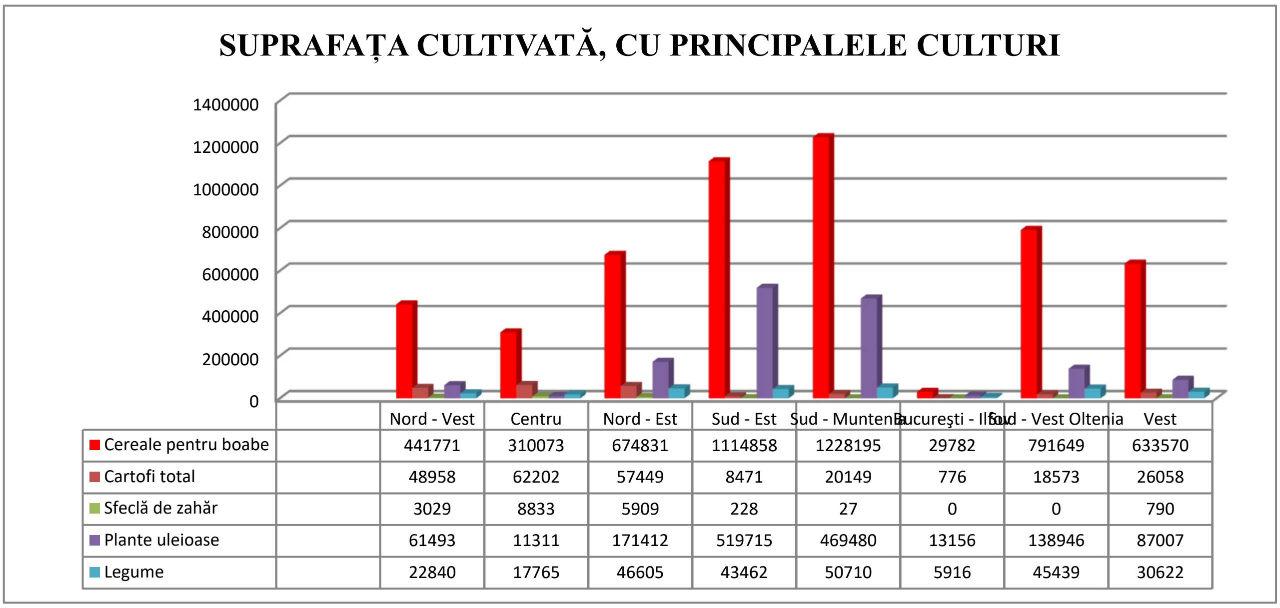
Anexa nr. 9. Fondul funciar, după modul de folosință

	Nord - Vest	Centru	Nord - Est	Sud - Est	Sud - Muntenia	Bucureşti - Ilfov	Sud - Vest Oltenia	Vest
Suprafață totală	3416046	3409972	3684983	3576170	3445299	182115	2921169	3203317
Suprafață agricolă	2070817	1869370	2122735	2324779	2432301	104877	1797633	1868417

Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

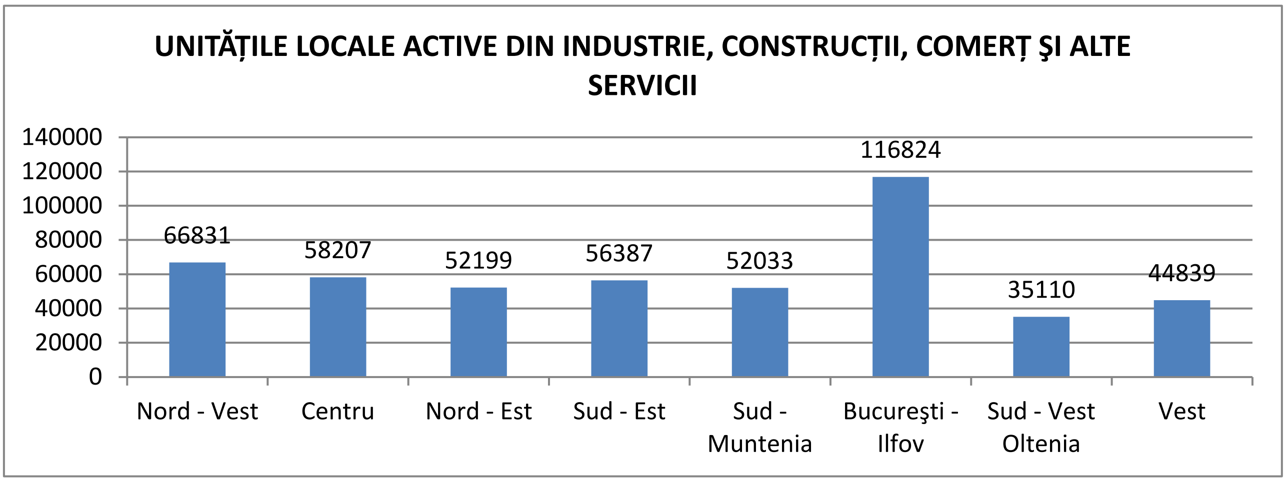
Anexa nr. 10. Suprafața cultivată, cu principalele culturi

	Nord - Vest	Centru	Nord - Est	Sud - Est	Sud - Muntenia	Bucureşti - Ilfov	Sud - Vest Oltenia	Vest
Cereale pentru boabe	441771	310073	674831	1114858	1228195	29782	791649	633570
Cartofi total	48958	62202	57449	8471	20149	776	18573	26058
Sfeclă de zahăr	3029	8833	5909	228	27	0	0	790
Plante uleioase	61493	11311	171412	519715	469480	13156	138946	87007
Legume	22840	17765	46605	43462	50710	5916	45439	30622

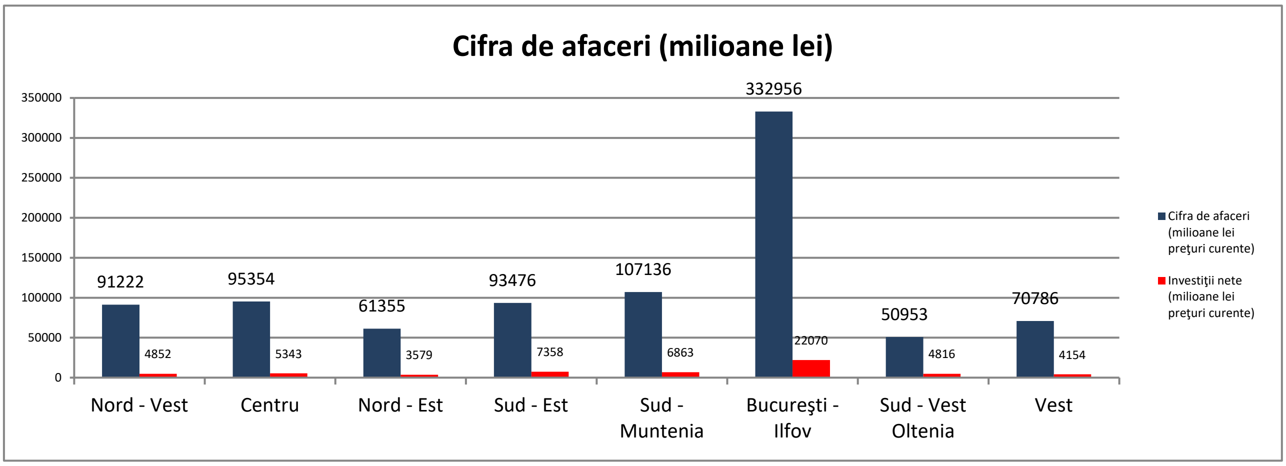
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 11. Unitățile locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii

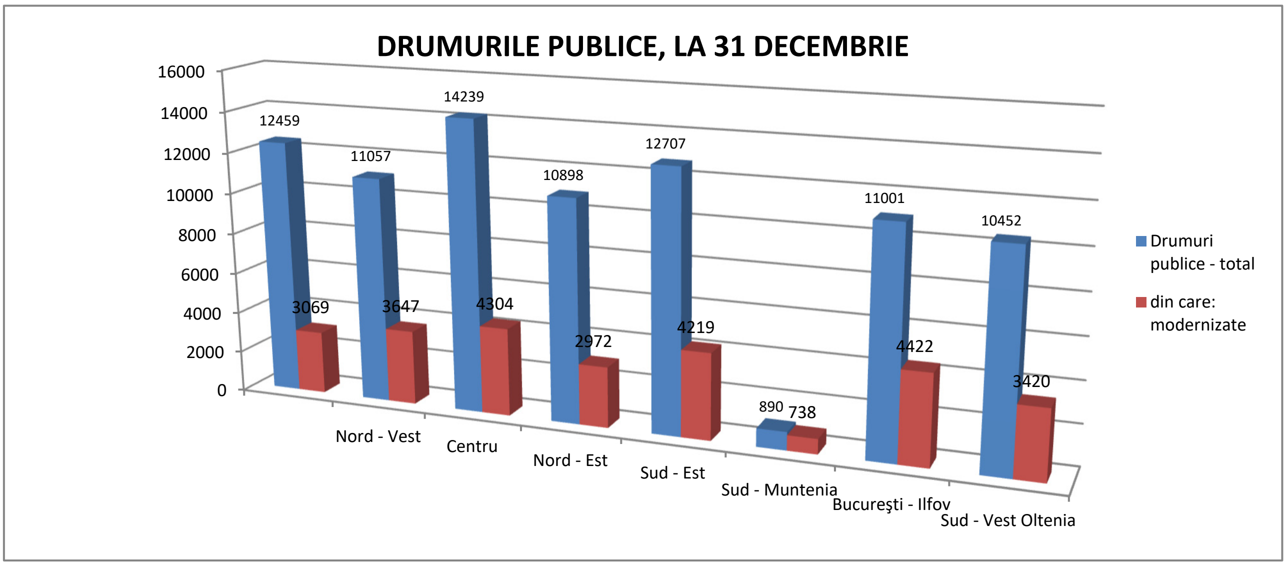
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 12. Cifra de afaceri

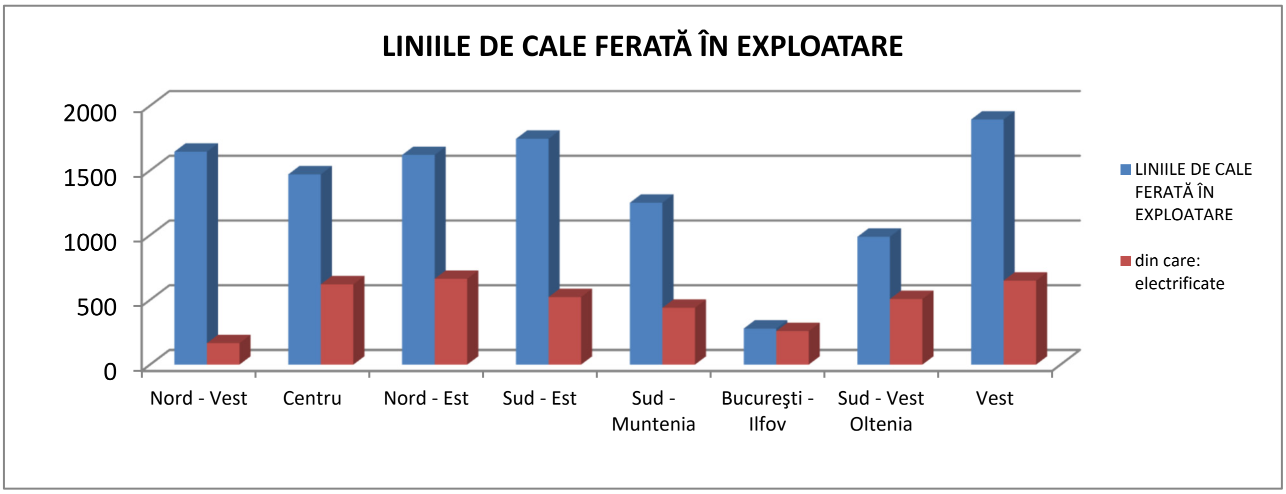
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 13. Drumuri publice

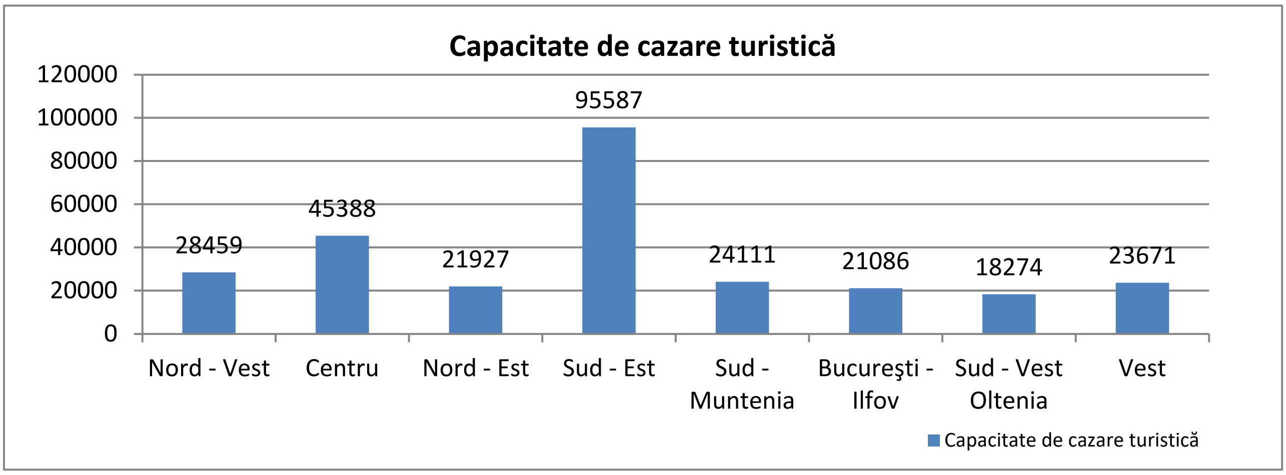
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 14. Linii de cale ferată în exploatare

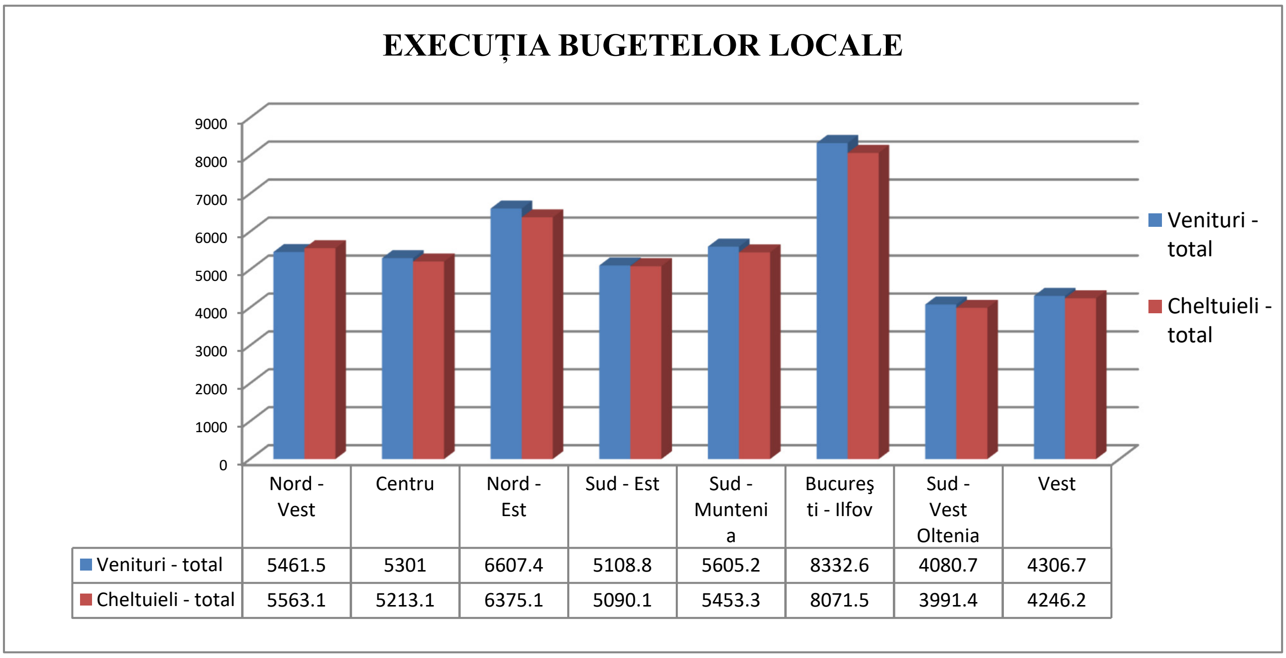
Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 15. Capacitate de cazare turistică

Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro

Anexa nr. 16. Execuția bugetelor locale

	Nord - Vest	Centru	Nord - Est	Sud - Est	Sud - Muntenia	Bucureşti - Ilfov	Sud - Vest Oltenia	Vest
Venituri - total	5461.5	5301	6607.4	5108.8	5605.2	8332.6	4080.7	4306.7
Cheltuieli - total	5563.1	5213.1	6375.1	5090.1	5453.3	8071.5	3991.4	4246.2

Sursa: Prelucrare proprie conform www.insse.ro, 2012.

II.3. Proiect macroregiunea 3 – Roșu

REGIONALIZAREA PREMISĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ ȘI ECHITABILĂ ÎN ROMÂNIA

Alionescu Vasilica - *Universitatea din Craiova*
Bălan Florentina - *Universitatea din Craiova, Centrul Universitar Dr.Tr. Severin*
Bărbulescu Cristina - *Universitatea din Craiova, Centrul Universitar Dr.Tr. Severin*
Cazan Denisa - *Universitatea din Craiova*
Ghițan Iulian Dan - *Universitatea din Craiova, Centrul Universitar Dr.Tr. Severin*
Horodincu Ana Elena - *Academia de Studii Economice*
Lungeanu Alexandra Cristina - *Academia de Studii Economice*

Formator: Lect. univ. dr. Amalia Bădiță
Tutor: Conf.univ.dr. Mirela Minică

Rezumat: Regionalizarea României presupune combinarea tuturor factorilor economici, politici, sociali și culturali în sensul trecerii către o treaptă superioară. România este o țară care astăzi are nevoie de o reală descentralizare la nivel local, acolo unde liderii locali predau din puterea lor pentru a căpătă un intermediar în relația lor cu statul central.

Cuvinte cheie: regionalizare, coeziune, descentralizare, fonduri europene, dezvoltare durabilă

1. Introducere

Printre obiectivele Uniunii Europene se numără susținerea progresului economic și social. În acest sens se acordă o deosebită importanță *regiunilor,* cuvânt în spatele căruia se află o realitate geografică, economică, umană, culturală și istorică.

Atunci când ne gândim la regionalizare, implicit vorbim și despre dezvoltare, proces care presupune „a trece printr-o serie de schimbări spre o treaptă superioară, a face progrese, a avansa, a înainta, a progresa, a evolua" (NODEX, 2002).

Fenomenul în sine nu este o noutate, regionalizarea s-a discutat de-a lungul timpului și a trecut prin diferite faze la nivelul fiecărei țări, în funcție de influența factorilor de ordin politic, economic, cultural etc și reprezintă de fapt tendința de evoluție a organizării teritoriale între statele europene de azi, proces cunoscut drept „Europa regiunilor".

Reprezintă o acțiune administrativă ce vizează crearea unor spații de cooperare și definește noi unități administrativ-teritoriale, *dorindu-se a se* ajunge la un echilibru al dezvoltării economice, prin sporirea nivelului zonelor mai slab dezvoltate. Aceasta creează premisele unei dezvoltări echilibrate a regiunilor potrivit potențialului lor economic, fără a se renunța la cultura și tradițiile fiecărei regiuni.

Ea trebuie făcută pentru sporirea performanțelor regionale printr-un management mai bun, pentru o administrație eficientă, pentru reducerea decalajului de dezvoltare între anumite zone și în cele din urmă pentru o mai bună absorbție a fondurilor.

În paginile ce urmează, am încercat să înțelegem necesitatea procesului de regionalizare și să descoperim care sunt metodele ce ar avantaja evoluția economică a României.

1.1. Definirea conceptelor procesului de regionalizare, a principiilor, criteriilor și indicatorilor de fundamentare a organizării regionale

Regiunea a fost și rămâne atât un cadru favorabil dezbaterilor teoretice, cât și proceselor de identificare a disparitățile teritoriale.

Conceptul de **regiune** a condus la înțelegerea că în spatele acestui cuvânt larg folosit se află o realitate geografică, economică, umană, culturală și istorică.

Dezvoltarea presupune *modificări complexe* și *profunde* în interiorul unei comunității și implică un amplu demers prin care o anumită situație trece de la simplu la complex, devenind mai eficientă decât a fost.

Dezvoltarea nu poate fi concepută fără resursele de care are nevoie. Există trei categorii de resurse în procesul dezvoltării:

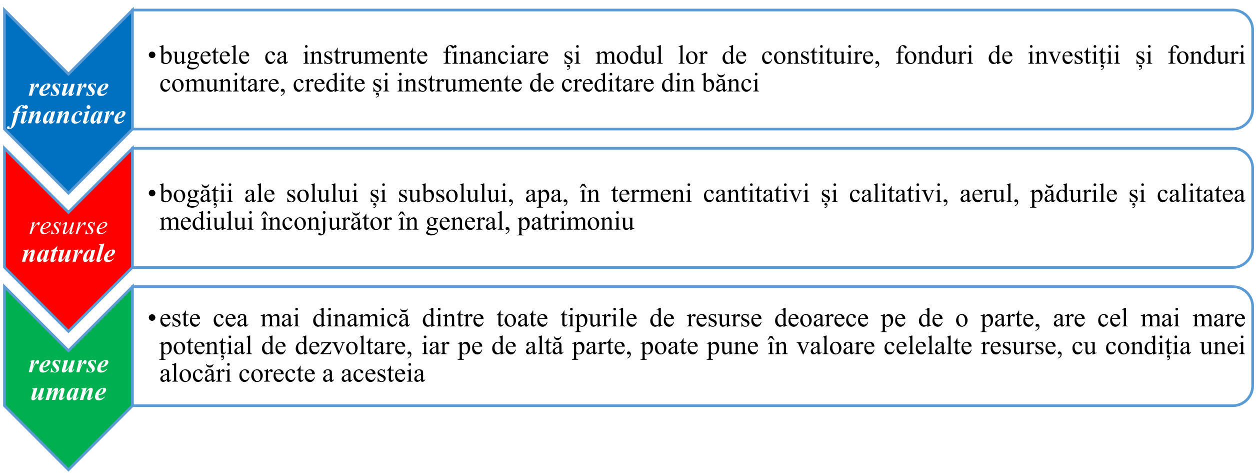

Fig. 1. Resursele procesului de dezvoltare *(sursa: Elaborat de autori)*

Dezvoltarea durabilă este un proces de durată ce implică exploatarea resurselor, direcționarea investițiilor, orientarea dezvoltărilor tehnologice și schimbărilor instituționale, acestea fiind armonizate, determinând sporirea potențialului prezent și viitor.

Dezvoltarea echitabilă este un concept determinat de raporturile raționale între factorii tehnico-economici și social-politici care asigură corespondență dintre cerere și ofertă, cheltuieli și venituri, circulația mărfurilor și cea a banilor, dinamica locurilor de muncă și creșterea numerică și calitativă a forței de muncă.

1.2. Principii directoare

Principiile directoare pun în valoare dimensiunea teritorială a drepturilor omului și a democrației. Obiectivul lor este acela de a identifica măsurile de amenajare a teritoriului prin care locuitorii tuturor Statelor membre ale Consiliului Europei pot ajunge la un nivel de viață acceptabil. Ele constituie o viziune sau o concepție directoare pentru dezvoltarea durabilă a țării noastre și se adresează organelor politice și sociale, care prin activitățile lor cotidiene ne pregătesc viitorul.

a) **funcționalitatea** este axată pe un sistem de așezări, cu o configurație ierarhică sau în rețea, în care conexiunea dintre toate localitățile se realizează prin fluxuri reciproce de produse, servicii și populație, cu întreg potențialul creativ al acesteia (Raport CONREG I-final, 2013).

La nivel macroteritorial s-a impus necesitatea identificării unităților administrative limitrofe cu profiluri asemănătoare și gruparea acestora în provincii istorice asigurându-se atât complementaritatea economico-socială, cât cea patrimonial-culturală și spirituală. Funcționalitatea acestora este proiectată în psihologia locuitorilor; regiunea devenind un *spațiu mental*, spațiu de raportare a identități locuitorilor, al comuniunii dintre om și mediul său de viața, element fundamental în durabilitatea oricărei structuri spațiale.

Teritoriul românesc este structurat în trei tipuri de spații mentale, corespunzătoare a trei nivele spațiale distincte: *macroteritorial* (provinciile istorice), *mezoteritorial* („țările" istorice), *microteritorial*, asociat localității de origine a individului.

b) **complementaritatea,** esență a funcționalității, atenuează disparitățile dintre variatele resurse și funcții pe care localitățile și subsistemele teritoriale le dețin.

c) **solidaritatea** determină cooperarea dintre ariile bogate și cele sărace astfel încât să se asigure o echitate socială, fenomenele generatoare de conflicte fiind eliminate.

d) **diversitatea** este favorizată de existența varietății potențialului natural, economic, social și cultural al regiunii viitoare, toate acestea contribuind la morfogeneza unor relații teritoriale de dependență, care vor converge spre funcționalitate și solidaritate;

e) **competitivitatea** constituie un deziderat regional, care poate fi atins în condițiile individualizării clare a atuurilor și a excelenței teritoriale; acest principiu va trebui să utilizeze la maximum potențialul de inteligență și de cooperare în cadrul regional creat;

f) **eficacitate administrativă** se bazează pe un sistem de competențe care vizează responsabilitatea nedivizată. De asemenea, implică existența unei balanțe echilibrate între drepturi și accesibilitate la serviciile administrative pentru toți locuitorii regiunii;

g) **contiguitatea,** respectiv necesitatea asigurării unei continuități teritoriale, care să asigure optima funcționalitate și conectivitate a tuturor componentelor regiunii. Este de asemenea de evitat crearea unor regiuni care să conțină enclave care pot fragmenta teritoriul regional și fluxurile interioare (Raport CONREG I- final, 2013).

1.3. Criterii și indicatori specifici procesului de regionalizare

S-a considerat că împărțirea teritoriului în regiuni de dezvoltare ar trebui să respecte anumite criterii de funcționare.

Sistemul de criterii utilizate în delimitarea regiunilor administrative este grupat în 5 categorii: spațiale, funcționale, socio-economice, cultural-identitare, administrativ-instituționale; fiecare dintre acestea caracterizate prin diferiți indicatori.

Tabel 1. Condiții specifice procesului de regionalizare

Indicatori	Mărimi medii/ Condiții	Importanța
Număr de județe/suprafața medie pe județ (km^2)	4 județe cu mărimea medie **NUTS2**: 16000 kmp; mărime medie județ: 5800 kmp (în UE cca. 3300 kmp)	număr minim de județe –funcționare în condiții optime dezvoltării economice
Ierarhie (rang I /rang II < 2); Centralitate; Raport de hipertrofiere	Asigurarea unei oferte din ce în ce mai complexă de servicii venite de la centrele situate pe scări ierarhice superioare, oferirea unui grad puternic de autonomie funcțională.	Conexiuni urban-rural fără discontinuități Dezvoltarea echilibrată a sistemelor de așezări
Distanța medie	Timpul (max. 2h de la reședința de județ cea mai îndepărtată la reședința regională)	Accesibilitate optimă în interiorul regiuni și în afară prin existența în apropiere a rețelelor de transport intern sau internațional
Masă critică de populație (nr. loc.); Calitatea forței de muncă	Mărimea medie NUTS2: 1,85 mil. loc.; NUTS3: 385.000 loc.; județ: 450.000 (cu București)	Reducerea deficitului de competitivitate
PIB	Regiunile românești se află între ultimele 25 din 270, deci în ultima decilă, iar 4 se află în ultimele 8)	Sporirea competitivității economice
Indicatori cantitativi (supr. păduri, supr. agricolă etc.)	Varietatea resurselor naturale reprezintă o bază pentru diversificarea economiei locale/subregionale și crearea unui potențial de complementaritate funcțională	Formarea unor câmpuri de fluxuri care să favorizeze interacțiunea și dezvoltarea reciprocă a subunităților regionale
Pondere minorități etnice, confesionale	Valorificarea diversității culturale, lingvistice, etnice, confesionale, fiind un factor generator de dezvoltare	Dezvoltare viitoare
Cuprinderea integrală a județelor actuale	Structura actuală întărește viabilitatea regiunilor propuse	Centrul regional trebuie sa asigure servicii adecvate domeniilor de transport, sănătate, educație, justiție etc.
Programe derulate Nivel absorbție fonduri europene	Evaluarea resurselor umane, tehnologice, financiare	Sunt necesare programe de formare, școli profesionale

Sursa: Raport CONREG 1- final, 2013

Respectarea acestor criterii creează premisele unei dezvoltări echilibrate a regiunilor potrivit potențialului lor economic, fără a se renunța la cultura si tradițiile fiecărei regiuni.

1.4. Transformările cauzate de procesul de regionalizare

Transformarea României presupune existența unei coeziuni teritoriale benefice, care să reflecte capacitatea regiunilor de a asigura o dezvoltare viabilă și de viitor.

Acest concept implică **dezvoltarea echilibrată a teritoriului**, **reducerea disparităților** și **valorificarea potențialului teritorial**.

Relația dintre coeziune teritorială și dezvoltare regională este una complexă si are un caracter reciproc. O astfel de dezvoltare presupunea, în principal, atingerea unor parametri legați de dezvoltarea industriei și de utilizarea integrală a potențialului uman excedentar din aceste regiuni.

Viitorul Politicii de Coeziune pentru perioada 2014 - 2020 se conturează din ce în ce mai clar prin intermediul noilor regulamente lansate recent în dezbatere de către Comisia Europeană. Propunerea Comisiei Europene evidențiază o mai mare importanță acordată dimensiunii teritoriale și abordării integrate a politicilor prin luarea în considerare a diversității și particularităților de la nivel local și regional și convertirea acestora în politici localizate în teritoriu.

1.5. Regionalizarea – necesitate, mit sau realitate

Aderarea României la Uniunea Europeană a atras cu sine o serie de reguli și norme la care țara noastră ar trebui să se alinieze și în același timp ne-a adus destul de multe avantaje, oportunități de care am putea beneficia prin **regionalizare, ceea ce ar spori ușor, ușor dezvoltarea teritorială.**

Miturile referitoare la regionalizare au apărut din cauza neînțelegerii necesitații acestui proces la nivelul țării noastre. S-a discutat în rândul populației că regionalizarea ar fi impusă de Uniunea Europeană, lucru total neadevărat. Uniunea Europeană nu ne obligă a îmbunătății cadrul teritorial actual, dimpotrivă, ar fi state care ar fi interesate să nu accesăm o bună parte din fonduri, o dată ce noua politică a Uniunii Europene stabilește redistribuirea sumelor ce nu au fost atrase.

Pe de altă parte se atribuie regionalizării ideea de fragmentare a țării. România istorică a fost împărțită de mai multe ori. Ultima divizare prevedea 42 de județe, inclusiv București, capitala. Împărțirea în cadrul regionalizării ar însemna cooperare între actualele județe, lucru benefic pentru dezvoltare. Regiunile nu ar fi astfel omogene ci ar grupa județe cu potențial socio-economic mare cu județe sărace, județe diverse etnic și cultural, pentru a elimina subdezvoltarea. Cu cât regiunile sunt mai mari, cu atât costurile de administrare se reduc, iar fondurile pe care le pot atrage cresc. O regiune care grupează 4-6 județe are forța financiară de a susține proiecte mai importante, care implicit atrag fonduri mai mari.

1.6. Modele viabile de regionalizare la nivel european

Procesul de regionalizare nu este întotdeauna omogen, astfel, pe teritoriul unui stat pot fi întâlnite mai multe forme de regionalizare, în funcție de problemele și particularitățile ce trebuie luate în considerare. Un exemplu în acest sens este Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord care a adoptat nu mai puțin de trei forme diferite de regionalizare (Pacesila, M., 2004), sau regionalizarea poate fi realizată în timp, fiind adoptate într-un mod succesiv mai multe tipuri de regionalizări, acesta fiind cazul Franței unde mai întâi a avut loc o regionalizare administrativă și apoi a fost introdusă descentralizarea regională actuală.

Prin urmare, regionalizarea poate fi:

1. • REGIONALIZARE ADMINISTRATIVĂ
2. • REGIONALIZARE PRIN INTERMEDIUL COLECTIVITĂȚILOR LOCALE
3. • DESCENTRALIZARE REGIONALĂ
4. • REGIONALIZARE POLITICĂ SAU AUTONOMIE REGIONALĂ
5. • REGIONALIZARE PRIN INTERMEDIUL AUTORITĂȚILOR FEDEREALE

Fig. 2. Formele regionalizării

Sursa: Prelucrare autor Pacesila Mihaela, Regionalizarea în statele Uniunii Europene, 2012

2. Identificare acronimului RESPECT în modelul de dezvoltare regională

Regionalizarea României reprezintă o problemă reziduală, iar amânarea la nesfârșit a soluționării acestei probleme a generat și va genera foarte multă ineficacitate și ineficiență politică, socială și economică.

Regionalizare trebuie să se realizeze treptat, pe două sau trei nivele de guvernare, cu sprijinul societății civile si al sectorului privat. Altfel riscam ca nivelul birocrației să crească, fenomenul de corupție să fie mai mare decât până în prezent, disparitățile între regiuni să se adâncească, iar instituțiile nou create să aibă un management defectuos.

2.1. Riscurile regionalizării

- **Birocrație și corupție mai mare –** Cauzate de apariția unor noi instituții la nivel regional, ale căror atribuții nu vor fi clar delimitate ceea ce va duce la o suprapunere a atribuțiilor pe anumite domenii strategice precum: tehnice, legislative sau financiare.
- **Accentuarea disparităților între județele din cadrul aceleiași regiuni** – Acest risc vizează inegalitățile care pot apărea între regiuni. Însăși fostul premier Theodor Stolojan atrăgea atenția, în 2011, că în România există tendința canalizării resurselor

către centru. Astfel, cele 8 județe care vor avea capitala regiunilor vor atrage resursele în detrimentul celorlalte județe din componența regiunilor.

- **Accentuarea disputelor etnice care deja a început în România -** Se pot crea tensiuni artificiale în legătura cu județele unde populația majoritară e de etnie maghiară (Mihăilescu, 2013).
- **Un risc în realizarea procesului de regionalizare vine din zona politică –** Riscul cel mai mare este că în unele regiuni se vor naște diverse blocaje declanșate de către politic, deși la nivel practic este nevoie de stabilitate astfel încât să poată fi implementate diverse programe de dezvoltare, pe care politicieni, indiferent de culoare, să și le asume (Constantin Apostol, directorul Agenției Regionale de Dezvoltare Nord-Est –ARDNE, 2013).

2.2. Eficacitatea procesului de regionalizare

Regionalizarea României asigură o **apropriere a cetățenilor**, un **management public flexibil**, capabil să **potențeze resursele locale și regionale**, putând fi **eliminate dezechilibrele economice**, **izolarea etnoculturală** și **centralismul exagerat**, conducând astfel la o **îmbunătățire a nivelului de trai** (Partidul Fora Civică, 2012).

La nivelul țării noastre ne confruntăm cu o lipsă de strategii de dezvoltare regionale și incapacitatea de gestionare a decalajelor intraregionale, iar prin procesul de regionalizare se urmărește o **descentralizare eficientă**, o **creșterea a gradului de absorbție a fondurilor UE** și asigurarea unei **dezvoltări socio-economice echilibrate** (Ziarul Evenimentul, 2013).

În plus, procesul de regionalizare vizează următoarele coordonate majore:

Fig. 3. Coordonate vizate de procesul de regionalizare
Sursa: Prelucrare informații autori după Păstoiu F., Petcu R., 2012

Concluzia este că **regionalizarea** este absolut necesară, că acest moment *nu trebuie ratat* și că există o serie de principii, criterii și indicatori care pot servi la individualizarea unor regiuni administrative funcționale (CONREG, 2013).

2.3. Sărăcia

Subdezvoltarea este corelată în mare măsură cu rata **șomajului** și cu **preponderența activităților rurale**, precum și **cu incapacitatea de atragere a investițiilor** străine directe.

Factorii care influențează rata sărăciei pe lângă educație - *Stocul de educație la nivelul populației din localitate sau din regiune este considerat a fi, efectiv, cea mai importantă componentă a dezvoltării* - sunt:

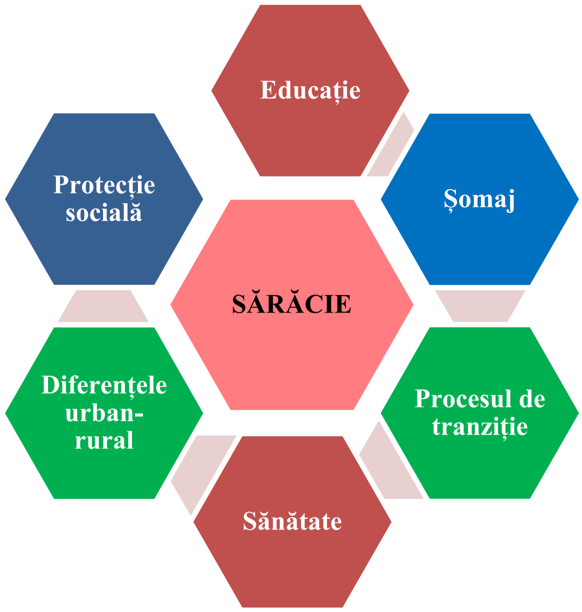

Fig. 4. Factorii de influență a sărăciei
Sursa: Elaborat de autorii în baza cercetării făcute

Punctul maxim de sărăcie este localizat în **regiunile rurale** cu **densitate redusă a populației**, **slabă conectare la rețelele de comunicare** urbană și națională sau internațională și populație care dispune de un capital relațional redus. Banda majoră de sărăcie rurală este situată în sudul țării, în zonă de câmpie, și se desfășoară fără întrerupere de la Brăila până la Mehedinți (CONREG, Disparități și fluxuri în fundamentarea social-economică a regionalizării administrative a României, București, 2013).

Conform unui document al Băncii Mondiale („Romania: Poverty assesment"), 39% dintre copiii săraci cu vârste între 15-24 de ani nu sunt la școală sau nu au frecventat școala profesională sau liceul. Aceasta în comparație cu 10%, procentul celorlalți copii, din aceeași grupă de vârstă, care însă se bucură de o situație materială mai bună.

2.4. Progresul

Mobilul care a favorizat regionalizarea este dat de necesitatea creșterii (progresul) performanțelor socio-economice, deziderat ce poate fi atins printr-o organizare administrativ-teritorială adecvată.

Astfel, unul dintre aspectele vizate de Uniunea Europeană este acela de a **promova progresul economic și social** echilibrat și durabil, prin întărirea coeziunii realizate la nivelul

țărilor membre. Un rol important în acest proces este conferit **regiunilor**, percepute ca spații mai apropiate de cetățenii (Osoianu, 2003).

Regionalizarea asigură îmbunătățirea nivelului de trai în România, progres ce este benefic pentru fiecare cetățean român, este un proces și un cadru instituțional și administrativ care ajută instituțiile de stat să diminueze diferențele dintre sat și oraș, dintre zonele mai puțin dezvoltate și cele mai bogate.

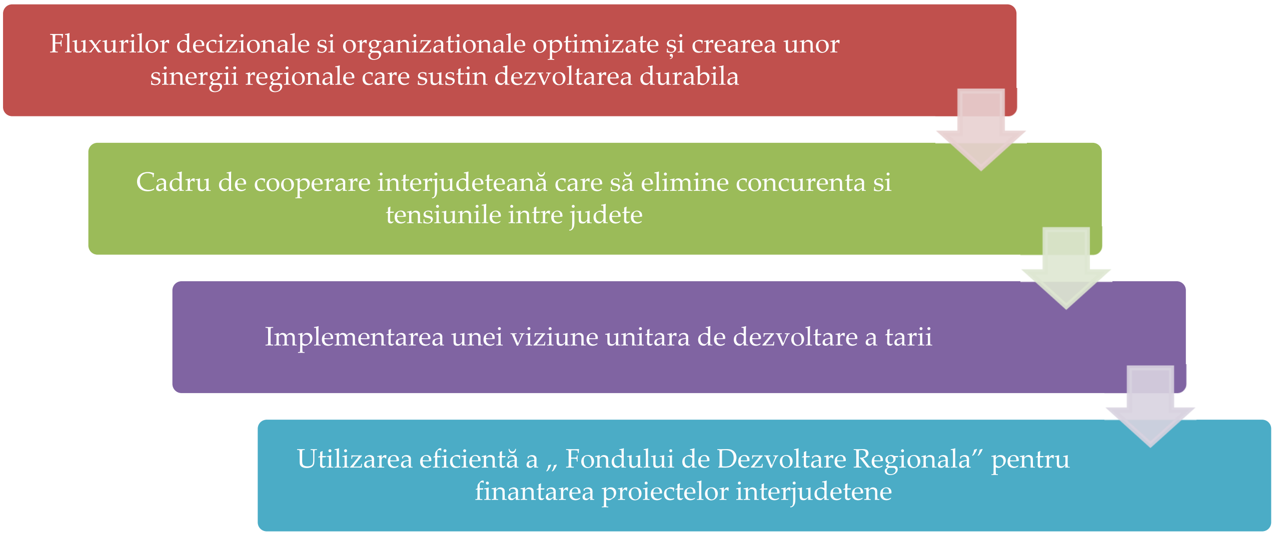

Fig. 5. Obiectivele procesului de regionalizare
Sursa: Elaborat de autorii în baza cercetării făcute

2.5. Eșecul regionalizării

Politica regională are ca obiectiv reducerea decalajelor structurale între teritoriile Uniunii Europene, stimularea dezvoltării echilibrate și promovarea egalității de șanse între cetățenii comunitari. Politica regională se concretizează prin investiții financiare realizate pe baza fondurilor de coeziune și al fondurilor structurale.

Regionalizarea pe de altă parte *înseamnă „împărțirea în regiuni sau districte administrative: a aranja regional" (Mihăilescu, 2011) practic* reprezintă o acțiune administrativă ce vizează crearea unor spații de cooperare și definește noi unități administrativ-teritoriale, *obiectivul fiind acela de a* ajunge la un echilibru al dezvoltării economice, prin ridicarea nivelului zonelor mai slab dezvoltate.

În concluzie, între cele două concepte există **o relație de incluziune**, politicile regionale aparținând procesului regionalizării.

Mai mult, pentru ca procesul de regionalizare care să se încheie cu succes, România trebuie să aibă în vedere modelul slovac și ungar de regionalizare, țări în care regionalizarea nu a avut rezultatul scontat.

Tabel 2. Modelul slovac si ungar al regionalizării

Țara	Caracteristicile modelului
SLOVACIA	- Autoritățile regionale nu au putere de decizie; - Existența unei descentralizări funcționale ce acționează la un nivel foarte redus (locul 13 între statele UE) și a unui centralism politic puternic – deciziile sunt luate doar la nivel central; - Fondurile europene absorbite sunt la un nivel de 38,9% (locul 22 în Europa)
UNGARIA	- Lipsa de putere decizională a autorităților regională; - Schimbările de guvernare determină adoptarea unei direcții: DESCENTRALIZARE și CENTRALIZARE

Sursa: Elaborat de autorii în baza cercetării făcute

Modelele de regionalizare actuale propuse nu iau în considerare și descentralizarea fiscală, mod în care s-ar elimina decalajele dintre regiuni, orașe, comune sau sate. Practic în momentul actual colectarea taxelor și impozitelor se realizează la nivel local pentru a fi transmise la bugetul de stat, însă aceste venituri colectate nu sunt redistribuite în mod eficient și în locul unde au fost realizate.

Absorbția fondurilor europene nu trebuie să fie motivația principală a regionalizării (inițiată pe criterii politice), ci regionalizarea trebuie făcută pentru un mod de guvernare eficient, la nivel regional, pentru o administrație eficientă, pentru reducerea decalajului de dezvoltare între anumite zone și în cele din urmă pentru o mai bună absorbție a fondurilor.

2.6. Convergența regională

Convergența regională se poate realiza prin intermediul mai multor modele neoclasice:

- Modelul neoclasic unisectorial fără progres tehnic, în care output-ul poate crește doar dacă creșterea capitalului depășește creșterea populației ocupate prin determinarea în întregime a imputurilor de capital (K) și forța de muncă (L);
- Modelul neoclasic unisectorial cu progres tehnic ia în considerare în mod explicit influența progresului tehnic asupra outputului regional;
- Mobilitatea interregională a factorilor de producție - pe lângă influenta exercitată de capitalul fix, forța de muncă și progresul tehnic, migrarea interregională a factorilor de producție are propria sa influență asupra creșterii regionale;
- Modelul neoclasic bisectorial.

Într-un sistem de regiuni ale căror economii cuprind mai mult de un sector, creșterea output-ului poate fi determinată și de:

1. o îmbunătățire a alocării resurselor prin deplasări intersectoriale ale capitalului și forței de muncă în interiorul unei regiuni;

2. deplasări intersectoriale între regiuni.

2.7. Transformare

Transformarea României presupune existența unei coeziuni teritoriale benefice, care să reflecte capacitatea regiunilor de a asigura o dezvoltare viabilă și de viitor.

Pentru realizarea unei Europe unite, în care coeziunea teritorială să fie dominanta principală, dezvoltarea regională reprezintă unul dintre cele mai importante obiective. Astfel în acest domeniu s-a demonstrat că o mai bună distribuție teritorială a resurselor, alături de o valorificare superioară a complexului de elemente potențiale, pot deveni factori de creștere economică și de echitate socială.

Coeziunea teritorială este, însă, un concept mult mai productiv și cuprinzător decât dezvoltarea echilibrată sau armonioasă, incluzând elemente care țin de coerență și sinergie teritorială.

3. Argumente pro si contra regionalizării

O reorganizare administrativă a României este necesară deoarece o astfel de redesenare a anatomiei administrației locale ar contribui la diminuarea birocrației și a corupției de la nivelul actualelor județe și o eficientizare a activității viitoarelor structuri. „Actuala organizare administrativă nu are la bază o analiză a fluxurilor umane și materiale și nici o reală descentralizare: aparatul birocratic este replicat în mod nefericit la nivelul fiecărui județ, având aceleași deficiențe ca și modelul de la centru”, a explicat consultantul fiscal Emilian Duca. În plus, Marius Ghenea, președintele FIT Distribution, considera că actuala formulă de împărțire administrativă „nu dă posibilitatea dezvoltării semnificative niciunei zone a țării, cu excepția Bucureștiului” (Mihai Mitrica, 2011).

Tabel 3. Pro/contra regionalizare

Argumente pro regionalizării	**Argumente contra regionalizării**
1. eficientizarea procesului decizional public concomitent cu o mai bună gestionare a resurselor publice și a tuturor resurselor disponibile, în general, limitate și constant insuficiente în raport cu nevoile; se poate realiza prin următoarele argumente subsecvente: – reducerea costurilor și a birocrației în sistemul administrativ public în general, prin simplificarea și optimizarea administrației publice; – corelarea deciziilor publice cu nevoi și probleme specifice, precum și cu oportunități de dezvoltare specifice, diferite și diverse de la o regiune la alta; – necesitatea susținerii și chiar a accelerării descentralizării din mai multe puncte de vedere: *– **economic**: un management regional competent și motivat, cu un instrument legislativ corespunzător și flexibil *– **financiar**: gestionarea regională aproape în totalitate a veniturilor și cheltuielilor, *– **administrativ**: organizarea unor aparate administrative eficiente, cu minim de resurse umane, dar puternic informatizate pentru a optimiza consumul de resurse; 2. transparentizarea actului decizional public și o mai mare și mai bună accesibilitate la informații de interes public, datorită apropierii de cetățean și nevoile sale, comparativ cu nivelul național 3. Nu va exista o singură capitală a regiunii, ci fiecare regiune va avea multiple centre de interes economic, cultural, politico-administrativ etc., având scop stimularea concurenței și dezvoltarea echilibrată.	1. accentuarea disparităților interregionale, pe fondul dezvoltării accentuate și disproporționate a marilor aglomerări urbane și a capitalelor de regiuni, în detrimentul localităților periferice, orașelor mai mici si zonelor rurale ale acelorași regiuni; 2. pierderea locurilor de muncă în instituțiile administrative vizate de procesul regionalizării; 3. nivelul ridicat al costurilor pe care le implică procesul complex și îndelungat al regionalizării României, costuri ce vor fi suportate din resurse publice; 4. momentul nepotrivit, în primul rând corelat cu contextul actual al crizei economice globale, dar și din perspectiva planificării noului ciclu bugetar european; 5. oportunitatea separării obiectivului descentralizării de cel al regionalizării, pe ideea că o bună descentralizare decizională se poate realiza și în afara procesului de regionalizare; 6. creșterea birocrației, datorită multiplelor schimbări legislative necesare, precum și datorită etapelor indispensabile ale tranziției de la actuala formă de organizare administrativă spre cea regională; 7. riscul federalizării României, a enclavizării anumitor zone ale țării, a pierderii identității naționale, istorice, a federalizării chiar a UE; 8. nesoluționarea problemei calității și eficienței dialogului cu decidenții, chiar dacă din punct de vedere geografic aceștia vor fi mai aproape fizic de cetățeni în eventualitatea unui proces al regionalizării, comparativ cu nivelul național (Străuț, 2012).

Sursa: Elaborat de autorii în baza cercetării făcute

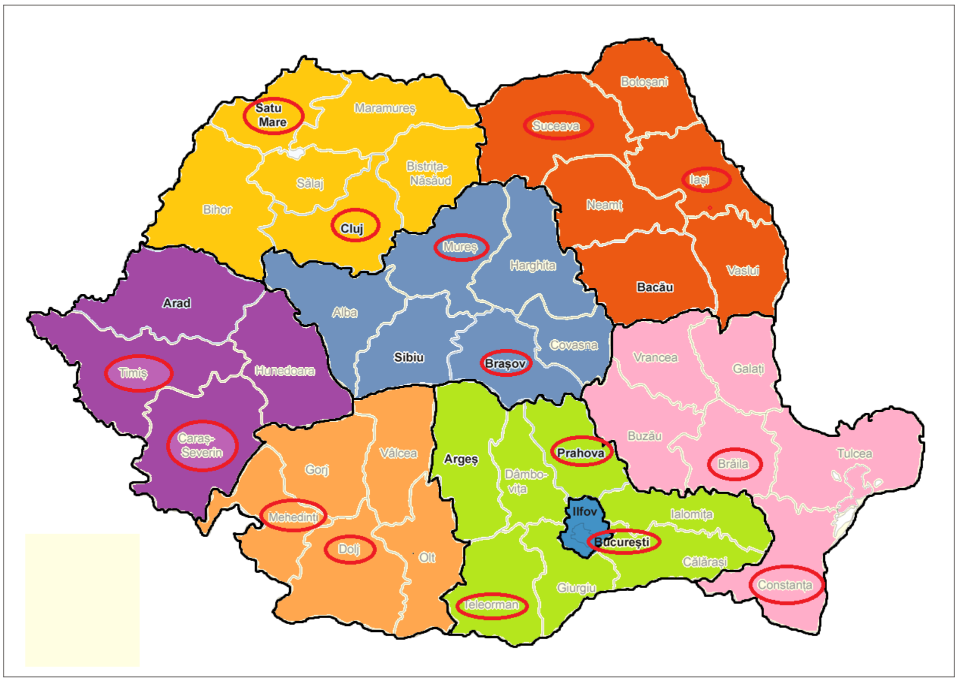

Fig. 6. Modelul de regionalizare cvasi-românesc

Sursa: Elaborat de autorii în baza cercetării realizate

Tabel 4. Regiunile propuse și județele componente acestora

Regiunile	Județele aferente fiecărei regiuni
București -Ilfov	București, Ilfov
Regiunea Sud	Teleorman, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Dâmbovița, Argeș, Călărași
Regiunea Sud-Vest	Dolj, Olt, Vâlcea, Gorj, Mehedinți
Regiunea Vest	Timiș, Caraș-Severin, Hunedoara, Arad
Regiunea Nord- Vest	Bihor, Sălaj, Cluj, Satu Mare, Maramureș, Bistrița Năsăud
Regiunea Centru	Mureș, Alba, Sibiu, Covasna, Harghita, Brașov
Regiunea Nord- Est	Suceava, Botoșani, Iași, Vaslui, Neamț, Bacău
Regiunea Sud-Est	Galați, Brăila, Tulcea, Constanta, Vrancea, Buzău

Sursa: Elaborat de autorii în baza cercetării realizate

4. Sisteme de implementare a modelelor regionale

Dezvoltarea regională implică o dinamică permanentă de structurare și restructurare internă a raporturilor dintre așezări ce atrage după sine o evoluție diferențiată a sistemului regional de așezări, precum și îmbunătățirea distribuției teritoriale a serviciilor.

Cu toate că evoluția sistemelor regionale de așezări are tendința de structurare în rețele, rămân dominante modelele bazate pe centrism, cele mai întâlnite fiind:

1. Modelul regional monocentric
2. Modelul regional bicentric
3. Modelul regional policentric.

Modelul regional monocentric - este cel mai răspândit, fiind întâlnit cu preponderența în statele care nu au atins nivele de dezvoltare foarte ridicate și în care serviciile regionale sunt concentrate în metropolele economice.

Dezvoltarea monocentrică a orașelor se focalizează pe revitalizarea sau consolidarea centrului orașului. În orașele mici, forma monocentrică urbană este durabilă, iar orașele mari care urmăresc modelul monocentric urban, concentrându-și toată atenția către centrul orașului, pot pierde controlul asupra dezvoltărilor în zonele periferice.

Modelul regional bicentric - presupune existența a două metropole dezvoltate din punct de vedere economic ce își împart activitățile pentru o funcționare cât mai eficientă. Acest lucru consta în faptul că dacă una dintre metropole nu este foarte dezvoltată din punct de vedere administrativ, cealaltă să compenseze prin importanța deținută în alte domenii precum industrial, financiar-bancar etc., astfel încât competiția dintre cele două centre sa devină cooperare, crescând competitivitatea întregului sistem regional.

Modelul regional policentric - se bazează pe orașe ca motoare economice, asigurând integrarea eficientă din punct de vedere teritorial și contribuind la creșterea competitivității locale.

Dezvoltarea policentrică nu este un concept nou, însă ca bază a dezvoltării socio-economice echilibrate a început să primească mai multă atenție în anii '90 cu ocazia trasării priorităților de dezvoltare la nivelul UE. Unul din documentele ce a promovat acest tip de

dezvoltare este „Perspectiva Europeană de Dezvoltare Spațială” publicată în 1999 (European Spatial Development Perspective - ESDP) („CRPE- Centrul Român de Politici Europene”, p.3).

Toate cele trei modele prezentate în jurul cărora se constituie și funcționează regiunile administrative pot coexista într-un stat, reflectând tocmai diversitatea condițiilor istorice și naturale în care a evoluat națiunea respectivă („CONREG I- final”, p.14).

5. Studiu de caz – Modelul de regionalizare cvasi - românesc

Modelul de regionalizare conceput în prezenta lucrare poartă denumirea de „cvasi-românesc” deoarece are la bază influențe ale modelelor de regionalizare europene adaptate la realitatea românească.

În vederea aplicării procesului de descentralizare, am divizat teritoriul României în 8 regiuni, iar pentru fiecare dintre acestea am selectat 4 județe raportându-ne la evoluția PIB-ului exercițiile bugetare 2011-2013, ulterior realizând o analiză cantitativ-valorică a următoarelor categorii de indicatori: indicele valoric al cifrei de afaceri obținută din activitatea industrială per total (piața internă și piața externă), soldul activităților de import în sens CIF și export în sens FOB, înnoptări în principalele structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, rata șomajului și numărul de locuitori.

Modelul de regionalizare cvasi-românesc este o preluare a modelului de regionalizare propus de alianța politica USL și adaptat cerințelor și necesităților populației României.

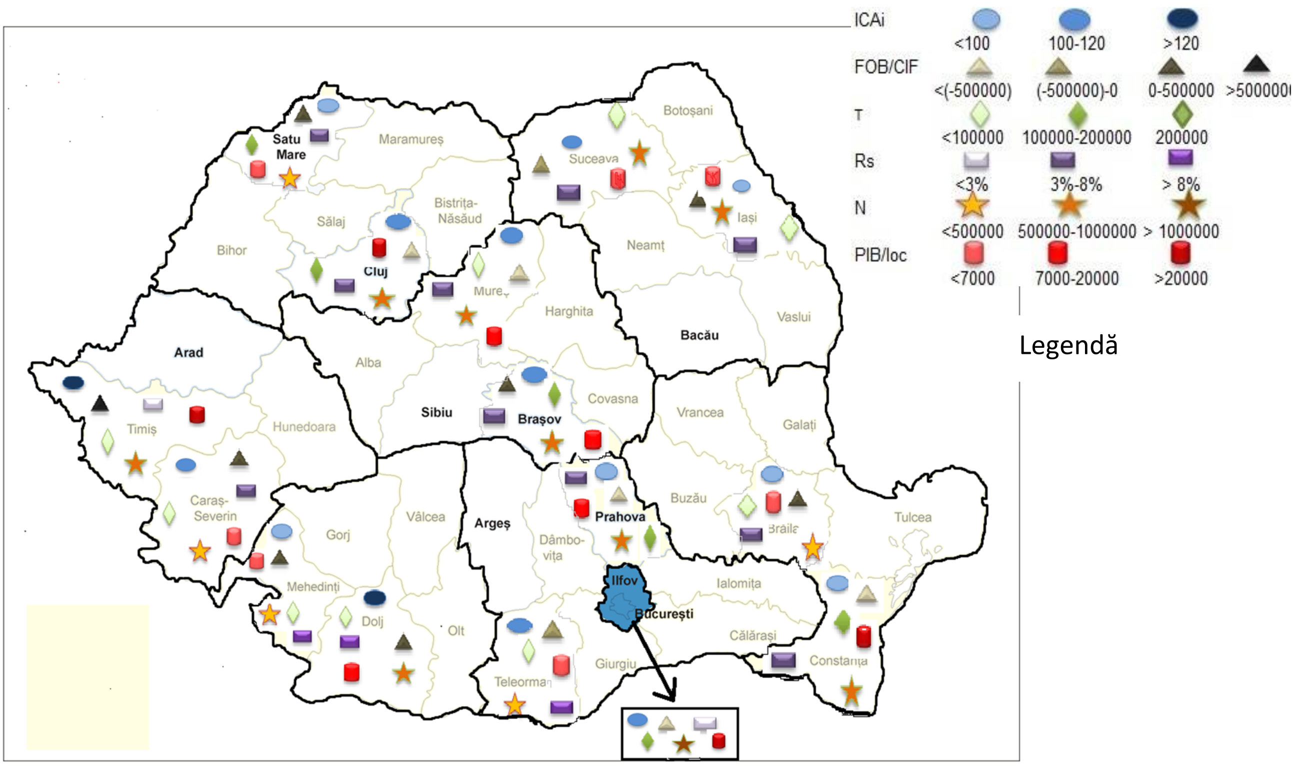

Fig. 7. Potențialul economic și turistic al capitatelor modelului de regionalizare cvasi-românesc

Sursa: Elaborat de autori

Tabel 5. Regiunea Nord-Est

Regiunea Nord Est	Iași			Bacău			Suceava			Neamț		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
ICAi	142.67	109.81	96.55	117.28	120.44	104.83	110.67	140.54	125.88	121.42	98.94	95.8
FOB/CIF	-129874	-226158	103915	-68416	-82048	-18460	-99396	-363823	-10009.2	62555	119017	117622
T	31771	32,711	26344	19864	27070	15844	45987	60109	35136	22641	30997	22128
Rs	7	5.4	5.3	7.8	6.2	6.4	7.3	4.9	5.5	5.2	4.8	5.6
N	825773	821311	838653	714641	712304	709272	708433	708933	708297	570682	562122	560755
PIB/loc	14806.3	16123	16428	11785	12135	11738	100667	99596	10533	7403	7190	7606

Sursa: Elaborat de autori

Din cele 4 județe pe care le-am selecționat inițial, am selecționat drept capitale orașele Iași și Suceava din următoarele considerente:

- Centru universitar de prestigiu, orașul Iași ar putea fi o primă capitală a regiunii de Nord-Est;
- Cu o populație ce se află în continuă creștere, orașul a înregistrat valoarea cea mai mare a PIB-ului calculat pe cap de locuitor pe parcursul celor 3 ani analizați;
- În 2013 exporturile au crescut semnificativ, determinând un sold pozitiv al balanței import/export;
- În cadrul activității de industrie se identifică anumite blocaje, ce au cauzat o diminuarea a indicatorului ce o cuantifică cu 23% în 2013 comparativ cu 2012;
- Dezvoltat din punct de vedere industrial, **Suceava**, ar putea fi cea de-a doua capitală a acestei regiuni, un oraș în cadrul căruia evoluția populației nu suportă modificări semnificative, iar intensitatea șomajului este redusă;
- Dacă ne referim la turism, se poate constata o scădere majoră a indicatorului ce evidențiază înnoptările în principalele structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, acesta fiind și considerentul pentru care susținem orașul Suceava în vederea valorificării turismului de pelerinaj, turismului sportiv și în scop terapeutic.

Tabel 6. Regiunea Sud-Est

Regiunea Sud- Est	Constanța			Galați			Brăila			Tulcea		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
ICAi	126.62	113.02	90.61	115.84	95.51	99.36	137.41	62.92	89.6	118.46	99.27	108.81
FOB/CIF	-994520	-1093964	-658802	-218232	-34001	121474	-70894	22606	108709	-80032	32439.6	97146
T	256033	122748	121455	8536	5,956	5177	19134	24052	11389	10877	14109	11348
Rs	5.6	5.8	4.3	8.3	10.4	7.9	6.8	8.7	5.8	6	8.1	5.8
N	715148	723796	724276	620500	608904	604627	370428	357614	355173	252485	245899	244103
PIB/loc	19246	19553	21183	10493	9687	10963	6706	6870	6224	4109	3922	4401

Sursa: Elaborat de autori

În partea de Sud-Est au fost propuse orașele Brăila și Constanța ca fiind principalii poli ai regiunii, ținându-se cont de următoarele aspecte:

- Se identifică o redresare a activității industriale în 2013, în ciuda declinului înregistrat anterior. Performanța obținută în ultimul an analizat nu atinge însă indicele valoric al cifrei de afaceri obținută din activitatea industrială pe total în 2011;

- Stabilitatea macroeconomică a orașului este susținută și de majorarea indicatorului care cuantifică soldul import-export, la nivelul anilor 2012-2013 acesta înregistrând valori pozitive, dar și de modificare în sensul creșterii a numărului de înnoptări în principalele structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică;
- În plus, se identifică o reducere a ratei șomajului concomitent cu reducerea populației și diminuarea PIB-ului.

Tabel 7. Regiunea Centru

	Alba			Brașov			Sibiu			Mureș		
Regiunea Centru	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**
ICAi	125.68	100.4	103.08	114.75	111.6	106.8	118.66	98.98	108.63	120.09	111.33	110.81
FOB/CIF	451338	490592	581388	16955	26517	175957	176652	68954	194036	-292451	-239303	-70212
T	12764	20,074	14295	103567	135239	131192	40694	46197	116107	48217	70463	49745
Rs	8.3	10	7.7	8.7	7.2	5.1	6	5.8	4.3	4.6	8	6
N	379189	372265	370816	595211	598313	598941	422259	425322	426121	583383	580228	578945
PIB/loc	8701	8392	9275	16008	16443	17741	11271	11407	11548	11280	10854	10862

Sursa: Elaborat de autori

În zona de centru a României propunem ca orașele Brașov și Târgul Mureș să fie principalii poli de dezvoltare ai regiunii, respectând următoarele condiții:

Deși în ceea ce privește activitatea industrială, Brașovul prezintă în ultimii 3 ani un declin, compensează la capitole precum activitatea de comerț internațional, prezentând o creștere semnificativă față de anul 2011.

Brașovul excelează în domeniul turismului, semnalând un progres cu aproape 30% al înnoptărilor în principalele unități turistice din regiune.

Subdezvoltarea este influențată de rata șomajului, indicator care la nivelul Brașovului ne indică contrariul, cu o scădere de aproape 3,5 % a șomerilor în anul 2013.

Evoluția indicatorilor activității industriale în Târgu Mureș atrage atenția asupra potențialului de dezvoltare a acestui oraș susținut și de existența în regiune a facultăților de renume și poziționarea la distanțe aproximativ egale față de principalele puncte de trecere a frontierelor.

Tabel 8. Regiunea Nord – Vest

	Cluj			Bihor			Satu Mare			Maramureș		
Regiunea Nord Vest	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**
ICAi	80.52	68.17	119.51	122	106.6	94.28	132.5	111.11	83.34	123.7	103.2	112.23
FOB/CIF	-9146.4	-791476.8	-766522.8	-27492	-59625.6	-2530.8	-63292.8	-60166.8	6886.8	162278.4	241749.6	308780.4
T	41167	45,273	44142	83467	109629	52354	12487	12023	12434	9780	16963	14622
Rs	14373	16858	12714	7493	16666	11633	5083	9370	7039	9449	12490	8358
N	694511	691048	689517	595685	592561	592242	368702	364104	363040	515610	510482	509163
PIB/loc	20326	21164	22573	12751	13345	12800	6182	6186	6465	8220	8483	8721

Sursa: Elaborat de autori

În regiunea de Nord-Vest, potențialii poli centrali ar putea fi Cluj-Napoca și Satu Mare. Facem această propunere pe baza potențialului economic de care dispune.

- Orașul **Cluj-Napoca** este un principal centru industrial, indicele cifrei de afaceri din activitatea industrială înregistrând o modificare în sensul că acesta crește de 75% în anul 2013 comparativ cu cel precedent;
- De asemenea, se poate afirma despre acest oraș că prezintă o stabilitate la nivelul economiei, raportându-ne la valorile aproximativ constate înregistrate pentru indicatorii: PIB/ loc, N, T și FOB/CIF;
- Dacă ne referim la gradul de ocupare al forței de muncă, observăm că rata șomajului înregistrează oscilații semnificative în cele 3 perioade analizate, tocmai de aceea suntem de părere că acest centru regional ar putea fi stabilizat din acest punct de vedere prin intermediul procesului de descentralizare;
- Cea de-a doua capitală a regiunii este **Satu Mare**.

Considerăm că propunerea este oportună și benefică pentru acest oraș, deoarece printr-o astfel de desemnare ar putea fi soluționate potențialele dezechilibre economice, precum și îmbunătățirea activității de export, ținând cont și de poziția geografică favorabilă a unor astfel de operațiuni - granița comună cu Ucraina și Ungaria.

- Se identifică și alte arii și segmente de activitate ce pot fi îmbunătățite, precum: industria alimentară, textilă, construcții de mașini și în producția de mobilier, cu un sector primar bine dezvoltat și un sector terțiar în plină ascensiune.

Tabel 9. Regiunea Vest

	Arad			Caras Severin			Hunedoara			Timiș		
Regiunea Vest	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**
ICAi	126.68	113.2	110.53	124.64	93.02	556.4	120.66	105.97	109.03	123.61	109.21	102.48
FOB/CIF	105176.4	141202.8	212178	103804.8	63440.4	113985.6	43863.6	4406.4	153559.2	410466	720187.2	718489.2
T	28803	32,703	23652	2745	54438	28545	17583	160555	15308	46713	45841	45589
Rs	3.6	5.2	3.5	7.9	9	5.6	9.4	8.5	6	2.3	3.7	1.9
N	459286	454922	454073	331876	320840	318616	480459	461450	457932	658837	679695	679848
PIB/loc	11082	10775	11550	6114	6410	6659	9683	9302	9397	23514	22714	25378

Sursa: Elaborat de autori

Polii de dezvoltare propuși pentru regiunea Vest sunt Timișoara și Caransebeș, orașe care la nivel regional prezintă valori pozitive ale PIB-ului pe cap de locuitor pentru ultimii 3 ani.

Punctul forte al acestor 2 orașe îl prezintă poziția aproape de piețele vestice, lucru ușor vizibil prin analiza raportului import-export cu un potențial de creștere uriaș până în 2013.

Rata șomajului este semnificativ redusă, ceea ce relevă o evoluție pozitivă a activităților economice.

În privința infrastructurii de transport, cele 2 orașe prezintă o serie de avantaje (prezența aeroporturilor, puncte de trecere a frontierelor cu Serbia și Ungaria, Coridorul Pan - European IV) premiza oricărei dezvoltări economice susținute.

Tabel 10. Regiunea Sud – Vest

	Dolj			Gorj			Vâlcea			Mehedinți		
Regiunea Sud-Vest	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**
ICAi	129.3	208.37	380.98	117.73	98.81	99.72	120.52	83.96	82.32	104.78	88.06	74.65
FOB/CIF	-272070	-154233.6	287102.4	5258.4	4670.4	5264.4	93735.6	67963.2	61797.6	6010.8	54616.8	30688.8
T	9648	13,137	12852	10963	16652	11787	86940	115635	48014	11383	10299	7457
Rs	9.8	8.9	9.4	10.1	7.8	7.7	7.7	5.2	6.1	10.5	9.7	9.5
N	696774	692714	688885	374233	371948	369999	404595	402491	401059	288086	286240	283791
PIB/loc	13355	13483	14216	8764	9732	10253	7387	7362	8231	4360	4287	4475

Sursa: Elaborat de autori

Pentru secțiunea de Sud-Vest au fost identificate **Craiova** și **Drobeta Turnu Severin** ca fiind polii centrali ai procesului de regionalizare.

- În primul rând, **Craiova** a fost aleasă capitală a Regiunii datorită potențialului industrial de care dispune, precum și datorită valorilor optime ale PIB/ loc;
- Poziția geografică strategică, este un alt factor cheie al întregii economii care determină înregistrarea unul sold pozitiv al balanței import-export;
- Totuși, și în aceste condiții rata șomajului este mai mare decât în alte zone, însă procesul de optimizare a fondurilor atrase vine în sprijinul acestor deficiențe;
- În ceea ce privește orașul **Drobeta-Turnu Severin** se poate observa că acesta este unul în curs de dezvoltare, dar cu o economie care prezintă potențial;
- Rata șomajului este ridicată, PIB-ul pe cap de locuitor nu înregistrează valori semnificative comparative cu celelalte orașe din aceeași regiune, tocmai de aceea propunem o redresare și o stabilizare a activității economice a orașului;
- Oraș de răscruce al drumurilor de pe uscat și cele de pe Dunăre, prezintă un real avantaj atât din punct de vedere al industriilor dezvoltate, al operațiunilor de export, cât și al potențialului turistic.

Tabel 11. Regiunea Sud

	Argeș			Teleorman			Prahova			Ialomița		
Regiune a de Sud	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**
ICAi	121.06	98.38	134.11	101.4	140.54	108.03	116.12	112.27	98.5	114.29	121.6	104.1
FOB/CIF	1494219	1323363	1504557	17172	208558	-3172	-679610	-746108	-922942	-26904	-15693	-3190
T	18156	23,431	14962	2351	3595	3497	75324	86180	61957	18179	24020	9427
Rs	5.2	7.6	5.7	8.9	10.9	9.1	6.3	8.6	5.7	12.1	9.9	7.6
N	646320	639157	636643	422314	397990	393164	827512	812844	809124	292666	286980	285733
PIB/loc	16759	17546	16602	5791	5668	5586	19715	20062	18200	3640	3906	5274

Sursa: Elaborat de autori

Orașele Turnu Măgurele și Ploiești pot fi luate în considerare în alegerea polilor aflându-se în continuă dezvoltare din punct de vedere industrial și aducând o contribuție semnificativă în PIB:

- Deși indicatorii nu prezintă stabilitate, în prezent turismul tinde să devină cel mai dinamic sector de dezvoltare cu potențial economic pe termen lung;
- Infrastructura transportului rutier se află într-o continuă dezvoltare și tinde să devină lider în domeniu, în defavoarea transportului feroviar.

Tabel 12. Regiunea București – Ilfov

Regiunea București-Ilfov	București			Ilfov		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
ICAi	101.42	102.56	102.42	96.05	95.07	101.02
FOB/CIF	-8587691	-9064584	-7850399	-2388648	-2306785	-2021098
T	167823	182625	173337	9623	13906	11945
Rs	2.3	2	2	2.7	1.6	1.8
N	1924299	1920610	1908669	340566	353868	365429
PIB/loc	111375	118717	133808	12914	12862	14398

Sursa: Elaborat de autori

Regiunea București-Ilfov este elementul central al acestei țări. Aici se regăsesc zonele cele mai concentrate din punct de vedere al populației, și deși este cea mai mică regiune cvasi-românească, totuși o caracterizează cel mai performant PIB/loc.

În plus, identificăm cel mai important centru comercial și industrial, indicele valoric al cifrei de afaceri înregistrând valori constante, modificările relative în sensul creșterii oscilând între 1,5% și 2,5%. În aceste condiții o rată a șomajului este destul de redusă, în medie sub 3%.

Propuneri în cadrul procesului de regionalizare cvasi-românesc

În prezent, organizarea teritorial - administrativă din România este reglementată prin:

- **Constituție, unde la Art. 3. Alin. (3), este prevăzut faptul că** *„Teritoriul este organizat, sub aspect administrativ, în comune, orașe și județe. În condițiile legii, unele orașe sunt declarate municipii".*
- Legea nr.215/2001 privind administrația locală, ce stipulează la Art. 22, următoarele *„delimitarea teritorială a comunelor, orașelor, municipiilor și județelor se stabilește prin lege. Orice modificare a limitelor teritoriale ale acestora se poate efectua numai prin lege și numai după consultarea prealabilă a cetățenilor din unitățile administrativ-teritoriale respective prin referendum, care se organizează potrivit legii".*

Prin urmare, în urma aplicării modelului de regionalizare rezultatul final s-ar constitui printr-un grad relativ mare al descentralizării, România ar deveni un **stat unitar** cu trei niveluri de administrare: **statul central, regiunile și județele.**

Revenind la stadiul conceptual, în primul rând regiunile sunt un simbol al democrației, și în al doilea rând, potrivit Declarației Adunării Regiunilor Europei, acestea ar trebui să aibă următoarele **competențe** (Anexă la Articolul 3, Paragraful 1):

1. Politică economică regională;
2. Amenajarea teritoriului, politică în materie de constructive și locuințe;
3. Infrastructuri de telecomunicații și transporturi;
4. Energie și mediu;
5. Agricultură și piscicultură;
6. Educație la toate nivelurile, universitare și cercetare;
7. Cultură și media;

8. Sănătate publică;
9. Turism și sport;
10. Poliție și securitate publică.

Aceste **competențe** ale regiunilor diferă de noțiunea de **materii – ce formează obiectul competențelor** (organizarea educației, economia, agricultura etc.). Aceste două noțiuni au însă o importanță foarte mare, întrucât autonomia fiecărei regiuni presupune exercitarea unor competențe diferite. Astfel, nu toate regiunile și-au asumat aceleași materii și nu toate regiunile au aceleași competențe (Osoianu, 2003).

Regionalizarea adaptată necesităților actuale și direcțiilor viitoare de convergență

Având în vedere decalajele existe între regiuni, precum și diferențele de ordin cultural sau etnic, procesul de regionalizare se impune a fi unul etapizat și particularizat, cu o implementare pe o perioadă de timp adecvată.

Modelul de regionalizare cvasiromânesc, pune în evidență potențialul diversificat al fiecărei regiuni, respectiv din punct de vedere: turistic, industrial sau din punct de vedere al proximității față de rețeaua trans- europeană de transport (TEN-T).

Prin urmare, aplicarea măsurilor de tip administrativ pot fi întregite de măsuri aplicate în mod particular de tip descentralizat.

Măsurile administrative vizează delegarea de către stat autorităților regionale de mijloace reale de acțiune (fapt ce nu presupune neapărat o autonomie juridică deplină), și de asemenea acest tip de regionalizare este focusată pe procesul de dezvoltare regională prin implementarea politicilor de coeziune europeană și descentralizarea unor funcții ale administrației centrale.

În ceea ce privește descentralizarea unor funcții administrative – este vorba despre funcțiile administrației publice centrale.

Astfel, toate Regiunile create potrivit modelului de regionalizare, dispun de un potențial turistic, agricol sau industrial foarte mare, prin urmare pot fi descentralizate următoarele funcții specifice ale administrației publice centrale pentru a fi exercitate de către conducerea fiecărei regiuni (potrivit Legii privind organizarea și funcționarea administrației publice centrale):

– Participarea la elaborarea politicilor, în domeniile de interes, și actelor normative aferente, precum și monitorizarea și evaluarea acestora;
– Aplicarea actelor normative;
– Coordonarea, controlul și supravegherea domeniilor încredințate;
– Controlul de stat;
– Administrarea patrimoniului de stat.

Din punct de vedere al autonomiei financiare, o etapă a regionalizării se impune a fi descentralizarea fiscală, în sensul în care fiecare regiune trebuie să aibă un buget propriu, precum și mijloace de finanțare proprii, provenite din impozite și taxe regionale:

- Cotă din impozitarea persoanelor fizice și juridice;
- Venituri fiscale sau impozite regionale;

- Venituri nonfiscale;
- Intervenții de la solidaritatea Guvernului;
- Împrumuturi.

Însă, pentru o corectă colectare și distribuție a cotelor de impozit colectate la nivel de regiune, cât și la nivel macroeconomic, acestea trebuie să fie așezate în baza unor criterii obiective, excluzând orice discriminare pe considerente politice, orice fel de negocieri dintre diferite puteri și permit fiecărei comunități și regiuni să anticipeze cu precizie, la pregătirea bugetului, resursele de care va dispune.

Tabel 12. Analiza SWOT a procesului de regionalizare cvasi-românesc

Puncte tari	Puncte slabe
• **Potențial turistic** – diversitatea formelor de relief: Munții Carpați, Coasta Mării Negre și Delta Dunării, cea mai mare deltă europeană. În plus, identificăm abundența arhitecturii religioase și a orașelor medievale și a castelelor; • **Armonia reliefului** – favorizată de modul în care sunt dispuse marile trepte de relief la nivelul regiunii, precum și dispunerea concentrică a acestora, asigurând dezvoltarea echilibrată a rețelei de transport; • Existența inițiativelor de **asociere în clustere** (ape termale, energii regenerabile, transport); • **Potențial** însemnat de energie geotermală, energie solară, Potențial hidroenergetic, areale cu potențial eolian în zonele montane; • Potențial ridicat pentru **industriile creative;** • Regiunea Centru este traversată de **Coridorul IV pan-european de transport**, rută ce va asigura o conexiune rapidă între extremitatea sud-estică a Europei și țările Europei Centrale; • Existența **brandurilor regionale** recunoscute la nivel internațional (Jolidon, Farmec, Terapia).	• Nivel scăzut al PIB-ului pe cap de locuitor comparativ cu media UE; • **Servicii slab dezvoltate** în turism, influențând numărul turiștilor străini; • Structuri **tehnologice industriale slab dezvoltate** comparativ cu țările din vestul Europei; • Slaba dezvoltare a **rețelelor de transport** (drumurile pietruite și drumurile de pământ formează 46% din lungimea rețelei rutiere); • Venituri salariale scăzute, comparativ cu media UE (exemplu: Maramureș, Bihor); • Nivel redus de educație și al gradului de școlarizare, scăderea numărului unităților școlare prin comasare; • Întârzierea adoptării de strategii și planuri realiste de dezvoltare a domeniilor centrale din economie.
Oportunități	**Amenințări**
• Asigurarea **premiselor** necesare pentru dezvoltarea economică și socială a tuturor zonelor regiunii; • Accesibilitatea contractării **fondurilor europene** pentru realizarea proiectelor de investiții (construcția/modernizarea de drumuri care să favorizeze creșterea gradului de accesibilitate a orașelor de importanță locală, contribuind la procesul de dezvoltare bi-centric); • Aderarea la spațiul Schengen; • **Aderarea** la **AER** alături de țări dezvoltate din UE (Danemarca, Marea Britanie, Suedia); • Valorificarea **potențialului turistic** și creșterea fluxului de turiști ca urmare a îmbunătății căilor de acces și a serviciilor oferite; • **Clujul** – Capitală Culturală Europeană și Capitală Europeană a Tineretului.	• Este un **proces de lungă durată**, iar cetățenii pot manifesta reticență față de acesta; • La nivel administrativ se poate instala un **haos** până la reorganizarea instituțiilor statului cu riscul unor cheltuieli deosebit de mari; • Creșterea **cheltuielilor** și a **distanțelo**r mult mai mari de parcurs în vederea obținerii actelor administrative de nivel regional (actualmente actele administrative de nivel județean); • **Supra-aglomerarea traficului rutier** din cauza lipsei centurilor ocolitoare în cazul multor orașe mari traversate de drumuri europene sau naționale; • **Dificultăți în accesarea fondurilor europene** (lipsa de maturitatea în contractarea și utilizarea eficientă a fondurilor europene).

Sursa: Elaborat de autori

6. Concluzii

Regionalizarea se dovedește a fi un proces complex și nuanțat în funcție de specificul fiecărei regiuni. Coexistenta sa cu globalizarea, precum și cu o serie de concepte a căror definire este încă ambiguă (regiune, regionalism, conștiința și identitate națională) determină necesitatea unei analize aprofundate a influenței sale asupra tuturor domeniilor vieții sociale.

Fragmentarea țării în regiuni contrastează cu ideea de integrare, internaționalizare, liberalizare și descentralizare menite să îndeplinească unul dintre principalele obiective ale Uniunii Europene, și anume susținerea progresului economic și social al țării.

În urma cercetării efectuate, s-au observat câteva scenarii de regionalizare la nivelul Romănei, regionalizarea fiind privită ca o provocare pentru securitatea și dezvoltarea țării. S-a constatat o diferențiere în tendința de dezvoltare a regiunilor: turistică, industrială sau a infrastructurii, în funcție de potențialul economic local. Procesul de regionalizare pentru a avea rezultatul așteptat trebuie să se realizeze ținând cont de toate aceste aspecte.

Ca și direcții viitoare de cercetare ne propunem să facem un model econometric în cadrul căruia să analizăm evoluția principalilor indicatori economici care influențează variația PIB-ului pe locuitor, iar pe marginea rezultatelor obținute să identificăm care sunt punctele forte și necesitățile fiecărui județ din cadrul regiunii astfel încât să putem facilita instalarea unui proces de regionalizare uniform, complet și complex.

7. Bibliografie

1. *** „Noțiuni de bază privind dezvoltarea locală”, Centrul de Asistență Rurală, 2011.
2. ****„Raport de activitate al MDRT pe anul 2012”, Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului, 2012.
3. *** CONREG I-final, „Fundamentele procesului actual de regionalizare în România”, 2013.
4. *** CRPE- Centrul Român de Politici Europene, „România are nevoie de Zone Urbane Funcționale”, 2013.
5. *** - „Infrastructura de transport, factor cheie în dezvoltarea durabilă a Regiunii Centru”, 2013 (www.inforegio.ro).
6. *** - INSSE, „Buletin Statistic al Județelor”, 2011-2012.
7. *** - INSSE, „Buletin Statistic lunar al Județelor”, 2013.
8. *** - „Planul de dezvoltare al regiunii Nord Vest”, 2012 (www.inforegio.ro).
9. *** - Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est http://www.adrnordest.ro (consultat la data 14.09.2014).
10. *** Agentia pentru Dezvoltare Regionala Centru http://www.adrcentru.ro (consultat la data 14.09.2014).
11. ***ADRSV | ADRSV http://www.adroltenia.ro (consultat la data 15.09.2014).
12. ***ADR Vest - Agenția pentru Dezvoltare Regionala - Regiunea Vest.
13. Băcescu-Cărbunaru, A., Condruz-Băcescu, M., „Statistică teoretică și practică: seriile teritoriale/de spațiu -sistem de indicatori și indici, reprezentări grafice sugestive”, Revista Română de Statistică, nr. 12, 2012.
14. Brăilean, T., „Dezvoltarea locală. Instituții și politici”, Universitatea A. I. Cuza - Iași, Centrul de Studii Europene, 2004.
15. Mihăilescu, G. „Dezvoltarea regională între inegalitate și sărăcie”, Editura ASE, București, 2011.
16. Minică, M. „Capitalul uman și creșterea economică în România”, Editura Mirton, Timișoara, 2005.

17. Mitrică, M. adevarul.ro/economie/stiri-economice/regionalizarea-romaniei-772-pentru-143-8-abtineri-cea-mai-mare-audiere-publica-_50c9db42596d720091f7972a/index.html (consultat la 13.09.2014).
18. NODEX, „Noul dicționar explicativ al limbii române", Editura Litera, București, 2002.
19. Osoianu, I. „Federalizare sau regionalizare", Institutul de Politici Publice, Chișinău, 2003.
20. Ocnean A. S., „*Scurtă istorie a ideii de dezvoltare economică în perioada modernă*", Universitatea de Vest Timișoara, Facultatea de Științe Economice, 2012.
21. Pacesila, M. „*Aspecte privind combaterea corupției în administrația Publică*", Revista Administrație si Management Public, nr. 2/2004,pp.114-117, http://www.ramp.ase.ro/_data/files/articole/2_17.pdf, (consultat în data de 15.09.2014).
22. Pacesila, M. „Regionalizarea în statele Uniunii Europene", 2012
23. Sageată, R. „Organizarea administrativ-teritorială a României. Evoluție. Propuneri de optimizare", 2013.
24. Sandu, D. "Disparități și fluxuri în fundamentarea social-economică a regionalizării administrative a României", Consiliului Consultativ pentru Regionalizare CONREG, 2013.
25. Săvoiu, G. „"", Romanian Statistical Review nr. 12 / 2012.
26. Stângaciu, O. A., Harja, E. „Testarea modelelor de specializare regională din perspectiva noilor teorii ale comerțului internațional", Revista Română de Statistică, nr. 2/ 2013.
27. Străuț, D. http://www.businessmagazin.ro/special/pro-si-contra-regionalizarii-ce-avem-de-castigat-si-de-pierdut-8353597 (consultat la data 13.09.2014).
28. http://www.adrvest.ro (consultat la data 15.09.2014).
29. http://www.adrse.ro (consultat la data 14.09.2014).
30. http://www.exclusivnews.ro/stiri/stiri-nationale/guvernul-ponta-insista-cu-regionalizarea-administrativa-a-romaniei.html (consultat la data 14.09.2014).

II.4. Proiect macroregiunea 4 – Verde

REGIONALIZAREA – PREMISĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ ȘI ECHILIBRATĂ A ROMÂNIEI

Bogheanu Ștefania-Sorina, *Universitatea din Craiova*
Bureană Eusebiu, *Universitatea de Vest Timișoara*
Diaconu Maria-Mihaela, *Universitatea din Craiova*
Pîrvulețu Dragoș-Ionuț, *Universitatea din Craiova*
Popa Daniela-Cristina, *Universitatea din Craiova*
Rusu Marcian-Costin, *Universitatea „Eftimie Murgu" din Reșița*
Tărăbuță Marcel-Florin, *Universitatea din Craiova*

Formator: Lect. univ. dr. Sperdea Natalia-Maria
Tutor: Conf.univ.dr. Minică Mirela

Rezumat: Scopul acestei lucrări este de a oferi o viziune analitică atât obiectivă și agregată cât și subiectivă și personală în ceea ce privește regionalizarea mult vehiculată a României. Ținând cont că o integrare mai profundă și mai eficientă a României în Uniunea Europeană este un lucru clar dorit, regionalizarea, parte considerată esențială a acestei integrări, pare a fi deja decisă. Din nefericire, este decisă doar la nivel de idee, un plan amplu, detaliat și clar nefiind încă menționat.

Ținând cont de importanța acestui proces, importanță sporită în special de faptul că această regionalizare are caracter administrativ de durată foarte lungă, mare atenție va fi acordată efectelor acesteia.

Cuvinte cheie: regionalizare, N.U.T.S., regiune, coeziune, absorbție fonduri europene structurale, respect.

Cod JEL: R11, R 50

Introducere

Regionalizarea se referă la împărțirea țării în regiuni de dezvoltare. Aceste regiuni își au originea în structurile Uniunii Europene și corespund Nomenclatorului Unităților Teritoriale Statistice, mai precis nivelului 2. Ca o măsură premergătoare accederii României la spațiul european, s-au creat în anul 1998 regiunile de dezvoltare, acestea având însă doar un rol nominal și statistic, sub nici o formă unul administrativ. Divizarea statelor membre ale Uniunii Europene în regiuni de dezvoltare a fost dictată și aprobată de Parlamentul European și de Consiliul Europei prin Regulamentul nr. 1059 din 26 mai 2003. România nu mai are o industrie proprie care să creeze plus valoare ca temei al unei relansări; sistemul său propriu financiar și bancar reprezintă cel mult 10%, restul aparține numeroaselor bănci din alte țări; sectorul meșteșugăresc a scăzut dramatic; cel puțin 2.000.000 de persoane lucrează în alte țări; o datorie de 20 miliarde euro, cea mai mare din istoria modernă și contemporană a României, fără să se fi explicat vreodată de ce a fost nevoie să se împrumute o sumă atât de mare de la Fondul Monetar Internațional (în principal), de la Banca Mondială și Banca Uniunii Europene; agricultura se lovește, între altele, de clauza acceptată mai demult cu o condamnabilă ușurință, privind vânzarea la liber a pământului agricol; comerțul orășenesc a fost preluat aproape în întregime de mari firme europene. Regionalizarea trebuie oricum efectuată, potrivit hotărârii UE. De aceea este de dorit ca împărțirea în regiuni să se realizeze în varianta cea mai apropiată de interesul național, de nevoile și mentalul cetățenilor. Proiectul este de amploare, la scară națională, și impune o analiză în componentele sale esențiale. E nevoie de răgaz, reflexie și de un calendar prestabilit.

Obiectivul acestei lucrări se referă la analiza actualului plan de regionalizare a României cu privire, în principal, la efecte, costuri, beneficii potențiale și metode de aplicare. Este necesară regionalizarea? Va merita efortul? Cum ar trebui implementată? Va aduce o mai mare bunăstare populației? Acestea sunt întrebările ce vor fi abordate în lucrarea curentă.

Ipoteza de cercetare susține că regionalizarea este parte necesară a unei integrări complete în Uniunea Europeană, dar o implementare greșită riscă să provoace mai multe pagube decât beneficii.

Metodele de cercetare au presupus în principal:

1. Studiul bibliografiei tematice din perspectiva metodelor istorice și inductive privind:

- noțiunile de „regiune” și „regionalizare” în economie;
- prezentarea potențialelor efecte pozitive și negative ce pot rezulta din procesul de regionalizare și greutatea fiecăruia la nivel economic, politic și social;
- analizarea principalelor planuri și strategii de regionalizare a țării, vehiculate atât în mediul academic cât și în presă, printre care:
- modelele de regionalizare geografică, de grupare a județelor;

– principalele 6 modele de autoguvernare;
– modelele de tip centrism: monocentrism, bicentrism, pluricentrism.

2. Formularea unor concluzii pertinente cu privire la procesele și fenomenele economice analizate ținând cont de:

– opiniile agregate de către comunitatea de specialitate referitoare la temele dezbătute în lucrare;
– alegerea și argumentarea modelelor dintre cele propuse de diferite entități, pe fiecare categorie;
– verificarea respectării principiilor;
– analizarea indicatorilor;
– necesitatea veridicității și plauzibilității concluziilor prezentate.

1. Analiza conceptelor

„Regiunea reprezintă o unitate intermediară administrativ-teritorială, situată la nivelul imediat următor statului și deasupra altor diviziuni (provincii, departamente, districte etc.), ori direct asupra comunelor, orașelor sau altor celule de bază ale organizării administrativ-teritoriale."[26]

*„Regionalizare*a este un proces de termen lung, unde statul introduce un al doilea nivel de guvern. Aceasta reflectă o tendință crescândă de identificare a unor instituții cu o regiune, dar această idee și acele instituții rămân extrem de eterogene de la o țară la alta. De aceea termenul regionalizare a devenit mai larg și înseamnă un proces ce creează o capacitate pentru acțiuni de dezvoltare a unei zone geografice specifice (subnațional dar supra-local) prin intermediul modelelor economice și potențiale. Acest proces se poate baza pe sistemul existent politico-administrativ sau poate da naștere unei organizații teritoriale noi care ar putea susține mai bine scopul creșterii socio-economice și a dezvoltării echilibrate."[27]

Geocodul N.U.T.S. (Nomenclature of Units for Territorial Statistics - Nomenclatorul Unităților Statistice Teritoriale) a fost creat de Uniunea Europeană pentru a facilita colectarea, transmiterea și publicarea statisticilor regionale. El realizează o împărțire a teritoriului economic al statelor membre, care cuprinde și teritoriul extraregional al acestora. Acesta este alcătuit din părțile teritoriului economic care nu pot fi considerate ca făcând parte dintr-o anumită regiune: spațiul aerian, apele teritoriale și platoul continental, enclavele teritoriale (ambasade, consulate și baze militare), precum și zăcămintele situate în apele teritoriale și exploatate de unități care se află pe acest teritoriu.

Exista trei categorii de regiuni:

– regiunile din interiorul statelor;
– regiunile care cuprind mai multe state dintr-o anumită zonă geografică (ex. Benelux, grupul Visegrad, grupul țărilor din zona Mării Negre);

[26] Sorin Chiriță, „Analiza dezvoltărilor regionale în Uniunea Europeană și S.U.A.", p. 3, 2013.
[27] Dumitru-Ciprian Peptan, „Regionalizarea României – între pericole și oportunități", p. 1, 2012.

– regiunile transfrontaliere, care grupează zone geografice pe de o parte și de alta a frontierelor de state, legate prin tradiție, limbă, religie, cultură etc.

Dezvoltarea durabilă

Dezvoltarea care îndeplinind cerințele generației actuale, facilitează generațiilor viitoare împlinirea propriilor opțiuni reprezintă dezvoltarea durabilă. Termenul provine din limba engleză – sustainable development – care a fost lansat în 1987 la Stockholm, prin Raportul Bruntland. Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea auto-reproductibilă, care se auto-susține pe termen lung. Dezvoltarea durabilă include și dezvoltarea locală care este definită ca un proces de diversificare și de dezvoltare a activităților economice și sociale la nivelul unui teritoriu pornind de la mobilizarea și coordonarea resurselor și energiilor existente. Se mai definește dezvoltarea locală ca fiind expresia solidarității locale creatoare de relații sociale și manifestă voința locuitorilor unei regiuni de a valorifica resursele locale.

Totuși, este important să subliniem faptul că dezvoltarea durabilă trebuie privită prin prisma regiunilor. Dezvoltare durabilă se poate realiza și într-un sistem centralizat prin mijloace și planificări de la „centru”. Deci această diferențiere se impune pentru a încadra conceptul de dezvoltare durabilă în cadrul procesului mai larg de regionalizare.

Dezvoltare echilibrată

Uniunea Europeană totdeauna a considerat ca o problemă de rezolvat în cadrul politicii sale regionale să minimalizeze diferențele de dezvoltare socio-economice între regiuni și să sprijine alinierea regiunilor prin diferite ajutoare materiale. Însă pentru buna funcționare a sistemului era nevoie de înființarea unei repartizări unionale teritoriale în cadrul țărilor Uniunii Europene, prima dată pentru că teritoriile care necesită ajutor să fie nominalizate, altă dată pentru aplicabilitatea criteriilor jurizabile obiective ale căror baze formează datele statistice.

Responsabilitatea socială

„Responsabilitatea socială este responsabilitatea unei organizații față de impactul deciziilor și activităților sale asupra societății și mediului. Este o necesitate pentru generațiile viitoare care arată modul in care orice organizație publică sau privată ar trebui sa-și desfășoare activitatea în relație cu societatea (de la care consumă resurse) și care promovează «dezvoltarea durabilă» a societății.”[28]

2. R.E.S.P.E.C.T.

Pentru definirea unui model de regionalizare fiabil, am identificat acronimul care să poată prezenta cât mai bine caracteristicile acestui model și anume: „RESPECT”.

---

[28] http://www.asro.ro/romana/noutati/2010/Lucrari%20conf%20oct2010/sectiunea%202/2_5%20Florica%20 Ionescu%20VAR.%20RESPONSABILITATE%20SOCIALA.pdf, accesat la data de 13.09.2014.

Înainte de trece la analiza acestuia, trebuie să avem în vedere faptul că atunci când ne gândim la respect nu trebuie să ne limităm doar la ideea de stima ce o poartă un individ altuia. Respectul se referă la valori, la principii, la generațiile de ieri, de azi și de mâine. Respectul mai cuprinde dreptatea socială, justiția și datoria de a utiliza cât mai eficient resursele disponibile pentru a oferi o viață cât mai bună oamenilor care sunt îndreptățiți a beneficia de pe urma lor.

Riscuri

În definirea riscurilor asociate procesului de regionalizare am avut în vedere acele riscuri care pot atenua sau chiar anula impactul dorit al procesului.

Astfel că principalul risc al subminării coeziunii economice, sociale și teritoriale a României prin procesul regionalizării este perpetuarea și chiar adâncirea decalajelor și a diferențelor economice și culturale, prin polarizarea resurselor la nivelul aglomerărilor urbane, prin apariția fenomenului de enclavizare sau segregare a unor zone ale țării.

Un altul privește accentuarea disputelor pe criterii etnice, în special privind Ținutul Secuiesc, disensiuni sau chiar opoziție vehementă a populației, ca urmare a includerii în areale diferite de cele acceptate tradițional, federalizarea României și a U.E., cu pierderea sentimentului de stat unitar.

Al treilea ar fi posibilitatea instalării unui management defectuos al procesului de regionalizare, cât și al regiunilor existent în perioada de tranziție la noua formă de administrare teritorială și imposibilitatea găsirii unor soluții viabile pentru diferite probleme tehnice, legislative, financiare; prin incoerență strategică inter și intra regională; prin alocări ineficiente a fondurilor europene pe proiecte mici și prin creșterea costurilor și a birocrației.

Un risc ridicat îl poate constitui neparticiparea activă, socială și responsabilă a populației regiunii la creșterea și dezvoltarea comunității economice și culturale ducând implicit la creșterea distanței dintre cetățean și administrație.

Ultimul, dar nu cel din urmă este posibilitatea apariției competiției contraproductive între potențialele centre administrative ale regiunii, cu interferența ineficientă a politicului în această competiție.

Eficacitate

Eficacitatea înseamnă depășirea obiectivelor propuse cu resursele existente. Astfel că prin regionalizare se vor diminua și chiar elimina multe carențe ale actualului centru de conducere prin:

- Privirea de ansamblu a nevoilor cetățenilor, oportunităților de dezvoltare economică, socială de sănătate publică de către autoritățile regionale (momentan unitățile centrale focusându-se doar la nivel național, iar cele teritoriale doar la nivel județean sau local, după caz);
- Adaptarea legislației la nevoile specifice regiunilor în cauză. De multe ori agenții economici nu au putut valorifica oportunitățile apărute datorită legislației care îi îngrădea de la nivel național, însă prin posibilitatea de a emite reglementări specifice unei regiuni, acest obstacol poate fi depășit;
- Apropierea serviciilor publice de cetățean prin întâmpinarea mult mai bună a nevoilor acestora;
- Actualele regiuni de dezvoltare vor depăși obstacolul creat de simpla relevanță statistică, și vor funcționa în conlucrare cu județele, nu doar în paralel cu acestea;
- Dispariția structurii centrale va facilita capacitatea de a susține o cooperare directă și susținută cu regiunile dezvoltate ale Uniunii Europene. De exemplu: Strategia UE pentru regiunea Dunării (S.U.E.R.D. – inițiată de Austria și România) s-ar putea consolida printr-un transfer de la nivel național (momentan reprezentat în România de Biroul S.U.E.R.D. din cadrul Ministerului Afacerilor Externe) la nivel regional prin regiunile Austriei care sunt străbătute de Dunăre și prin regiunile României din aceeași situație (Vest, Sud-Vest, Sud-Est, Sud);
- Depășirea obstacolului lipsei de fonduri și resurse pentru proiecte mari care vizează regiuni, lipsa din cauza bugetului foarte restrâns al județelor luate individual și din cauza lipsei de unire a forțelor județelor pentru construirea unor astfel de proiecte de anvergură;
- Îndeplinirea obiectivului de creșterea a ratei de absorbție a fondurilor europene prin inițierea proiectelor de anvergură cu impact regional;
- România are o singură regiune competitivă la nivel european și 7 regiuni cu nivel de competitivitate scăzut și foarte scăzut (4 dintre ele se aflǎ printre ultimele 8-10 regiuni NUTS 2 din UE). Prin facilitarea atragerii fondurilor europene se va crește nivelul de competitivitate de la scăzut la ridicat și foarte ridicat;
- Consolidarea coeziunii interjudețene atât la nivel cultural, social cât și la nivel economic prin considerarea criteriului cultural în stabilirea regiunilor și macroregiunilor; coeziune ce va facilita transferul obiceiurilor, a datinilor (adânc

înrădăcinate în identitatea românului) și mobilitatea forței de muncă concomitent cu capitalul.

- Dezvoltarea turismului în zonele cu atracții turistice importante, însă nevalorificate datorită unui management administrativ public local deficitar, management local înlocuit prin management de la nivel public regional. De asemenea, acest fapt înlătură managementul local defectuos care afectează și celelalte domenii publice (sănătatea, securitatea etc.) printr-un personal mult mai calificat decât la nivelul regional.

Sărăcia

Când ne gândim la sărăcie, o asociem adesea cu nivelul veniturilor. Aceasta este o asumpție corectă dar incompletă deoarece nivelul veniturilor este în mod principal afectat de nivelul producției și, deci, sărăcia poate fi privită ca fiind rezultatul inevitabil al unei productivități scăzute.

Sărăcia poate fi considerată, într-o anumită măsură, ca fiind starea generală ce caracterizează România în ansamblul ei. Acest lucru fiind spus, sărăcia este totuși relativă, la nivel național observându-se clar unele discrepanțe interjudețene și interregionale majore. Cea mai săracă regiune a țării este cea de Nord-Est, care cuprinde și cel mai sărac județ al țării, și anume Vaslui. La polul opus (excluzând regiunea București-Ilfov) se află regiunea Vest și județul Timiș, următorul județ (Argeș) situându-se la o distanță considerabilă față de acesta.

Ținând cont de faptul că în exercițiul financiar european 2014-2020 fondurile structurale și de coeziune vor fi alocate pe regiuni și nu pe țări, reducerea sărăciei fiind dependentă de aceste fonduri, regionalizare va condiționa fără îndoială reducerea acesteia. Zonele sărace sunt în multe cazuri caracterizate de o infrastructură slab dezvoltată. Puterea sporită pe care regiunile o vor avea față de județe va facilita implementarea de proiecte de anvergură, cum sunt des cele de infrastructură. Sărăcia poate fi diminuată și prin asocierea unor județe sărace cu unele mai puternice, astfel profitând de pe urma bogăției celor din urmă prin suport economic indirect și un model de derulare a activităților.

Progresul

România este printre puținele state din Uniunea Europeană, care nu are regiuni administrative.

Regionalizarea reprezintă un pas imperios necesar progresului în scopul asigurării unei creșteri economice și sociale, dinamice și durabile, prin valorificarea eficientă a potențialului regional și local.

Factorii care vor conduce la progres sunt:

- Optimizarea fluxurilor decizionale și organizaționale în teritoriu, prin crearea unor sinergii regionale, care susțin dezvoltarea durabilă;
- Crearea unui cadru de cooperare interjudețeană, spre deosebire de cadrul actual de alocare a fondurilor europene marcat de o puternică identitate județeană care a condus la concurență și tensiuni între județe;

- Crearea unei convergențe regionale și interregionale reale, cu efecte teritoriale la nivelul localităților;
- Posibilitatea de a implementa o viziune unitară de dezvoltare a țării, în concordanță cu Strategia U.E. 2020 și a dezvoltării echilibrate a spațiului european;
- Posibilitatea de a utiliza în mod eficient instrumentul financiar „Fondul de dezvoltare regională" prin reducerea birocrației și a nivelurilor de decizie.

Eșecuri

Regionalizarea reprezintă un proces complex, care invariabil, comportă și o serie de riscuri ce pot conduce spre eșec. Pentru a putea minimiza riscurile care pot duce la o astfel de situație trebuie să privim Uniunea Europeană în ansamblu și să învățăm din experiențele celorlalte state care au o astfel de structură administrativă și anume sub formă de regiuni.

Dacă luăm în considerare Ungaria, o țară cu o suprafață foarte mică dar în care procesul de regionalizare a fost foarte bine implementat vom înțelege cum factorul politic poate să destabilizeze întregul proces. În prezent în Ungaria se observă o tendință de centralizare a puterii pe fondul unor tensiuni politice generate de o parte din actorii de pe scena politică, actori ce se ghidează după principii mai puțin democratice, existând riscul declanșării unei crize sociale.

De asemenea regionalizarea în Spania a fost considerată de specialiști că fiind una eșuată, din cauza faptului că împărțirea pe regiuni nu a ținut cont de factorul etnic, de multitudinea de limbi vorbite pe teritoriul său, astfel încât în prezent regiuni precum Catalonia și Țara Bascilor își cer independența.

Italia reprezintă exemplul cel mai clar în care regionalizarea nu a funcționat, reușind să accentueze disparitățile dintre nordul bogat și sudul sărac, nu o dezvoltare uniformă și durabilă.

Cunoscând aceste eșecuri, coroborând cu factorul istoric, etnic, geografic, specificul național și de mentalitate, România are toate instrumentele necesare pentru o regionalizare reușită.

Convergența

Ca o dezvoltare regională să se realizeze cu succes, unul dintre pilonii principali îl reprezintă convergența, care concentrează toate acțiunile spre un obiectiv comun. Creșterea regională conduce la convergență în dezvoltarea economico-socială a regiunilor.

Unul dintre principalele obiective îl reprezintă eliminarea diferențelor dintre regiuni în privința indicatorilor de venituri pe locuitori și productivitatea muncii.

În domeniul monetar este necesară o stabilitate economică și trecerea la moneda unică europeană.

De asemenea, convergența presupune o compatibilitate în ceea ce privește atât structurile cât și funcționarea instituțiilor.

Nu în ultimul rând, pentru a se realiza regionalizarea este necesară solidaritatea între județe prin adaptarea la cerințele celorlalte județe astfel încât să existe o egalitate dar și caracteristici comune sau similare ale tradițiilor și ale culturii.

Transformarea

Transformarea reprezintă rezultatele așteptate ca instrument în realizarea coeziunii teritoriale care asigură o reală dezvoltare a țării.

Principalele transformări așteptate sunt:

- eficientizarea procesului decizional public și, implicit, o mai bună gestionare a resurselor publice, precum și a tuturor resurselor disponibile, în general, limitate și constant insuficiente în raport cu nevoile;
- creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene - posibilitatea integrării proiectelor mici, disparate la nivel local, în proiecte strategice, de anvergură la nivel regional;
- stimularea și susținerea dezvoltării economice în general, și, implicit, prin aceasta reducerea disparităților și decalajelor economice interjudețene și interregionale;
- dezvoltarea infrastructurii regionale – infrastructura de turism, transport regional, reabilitare a zonelor industriale, de afaceri;
- descentralizarea administrației publice;
- procese decizionale eficiente și coerente.

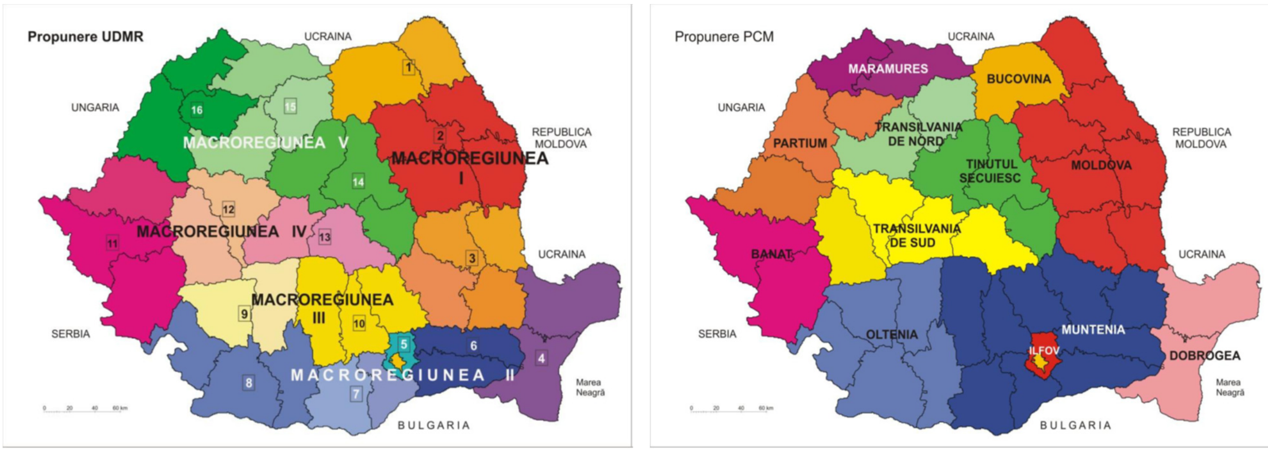

3. Prezentarea modelelor regionale propuse în mediul politic și social

Propunerea UDMR și PCM pentru reorganizarea administrativ-teritorială a României

Propunerile UDMR și PCM au ca numitor comun individualizarea politico-administrativă a *Ținutului Secuiesc* prin unificarea județelor cu majoritate etnică maghiară (Harghita – 84,61% și

Covasna – 73,81%) cu județul Mureș (39,26% din total, populație maghiară), după modelul fostei Regiuni Autonome Maghiare care a funcționat între 1952 și 1960.

Propunerea UDMR   Propunerea PCM

Fig. 1. Reorganizarea administrativ-teritorială a României – propunerea UDMR și PCM
Sursă: Regionalizarea României: Varianta propusă de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului

Aceste propunerii nu respectă principiul contiguității existând riscul creării unor regiuni care să conțină enclave care pot fragmenta teritoriul regional și fluxurile interioare.

Propunerea colectivului de geografi de la Cluj-Napoca *(coord. Prof.univ.dr. Pompei Cocean)*

Elaborată în urma unor studii multicriteriale privind dinamica teritorială a României, modelul de regionare din partea unui colectiv de cadre didactice de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, coordonat de Prof.univ.dr. Pompei Cocean, are ca punct de plecare regiunile istorice, structuri teritoriale caracterizate printr-un grad mare de funcționalitate dobândită pe parcursul timpului.

Proiectul are la bază reorganizarea administrativă pe 18 regiuni și o regiune metropolitană, ce cuprinde capitala și actualul județ Ilfov.

Fig. 2. Reorganizarea administrativ-teritorială a României – propunerea colectivului de geografi de la Cluj-Napoca
Sursă: Regionalizarea României: Varianta propusă de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului

Unele dintre centrele administrative propuse, precum Alexandria sau Slobozia, ar putea avea serioase dificultăți în a prelua statutul de centru coordonator al unei unități teritoriale de nivel superior actualelor județe. De asemenea, denumirea unităților propuse ridică unele semne de întrebare deoarece există o Muntenie nordică și alta de nord-vest, dar și una sudică.

Propunerile Academiei Române *(coord. Acad. Păun Ion Otiman)*

La nivelul Academiei Române a fost elaborat studiul *„Împărțirea administrativ-teritorială, dezvoltarea regională în Uniunea Europeană și în România”* în care sunt propuse șase noi variante de regionalizare: patru noi și două modele de optimizare a actualelor regiuni de dezvoltare. Toate aceste propuneri pornesc de la cele trei mari regiuni istorice, Muntenia, Moldova și Transilvania fiind considerate NUTS 1. Disfuncționalitățile teritoriale de la nivelul județelor actuale nu sunt luate în calcul. Acest model cuprinde regiuni care sunt prea mici, astfel limitând eficiența regionalizării prin îngrădirea potențialului său.

Fig. 3. Reorganizarea administrativ-teritorială a României – propunerea Academiei Române
Sursă: Regionalizarea României: Varianta propusă de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului

Propunerea PNL Bihor

Varianta propusă de PNL Bihor privind împărțirea teritorială a României ar cuprinde 10 regiuni. Acest model nu respectă criteriile spațiale și demografice în cazul regiunilor Transilvania și Carpatica.

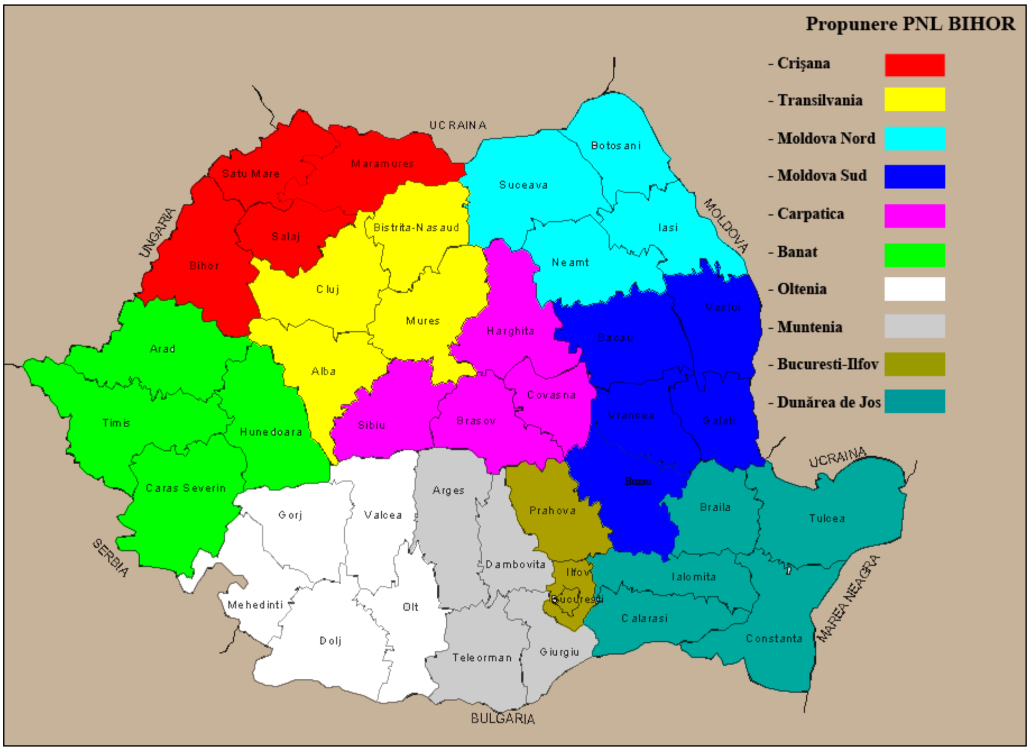

Fig. 4. Reorganizarea administrativ-teritorială a României – propunerea PNL Bihor
Sursă: Regionalizarea României: Varianta propusă de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului

Modelul ales – model bazat pe regiunile de dezvoltare

Modelul propus are la bază modelul regiunilor de dezvoltare, implementat în Romania în anul 1998, model fundamentat din punct de vedere statistic, pe baza conceptului N.U.T.S.

În România, politica de dezvoltare regională a început să se contureze odată cu funcționarea programului Phare, în 1996. Doi ani mai târziu, în 1998, a fost stabilit cadrul legal de dezvoltare a acesteia, prin Legea 151/1998, care a stabilit obiectivele politicii naționale în domeniu, instituțiile implicate, competențele și instrumentele specifice promovării politicii de dezvoltare regională. Aceasta a fost completată de o serie de alte legi, ordonanțe și hotărâri de guvern, prin care au fost create sau reglementate mecanismele de implementare a politicii regionale. Capitolul de negociere aferent (capitolul 21) a fost deschis în 2002 și stabilea criteriile ce trebuiesc îndeplinite de România ca țară membră a U.E. și a eligibilității pentru FS și Fondul de Coeziune, respectiv acquis-ul comunitar și modalitățile de implementare.

Acest model presupune împărțirea României în 8 regiuni de dezvoltare pe baza principiilor: funcționalității, complementarității, solidarității, diversității, competitivității, eficacității administrative și contiguității.

Prin acest model sunt create premisele unei dezvoltări armonioase și echilibrate a tuturor categoriilor de așezări, în concordanță cu actualul lor potențial economico-social ce stă la baza fluxurilor și a relațiilor stabilite între acestea.

Acest model respectă criteriile spațiale și anume fiecare regiune are în componență minimum patru județe cât și mărimea medie NUTS 2: 16000 km^2; mărime medie județ: 5800 km^2 (în UE cca. 3300 km^2).

Preluând acest model, România păstrează unitățile administrative existente și adaugă un nivel, comparabil cu cel European – regiunea – care are în subordine structuri de organizare județene și locale la care se oprește relația cu centrul.

Având în vedere că regionarea este un proces complex de organizare administrativ-teritorială, pentru decupajul propus au fost luate în considerare mai multe elemente de favorabilitate și restrictivitate.

Regionarea propusă este orientată de jos în sus, realizată în baza relațiilor funcționale existente la nivelul sistemului de așezări, consolidând situația actuală, fără a crea perturbări majore.

Prin actualul model sunt create premisele unei dezvoltări armonioase și echilibrate a tuturor categoriilor de așezări, în concordanță cu actualul lor potențial economico-social ce stă la baza fluxurilor și a relațiilor stabilite între acestea. Decupajul administrativ propus ar asigura interoperabilitatea dintre sistemul administrativ românesc și cel al Uniunii Europene, prin implementarea ierarhizării de tip N.U.T.S.

În ceea ce privește alegerea modelului de regionalizare trebuie să răspundem la următoarea întrebare: Ce fel de regiuni dorim în primul rând?

Fig. 5. Reorganizarea administrativ-teritorială a României
Sursă: Regionalizarea României: Varianta propusă de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului

Dacă le vedem ca unități administrativ-teritoriale, atunci ar trebui menționat în textul Constituției, pe lângă județe să fie și regiunile trecute ca unități administrativ-teritoriale. Asta are, însă, implicații serioase pentru că și legea administrației publice locale ar trebui atunci să sufere serioase modificări. Raporturile între diferitele autorități care conduc

unitățile administrativ-teritoriale trebuie să fie bine stabilite. Nu e o problemă deloc de neglijat, pentru că va fi un Președinte/Guvernator de regiune.

4. Argumentarea modelului ales

4.1. Criterii

Sistemul de criterii utilizate în delimitarea regiunilor administrative este grupat în 5 categorii, fiecare dintre acestea caracterizate prin diferiți descriptori și indicatori ce ne protejează de interpretări subiective ale grupărilor de județe.

Criteriul spațial (extindere spațială) conține indicatorii: număr de județe, suprafața medie pe județ (km^2), în anumite condiții (gruparea a minimum patru județe pentru a deveni operațională și reprezentativă, cu o mărime medie a județului 5800 km^2).

Din criteriul funcțional fac parte descriptorii: rețea de așezări umane (măsoară gradul de optimizare a rețelei urbane, conexiuni urban-rurale fără discontinuități majore, reducerea ariilor rurale slab polarizate urban); accesibilitatea reședinței regionale (privită din interiorul și din afara regiunii cu indicatorii: distanța/ timpul mediu de la reședință de județ la cea regională); complementaritatea funcțională (existența unor arii economice cu potențial de cooperare inter-județeană ce poate duce la crearea unor sinergii regionale); polaritatea teritorială ce poate fi: mono-, bi- sau multi- (preferându-se diversificarea polarizării la nivelele superioare).

Criteriul socio-economic măsoară resursele umane, resursele economice naturale, competitivitatea economică și multiculturalismul. În cadrul resurselor umane, obiectivele le reprezintă masa critică de populație, structuri demografice echilibrate, calitatea forței de muncă ce trebuie comparată cu regiuni din țări de mărime apropiată (Polonia, Italia). Pentru resursele economice naturale reprezintă interes suprafața pădurilor, suprafața agricolă etc. care trebuie să asigure o dezvoltare endogenă, competitivitate, dar și o economie diversificată prin favorizarea unor câmpuri de fluxuri între subunitățile regionale.

Competitivitatea economică se realizează prin compararea indicatorilor economici (PIB etc.) cu regiunile dezvoltate ale UE. București-Ilfov se află între ultimele 25 din 270, iar 4 se află în ultimele 8. Regiunile mici și fără resurse importante nu vor putea fi competitive.

Multiculturalismul se referă la ponderea minorităților etnice și confesionale trebuind să existe și să se cultive relații tradiționale îndelungate, diversități culturale, lingvistice, etnice și confesionale.

Conturarea unor arii relativ omogene etnic și confesional la nivel intraregional susține funcționalitatea regională.

Regiunile administrative nou create sunt configurate pentru dezvoltarea viitoare. Orice nostalgie istorică sau regională, pe alte criterii, poate fi contraproductivă.

Criteriul cultural-identitate presupune cuprinderea integrală a județelor actuale prin menținerea structurii actuale a județelor (pentru a nu întârzia procesul, acestea având și o încărcătură istorică ce se recomandă a fi păstrată).

Criteriul administrativ-instituțional are în vedere capacitatea instituțională (prin numărul programelor derulate și nivelul de absorbție al fondurilor europene) și documentele de planificare (care sunt programele operaționale și strategiile regionale existente).

4.2. Principii directoare

În delimitarea teritorială a regiunilor administrative se pornește de la ideea fundamentală că acestea nu reprezintă rezultatul actual al distribuției spațiale a „dezvoltării", că nu înseamnă revitalizarea unor forme de administrare teritorială care erau eficiente în anumite perioade istorice, ci că reprezintă un cadru pentru proiecția spațială viitoare a dezvoltării. Cu alte cuvinte, construcția noilor regiuni administrative urmărește atingerea facilă a unor ținte de dezvoltare fixate pe termen lung și ultralung.

Pentru procesul de regionalizare sunt identificate mai multe principii directoare printre care:

a) funcționalitatea, este cea care asigură o circulație a fluxurilor de materiale și de informații, cu ajutorul cărora să se ajungă la o dezvoltare simultană a tuturor județelor componente și a ansamblului acestora;

b) complementaritatea, reprezintă esența funcționalității prin varietatea resurselor și a funcțiilor pe care le dețin localitățile și subsistemele teritoriale;

c) solidaritatea, rezultând dintr-un spirit de echitate socială între locuri și subregiuni; un astfel de principiu se construiește în timp, pe măsură ce ariile bogate și cele sărace dintr-o regiune conștientizează faptul că trebuie să coopereze pentru a se dezvolta împreună și a evita apariția de fenomene generatoare de conflicte;

d) diversitatea rezultă din varietatea potențialului natural, economic, social și cultural al regiunii viitoare, toate acestea contribuind la morfogeneza unor relații teritoriale de dependență, care vor converge spre funcționalitate și solidaritate;

e) competitivitatea constituie un deziderat regional, care poate fi atins în condițiile individualizării clare a atuurilor și a excelenței teritoriale; acest principiu va trebui să utilizeze la maximum potențialul de inteligență și de cooperare în cadrul regional creat;

f) eficacitatea administrativă preconizată se bazează pe o accesibilitate relativ egală pentru toți locuitorii unei regiuni, pe un sistem de competențe care să se bazeze pe responsabilitate nedivizată.

g) continuitatea, respectiv necesitatea asigurării unei continuități teritoriale, care să asigure optima funcționalitate și conectivitate a tuturor componentelor regiunii. Este de asemenea de evitat crearea unor regiuni care să conțină enclave care pot fragmenta teritoriul regional și fluxurile interioare.

4.3. Analiza indicatorilor

În tabelul nr.1 (vezi anexă) se regăsește numărul de locuitori, suprafața precum densitatea populației la nivelul fiecărei regiuni. Analiza regiunilor după numărul de

locuitori relevă faptul că cea mai populată regiune se află în Nord-Est și Sud-Muntenia, iar cele mai slab populate în Sud-Vest Oltenia și Vest. După suprafață, cele mai largi teritorii sunt Nord-Est și Sud-Est, iar cele cu suprafețe minime sunt Sud-Vest Oltenia și Vest, exceptând regiunea București-Ilfov care are o suprafață de 1,811 km^2.

Indicatorul populație mediu urban/rural (conform Grafic nr. 1 – vezi anexă) pe regiuni 2011 relevă decalaje importante între regiuni – de la regiuni cu un grad ridicat de urbanizare (regiunea Vest, Centru și București-Ilfov) până la regiuni cu un procent scăzut de urbanizare (Nord-Est și Sud Muntenia).

Populația după medii (conform figurii nr. 6 – vezi anexă) arată disparități la nivelul regiunii de Sud, unde partea de nord (județele Argeș, Dâmbovița, Prahova) este mai urbanizată decât sudul (Teleorman, Giurgiu, Ialomița, Călărași) și al regiunii Sud-Vest (vestul mai urbanizat ca estul). În regiunea Sud-Est, vestul (Vrancea, Buzău) are un grad de urbanizare mai scăzut, însă acest fapt se datorează și faptului că județe precum Tulcea sau Brăila concentrează cea mai mare parte a populației lor în reședințele de județ.

Analiza populației la nivel regional pe medii arată diferențe relativ mari, regiunile cu populația urbană cea mai ridicată sunt București-Ilfov, care se detașează de restul regiunilor și Nord-Est, iar regiunile Vest și Sud-Vest înregistrează cel mai mic grad de populație urbană.

Realizând o comparație între populația din mediul rural și populația din mediul urban la nivelul regiunilor putem constata existența a trei regiuni de dezvoltare care grupează populația rurală mai ridicată decât populația la nivel urban, respectiv Regiunea Sud-Vest Oltenia, Sud-Muntenia și regiunea Nord -Est.

Regiunea București- Ilfov este singura regiune în care populația rurală reprezintă mai puțin de o treime din populația totală, restul regiunilor având peste jumătate sau cum s-a văzut mai sus, chiar mai mult decât populația urbană.

În ceea ce privește structura populației ocupate ca procent din populația totală (graficul nr. 2 – vezi anexă) se remarcă faptul că regiunea București-Ilfov este pe primul loc, iar la polul opus este regiunea Centru.

Același lucru se remarcă și referitor la numărul mediu de salariați (graficul nr. 3 – vezi anexă) în care din nou regiunea București-Ilfov este pe primul loc, urmată de regiunea Vest, la polul opus de data aceasta aflând-se regiunea din Nord-Est.

Un nivel foarte ridicat al ratei șomajului (graficul nr. 4 – vezi anexă) se poate observă în regiunea Sud-Vest unde rata șomajului în anul 2011 a ajuns la pragul critic de 7,7 %. Nici în celelalte regiuni nu se observă o îmbunătățire, regiunea de Sud-Vest fiind urmată de regiunile Sud Muntenia, Sud-Est și Centru. Cele mai scăzute niveluri al ratei șomajului se regăsesc în regiunile București-Ilfov și Vest.

Referitor la câștigurile salariale nominale medii nete lunare (graficul nr. 5 – vezi anexă) regiunea București-Ilfov se află pe primul loc cu un câștig salarial nominal mediu net

lunar de 2,086 lei, următorul loc din provincie ocupându-l și de data aceasta regiunea Vest. În ceea ce privește celelalte regiuni, ele au valori relativ egale, amintind doar regiunea de Nord-Est unde valoarea salariului nominal mediu net lunar este de 1,196 lei, valoare aproximativ de două ori mai mică decât prima regiune clasată.

Cel mai relevant indicator pentru vizualizarea situației economice a populației este PIB/locuitor (figura nr. 7 – vezi anexă). Se pot observa diferențele mari care se înregistrează între județele din vestul țării și cele din est și sud. La nivel județean există regiuni unde se înregistrează diferențe mici între valorile județelor (Regiunea Centru, Regiunea Nord-Vest). Între județele regiunii Nord-Est există de asemenea mici fluctuații însă aici valorile sunt mult mai mici decât în alte județe, județul Vaslui înregistrând valoarea minimă a PIB/loc (10,713.3). Județele cu cele mai mari valori sunt județe care prezintă o dezvoltată infrastructură care a avut rolul de vector de dezvoltare, precum universități, aeroport, acces la transport. Cea mai mare valoare a PIB/loc. se înregistrează în capitala București, urmată de județul Ilfov care împreună formează regiunea 8 București – Ilfov. Cele mai mici valori sunt înregistrate în „buzunarele sărăciei": județele din regiunea Nord-Est (în afară de județul Iași), și județele agricole de la nord de Dunăre: Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași, Ialomița la care se adaugă județul Mehedinți.

Investițiile străine directe (figura nr. 8 - vezi anexă) aduc o contribuție esențială la creșterea economică. I.S.D. reprezintă un element important al dezvoltării economiei oricărei țări și a funcționării acesteia pe principiile economiei de piață. Cu ajutorul I.S.D. are loc procesul de modernizare a economiilor naționale, în special a celor în tranziție, prin implementarea tehnologiilor avansate, know-how-urilor, utilajului cel mai performant, noilor standarde de calitate, prin trecerea la un tip superior de creștere economică. La nivel teritorial I.S.D. s-au concentrat îndeosebi în regiunea București-Ilfov (61,7% din total) urmată de regiunea Centru (7,6%), regiunea Sud-Muntenia (7,4%), regiunea Vest (7,2%) și regiunea Sud- Est (5,4%). În anul 2011 regiunea Nord-Est a fost ocolită de investitorii străini, unde doar 2,9% din valoarea totală a investițiilor străine directe s-au canalizat spre această regiune. Este lesne de înțeles că investitorii străini s-au localizat în regiunile care sunt deservite de infrastructurile majore de transport (autostrăzi, aeroporturi, căi ferate modernizate, porturi) și unde există forță de muncă specializată deci unde existau universități. Apropierea regiunii Nord-Est de granița estică, către Republica Moldova și Ucraina care nu reprezintă piețe atractive de desfacere și lipsa unor legături de mare viteză fac ca această regiune să nu fie atractivă față de investitorii străini, deși este cea mai mare regiune ca volum demografic cu foarte multe oportunități de dezvoltare.

Analizând situația managementului public local prin prisma execuției bugetelor locale (graficul nr. 6 – vezi anexă), se observă discrepanțe mari între regiunile Vest, Sud-Vest, Sud-Est și Centru și București-Ilfov, Sud-Muntenia și partea de nord a țării după cum urmează: cel mai eficient management se găsește în partea de Vest cu un excedent de 60.5

milioane lei în contrast cu regiunea București-Ilfov (excedent maxim de 261.1 milioane lei) și Nord -Vest (cu un deficit de 101.6 mil lei). Se recomandă ca excedentul bugetar să nu depășească 30 milioane lei, evitându-se un deficit mare.

Cum am menționat anterior, infrastructura de transport joacă un rol important în creșterea investițiilor din cadrul unei regiuni, astfel că este necesară analiza atât a drumurilor publice, cât și a liniile de cale ferată.

Astfel că regiunea București-Ilfov pare cea mai atractivă pentru investitori, densitatea drumurilor rutiere (graficul nr. 7 – vezi anexă) atinge maximul țării cu 48.9 km/100 km^2. Cei mai mulți kilometri rutieri se aflâ în regiunile Sud-Vest, Sud-Muntenia și regiunile de Nord-Vest și Nord-Est, minimele fiind în regiunile de Vest, Sud-Est și Centru.

În privința liniilor de cale ferată (graficul nr. 8 – vezi anexă), se observă discrepanțe mai mari, cu maximul înregistrat în regiunea București-Ilfov, nivel de aproximativ patru ori mai mare ca media înregistrată la nivelul celorlalte regiuni. Următoarea regiune după București-Ilfov este Vest cu 59.1 km cale ferată/100 km^2, restul situându-se în jurul valorilor 40 km cale ferată/100 km^2 și 48.8 km/100 km^2 cu un minim de 33.8 km/100 km^2 în Sud-Vest.

Analiza regiunilor din punctul de vedere a turismului prin prisma capacității și a activității de cazare turistică (graficul nr. 9 – vezi anexă) nu relevă discrepanțe semnificative între acestea, cea mai redusă rata a capacității de cazare turistică fiind în regiunea Sud-Muntenia (23.3 loc.ocup./loc.disp.) față de maximul de 31.2 loc.ocup./loc.disp. înregistrat în Regiunea Sud-Vest. Restul regiunilor se situează în jurul valorii medii de 26.34 loc.ocup./loc.disp., cu rate mai mari in regiunile București-Ilfov (datorită Capitalei București care are multe elemente de turism în cadrul orașului) și Sud-Est (datorită Deltei Dunării).

Pentru a avea o analiză completă asupra regiunilor din România este necesară și analiza resurselor economice. Astfel că, pentru studiul de față am ales suprafața agricolă pe regiuni dorind să aflăm potențialul de dezvoltare agricolă a acestora (graficul nr. 10 – vezi anexă).

După cum se poate observa, cea mai mică suprafață agricolă este în regiunea București-Ilfov datorită în primul rând suprafeței restrânse a regiunii (1811 km^2 față de media celorlalte regiuni de 33,800 km^2) și a structurii profesionale care diferă semnificativ de media celorlalte regiuni (98.9% din populația activă se găsește în industrie și servicii față de 69.9%).

Nu în ultimul rând există o legătură între suprafața agricolă și forma de relief predominantă întâlnită. Maximul se regăsește în regiunea Sud-Muntenia (2,482,301 ha) unde forma de relief predominantă este câmpia, urmată îndeaproape de Sud-Est, cu aceeași formă de relief predominantă. De asemenea, acolo unde se observă dealuri ca formă de relief predominantă (Vest, Sud-Vest, Nord-Est, Nord-Vest, Centru) media suprafeței agricole se ridică la 1,945,794 ha.

Situația privind numărul de paturi[29] de spital la nivelul regiunilor (graficul nr. 11 și figura nr. 9 – vezi anexă) este asemănătoare cu cea ilustrată de indicatorul privind educația. Astfel, sudul și estul țării (regiunile Sud, Sud-Est, Nord-Est) prezintă în general valori mai scăzute decât restul țării.

Cât privește numărul absolvenților pe regiuni (graficul nr. 12 – vezi anexă), se observă un număr relativ asemănător al liceenilor absolvenți pe regiuni (variind de la 20,549 in Vest – punctul minim la 32,410 în Nord -Est). Nu la fel stau lucrurile la nivelul superior, unde se observă câteva discrepanțe după cum urmează: maximul înregistrat se găsește în regiunea București-Ilfov, iar minimul în regiunea Sud-Muntenia, restul regiunilor situându-se la nivelul mediu de 16,062 absolvenți, exceptând regiunea Centru (30,024).

Există decalaje importante[30] cu privire la numărul de cadre didactice raportat la 1000 de locuitori (graficul nr. 13 și figura nr. 10 – vezi anexă) între sudul și estul țării (valori scăzute în regiunile Sud, Sud-Est, Nord- Est – cu excepția județului Iași – și București – Ilfov – cu excepția Municipiului București, Sud-Vest – cu excepția județului Dolj) și centrul și vestul acesteia (în special regiunile Centru și Nord-Vest, în care valorile pentru acest indicator sunt destul de ridicate. Se remarcă faptul că județele în care se găsesc centre universitare importante (Iași, Timiș, Cluj, Dolj și Municipiul București) au valori în general mai ridicate decât regiunile din care fac parte.

4.5. Principalele modelele de autoguvernare

Pe lângă criteriul economic, în procesul de regionalizare un factor important este factorul administrativ, puterea ce se acordă fiecărei regiuni precum și relațiile cu autoritățile locale si guvernamentale care se impun.

<u>Modelul 1</u> de autoguvernare regională face referire la puterea regiunilor de a promulga (emite, vota) legislație primară, a căror existență este garantată de Constituție sau un acord federal și care nu pot fi interogate împotriva dorinței lor.

<u>Cel de-al doilea model</u> de autoguvernare prezintă diferența că existența regiunilor nu este garantată de Constituție sau un Acord federal.

<u>Cea de-a treia variantă</u> de autoguvernare presupune ca regiunile să aibă puterea de a promulga (emite, vota) legislație, în conformitate cu cadrul stabilit de legislația națională, a căror existență este garantată de către Constituție.

Regiunile cu puterea de a adopta legi și/sau alte acte legislative regionale, în conformitate cu cadrul stabilit de legislația națională, a căror existență nu este garantată de către Constituție fac obiectul <u>modelului cu numărul 4.</u>

<u>Modelul 5</u> de autoguvernare constă în propunerea regiunilor cu putere decizională (fără putere legislativă) și consilii alese direct de către populație.

[29] Regionalizarea României: Varianta propusă de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului.
[30] *Idem.*

Modelul 6 prezintă varianta regiunilor cu putere decizională (fără putere legislativă) și consilii alese de către autoritățile locale componente.

Modelul de regionalizare propus constă în regiuni cu putere decizională (fără putere legislativă) și consilii alese direct de către populație, existența regiunilor fiind garantată de Constituție și/sau dreptul constituțional. Opțiunea aleasă reîntregește caracteristici din două modele de autoguvernare: modelul 5 respectiv modelul 3.

Acest model hibrid a fost propus datorită faptului că asigură stabilitate pe termen cel puțin lung datorită garantării sale de către constituție dar, în același timp, nu permite o distanțare prea mare și care nu este necesară a regiunilor față de puterea centrală. Acest model oferă un grad de autonomie optim regiunilor, permițându-le un grad ridicat de libertate administrativă, dar prevenind crearea unor discrepanțe între regiuni prin îngrădirea puterii lor legislative.

Regiunile au propriile lor competențe, stabilite în Constituție sau dreptul național, cât și competențe delegate de către Stat. Acestea își exercită competențele prin legislație și reglementări. Se impune, de asemenea precizarea clară a competențelor autorităților regionale pentru o corectă gestionare a relațiilor autorități locale-autorități regionale cât și autorități regionale-autorități guvernamentale.

Competențele autorităților regionale sunt stabilite conform principiului subsidiarității, fiind necesară o delimitare clară a libertăților decizionale și a competențelor. Principiile pe baza cărora autoritățile regionale vor funcționa sunt:

- regiunile au putere de decizie și de reglementare, fără a avea putere legislativă, în implementarea competențelor ce le revin;
- ariile lor de competență sunt înscrise în constituție și/sau legislația națională;
- regiunile pot, în plus, să aibă puteri delegate lor de către autoritățile centrale;
- regiunile pot, pe baza unui acord, să împartă anumite puteri cu autoritățile centrale și posibilitatea de acțiune este prevăzută de lege.

Relațiile cu autoritățile locale (subordonarea/dependența autorităților locale fața de regiune din punct de vedere instituțional, funcțional sau financiar; egalitatea formală, relația de nesubordonare; subordonarea/dependența regiunii) se bazează pe următoarele principii: regiunile nu sunt superioare ierarhic autorităților locale, regiunile pot avea posibilitatea să coopereze cu autoritățile locale.

La nivel statal, participarea la luarea deciziilor se face ținând cont de faptul că regiunile pot fi implicate în elaborarea legislației domestice ce le reglementează competențele. De asemenea, regiunile pot fi reprezentate în C.P.L.R.E. însă, regiunile membre ale statelor U.E. nu sunt implicate în mod necesar la elaborarea legislației U.E.

Supervizarea de către Stat a acțiunii autorităților regionale se face pe următoarele direcții:

– supervizarea actelor regionale. Deplina legalitate a actelor regionale este supervizată de către autoritățile centrale. Acestea pot avea puterea de a anula un act regional.

Decizia finală este luată de către instanțe. În unele cazuri, domeniul supervizării se extinde și către cel financiar și al oportunității;

- dreptul regiunilor de a aduce o acțiune în curțile competente pentru a asigura liberul exercițiu al puterilor sale. Regiunile pot apela la instanța în apărarea exercitării libere a puterilor lor;
- dreptul de asociere și alte forme de cooperare internă între regiuni.

Regiunile .pot stabili asociații între ele și intră în cooperare unele cu altele. Unele din aceste activități pot fi supuse unei formule de aprobare de către autoritățile centrale.

Relațiile externe ale regiunilor se derulează pe două paliere: reprezentarea în cadrul organizațiilor europene și internaționale și dreptul de a stabili relații cu autoritățile teritoriale ale altor țări.

Regiunile pot avea libertatea să-și determine propria structura internă și organizarea propriilor activități.

Regiunile au un corp deliberativ ales pe bazele unui sufragiu universal.

Regiunile au o largă posibilitate de acțiune în determinarea structurii lor interne administrative. Regiunile pot avea posibilitatea să determine condițiile exercitării serviciului de către personalul autorităților regionale.

Modelul de autoguvernare propus presupune existența unui sistem judiciar stabilit de regiune și corpurile judiciare regionale, curtea regională (constituțională/statutară), curțile regionale civile și penale și curțile administrative regionale bazat pe principiul conform căruia nu există sistem de organizare judecătorească la nivel regional și nici instanțe regionale.

Din punct de vedere al sistemului de finanțare al regiunilor acestea își procură veniturile din resurse proprii (impozite, taxe și venituri fiscale) și din transferuri. Regiunile beneficiază de un sistem de egalizare financiar în conformitate cu legea. Regiunile primesc fonduri care pot fi, în parte, direcționate.

4.6. Modelele de centrism

Pe fondul prăbușirii comunismului în Europa, în anii 1990, harta politică, economică și administrativă a întregului continent a trecut printr-o serie de modificări iar procesul de regionalizare implementat mai întâi în Europa de Vest se extinde spre Europa de Est.

În acest context gruparea regional a mai multor state a dus la formarea așa-numitelor blocuri regionale, ceea ce sugerează idea de coeziune, de unitate și soliditate. În prezent, în ceea ce privește procesul de regionalizare în România se vehiculează mai multe modele bazate pe centrism și anume: modelul monocentric, modelul bicentric și modelul policentric.

Modelul regional monocentric este cel mai răspândit, mai ales în statele care nu au atins nivele de dezvoltare foarte ridicate și în care serviciile regionale sunt concentrate în metropolele economice. Într-un astfel de sistem, cu variantele sale (excesiv și echilibrat)

există un raport de partajare a competențelor funcționale foarte clar, existând relații de dependență a celorlalte așezări de reședința regională. Modelul monocentric comportă dezavantajul că orașul- reședință poate concentra toate investițiile, dezvoltându-se foarte mult în raport cu celelalte oraș, lucru care ar accentua disparitățile în cadrul regiunii, nerespectând obiectivul care privește o dezvoltare economică uniformă și durabilă. De asemenea, din punct de vedere al principiului subsidiarității creează un pol de putere concentrată într-un singur oraș și anume, orașul-reședință.

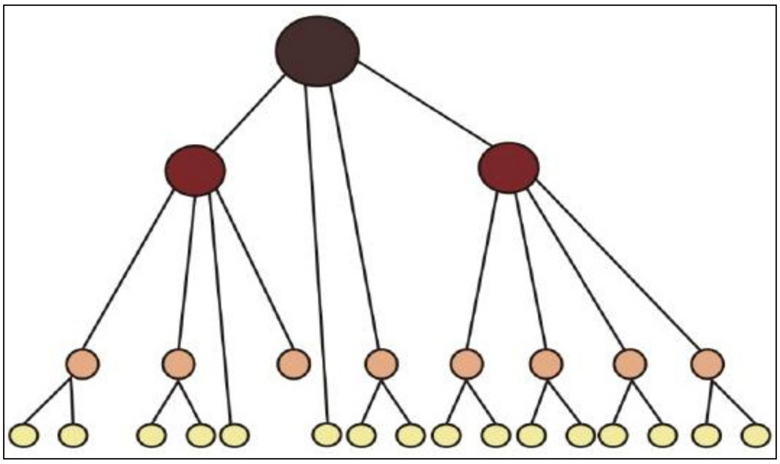

Fig. 11. Sistemul regional de așezări monocentric *(Sursă: C.O.N.R.E.G.)*

Modelul regional bicentric de așezări presupune existența a două metropole economice puternice care își împart funcțiile regionale. Chiar dacă unul dintre acestea deține mai puține funcții regionale cu caracter administrativ, celălalt compensează prin importanța deținută în domeniul creșterii economice, impunându-se prin funcții industriale, financiar-bancare, servicii ultra specializate etc. La un anumit nivel de dezvoltare generală competiția inițială dintre cele două centre se transformă în cooperare, crescând capacitatea competitivă a întregului sistem regional.

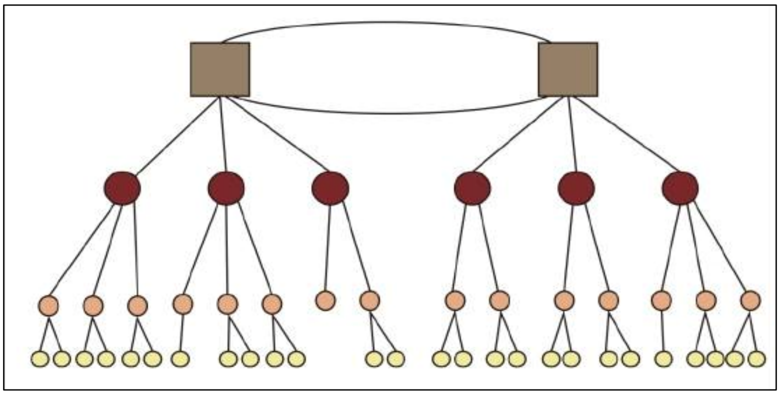

Fig. 12. Sistemul regional de așezări bicentric *(Sursă: C.O.N.R.E.G.)*

Modelul regional de așezări policentric este modelul propus deoarece poate fi ideal în condițiile unui anumit nivel de dezvoltare teritorială, înglobând o similaritate de factori subregionali, care au determinat detașarea mai multor centre urbane de restul rețelei

regionale. Funcționarea unei astfel de regiuni nu se bazează atât pe funcțiile cu caracter administrativ, cât mai ales pe funcțiile economice, financiar-bancare, sociale și culturale ale orașelor aflate în partea superioară a ierarhiei regionale. Rețelele de cooperare dintre centrele care domină o astfel de ierarhie nu exclud competiția dintre orașe, aceasta reflectându-se într-o creștere continuă a competitivității și într-o reducerea a riscului privind dezvoltarea dezechilibrată. Acest model are toate șansele de a se apropia de modelul tip rețea, în care izotropia teritorială se regăsește doar la nivelele inferioare.

Modelul regional policentric va asigura o distribuție mult mai uniformă a bunăstării în cadrul regiunii, spre deosebire de modelul monocentric și cel bicentric, care vor conduce la polarizare economică și la mărirea discrepanțelor din cadrul unei regiuni. O dezvoltare uniformă este imperios necesară păstrării culturii și identității istorice a fiecărei microregiuni, un lucru, considerăm noi, care se impune.

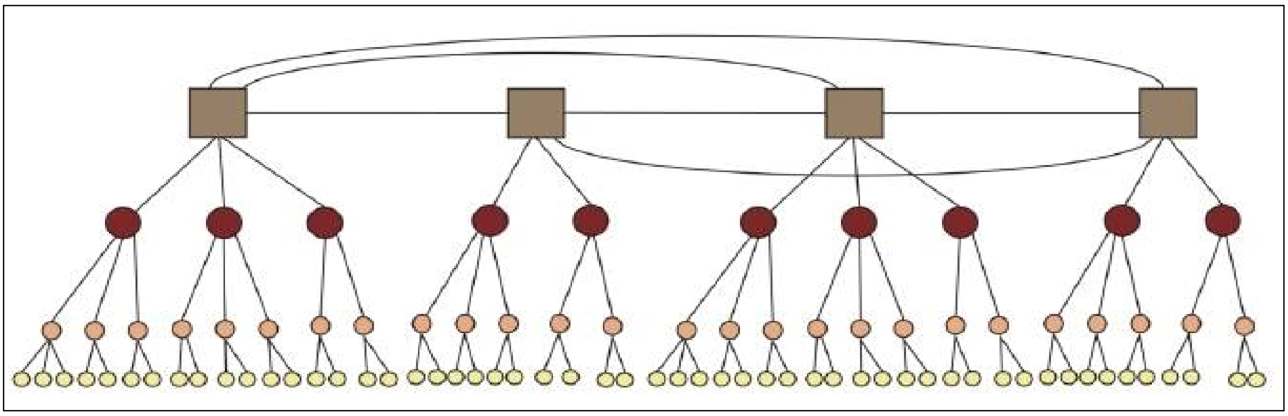

Fig. 13. Sistemul regional de așezări policentric *(Sursă: C.O.N.R.E.G.)*

5. Concluzii

Regionalizarea este văzută ca un factor integrator și catalizator pentru coeziunea socială și economică a României în Uniunea Europeană, în timp ce tot regionalizarea este percepută ca un factor de dezagregare socială și economică și ca o vulnerabilitate la adresa integrării în UE.

Totodată, se asumă că regionalizarea, la nivel european, nu numai în România, va reforma fundamental relațiile dintre Uniunea Europeană și statele membre, pe de-o parte, și relațiile dintre fiecare dintre acestea și diversele entități regionale de pe teritoriul lor, pe de altă parte.

În cazul alegerii regionalizării României, trebuiesc stabilite mai întâi abordări clare de operaționalizare a relației cu puterea centrală, de tipul:

– reprezentativitate în elaborarea și negocierea documentelor strategice, a programelor de dezvoltare pe diverse domenii;
– definirea puterii decizionale și de reglementare regională;
– definirea statutului juridic;
– implicarea în procesele legislative care le afectează interesele, inclusiv strategiile de dezvoltare socio-economică;

- libertatea de a-și determina structurile interne;
- partajarea de competențe cu autoritățile centrale;
- definirea structurii surselor de venituri, ca o combinație între resurse proprii/atrase și resurse transferate de la bugetul de stat.

Regionalizarea ar spori coeziunea economică, socială și teritorială a României dacă:

- s-ar realiza prin consens politic ferm, consens social și consens economic, consensualități îndeplinite prin intermediul dialogului;
- s-ar baza pe cooperare, colaborare, parteneriate inter-județene și inter-zonale (inclusiv cu nivelul central), precum și în plan transfrontalier;
- ar stimula dezvoltarea culturii competitivității și a concurenței între regiuni;
- ar reuși un management performant (conectat la nevoi, prin prioritizare în funcție de necesitățile regionale reale, prin întărirea capacității instituțiilor regionale, prin soluționarea promptă a deficiențelor intra și interregionale în perioada de tranziție, prin simplificarea procedurilor);
- ar prioritiza și facilita investiții strategice regionale privind inovația, cercetarea, mediul universitar, mediul sanitar și de urgență, infrastructura;
- ar exploata capacitatea coezivă a polilor de creștere;
- ar reuși valorificarea optimă a resurselor naturale, umane, culturale, de tradiții, a etosului regiunii;
- ar facilita politici juste de redistribuire, precum și „suportarea" optimă a gradului de îndatorare al țării între regiuni;
- ar acorda atenție redistribuirii leadership-ului politic în teritoriu și evitării exceselor de naționalism;
- nu în ultimul rând, ar iniția schimbarea de mentalități.

Principalul risc al subminării coeziunii economice, sociale și teritoriale a României prin procesul regionalizării este perpetuarea și chiar adâncirea decalajelor și a diferențelor economice și culturale, prin polarizarea resurselor la nivelul aglomerărilor urbane, prin tendințe de centrifugare, prin apariția fenomenului de enclavizare sau segregare a unor zone ale țării.

Principalele soluții de minimizare ale acestui risc sunt:

- necesitatea unui stat puternic, cu un cadru legislativ clar și unitar și cu menținerea unor pârghii de planificare și control la nivel central;
- buna planificare financiară a regiunilor, prin:
- cadru de reglementare al autonomiei financiare a regiunilor, în cazul în care aceasta este opțiunea;
- reguli de prioritizare a cheltuielilor din bugetele regionale și mecanisme de corecție financiară, care să minimizeze diferențele de alocare a resurselor;
- stabilirea unui plafon de îndatorare, care să țină cont inclusiv de datoriile existente;
- alocarea directă a resurselor de către autoritățile locale, evitându-se astfel polarizarea de la centru către regiune;
- mecanisme de solidaritate, care să permită redistribuirea către zonele sărace;

– canalizarea optimă a fondurilor structurale de coeziune și reconstituirea sistemului național de asigurare a resurselor naționale de cofinanțare;
– exploatarea capacității coezive a polilor de creștere;
– realizarea infrastructurilor în sistemele de comunicații și transporturi;
– colaborarea transfrontalieră;
– reprioritizarea criteriilor istorice, culturale, etnice în procesul de regionalizare.

Analiza S.W.O.T. a modelelor propuse

Puncte tari	**Puncte slabe**
• Se va descentraliza puterea statului; • Cheltuieli mai mici de implementare în comparație cu multe dintre celelalte modele; • Se vor face economii substanțiale la bugetul statului, în comparație cu alte modele; • Se va reduce semnificativ corupția și se vor elimina relațiile de castă create la nivel local; • Se respectă cel mai bine criteriile de populație (între 800.000 și 3.000.000 de locuitori); • Oferă un grad de autonomie suficient pentru derularea într-un mod mai eficient a activităților economice și administrative, dar nu prea ridicat, astfel evitând potențialele probleme politice cu privire la unele idei de autonomie ridicată și de secesionism; • Asigură o dezvoltare omogenă a întregii regiuni, nu doar a unui singur punct central; • O mai bună accesibilitate la informațiile de interes public, fapt ce va induce și reducerea corupției în administrația publică; • Grupează județele bogate cu unele sărace pentru a ajuta la reducerea discrepanțelor dintre ele.	• Cheltuieli bugetare majore pentru susținerea reorganizării; • Inducerea unui stres accentuat la nivel de populație care trebuie să își modifice toate actele, cu costuri semnificative, fie la nivelul populației, fie la nivelul statului; • Accentuarea relațiilor clientelare; • Canalizarea resurselor spre noile centre de putere; • Atenuarea/dispariția sentimentului de apartenență; • Corelarea federalizării României cu pierderea sentimentului de stat unitar; • Competiția contraproductivă între potențialele centre administrative ale regiunii; • Incapacitatea de a implementa o astfel de reformă, având în vedere opoziția structurilor de putere locale.
Oportunități	**Amenințări**
• Posibilitatea „restrângerii" influenței politice la nivel local; • Corelarea deciziilor publice cu nevoi și probleme specifice, precum și cu oportunități de dezvoltare specifice diferite și diverse de la o regiune la alta; • Un management regional competent cu un instrument legislativ corespunzător și flexibil ar trebui să reușească creșterea nivelului economic al regiunii; • Se pot organiza aparate administrative eficiente la nivel regional cu minim de resurse umane dar puternic informatizate; • Fondurile europene vor fi mai bine alocate și accesate în teritoriu; • Creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene; • Stimularea și susținerea dezvoltării economice.	• Pierderea locurilor de muncă in instituțiile administrative vizate de procesul regionalizării • Alocări ineficiente a fondurilor europene pe proiecte mici; • Instalarea unui haos administrativ până la reorganizarea instituțiilor statului, cu riscul unor cheltuieli deosebit de mari; • Accentuarea potențială a discursurilor/acțiunilor de extremă dreaptă și chiar apariția unor tensiuni etnice; • Accentuarea dezechilibrelor economice și de nivel de trai; • Reducerea ratei de absorbție a fondurilor europene pe termen scurt (1-3 ani) și mediu (3-5 ani) și chiar stoparea anumitor finanțări.

6. Bibliografie

1. Benedek, J., Kurko, I. „Evoluția și caracteristicile disparităților teritoriale din România, în Politicile regionale în România", Editura Polirom, Iaşi, 2010.
2. Buhociu, M. „Regionalizarea României: Varianta propusă de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului", București, 2011.
3. Cristea, M. "Politicile regionale în România", Editura Polirom, Iaşi, 2010.
4. Chiriță, S. „Analiza dezvoltărilor regionale în Uniunea Europeană și S.U.A", Institutul pentru dezvoltarea resurselor umane, București, 2012.

5. Ghercă, T. „Modele de regionalizare: Varianta M.D.R.T." (M.D.R.A.P.), 2012.
6. Peptan, D-C. "Regionalizarea României – între pericole și oportunități", Editura ASE, Bucure;ti, 2012.
7. Rusu, M-C., Cucu, D. "Regionalizarea- efecte, beneficii și provocări", UAIC Iași, 2013.
8. Consiliul Consultativ pentru Regionalizare C.O.N.R.E.G., „Disparități și fluxuri în fundamentarea socio-economică a regionalizării administrative a României", București, 2013.
9. Consiliul Europei, Comitetul Director pentru Democrație Locală şi Regională (C.D.L.R.), „6 modele de autoguvernare regională", 2013.
10. Regulamentul (C.E.) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003 privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (N.U.T.S.).
11. *** http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home.
12. ***http://www.caleaeuropeana.ro/.
13. ***http://www.asro.ro/.
14. ***http://www.romaniaview.info/.
15. ***maps.google.com.
16. ***http://www.anofm.ro/.

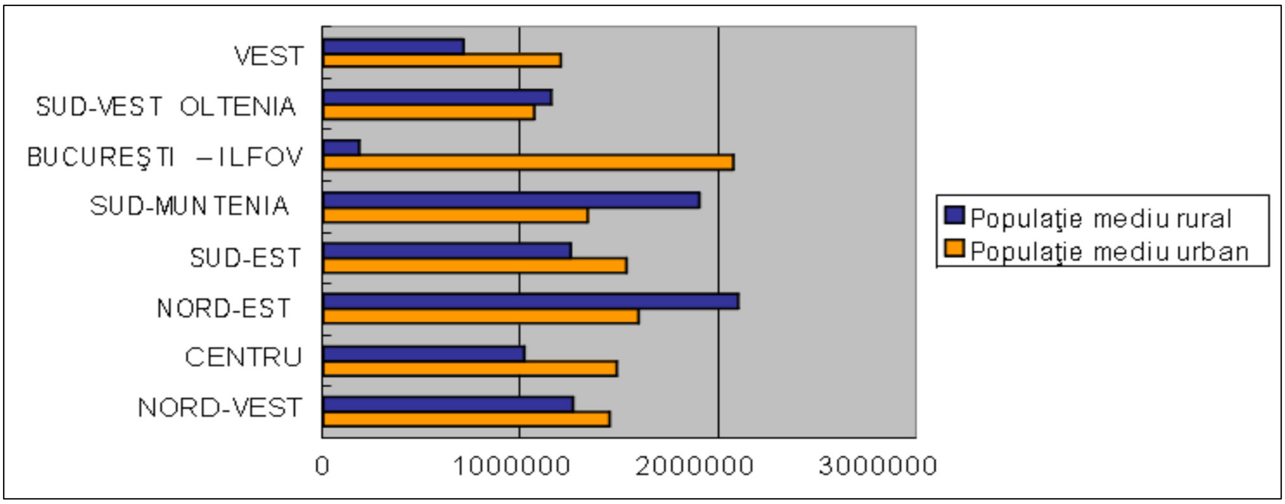

Anexe

Tabel 1. Numărul de locuitori, suprafața, densitatea populației la nivelul fiecărei regiuni

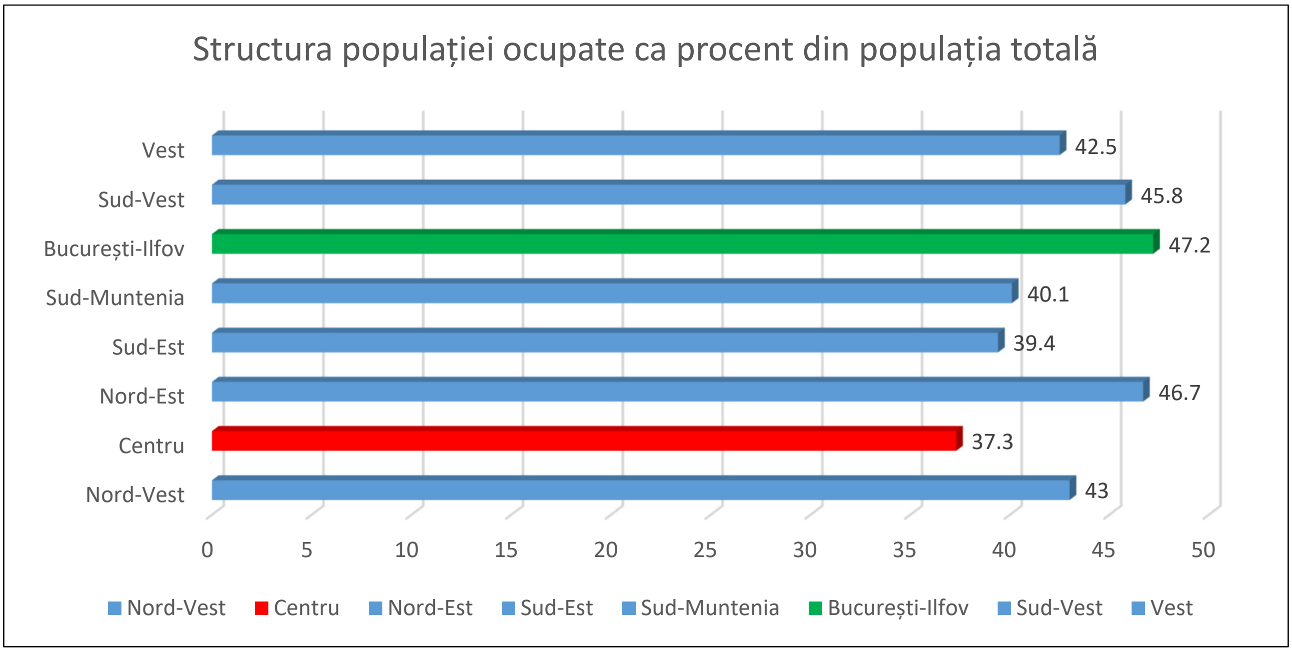
Denumire regiune de dezvoltare	Tip de indicator. An de referință 2011		
	Nr. Locuitori	Suprafața (kmp)	Densitatea populației
NORD-VEST	2,382,140	34,159	69.7
CENTRU	2,179,676	34,100	63.9
NORD-EST	2,993,715	36,850	81.2
SUD-EST	2,308,516	35,762	64.6
SUD	2,910,708	34,489	84.4
BUCUREȘTI–ILFOV	2,022,283	1,811	1116.7
SUD-VEST	1,911,611	29,212	65.4
VEST	1,676,129	32,028	52.3

Sursa: INSSE, Anuarul Statistic al României

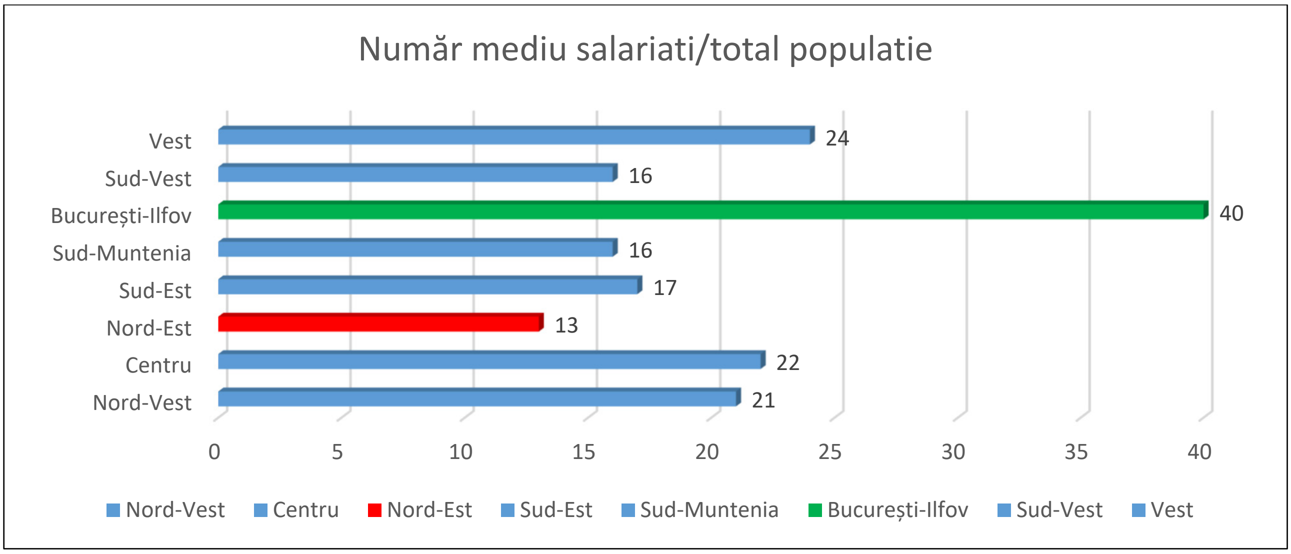

Grafic 1. Indicator populație mediu urban/rural pe regiuni 2011

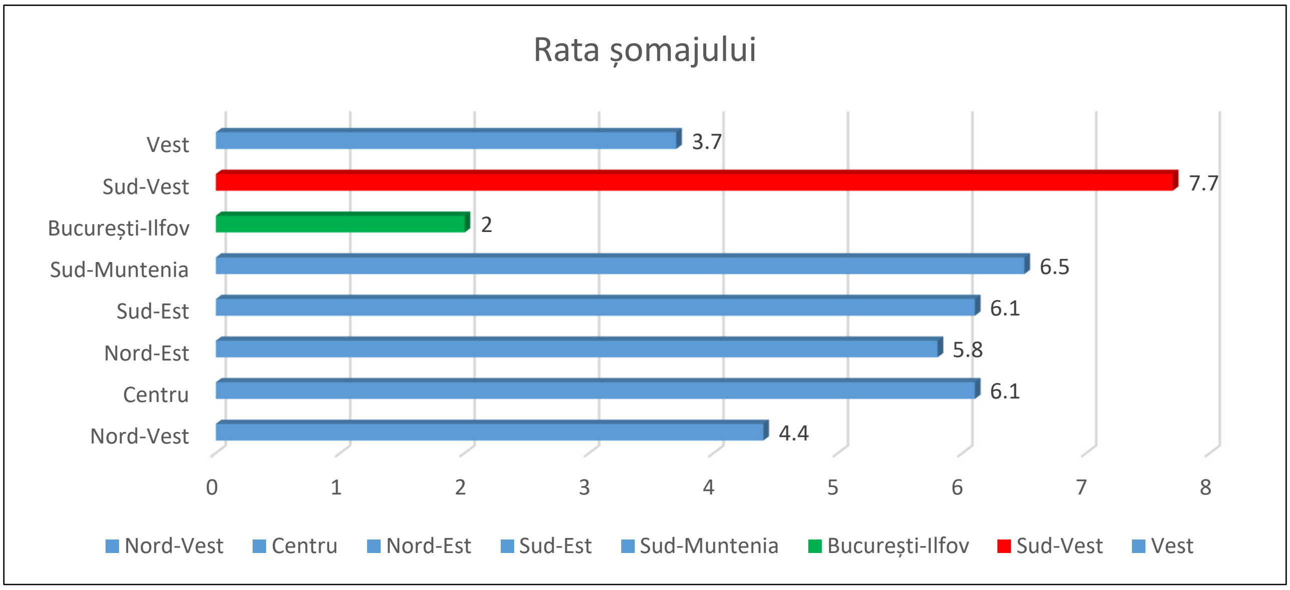
Sursa: Regionalizarea României: Varianta propusă de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului

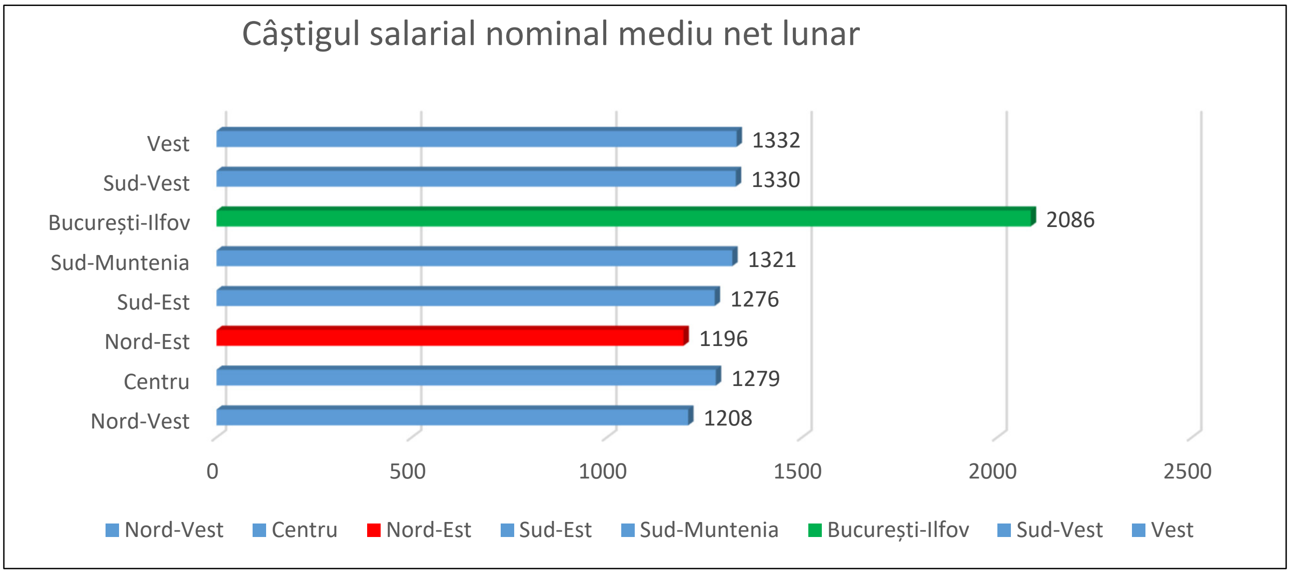
Grafic 2. Structura populației ocupate ca procent din populația totală pe regiuni 2011

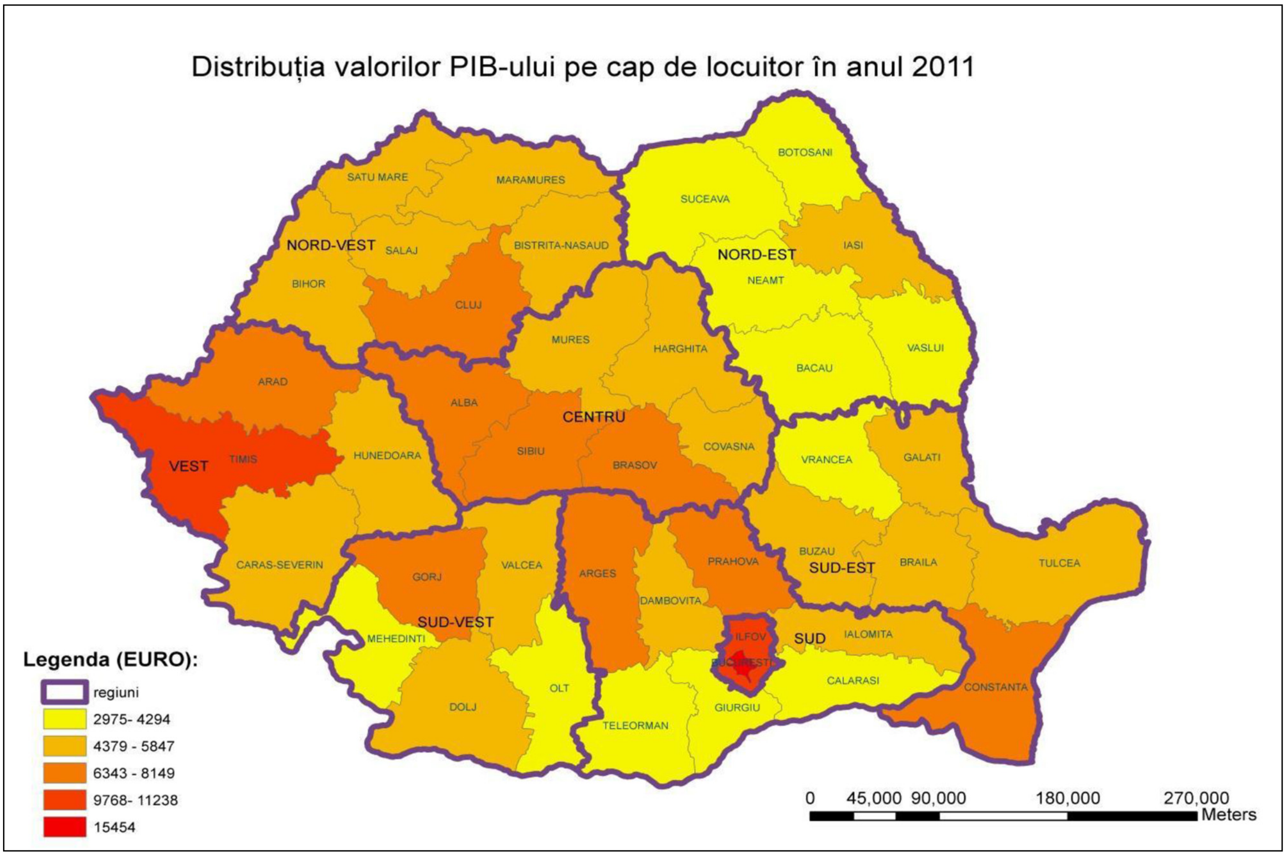
Grafic 3. Numărul mediu de salariați din totalul populației pe regiuni 2011

Grafic 4. Rata șomajului pe regiuni 2011

Grafic 5. Câștigul salarial nominal mediu net lunar pe regiuni 2011

Grafic 7. P.I.B.-ul pe cap de locuitor pe județe.
Sursă: Teofil Ghercă, Modele de regionalizare: Varianta M.D.R.T. (M.D.R.A.P.)

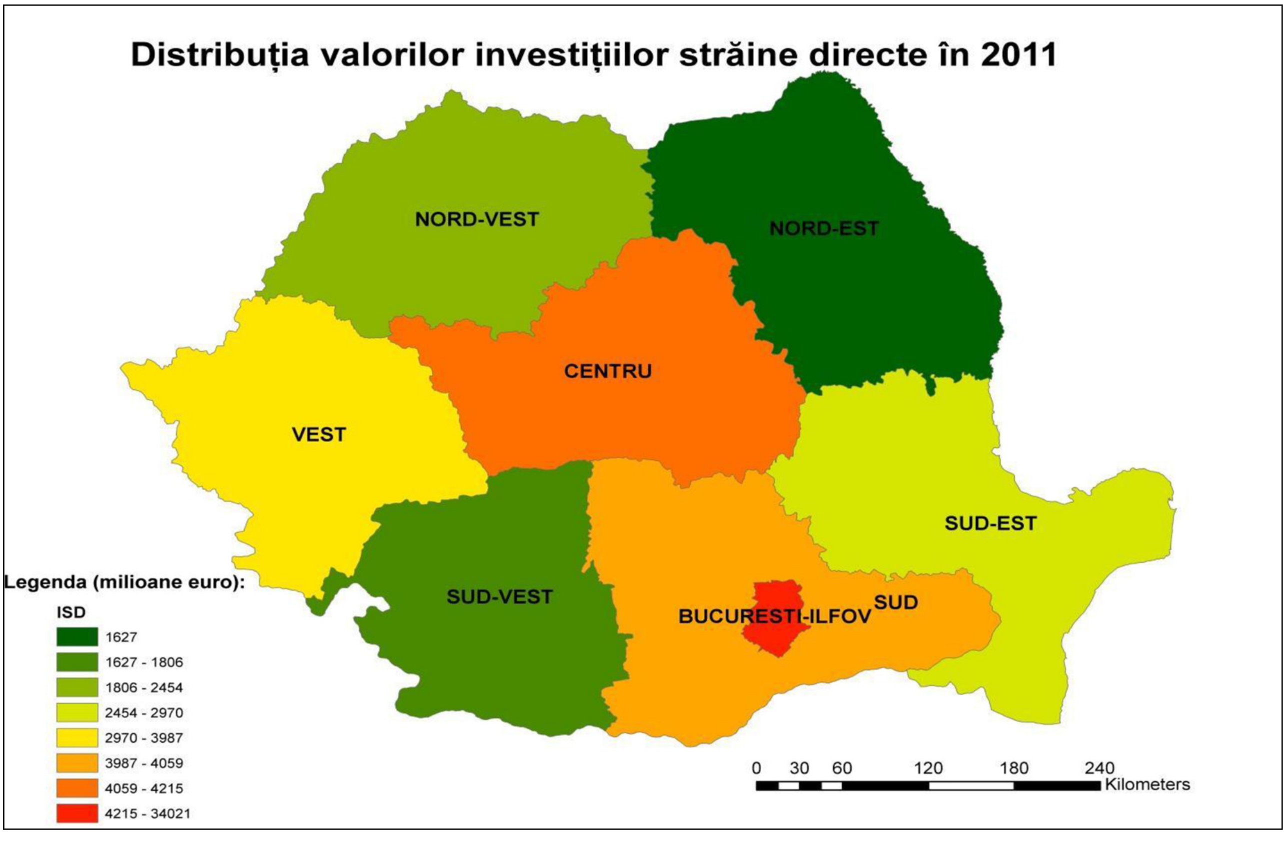
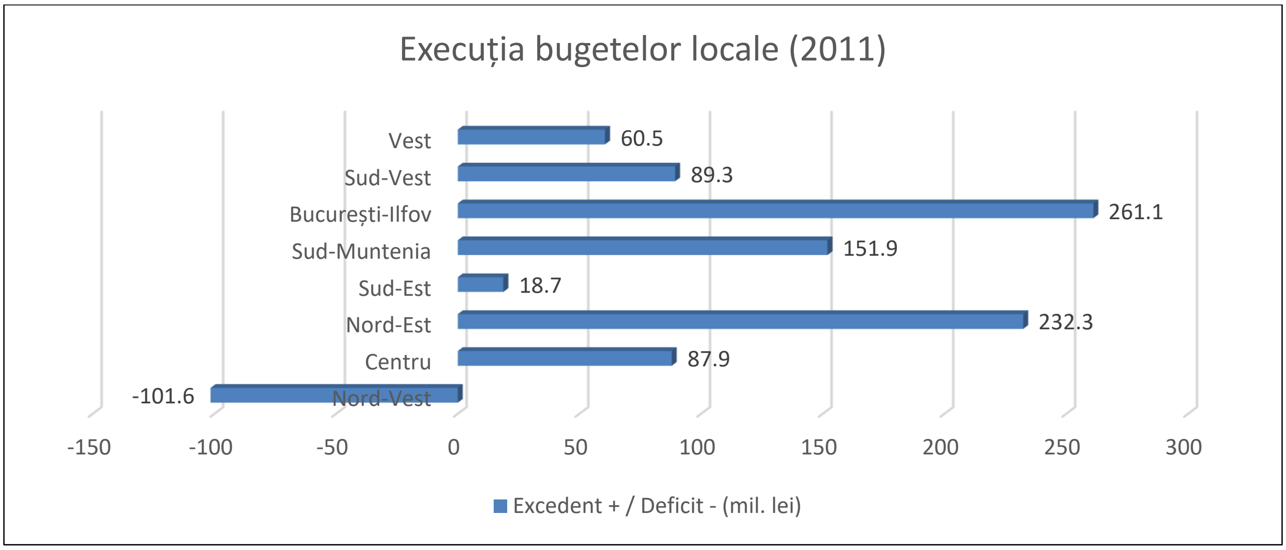
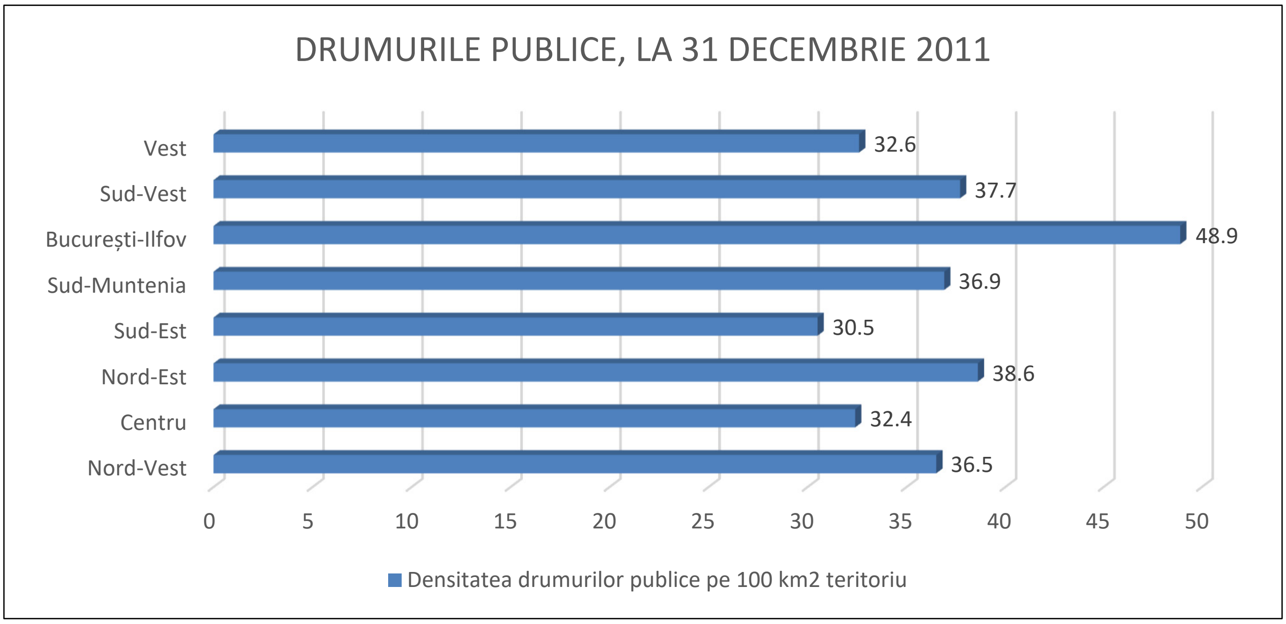

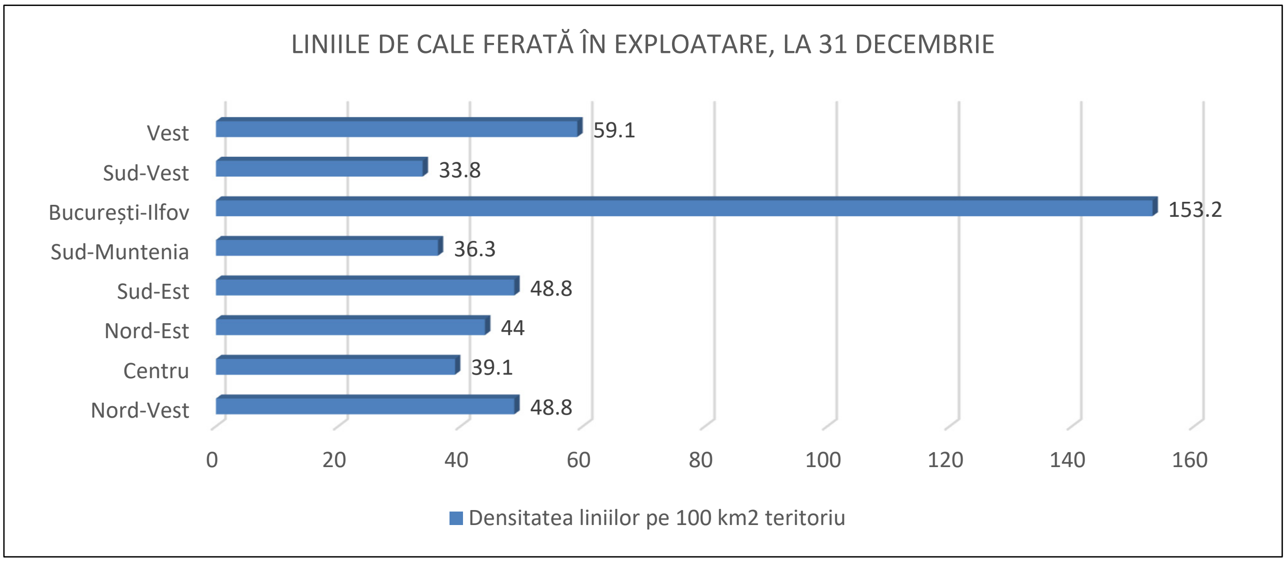
Figura 8. Distribuția valorilor investițiilor străine directe în anul 2011
Sursă: Teofil Ghercă, Modele de regionalizare: Varianta M.D.R.T. (M.D.R.A.P.)

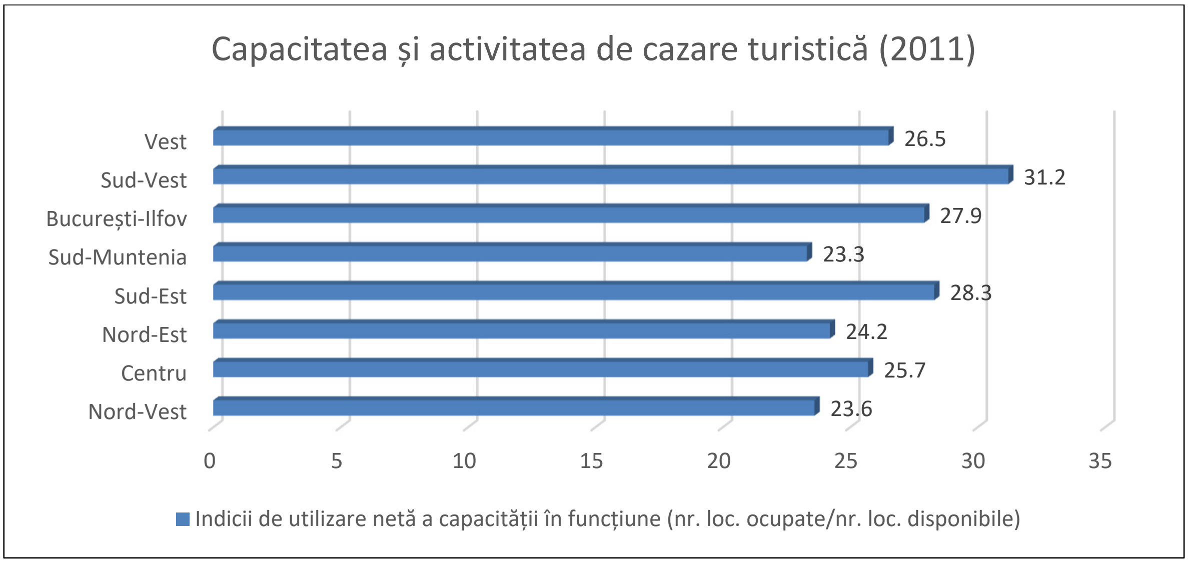
Grafic 6. Execuția bugetelor locale la 31 decembrie 2011

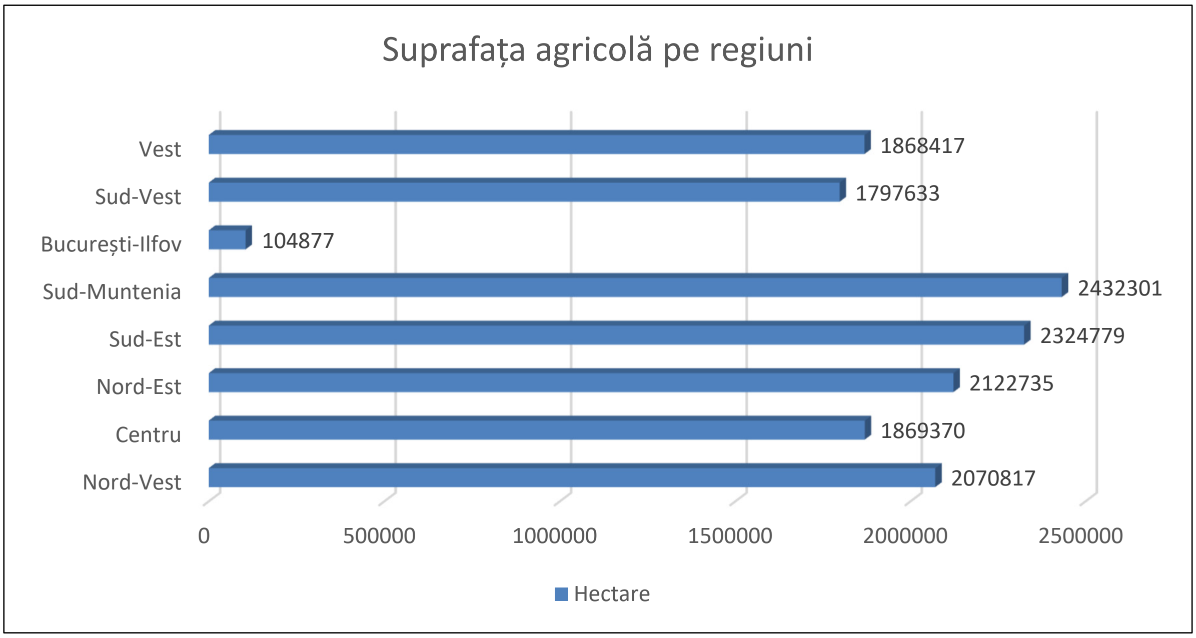
Grafic 7. Densitatea drumurilor publice pe 100 km² teritoriu pe regiuni 2011

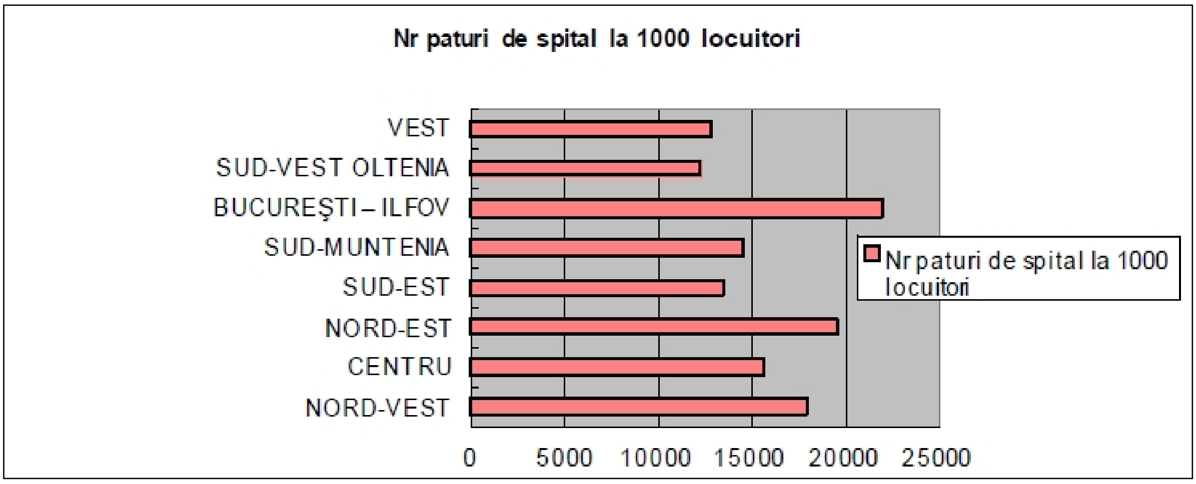
Grafic 8. Densitatea liniilor pe 100 km² teritoriu pe regiuni 2011

Grafic 9. Indicii de utilizare netă a capacității în funcțiune pe regiuni

Grafic 10. Suprafața agricolă pe regiuni 2011

Grafic 11. Numărul de paturi de spital/1000 locuitori (2011) la nivelul regiunilor
Sursă: Teofil Ghercă, Modele de regionalizare: Varianta M.D.R.T. (M.D.R.A.P.)

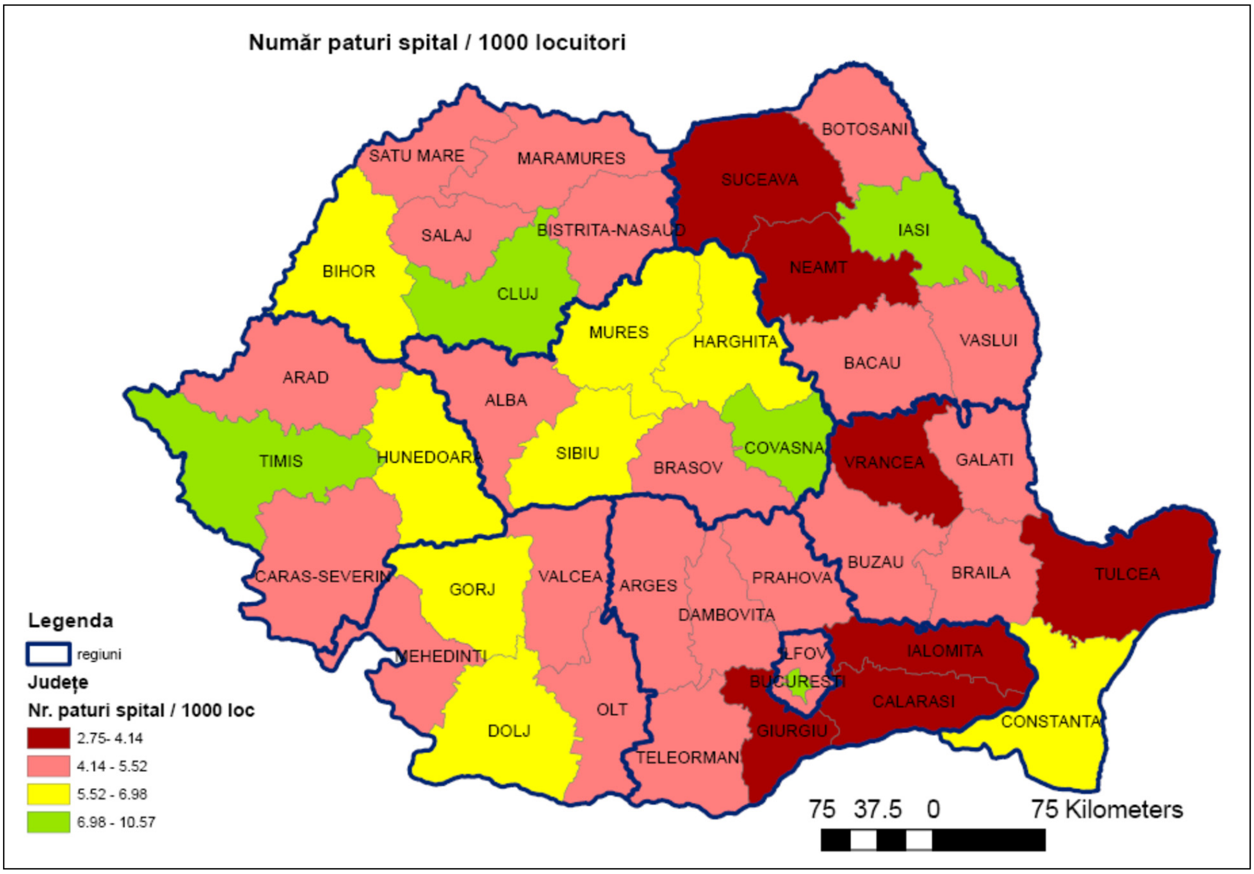
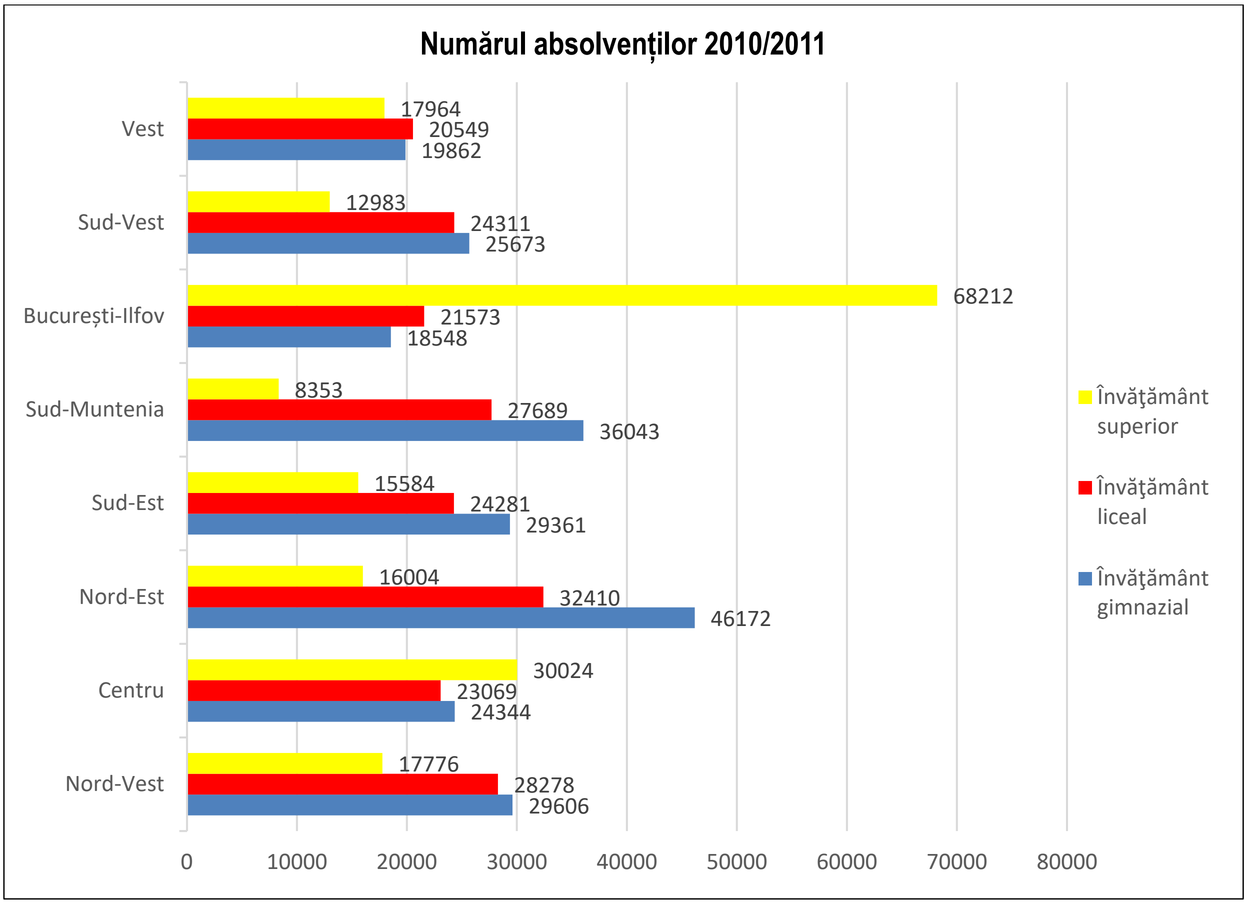
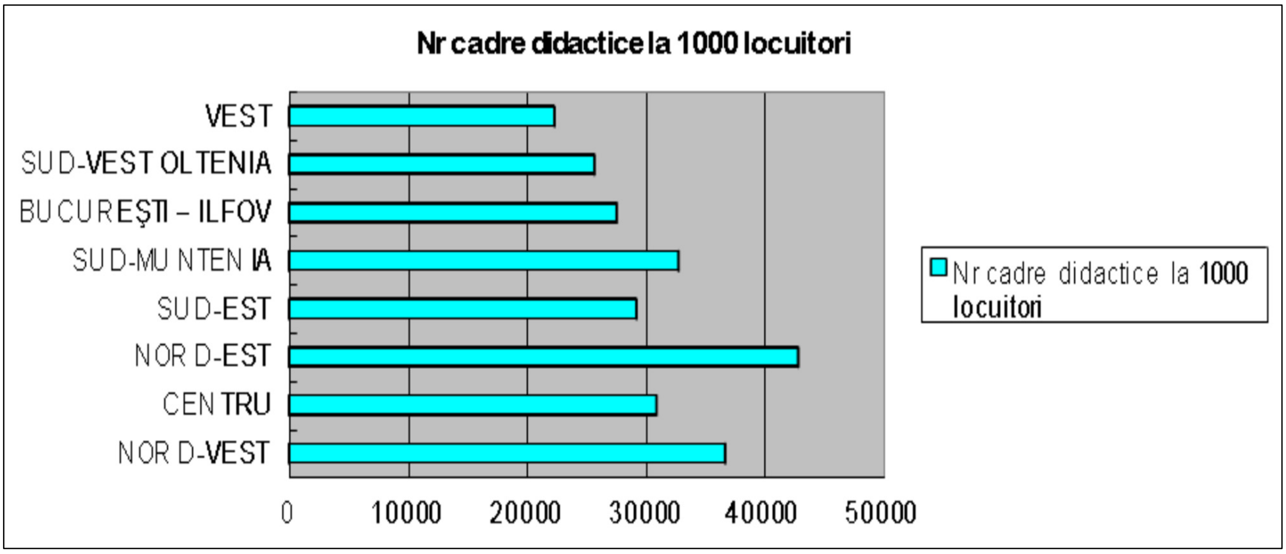

Figura 9. Numărul de paturi de spital/1000 locuitori (2011)
Sursă: Teofil Ghercă, Modele de regionalizare: Varianta M.D.R.T. (M.D.R.A.P.)

Grafic 12. Numărul absolvenților, pe niveluri de educație pe regiuni 2010/2011

Grafic 13. Numărul de cadre didactice / 1000 locuitori (2011) – Distribuția pe regiuni
Sursă: Teofil Ghercă, Modele de regionalizare: Varianta M.D.R.T. (M.D.R.A.P.)

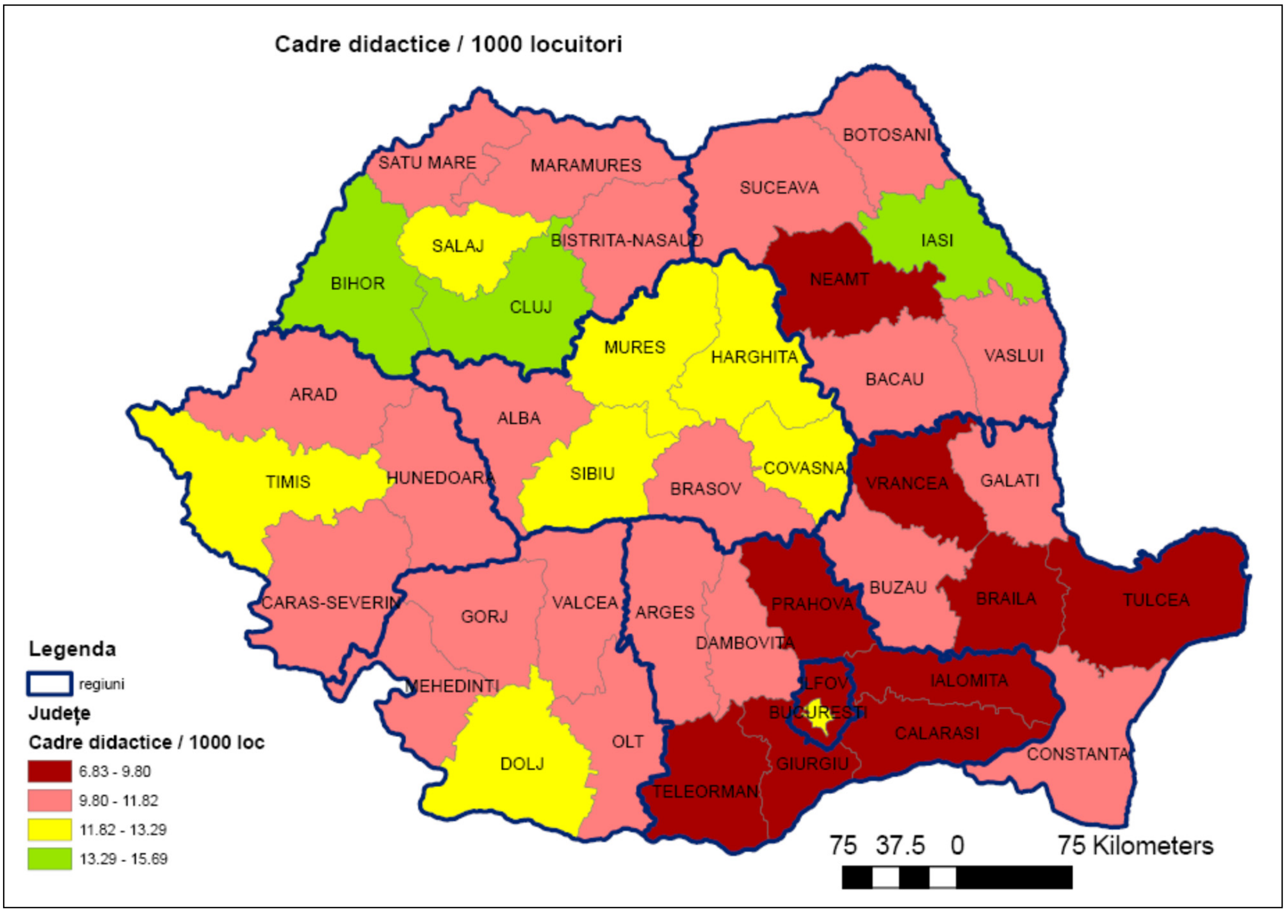

Figura 10. Numărul de cadre didactice/1000 locuitori (2011)
Sursă: Teofil Ghercă, Modele de regionalizare: Varianta M.D.R.T. (M.D.R.A.P.)

III. IMPRESII ALE PARTICIPANȚILOR

Mititean Ioan-Alexandru
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Orșova, Scoală de vară, RESPECT, unitate!

Probabil cel mai nou oraș pe care l-am vizitat anul acesta! Orșova are o poziție geografică superbă - doar în locul acela Dunărea întâlnește muntele. Dimineața oferă Orșovei instantanee care te lasă fără cuvinte, parcă desprinse dintr-o poveste! Evident, mici contraste de ordin administrativ și nu numai parcă nu mai au nicio importanță.

În programul acestei Școli de vară au fost invitați să ne încânte prin cunoștințele lor mai mulți specialiști din domeniul economic și nu numai. Aceștia au insistat cel mai mult pe nevoia de implicare a celor din jur, au încercat să sensibilizeze prin proiectele lor mai multe foruri decizional-administrative și o bună parte din aceste proiecte au avut parte și de continuitate. Ceea ce de altfel este de-a dreptul îmbucurător. Cât despre noi, *„cei ce am rămas spre ascultare*" acumulând multe informații prețioase, ne-am dat seama că suntem „următorii". O oarecare presiune planează asupra noastră dar, sprijiniți și ascultați, silitori și cu speranță, avem toate șansele de reușită!

Nu pot să nu amintesc *„STAFF-ul*" care de asemenea a dat dovadă de multă implicare și determinare ca toată șederea noastră acolo să fie una extrem de plăcută.

Și cum pe tot românul necazul nu-l uită am avut parte și de evenimente mai puțin plăcute. Am prins, probabil, cea mai mare viitură din ultimii 40 de ani (din spusele unui băștinaș). Această experiență ne-a marcat pe toți, să vezi cum apa vine… și vine… Dunărea lângă tine… la un moment dat, erai înconjurat de apă! Devenisem o insulă dar, dincolo de toate, n-am rămas spectatori. Fiecare dintre noi am căutat să fim cât mai eficienți, mergând în miezul problemei și acționând!

Aceste evenimente au adus spaimă dar și speranță! Dumnezeu nu ne-a lăsat! Experiența trăită ne-a unit și mai mult; nu mai eram cunoștințe, echipe, nu mai eram prieteni

vechi și noi, nu mai era atât de pregnant raportul profesor-student… devenisem o familie! Invitați să dezbatem politica regionalizării, analizând statistici, având la dispoziție o bibliografie impresionantă, proiectele au decurs bine, deznodământul fiind unul scontat! Nu știu dacă proiectele noastre vor ajunge în fața unora cu simț de răspundere ridicat, dar daca aceasta se va întâmpla și vor lua în seama umilele noastre păreri cu referire la subiect, vor descoperi soluții gata să-i ajute!

Sub acronimul RESPECT! RESPECT – fiind stindardul sub care noi am luptat, luptând cultural cu respect, pentru respect! Regionalizarea a fost „*tărâmul de luptă*" deși probabil am pierdut o bătălie, n-am pierdut războiul. Avem nevoie de aceasta regionalizare! Cu speranța ca istoria să nu se mai repete susțin momentan această regionalizare. Sper ca reușitele în acest sens, dacă le voi vedea, să-mi aducă vehemența de care am nevoie pentru a crede, nu doar a spera! Îmi doresc ca această regionalizare să nu fie un flagel care să creeze o angoasă socială, ci să capete contur așa precum bunăoară „*alții*„ au reușit!

Cu deosebită stimă și RESPECT,

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 22.09.2014, ora 9:39.

Denisa Cazan
Universitatea din Craiova

Am fost fericită să fac parte dintre studenții care au participat la școala de vară „Respect". Am întâlnit aici oameni foarte bine pregătiți. Oameni de la care cu siguranță fiecare dintre participanți a învățat câte ceva.

Dacă ar trebui să încurajez alți studenți să participe la astfel de proiecte, le-aș recomanda călduros școala de vară organizată de AFER. Această săptămână a reprezentat mai mult decât un proiect, a fost muncă în echipă, implicare, prietenie, perseverență, multă voie bună și, chiar dacă condițiile meteorologice nu au fost favorabile, am reușit să ducem la bun sfârșit misiunea pe care fiecare dintre noi am avut-o.

Tema principală în cadrul școlii de vară a privit una dintre problemele destul de discutate în ultima perioadă, REGIONALIZAREA. Am avut acces la foarte multă informație nouă și cred eu, fiecare a înțeles necesitatea acestui proces la nivelul țării noastre.

Mii de mulțumiri profesorilor implicați în organizare!

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 23.09.2014, ora 12:35.

Amariei Anca
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași

După un drum destul de obositor am ajuns la Orșova, orașul unde aveam să trăiesc, în cadrul Școlii de vară RESPECT, o parte din cele mai frumoase momente din viață, pe care cu siguranță nu le voi uita niciodată.

Aici aveam să întâlnesc cei mai frumoși studenți și profesori deopotrivă și când spun frumoși nu mă refer la aspectul nimănui ci mă refer la sufletele fiecăruia. A fost o săptămână în care am învățat să îmbinăm în cel mai armonios mod posibil munca de echipă pentru a atinge obiectivul principal și anume acela de a participa activ la fundamentarea procesului de regionalizare a României cu momente inedite de răsfăț care au presupus excursii, cunoștințe, petreceri în cadrul cărora am legat prietenii frumoase.

Această experiență minunată mi-a arătat că într-un secol al tehnologiei, într-o lume a nebuniei, există oameni minunați, într-adevăr deosebiți, pe care am avut oportunitatea de a-i întâlni doar cu ajutorul și dăruirea unor oameni extraordinari, aceștia fiind profesorii care nu își iubesc funcția ci își adoră oamenii pentru care muncesc și acei oameni suntem noi, studenții, cei mai norocoși studenți, cărora le voi purta RESPECTUL tot timpul!

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 25.09.2014, ora 12:16.

Andrei Săucă
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași

În perioada 9-17 septembrie am avut șansa să particip la Școala de vară organizată de AFER, acțiune ce a avut loc, anul acesta, pe malurile Dunării, la Orșova.

Spun „am avut șansa" deoarece chiar am avut parte de o experiență de neuitat, de la peisajele care ți se descopereau la tot pasul, la bătrânul Danubius care ți se așternea la picioare făcând parcă o punte, de la Decebal care, sculptat în piatră veghează la hotar, până la grupul nostru de studenți veniți din toată țara.

Munca în echipă ne-a făcut să devenim repede prieteni, iar metodele de lucru (pălăriile gânditoare, tehnica florii de lotus etc.) s-au dovedit a fi provocatoare, punându-ne în ipostaze inedite.

Am legat prietenii, am muncit, seriozitatea fiind la ea acasă, atât prin prezența domnilor profesori, personalități în domeniu, prin prezentările acestora, cât și prin seriozitatea studenților. Împreună am vizitat locuri pitorești care mi-au amintit de descrierile lui Alexandru Vlahuță din România pitorească de parcă ar fi fost făcute ieri, am mers pe urmele lui Apolodor din Damasc, ruinele podului construit de acesta dăinuind încă...

A fost o săptămână plină, dar în urma acestor experiențe m-am întors mai bogat, cu noțiuni și amintiri de neuitat și cu dorința de a repeta experiența dacă voi avea ocazia.

RESPECT s-a dovedit a fi nu doar un acronim în cadrul proiectului, ci și Responsabilitate, Eficiență, Seriozitate, Prietenie, Energie, Cunoaștere și Tenacitate.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 27.09.2014, ora 12:03.

Bălan Florentina

Universitatea din Craiova

„Este uimitor ce se poate îndeplini atunci când nimănui nu-i pasă cine va primi laudele." – Robert Yates. E uimitor ce rezultă în urma lucrului în echipă și cel mai important este că am plecat din școala de vară cu noi prieteni.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 23.09.2014, ora 10:14.

Bogheanu Ștefania Sorina
Universitatea din Craiova

Zi de zi primim de la viață un test de supraviețuire, de fiecare dată sub forma de lecții, unele mai dure, altele mai blânde, dar în urma cărora este imposibil să nu te schimbi.

Respectă și la rândul tău vei fii respectat – o lecție importantă pe care am învățat-o încă din primele zile la școala de vară RESPECT.

Am petrecut momente minunate alături de oameni și mai minunați, am cunoscut persoane greu de uitat sau poate chiar imposibil, am învățat într-o săptămână cât alții nu au învățat într-o viață întreagă.

Am rămas plăcut surprinsă să întâlnesc studenți din toate colțurile țării, din locuri care par uitate, dar cu toate astea există studenți olimpici, există oameni extraordinari în orice locșor de pe hartă.

Școala de vară RESPECT m-a învățat atâtea lucruri încât nu mi-ar ajunge pagini întregi să le scriu – am învățat ce înseamnă o echipă, am învățat să ne descurcăm împreună în momente grele, în momente critice. Nu pot uita nopțile în care „cercetam" regionalizarea României, dar nici zilele când a trebuit să învățam să fim cu toții o echipă pentru a supraviețui, zilele când împreună ne-am apărat de furia apelor.

Cu toții am format o echipă, atât studenții cât și profesorii, împreună am reușit să fim o familie, una numeroasă ce-i drept, dar o familie care se susține și se ajută, totul ține doar de ce alegi, dacă alegi să fii un om care poate dezvolta țara în care trăim sau doar un simplu om care a trecut prin viață și atât.

Sunt mândră de participarea la această școală, sunt mândră de toți cei care au participat, sunt mândră că există asemenea persoane minunate și că le-am cunoscut dar mai presus de toate sunt mândră că mă număr prin aceste persoane.

Din punctul meu de vedere a fost o experiență extraordinară și imposibil de uitat și cred că oricine vrea, poate. Toți avem aceeași minte, de ce să nu o folosim în scopuri benefice?

Cu mult drag,

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 24.09.2014, ora 22:48.

Marica Andreea – Gabriela
Universitatea „Transilvania" din Brașov

De fiecare dată când mă gândesc la zilele petrecute la școala de vară RESPECT de la Orșova sufletul îmi este cuprins de dor. Dor de oamenii deosebiți pe care i-am cunoscut, dor de momentele petrecute împreună, dor de lucrul în echipă.

Toate clipele petrecute alături de acești oameni minunați mi-au rămas întipărite în suflet și în minte. Am avut foarte multe lucruri noi de învățat, mai ales despre regionalizare și tot ce implică aceasta.

Dar mai ales am rămas plăcut surprinsă de cât de ușor și de bine am comunicat toți cei din echipă și cu câtă plăcere am lucrat și am dus împreună la îndeplinire toate sarcinile pe care le-am avut de realizat.

Chiar dacă practic a fost o competiție între echipe, ne-am înțeles foarte bine și am rămas prieteni cu toții, iar la final nu au rămas patru echipe, ci una singură formată din toți studenții participanți la această școală de vară.

O să-mi amintesc mereu cu plăcere aceste momente de neuitat petrecute alături de studenți minunați și profesori deosebiți, care au fost alături de noi în fiecare clipă și ne-au sprijinit și de la care am avut foarte multe de învățat. Singurul regret pe care îl am este că acele zile nu au fost în număr mai mare și că timpul a trecut mult prea repede, dar sper, și îmi doresc, să ne revedem cât mai curând cu toții.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 25.09.2014, ora 15:46.

Corina Schiligiu
Universitatea din Craiova

Școala de vară RESPECT ne-a făcut să ne apropiem, să ne împrietenim, să zâmbim, să râdem, să plângem și nu în ultimul rând să nu uităm că totul în viață se întâmplă cu un scop și cu siguranță nu ne vom uita și ne vom aminti unii de ceilalți cu mare drag. Rolul acesteia a fost de a ne ajuta să învățăm să lucrăm în echipă, dar cred că rezultatul a fost și mai mare, acela de a forma o „mega-echipă” alcătuită din tot colectivul prezent. Din punctul meu de vedere, această experiență va rămâne păstrată în suflet mult timp de acum înainte și doar cei care au participat cunosc acest sentiment minunat!

Cu mult drag si respect,

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 24.09.2014, ora 9:47.

Daniela Cristina Popa
Universitatea din Craiova

Școala de vară Respect a reprezentat pentru mine o adevărată lecție de profesionalism, omenie și un exemplu de lucru în echipă. A fost o experiență minunată ca într-un interval de timp atât de scurt noi, studenții, împreună cu tutorele nostru să empatizăm și să formăm o echipă sudată. Pe lângă faptul că am întâlnit colegi extraordinari, am avut onoarea să cunosc și profesori, adevărați profesioniști și modele pentru viitor.

Am reușit în această perioadă să acumulez atât informații importante pentru pregătirea mea ca viitor economist, dar am legat și prietenii care sunt convinsă că vor dura. Această experiență la Orșova reprezintă o treaptă importantă pe scara formării mele ca economist. Sunt mândră că am participat la un asemenea proiect alături de oameni minunați pe care cu siguranță nu îi voi uita. Mă înclin în fața dumneavoastră cu RESPECT!

Această experiență de la Școala de Vară RESPECT m-a făcut să văd cu alți ochi lucrul în echipă, școala și învățarea.

Am avut parte de experiențe inedite în aceste zile alături de coordonatoarea echipei noastre, doamna profesoară Sperdea Natalia, un om minunat de la care am învățat ce înseamnă diplomația, dar și fermitatea atunci când trebuie să ne spunem părerea. Ne-a luat „sub aripa protectoare", ne-a îndrumat și a fost alături de noi nu ca o mamă, ci ca o prietenă, colegă, profesoară. Ne-a învățat să ne adaptăm, să lucrăm cu oameni total necunoscuți și diferiți, și să conlucrăm pentru atingerea țelului echipei.

Întregul colectiv de profesori a fost extraordinar, m-a frapat deschiderea, demnitatea cu care și-au exercitat nobila profesie de dascăli.

În ciuda vremii nefavorabile am reușit să mă bucur de minunăția naturii din această zonă.

Am lucrat împreună, am învățat de la dumneavoastră profesorii, care sunteți niște oameni excepționali, adevărate model de profesionalism și conduită.

Vă mulțumesc și vă admir pentru omenia de care ați dat dovadă!

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 25.09.2014 ora 12:45.

Breazu Andrei – Mihai
Universitatea din Craiova

Am pornit la drum spre Școala de vară RESPECT ca un copil în prima zi de școală: cu entuziasm și teamă, dezorientat și curios. Odată ajuns la Orșova am înțeles principalul obiectiv al nostru, al studenților, la această școală de vară: de a aduce contribuții la realizarea planului de regionalizare al României. Acest obiectiv îndeplinit cu succes de către toți participanții nu s-ar fi putut realiza fără învățăturile profesorilor privind lucrul în echipă, socializarea, modul eficient de cercetare și implicarea studenților.

În această săptămână am fost bucuros să cunosc oameni minunați, atât cadre didactice cât și studenți, oameni fără de care România ar fi mai săracă, lipsită de dorință, putere și credință în schimbare. Astfel, doresc să le mulțumesc profesorilor prezenți pentru răbdarea cu care ne-au îndrumat, colegilor geografi pentru devotamentul acordat proiectului și nu în ultimul rând colegilor economiști care au avut răbdare și înțelegere cu noi, geografii, în anumite etape importante ale desfășurării cu succes a școlii de vară.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 26.09.2014, ora 17:36.

Ana-Maria Ariciu
Universitatea Ovidius Constanța

Am tot întârziat momentul expedierii impresiilor mele legate de această experiență minunată, întrucât mi-a fost teamă că nu voi reuși să surprind nici măcar lucrurile esențiale despre ceea ce a însemnat pentru mine de fapt și de drept această Școală de vară. Am scris, am șters, mi-am conturat câteva idei, dar cu siguranță nu voi reuși să scriu nici măcar o parte care să reliefeze impactul pe care l-a avut aceasta asupra mea.

Așadar, pentru a începe de la coadă la cap, aș vrea să vă mulțumesc enorm pentru tot ce ați făcut pentru noi: pentru curajul de care ați dat dovadă prin demararea acestui proiect, pentru faptul că ați ales doar mentori minunați care să ne fie alături (și aici iarăși n-aș avea suficiente cuvinte de mulțumire deoarece îmi pierdusem speranța că mai există asemenea dascăli, care pot fi declarați într-adevăr mentori), și deși am fost patru echipe, am simțit că am fost de fapt o echipă (mai mult ca o familie).

Cu această nemaipomenită experiență mi-am descoperit un punct slab, dar și mai multe puncte tari pe care cu siguranță le voi dezvolta în timp. Aș vrea să închei prin cele mai sincere mulțumiri, întotdeauna vă voi fi recunoscătoare, și sper din suflet ca pe această cale să vă transmit emoțiile și trăirile mele profunde.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 25.09.2014, ora 14:17.

Bălășan Cosmin Marian
Universitatea din Craiova

Legat de experiența trăită în tabăra de vara de la Orșova, pot să vă spun că a fost una foarte frumoasă, pe care o recomand tuturor studenților.

Îmi face mare plăcere să vorbesc despre tot ce am făcut acolo și despre oamenii minunați pe care am reușit să îi întâlnesc și pe care vreau să îi revăd cât mai repede cu putință, deoarece am legat adevărate prietenii și am învățat lucruri importante unii de la ceilalți.

A fost o săptămână în care am trăit momente frumoase și am reușit să ducem la bun sfârșit tot ceea ce am avut de realizat. Totodată, evenimentele petrecute în ultimele zile, când au fost inundațiile, ne-au ajutat să ne cunoaștem mai bine și așa am reușit să trecem peste momentele mai dificile.

Însumând totalitatea activităților pe care le-am desfășurat pe durata școlii de vară, pot spune că nu regret nici măcar o clipă că am participat la această întâlnire.

Până la următoarea revedere, felicitări tuturor studenților participanți pentru rezultatele obținute și să ne auzim cu bine.

In încheiere vreau să mai spun un singur lucru: RESPECT!

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 25.09.2014, ora 13:35.

Nicoleta Iordănescu

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Există clipe și oameni care nu se uită! Cu acest gând am plecat de la școala de vară RESPECT, organizată în acest an într-un frumos orășel așezat în trepte deasupra Dunării: Orșova. A fost o săptămână pe care noi studenții am savurat-o din plin, în care excursiile de documentare și socializare s-au îmbinat armonios cu sesiunile de lucru pe echipe, astfel încât obiectivul general, acela de a aduce contribuții la fundamentarea procesului de regionalizare a României, a fost atins.

Am fost plăcut surprinsă să întâlnesc studenți minunați care ulterior mi-au devenit buni prieteni, dar și profesori devotați, reconfirmându-se faptul că România are un capital major: profesori care aduc un plus de valoare educației din România, care înțeleg importanța interacțiunii profesor-student și care încurajează ideile studenților. Cu toții știm că sunt unele lucruri în viață pe care nu ar trebui să le uităm niciodată. În ceea ce mă privește, această experiență se numără printre lucrurile ce nu le voi uita!

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 25.09.2014, ora 18:36.

Iulia Dumitrescu
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Școala de vară AFER a fost cu siguranță o experiență de neuitat, și spun de neuitat din toate punctele de vedere, tocmai pentru felul neașteptat în care a decurs totul. Mulți ar spune că o școală de vară este o experiență pentru care trebuie sa te pregătești, să faci cercetare pe tema dată, să te gândești la oamenii cu care o să lucrezi și la activitățile la care vei lua parte.

Venind de la o persoană care nu a avut ocazia să se ocupe de nici una din lucrurile de mai de sus, și a pornit în experiența AFER 2014 doar cu dorința de a lucra pentru proiectul RESPECT, sunt profund mișcată și surprinsă. În această școală de vară am învățat nu doar despre regionalizare, ci am văzut calitatea incredibilă pe care o au persoanele care au fost implicate în acest proiect, într-o situație de criză, precum inundațiile din Orșova.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 25.09.2014, ora 20:14.

Ana-Elena Horodincu
ASE București

Învățămintele și gândurile cu privire la școala de vară ce s-a desfășurat la Orșova nu pot fi rezumate decât într-un singur cuvânt: PRIETENIE. De ce prietenie? Pentru că armonia mediului de lucru este în primul rând degajată de relațiile, din afara mediului de lucru, ce se stabilesc între membrii echipei. „Întâmplător” am făcut parte din echipa Roșie, și tot întâmplător am ajuns ca la final să fim prieteni. Cred că acest fapt ne-a ajutat enorm să ducem la bun sfârșit proiectul pe care l-am avut de întocmit despre procesul de regionalizare, bineînțeles, cu trudă pe tot parcursul dar și cu polemici câteodată.

Scopul acestei școli de vară, în opinia mea, a fost atins în sensul însușirii cunoștințelor despre regionalizare, implantării dorinței de a acționa și, nu în ultimul rând, îmbogățirii sufletelor noastre cu prietenii „regionalizate".

Vă mulțumesc doamna profesoara Mirela Minică pentru tot efortul pe care l-ați depus pentru ca întreaga activitate să decurgă conform planificării și grija pe care ați arătat-o față de studenți.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 25.09.2014, ora 21:18.

Lungeanu Alexandra Cristina
Academia de Studii Economice

După un drum de aproximativ 12 ore, plin cu peripeții am ajuns bine la București. Însă tot efortul s-a meritat. Am trăit la Orșova o experiență inedită și poate prima și ultima de acest gen din viața mea, întrucât acum sunt anul II la master și ulterior nu cred că voi mai avea oportunitatea să particip la astfel de activități.

Întreg programul mi s-a părut interesant, atractiv, captivant, însă cred că la un moment dat activitățile au devenit prea intense, eram presați de scurgerea ireversibilă a timpului, iar oboseala își pusese amprenta asupra tuturor.

Sunt de părere că Școala de Vară ar trebui să se desfășoare pe mai multe zile, astfel încât să le rămână studenților mai mult timp să se mai plimbe, să viziteze orașul (eu de exemplu nu am avut timp să merg până la Mănăstirea Sfânta Ana) și să consolideze relații de prietenie.

Și spun acest lucru pentru că am observat că după formarea echipelor relațiile dintre acestea nu au fost foarte intense. Mai mult socializam cu colegii din cadrul grupei, la masă eram așezați tot pe echipe și cred că acest spirit competitiv a fost dezvoltat mai mult decât era necesar.

În rest totul a fost bine gândit și organizat și pe această cale vreau să vă mulțumesc dumneavoastră și tuturor profesorilor pentru tot sprijinul acordat și pentru tot ce am învățat de la dvs. Am o mulțumire și o liniște sufletească când văd profesori care își fac meseria cu atâta dăruire și pasiune deoarece din ce în ce mai mulți încep să își piardă răbdarea în dezvoltarea relației profesor-student/elev.

Vă mulțumesc pentru toate momentele frumoase oferite! Cu deosebită considerație,

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 25.09.2014 ora 12:16.

Dragoș Ionuț Pîrvulețu
Universitatea din Craiova

Am acceptat invitația la această școală de vară cu bucurie și cu speranța că voi pleca de acolo cu încă o experiență frumoasă, interesantă și din care voi avea de învățat! Așa a și fost! Am întâlnit oameni veniți din toate colțurile țării, oameni minunați și deștepți, oameni de la care cu siguranță am avut câte ceva de învățat! A fost o săptămână interesantă, o săptămână în care am acumulat informații, în care am reușit să conlucrăm în echipe pentru îndeplinirea obiectivului principal. Nu a fost o săptămână ușoară, dar nici grea, parcă o săptămână special aleasă, o săptămână cu lecții de viață, o săptămână pe care sunt convins că nu o vom uita cu toții !

Dacă ar fi să regret sau să îmi pară rău de ceva probabil singurul motiv ar fi acela că s-a terminat așa repede. Îmi amintesc cu drag de sesiunile de lucru, de brainstorming, de prezentări, de întâlniri, de faptul că am fost surprinși de o inundație, că am dat un exemplu și am fost solidari în acele momente.

Cred că lecția cea mai importantă pe care am trăit-o și ne-a fost oferită de această școală de vară a fost aceea că trebuie să conlucrăm, să ne unim forțele pe un scop comun pentru că numai astfel putem reuși. În ceea ce privește România, singura premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată este REGIONALIZAREA, iar statele din Europa care au reușit o astfel de dezvoltare durabilă și echilibrată sunt exemple vii că se poate. Noi ce facem? Ce așteptăm?

Aș vrea să găsesc o încheiere genială, dar toate aceste rânduri sunt scrise fără pretenții, în afară de cele de sinceritate. Mă simt onorat că am fost invitat să particip la această școală de vară. Mulțumiri și aprecieri organizatorilor. Cât despre toate celelalte, mă înclin, RESPECT. Cu deosebită considerație,

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 24.09.2014, ora 15:34.

Rodica Cucoară
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Există experiențe care îți modelează personalitatea, există drumuri care te duc către împlinire, există situații care îți oferă noi oportunități, există lupte din care ieși învingător indiferent de scorul pe care îl obții, există momente care îți rămân parcă pe retină și la lung timp după ce lumina prezenței lor apune, există amintiri care se prind adânc de mrejele sufletului, există persoane pe care, după ce le cunoști, nu ai cum să nu le admiri, să nu le respecți, să nu le porți în suflet.

De toate acestea (dar și de multe altele) a avut parte la Școala de vară organizată recent de AFER.

La Orșova am trăit cu maximă intensitate spiritul de competiție, dar și sentimentul de sinceră prietenie, am îmbinat armonios lucrul în echipă și lungile seri de studiu cu excursiile, distracția și voia bună, ne-am (auto)testat pregătirea academică, competențele profesionale, dar și rezonanța spirituală, capacitatea de a empatiza, de a reacționa și a veni în sprijinul comunității.

Pe parcursul celor opt zile am reușit să legăm frumoase prietenii, să le descoperim celorlalți structura sufletească, să regăsim în personalitatea lor valori la care aderăm, intenții, proiecte, aspirații care să ne inspire și să ne motiveze.

Multe ar mai fi de spus, dar închei prin a-mi exprima satisfacția, profunda recunoștință și Respectul față de organizatori, formatori/ profesori și participanți.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 24.09.2014, ora 10:51

Ghițan Iulian Dan
Universitatea din Craiova

Pentru mine această școală de vară RESPECT a fost mai mult o școală de viață, unde am avut ocazia să conștientizez și să reflectez la importanța nu numai a temei dar și asupra

celorlalte aspecte din viața fiecăruia. Mă bucur și mă simt norocos că am putut lua parte la această școală deoarece am avut ocazia să învăț ceva ce în altă parte nu aș fi putut învăța. Reprezintă o experiență unică în viață, pe care nu o poți dobândi în altă parte, iar acest lucru o face să fie specială și de neprețuit. Așadar, mie școala de vară mi-a oferit mai mult decât mi-aș fi putut imagina la început și m-a făcut să văd mai în detaliu lumea în care trăiesc.

Țin să mulțumesc pe această cale tuturor profesorilor și studenților care au participat la această școală de vară și mă simt împlinit și bucuros că am putut fi alături de acești oameni minunați.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 24.09.2014, ora 9:40.

Marcel Tărăbuță
Universitatea din Craiova

Experiență petrecută în Orșova va rămâne pentru totdeauna în memoria și în inima mea deoarece nu în fiecare zi ți se oferă șansa să trăiești experiențe dintre cele mai interesante din care să înveți lucruri noi și utile.

Am avut șansa de a întâlni oameni minunați, inteligenți și frumoși care în scurt timp mi-au devenit prieteni buni atât studenți, ce au dat dovadă de spirit de echipă, seriozitate și ingeniozitate cât și profesori care au dovedit prin devotamentul și experiența profesională că în România încă se face învățământ de calitate la un nivel comparabil cu cel din străinătate.

A fost o reală plăcere să cunosc oameni noi de la care am avut foarte multe de învățat, schimbul de experiență m-a ajutat să îmi depășesc propriile limite și să îmi pun în valoare calitățile.

Recomand tuturor studenților și nu numai să se implice în acest gen de proiecte deoarece vor avea parte de multiple satisfacții atât pe plan profesional cât și personal.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 24.09.2014, ora 9:06.

Mihaela Diaconu
Universitatea din Craiova

Când vorbesc de Școala de vară - Respect îmi vin în minte o serie de imagini, experiențe, întâmplări plăcute pe care cu siguranță nu le voi uita niciodată.

Nu sunt suficiente câteva rânduri pentru a descrie tot ce am trăit în frumosul orășel situat pe malul Dunării - Orșova, dar o să încerc să explic tot ce a însemnat pentru mine această minunată experiență. Principalul motiv datorită căruia am rămas cu aceste amintiri extraordinare îl constituie oamenii. Oamenii minunați pe care i-am cunoscut în puținele zile petrecute la Orșova mi-au demonstrat că în România există valori, oameni competenți cu care să ne mândrim și aici mă refer în primul rând la corpul profesoral de excepție care ne-a îndrumat și ne-a oferit adevărate lecții de viață și în al doilea rând la studenții și masteranzii participanți, de la care am învățat ce înseamnă lucrul în echipă, solidaritate și coeziune.

Deși pentru mine a fost prima experiență de acest gen, cu siguranță nu va fi ultima, deoarece acum pot să mă mândresc cu un bagaj de cunoștințe noi și cu prietenii dintre cele mai frumoase. Acronimul școlii de vară „RESPECT" descrie cel mai corect sentimentul care mă încearcă de fiecare dată când îmi amintesc de momentele unice petrecute acolo deoarece am învățat să apreciez adevăratele valori umane și am cunoscut persoane foarte diferite dar speciale în același timp care au contribuit la deosebita experiență ȘCOALA DE VARĂ „RESPECT" - ORȘOVA 2014.

Din punctul meu de vedere proiectul privind „Regionalizarea - premisă pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a României" a fost un real succes care sper că îi va inspira și pe alții să privească cu mai multă seriozitate și devotament problemele cu care se confruntă societatea românească în prezent.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 24.09.2014, ora 8:59.

George-Bogdan Năstăsoiu
Universitatea „Transilvania” din Brașov

De la Brașov vă trimit aceste rânduri prin care țin neapărat să vă mulțumesc pentru tot devotamentul cu care ne-ați îndrumat pe toată perioada în care s-a desfășurat Școala de Vară.

Pentru viitor mi-aș dori să ne mai întâlnim în aceleași condiții și în aceeași formulă întrucât am avut foarte mult de învățat de la dvs. și ne-ați făcut un mare favor, mai exact ne-ați ajutat să legăm prietenii atât cu dvs., cât și cu ceilalți colegi care au participat, prietenii ce nu sunt de lăsat, iar pe viitor intenționăm să ne mai revedem. Încă o dată vă mulțumesc și vă doresc să vă păstrați același devotament care îl aveți pentru meseria dvs.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 21.09.2014, ora 13:26.

Cristina Bărbulescu
Universitatea din Craiova

A fost prima dată când am participat la Școala de vară și pot spune că a fost o experiență plăcută, de care o să-mi aduc aminte cu drag. Am întâlnit persoane minunate, cu caractere diferite, și cu toate astea am reușit să lucrăm in echipă și să ne înțelegem foarte bine. Ne-am și distrat, dar am și învățat destule lucruri care cu siguranță o să ne fie folositoare pe viitor. Mi-a părut bine că ne-am întâlnit și sper că o să ne revedem.

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 23.09.2014, ora 12:18.

Eusebiu Bureană
Universitatea de Vest Timișoara

Pentru mine această Școală de vară a fost prilejul cel mai potrivit de îmbinare a utilului cu plăcutul, din mai multe puncte de vedere: posibilitatea de a participa activ la cursurile susținute de personalități marcante ale învățământului economic universitar, de a crea și dezvolta relații de prietenie de pe întregul teritoriul românesc și nu în ultimul rând de a contribui într-un fel sau altul (de la voluntariat social până la cercetare științifică) la dezvoltarea României.

Aș dori pe această cale să le mulțumesc în primul rând distinșilor domni profesori care pe lângă efortul deloc de neglijat de a organiza până la cele mai mici detalii cadrul potrivit pentru noi, studenții, au reușit să își pună amprenta în dezvoltarea noastră ca indivizi, atât prin sfaturi profesionale, cât mai ales prin dragostea și căldura părintească pe care au avut-o pentru noi. Vă mulțumim!

Nu în ultimul rând doresc să mulțumesc colegilor studenți cu care am avut moment deosebite de la orele târzii în care munceam la proiect până la momentele de râsete și glume care au sudat relațiile dintre noi, relații ce cred că vor dura toată viața.

Chiar dacă despărțirea lasă o urmă de nostalgie, sunt convins că această săptămână a fost doar primul prilej de a ne cunoaște, așteptându-ne altele, mult mai frumoase!

Vă mulțumesc! Sunteți minunați! *Eusebiu Bureană,* Orșova, 16.09.2014.

Cristian Zirbău
Universitatea Agora, Oradea

A fost o experiență foarte frumoasă, consider că am acumulat multe cunoștințe în această săptămână, și sunt fericit că am cunoscut oameni minunați, inteligenți, profesioniști.

Proiectul pe echipe a reprezentat o provocare, dar îmi place să cred că am făcut tot ce era posibil pentru a fi eficienți și competitivi.

Mi-a plăcut foarte mult și îmi doresc să fiu implicat și în alte proiecte viitoare organizate de AFER.

Cristian Zirbău, Orșova, 17.09.2014.

Ligia Dumitru

Universitatea Ovidius Constanța

A fost o experiență minunată, am învățat și lecții de viață, nu doar de școală, am cunoscut oameni minunați, exemple de urmat, așa cum sunteți și dumneavoastră.

Ați organizat minunat cursurile și lucrul în echipă, ați studiat fiecare detaliu și ați făcut tot ce ați putut ca să ne simțim bine, dar să și învățam, să îmbinăm utilul cu plăcutul, ludicul cu seriozitatea, într-un mod constructiv, pentru a obține un maximum de eficiență. Au apărut amintiri de neuitat și lecții nemuritoare.

Subiectul propus pentru școală, respectiv regionalizarea, este unul de actualitate și care va face parte din viața noastră la propriu. Faptul că am aflat atât de multe despre aceasta ne ajută să înțelegem fenomenul. Colegii au fost minunați și implicarea lor în competiție a fost binevenită.

Este adevărat că unii dintre noi nu știu să lucreze în echipă și eu mă aflu printre aceștia din păcate, pe mine școala m-a învățat să conștientizez acest defect al meu.

Vă mulțumesc pentru oportunitatea de a participa la Școala de vară!

Mesaj transmis coordonatoarei volumului în data de 23.09.2014, ora 17:30.

Lect.univ.dr. Ispas Roxana,
Universitatea din Craiova, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor

Este un lucru de admirat și respectat, faptul că la finalul unui an universitar epuizant, un grup de studenți olimpici au fost interesați în a participa la Școala de vară RESPECT. Cred că am reușit să dovedim că prejudecățile noastre legate de slaba preocupare a studenților față de formarea lor profesională sunt de cele mai multe ori false. Faptul că au fost organizați pe echipe și sarcinile și le-au distribuit singuri, au fost provocați să le realizeze, utilizând atât mijloacele de obținere a datelor, cât și modul lor de prelucrare, interpretare și prezentare, este un lucru important pentru cariera noastră. Astfel, dacă oferi ceva atractiv și cu finalitate practică evidentă, interesul pentru excelență se conturează ca un ideal realizabil.

„Oamenii de rând încercă să petreacă timpul, iar cei cu talent să îl întrebuințeze", spunea Schopenhauer.

Lect.univ.dr. Natalia Maria Sperdea
Universitatea din Craiova, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor

RESPECT! Un cuvânt de care cu nostalgie îmi voi aminti mult timp de acum înainte. Voi încerca să transpun impresiile mele prin intermediul acronimului Școlii de vară:

Realizări – am avut toți cei de la Școala de vară, fără acestea nu am fi ajuns acolo. Premiile câștigate de studenți la olimpiadele de economie sunt dovada muncii lor, a eforturilor depuse și a realizărilor.

Emoție - fiecare clipă petrecută la Școala de vară a fost plină de emoție: emoții pentru că trebuia să fim cei mai buni, să demonstrăm că nu întâmplător ne aflăm acolo.

Surpriza – o surpriză plăcută a fost atunci când am văzut că tinerii noștri sunt capabili să lucreze la fel de bine în condiții de criză, de calamități naturale, de stres și situații neprevăzute. Au fost cu toții o echipă în adevăratul sens al cuvântului.

Pasiune – tineri pasionați de ceea ce fac. De mult timp nu am văzut atâta dăruire pentru activitatea de cercetare cum am văzut la tinerii noștri de la Școala de vară RESPECT de la Orșova.

Exemplu – tinerii olimpici de la Școala de vară RESPECT sunt un exemplu demn de urmat nu numai pentru studenți și masteranzi ci și pentru noi, cadrele didactice, un exemplu pozitiv de capacitate de mobilizare și concentrare, de muncă asiduă, de ambiție și de perseverență.

Cercetare – Cercetarea a fost scopul principal al Școlii de vară. Capacitatea de analiză și sinteză a studenților, modul în care și-au întocmit articolele și în care și le-au prezentat, îmi dă încredere și speranță totodată în viitorul cercetării economice românești. și mă face să afirm cu tărie: avem potențial, avem cu cine!

Talent – jocurile de rol, situațiile neprevăzute, cercetarea propriu – zisă au pus în valoare talentele multiple ale olimpicilor: buni actori, buni oratori, organizatori de excepție, cercetători de succes.

Bravo lor, tinerilor olimpici economiști, bravo cadrelor didactice care au știut să le dezvolte toate aceste talente și abilități și, nu în ultimul rând, felicitări părinților acestor copii, care i-au crescut atât de frumos.

Sunt prea sărace cuvintele pentru a putea mulțumi studenților, organizatorilor și invitaților pentru tot efortul depus și pentru lecțiile de viață pe care ni le-au dat. Tot ceea ce vreau să transmit tuturor este această formulă magică: RESPECT!

Lect.univ.dr. Amalia Bădiță,
Universitatea din Craiova, Facultatea de Geografie

Școala de Vară AFER a reprezentat o oportunitate de învățare nu numai pentru participanți cât și pentru formatori, fiind o experiență extraordinară din punct de vedere educațional, profesional și social. Pe lângă pregătirea de specialitate desăvârșită livrată de

oamenii de prestigiu din domeniu, am avut ocazia să întâlnesc profesioniști de la care am avut numai de învățat, persoane deosebite, care au dat dovadă de implicare și profesionalism.

Toate detaliile organizatorice au făcut ca școala de vară să se desfășoare perfect, fiind o experiență folositoare și valoroasă pentru orice student participant.

Pentru mine personal, școala de vară a constituit și o motivație pentru a organiza astfel de evenimente în viitor, pliate pe domeniul geografic.

Toate aceste elemente coroborate au transformat această școală de vară într-o activitate extrem de frumoasă și productivă.

Vă mulțumesc pentru această experiență!

În loc de încheiere,

Conf.univ.dr. Mirela Minică
Universitatea „Babeș Bolyai" Cluj-Napoca, Centrul universitar UBB din Reșița, Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor
Director științific al proiectului educațional RESPECT

În momentul în care scriu aceste rânduri, după ce am recitit impresiile studenților (*copiilor* mei de suflet), retrăiesc cu nostalgie și dor fiecare dintre momentele uneia dintre cele mai frumoase experiențe ale vieții mele profesionale. Aceste amintiri mă vor ajuta ca în momentele în care mă îndoiesc de sistemul de învățământ românesc, să îmi reamintesc că misiunea mea în această viață, în locul în care mă aflu, oricând, este să fiu PROFESOR, adică să am șansa vocației uneia dintre cele mai frumoase profesii din lume, care formează caractere și marchează existențe.

Cum nimic nu e întâmplător în viață, totul a început exact acum … 30 de ani, când am avut la Universitatea din Craiova (orașul meu natal), prima oră de curs cu domnul profesor dr. Constantin Roșca, dascălul remarcabil care a fost pentru mine un model de seriozitate, devotament și performanță.

Am participat atunci, în calitate de student (eminent, pot spune cu modestie), la două Concursuri Naționale Studențești, iar experiența aceea m-a ajutat să mă descopăr, să evoluez.

Anii ne-au dat de trăit fiecăruia, pe alte meleaguri, dar în 2004 ne-am reîntâlnit cu ocazia înființării Asociației Facultăților de Științe Economice din România, dânsul în calitate

de inițiator, coordonator, sufletul și creierul acestui minunat demers, alături de regretatul prof.univ.dr. Ion Ghe. Roșca, Rectorul ASE București, iar eu în calitate de Secretar Științific, făcând parte din delegația Universității „Eftimie Murgu" din Reșița, alături de prof.univ.dr. Vasile Mircea Zaberca, Decanul Facultății de Științe Economice și Administrative.

Această întâlnire mi-a reamintit emoția și bucuria obținerii unor frumoase rezultate în studenție și m-a determinat să coordonez numeroase lucrări participante la sesiuni de comunicări științifice ale studenților reșițeni, care au obținut premii la nivel național, să particip în comisiile de jurizare a 5 ediții și să organizez la Reșița, o secțiune a Olimpiadei Studenților Economiști.

Când domnul profesor Constantin Roșca mi-a propus să realizez și să implementez proiectul educațional și de cercetare al Școlii de vară AFER 2014, m-am simțit onorată, dar și responsabilă pentru succesul acestuia. Am ales tema regionalizării, de mare actualitate și importanță, și am încercat o altfel de abordare, în care metodele interactive de învățare, lucrul în echipă, antrenarea formatorilor și tutorelui să permită utilizarea tehnicilor de coaching, care să ofere o cât mai mare libertate de exprimare studenților în legătură cu tema aleasă.

Alegerea acronimului RESPECT a rezultat simplu din exprimarea într-un singur cuvânt a ceea a ce ar fi esențial să câștige fiecare profesor din partea studenților, din ceea ce ar trebui să obțină orice economist pentru munca de calitate pe care o realizează, din tot ceea ce simt eu pentru domnii profesori Ioan Talpoș și Constantin Roșca, care fac din acțiunile AFER dovezi de profesionalism și dăruire.

RESPECT și mulțumiri pentru colaboratoarele mele directe, formatorii echipelor de studenți: prof. univ.dr. Gabriela Marinescu, lect. dr. Amalia Bădiță, lect. dr. Roxana Ispas, lect. dr. Natalia Sperdea, pentru profesorii care au susținut prelegeri în fața studenților: prof.univ.dr. Ioan Talpoș, prof.univ.dr. Mirela Mazilu, prof.univ.dr. Constantin Roșca, prof.univ.dr. Liviu Ilieș, a domnului prof.univ.dr. Veronel Avram și conf.univ.dr. Lavinia Nețoiu (implicați și în organizare).

Am avut onoarea și bucuria să întâlnesc tineri minunați, inteligenți, motivați, perseverenți, deschiși, cu care am lucrat excepțional și alături de care am trăit o experiență memorabilă, profesională, dar mai ales umană.

Surprinși de o puternică viitură, am rămas blocați la marginea Orșovei, și am stat împreună peste trei ore să luptăm cu apele pentru a evita inundarea locației în care ne desfășuram activitatea și pentru deblocarea drumului.

Ca și cum nimic nu se întâmplase, am trecut apoi la treabă, lucrând la proiecte, ajutând sinistrații, jandarmii, jurnaliștii care s-au refugiat acolo.

În acele moment discutam că acesta e normalul, ca oamenii să lucreze în echipă, să dea dovadă de solidaritate, de omenie, să își asume realizarea unor obiective, să muncească și să se și distreze împreună.

Pentru 8 zile am clădit și trăit în ceea ce poate părea Academica Utopia: profesori, studenți, directorul și personalul Complexului Sportiv Național Orșova, primarul, viceprimarul Orșovei, jandarmii, oameni de televiziune, localnici, toți împreună eram acolo, pentru că aveam ceva de învățat unii de la alții și pentru că așa trebuia să fie, ca viața să ne demonstreze că toți suntem unul.

Într-adevăr, aceasta ar trebui să reprezinte UNIVERSITATEA, un loc în care formarea studenților să fie realizată de profesioniști devotați, care să își iubească și respecte profesia, și doar împreună prin proiecte educaționale și de cercetare să se dezvolte profesional și personal, lucrând în echipă, comunicând, colaborând și propunându-și obiective realizabile.

Mulțumim tuturor colegilor din facultățile membre AFER pentru oportunitate și pentru lecții!

RESPECT !!!

IV. IMAGINI DE LA ACTIVITĂȚILE DESFĂȘURATE

9 septembrie 2014 – Primăria Orșova – Deschiderea oficială

10 septembrie 2014 – Planificarea activității este cheia SUCCESULUI !

12 septembrie 2014 – Joc de rol: regio-optimiștii vs. regio-scepticii
Metoda pălăriilor (șepcilor mai exact) gânditoare

13.09.2014 Vizită la Muzeul Porțile de Fier

13.09.2014 Un prânz minunat la Taverna Sârbului pe malul Dunării

14.09.2014 Croazieră pe Dunăre

V. CONCEPTE FUNDAMENTALE ALE PROCESULUI DE REGIONALIZARE

Conf.univ.dr. Mirela Minică
Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca
Centrul universitar UBB Reșița
Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor

Rezumat: Articolul prezintă corelația dintre sistemul administrative și cel politic, rolul administrației publice în contextul europenizării și statutul regiunilor în 7 dintre cele 28 state membre ale Uniunii Europene, cu scopul realizării unei comparații și a identificării elementelor care s-ar putea adapta noului sistem de organizare pe regiuni administrative a României.

Cod JEL: R50

Cuvinte cheie: sistem administrativ, birocrație, tehnocrație, europenizare, regiune.

Introducere

Abordată într-o viziune sistemică, activitatea specifică administrației publice se desfășoară prin intermediul unei multitudini de forme instituționale ce constituie un angrenaj instituțional, ale cărui principii de organizare variază în funcție de problemele puse, de presiunile exterioare și de preocupările proprii, dar care presupune și integrarea sa în mediul social, politic și economic existent cu multiple diferențieri în spațiu și timp.

Sistemul administrativ se află în relații de intercondiționare cu mediul sau sistemul social de care este determinat și asupra căruia acționează. În accepțiune de mediu, sistemul social este format din mai multe elemente distincte așezate într-o structură ierarhizată, dar aflate în interacțiune. În această accepțiune, componentele sistemului social sunt, conform opiniei lui J.W.Lapierre, următoarele:[1]

- sistemul politic, compus din instituțiile și organizațiile politice;
- sistemul biosocial. Acesta cuprinde ansamblul proceselor sociale care în grupările umane, asigură condițiile necesare creșterii demografice;
- sistemul ecologic, care cuprinde relațiile populației cu spațiul pe care îl amenajează și pe care trăiește;
- sistemul economic, care se referă la modul de organizare a activităților de producție și de schimburi de bunuri și servicii;

[1] Chevalier, J., Loschack, D. "Introduction à la science administrative", Memento Dalloz, Paris, p.68, 1974

- sistemul cultural, definit prin ansamblul valorilor materiale și spirituale create de societatea omenească de-a lungul istoriei. El cuprinde în sens larg, obiceiurile, normele, instituțiile și organizațiile prin care se propagă valorile culturale în societate.

Prin prisma manifestării și întăririi autonomiei, sistemul administrativ își constituie bazele proprii de existență și funcționare cu următoarele componente: 1. birocrație, 2.tehnocrație, 3.tehno-birocrație.

1) ***Birocrația*** se poate defini ca „sistemul în care preponderența în direcția realizării afacerilor publice, aparține serviciilor administrative, adică birourilor".

Birocrația presupune ca administrația să înregistreze următoarele mutații:

a) să se transforme într-o lume îngrădită, capabilă să reziste impulsurilor exterioare. Ea devine astfel independentă de corpul electoral și de guvernanți care nu mai exercită asupra sa o influență directă. În această optică, Statutul funcționarului public, din democrațiile europene, maximizează securitatea profesională și garantează autonomia acestuia, iar administrația se constituie ca o categorie socială, o corporație care are interese proprii.

b) tinde să devină un centru de putere, în măsură să dobândească forță politică și capacitate de decizie.

Puterea birocratică a fost considerată, uneori, inevitabilă și binefăcătoare. În acest sens, potrivit lui Max Weber, apariția statelor moderne a fost legată de constituirea unui corp de lucrători intelectuali, specializați, dotați cu independență și stabilitate. La rândul său, A. Mathiot considera că birocrația are avantaje apreciabile, deoarece funcționarii publici, recrutați în funcție de talentul lor, mențin continuitatea statului și a serviciilor publice.

În alte opinii (A. Touraine)[2], se consideră că birocrația este incompatibilă cu principiile democrației, deoarece afacerile publice sunt încredințate unor funcționari neimplicați politic. Chiar dacă activitatea administrației rămâne funcțională în raport cu natura și regulile sale, ea înregistrează disfuncționalități din punct de vedere al intențiilor și semnificațiilor sociale.

2) ***Tehnocrația*** se definește ca „sistemul în care preponderența în direcția realizării afacerilor publice, aparține tehnicienilor".[3] Aceste persoane iau anumite decizii în funcție de considerentele de eficacitate tehnică, fără a face referiri la exigențele politice. Spre deosebire de agenții dintr-o organizație birocratică, tehnocrații nu se mulțumesc numai să aplice regulile, ci au facultatea de a crea, de a impune noutățile.

Implantarea tehnocraților generează iluzia realizării controlului politic de către administrație, Max Weber[4] semnala deja o ascensiune publică irezistibilă a tehnicienilor,

---

[2] Touraine, A. "Thinking Differently", Cambridge, Malden: Polity, p. 14, 2009.

[3] Chevalier, J., Loschak, D., *op. cit.* p. 64.

[4] Ferrel Heady, Sybil L. Stokes (editori) „The Bureaucratic Model: Max Weber Rejected, Rediscovered, Reformed", Papers in Comparative Administration (Ann Arbor: Institute of Public Administration, University of Michigan), 1962.

care pe de o parte reduce rolul și puterea politicului, iar pe de altă parte, generează fenomenul de confuzie între omul politic și expert.

Preponderența tehnicienilor în cadrul sistemului politic este consecința unui fenomen general al societății industriale, dominată de tehnocrați. Complexitatea problemelor de rezolvat a dus la apariția unei noi pături sociale formată din ingineri, savanți, manageri, la o „castă a tehnologilor". Pe aceasta J. K. Galbraith o numește „tehnostructură" și este formată din specialiști care dețin fiecare câte o parte din informațiile necesare întregului ansamblu ce va deține puterea. În opinia lui Maurice Duverger, această evoluție va conduce la o osmoză treptată între tehnicienii privați și cei publici, care au aceeași origine și apără aceleași interese.

Pe de altă parte, influența tehnocraților asupra afacerilor publice este contestată; în absența omogenității sociale și a unei doctrine proprii, specialiștii nu vor putea constitui un grup dominant în cadrul sistemului politic. În măsura în care tehnocrația compromite jocul politic și secretul de stat, ea devine incompatibilă cu principiile democrației.

3) ***Tehno-birocrația*** este o alianță între virtuțile de organizare și competențele de ordin tehnic. Cele două noțiuni nu se suprapun; puterea birourilor nu se sprijină întotdeauna pe specializare și calificare tehnică. Invers, câmpul tehnocrației îl depășește pe cel birocratic, în măsura în care fenomene analoage se produc în afara cadrului administrativ.

Tehnocrația poate să aducă birocrației, forță și prestigiu și să o pună în valoare prin imprimarea unui caracter dinamic. La rândul său, birocrația constituie un punct de sprijin pentru tehnocrație. Tehnicienii care se bazează pe aparatul birocratic devin mult mai capabili și mai competenți.

În concluzie, tehno-birocrația reprezintă un model rațional de organizare a sistemului administrativ public, capabil să atingă un înalt grad de eficiență, fiind bazat pe cunoștințe tehnice.

2. Interrelațiile sistemului administrativ cu sistemul politic

Încă de pe vremea lui Aristotel, teoreticienii politici au încercat să descopere legile obiective care guvernează fenomenele politice; ei s-au străduit să clasifice regimurile politice în funcție de caracteristicile proprii (ex: Montesquieu) sau să analizeze mijloacele prin care, în toate statele, o clasă conducătoare accede la putere și încearcă să și-o mențină (ex: Pareto, Mosca, Michels).

Influența pe care sistemul politic o exercită asupra sistemului administrativ este de două tipuri:

1) **influența ideologiilor** și a sistemelor de valori (politice);

2) **influența instituțiilor** (politice).

În legătură cu primul tip de influențe, se invocă faptul că administrația nu este animată de o ideologie specifică, acțiunea sa nu se legitimează prin ea însăși, ci toate acestea provin din sistemul de valori dominant în societate, care poate fi liberal, autoritar, socialist etc.

Influența sistemului de valori politice asupra sistemului administrativ este evidențiată prin fidelitate față de regimul politic, cerință care se presupune respectată de toți funcționarii publici, indiferent de postul ocupat.

Cel de-al doilea tip de influență decurge din acțiunea instituțiilor politice. Tipul relațiilor de putere și condițiile de luptă politică influențează administrația și explică variantele posibile de organizare ale acesteia, în cadrul aceluiași sistem politic. În acest sens, se constată că situația administrației publice în interiorul sistemului politic depinde de: regimul constituțional; structura statului; sistemul de partid.

Regimul constituțional influențează sistemul administrativ, după cum este vorba de un regim parlamentar sau de unul prezidențial. În principiu, în regimurile parlamentare, Parlamentul are un drept de supraveghere extrem de redus, asupra funcționării administrației. Astfel, administrația este protejată de crizele ministeriale și posedă o largă autonomie față de guvernanți. Spre deosebire, în regimurile prezidențiale, administrația este supusă, de regulă, unui control riguros și se află în sfera de influență a luptei pentru putere. Dependența față de instituția prezidențială este pregnantă, mergând până la a se practica sistemul nominalizării pentru funcțiile publice.

La rândul său, *structura statului*, care poate fi federală sau de tip unitar, exercită influențe semnificative asupra sistemului administrativ. Federalismul antrenează suprapunerea a două administrații distincte, în care fiecare exercită competențe proprii prin intermediul funcționarilor supuși unui statut specific. Statele unitare, dimpotrivă, asigură unitatea sistemului administrativ, dar nu interzic o structură diversificată a acestuia.

Statele unitare pot recunoaște existența colectivităților locale, dotate cu personalitate juridică și conduse de reprezentanți aleși care dispun de atribuții limitate (în condițiile descentralizării) sau sunt supuși puterii centrale (în cazul centralizării), căreia îi încredințează ansamblul afacerilor administrative.

În fine, *sistemul de partid* își pune amprenta asupra funcționării sistemului administrativ, după cum există regimul partidului unic, bipartidism sau multipartidism.

În cazul prezenței unui singur partid la conducere, administrația este supusă acestuia și îi sunt influențate, atât organizarea(inclusiv numirea funcționarilor), cât și funcționarea sa. Partidul poate să lase în seama administrației numai responsabilitatea gestiunii curente.

3. Administrație publică și „europenizare"

Construcția administrativă actuală a Europei este rezultatul unui proces îndelungat de evoluție și de negocieri care s-au finalizat prin semnarea în 1957 a Tratatului de la Roma; acesta a reprezentat actul de naștere a Comunității Economice Europene și totodată a unui sistem administrativ supranațional, care s-a mărit considerabil (de la 6 state semnatare la 28 în prezent).

Ideea integrării europene a fost privită diferit în literatura de specialitate. G.Haberler[5] considera că prin aceasta se asigură relații economice mai strânse între zonele respective.

[5] Olaru, D. "Integrarea vest europeană. Realități și controverse", Editura Politică, București, p. 74, 1988.

M. Byé era de părere că a integra un ansamblu economic înseamnă a face cât mai compatibile planurile centrelor de decizie care îl compun.

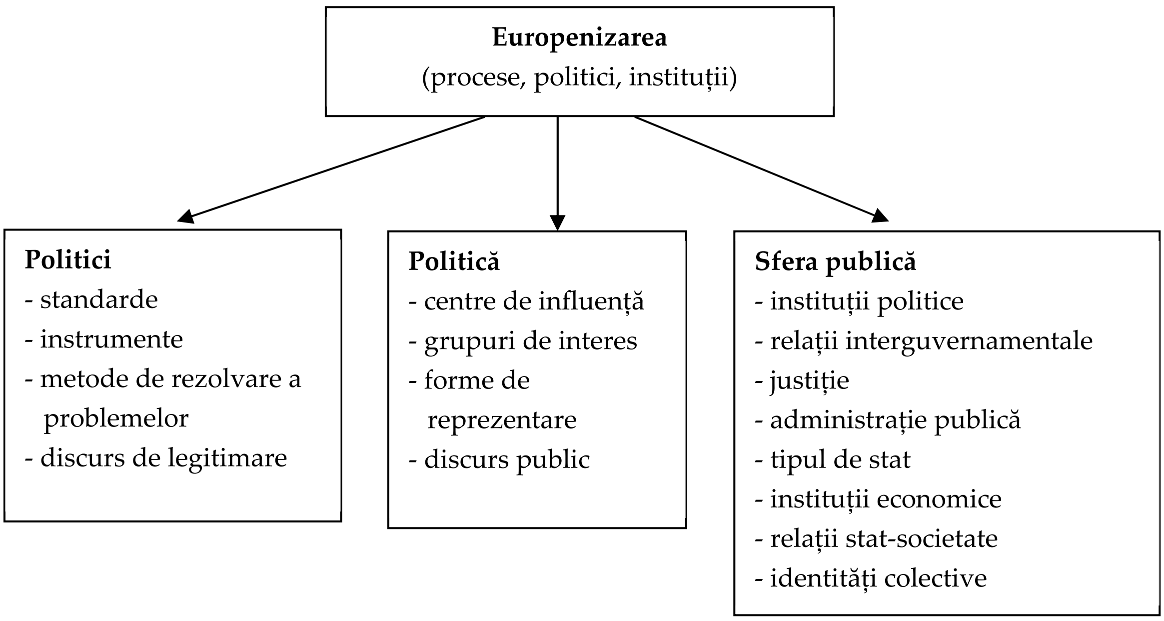
Jan Tinbergen definea integrarea economică ca o centralizare, la nivel supranațional, a unui număr de instrumente ale economiei politice, de preferință ale celor care au efecte externe considerabile.

Sistemul administrativ al Uniunii Europene este format dintr-un complex de instituții supranaționale, care urmărește să promoveze pe teritoriile țărilor membre acțiuni concertate la nivel guvernamental, dar în același timp, să menajeze suveranitatea politică și economică a statelor respective. Suprimarea între țările membre, a obstacolelor de natură politică, comercială, fiscală, urmărește să creeze o „piață comună" în care producătorii și comercianții să concureze în condiții relativ egale.

În plan administrativ, *scopul* Uniunii Europene constă în:

- promovarea progresului economico-social echilibrat și durabil, prin crearea unui spațiu fără frontiere interioare și prin întărirea coeziunii economice și sociale;
- afirmarea propriei identități pe scena internațională, prin punerea în aplicare a unei politici de apărare și de securitate comune, pentru toate țările membre;
- apărarea drepturilor și intereselor cetățenilor statelor membre, prin instaurarea unei „cetățenii a Uniunii";
- dezvoltarea unei strânse cooperări în domeniile justiției și afacerilor interne.

Europenizarea este un amplu proces de *învățare socială și convergență politică*, realizat nu prin impunere din exterior sau de sus în jos, ci prin eforturile proprii ale actorilor naționali. Radaelli (2003, p. 35), definește trei domenii ale „europenizării" și, pentru fiecare, propune patru rezultate concrete și o scară de evaluare a fiecărui rezultat. Rezultă următoarea configurație:

Sursa: Bârzea Cezar, Cetățenia europeană, POLITEIA–SNSPA, 2005

Actorii „europenizării"

a) Administrația publică

Scopul principal al fiecărei administrații publice este să rezolve problemele interne ale propriei societăți.

b) Parlamentele naționale

Implicarea parlamentelor nu se mai reduce la funcțiile tradiționale de control al executivului și la elaborarea legislației[6]. Ele participă deja la definirea politicilor și pot iniția texte legislative europene, prin intermediul reprezentanților naționali în structurile comunitare.

c) Partidele politice

Cele trei mari familii politice din Parlamentul European reflectă principalele orientări ideologice ale partidelor naționale[7] respectiv:

- Partidul Popular European este creștin-democrat și susține federalismul atât la nivel național, cât și la nivel european; se bazează pe o viziune creștină asupra omului, de unde interesul pentru justiție socială și valorile tradiționale (familia, comunitatea, religia).
- Partidul Socialiștilor Europeni este integrat Internaționalei Socialiste și promovează ideile socialiste și social-democrate, precum echitatea, accesul la muncă și servicii sociale.
- Federația partidelor liberale, democrate și reformatoare europene este destul de eterogenă, fără o direcție ideologică unică; cuprinde mai ales politicieni de orientare liberală, de unde prioritatea dată unor valori definitorii ale liberalismului precum libertatea, inițiativa particulară, optimismul și elitismul.

d) Justiția

e) Regiunile

În statele centralizate (Danemarca, Finlanda, Franța, Grecia, Irlanda, Luxemburg, Marea Britanie și Portugalia), principalul rol în „europenizare" revine guvernelor, datorită competențelor în relația cu U.E. și aparatului birocratic pe care l-au creat în acest scop.

În statele descentralizate (Italia, Olanda, Spania) și în cele federale (Austria, Belgia și Germania), implicarea regiunilor este mai mare. De exemplu, în Germania miniștrii regionali participă direct la activitatea Consiliului.

Chiar și în statele centralizate, începând cu Tratatul de la Maastricht, regiunile sunt încurajate să implementeze direct politicile U.E.

Regionalizarea este foarte diferită printre statele membre, în general, U.E. colaborează mai mult cu guvernele centrale. Diversitatea administrațiilor rămâne o importantă sursă de variație a condițiilor politice, ceea ce se repercutează asupra „europenizării".

---

[6] Maurer A., Wessels W. „National Parliament on their Wazs to Europe: Losers or Latercomers?", Baden-Baden, p. 254, 2001.

[7] Quermonne, J.-L. "Le système politique de l'Union Européenne", Paris, Montchrestien, 5e edition, p. 25, 2002.

f) Grupurile de interes

Este vorba aici în primul rând de firmele particulare și de partenerii sociali (sindicate +patronat + guvern).

Creșterea rolului statului este o trăsătură caracteristică a civilizației moderne.[8]

Această creștere a statului apare în două forme: fie prin taxarea mai intensă a subiecților prezenți, fie prin extinderea controlului asupra mai multor subiecți.

În lumina teoriei economice și sociale și a istoriei, deducem o nouă tendință administrativă. În prima fază, regionalizarea nu este nimic mai mult decât o transferare a controlului asupra avuției naționalizate de la un stat centralizat mai mare la unul de mai mici dimensiuni, local. Dacă va duce la o mai mare sau mai redusă integrare economică și prosperitate, aceasta depinde în mare măsură de politicile noului stat regional. Cu toate acestea, simplul fapt al secesiunii are un impact pozitiv asupra producției, în măsura în care reduce sau elimină „integrarea forțată".

5. Concluzii

Modele de organizare prezentate pot fi analizate pentru a cunoaște bunele practice în domeniul organizării și dezvoltării regionale, dar oricare dintre aceste structuri nu pot fi simplu preluate în România, ci adaptate specificului economic, social, cultural-identitar dintr-o perspectivă istorică.

In construirea modelului social românesc este necesar să se țină seama de cel puțin trei **obiective majore pe termen lung** și anume: a) asigurarea securității sociale în principal prin obținerea de venituri – ***„securitatea prin venituri"***; b) ***prevenția și reducerea sărăciei*** prin politici și măsuri combinate și parteneriat multiplu, bazate nu doar pe asigurări sociale dar și pe venituri de suport selective (de ex venitul minim garantat) și pe servicii sociale care se adresează grupurilor de populație cu venituri reduse; c) asigurarea unei ***oferte de servicii sociale targhetizate***, adecvată cererii prezente și mai ales viitoare.[9]

Autoarea propune o corectă identificare a aspectelor pozitive și negative implicate de tranziția de la regiunile de dezvoltare la regiunile administrative funcționale prin analizarea elementelor acronimului RESPECT – Riscuri (-), Eficacitate (+), Sărăcie (-), Progres (+), Eșec (-), Convergență (+), Transformare.

Acesta a fost și motto-ul Școlii de vară organizate de Asociația Facultăților de Economie (AFER) în perioada 9-17 septembrie 2014, la Orșova în județul Mehedinți, în colaborare cu Universitatea din Craiova, Universitatea București și Societatea Științifică de Management din România (SSMAR) și care a reprezentat punctul de pornire în fundamentarea proiectelor educaționale și de cercetare.

---

[8] Jörg Guido Hülsmann „Unificarea politică: teorema generalizată a progresiei", Institutul *Ludwig von Mises* – România, p. 73, 2010.

[9] Institutul European din România - Studii de strategie și politici, „Modelul social european – implicații pentru România", coord. dr. Carmen Beatrice Păuna, 2006.

6. Bibliografie

1. Bârzea, C. „Cetățenia europeană", *POLITEIA–SNSPA*, București, 2005.
2. Ferréol, G. „Dicționarul Uniunii Europene", Editura Polirom, Iași, 2001.
3. Hülsmann, J.G. „Unificarea politică: teorema generalizată a progresiei", Institutul *Ludwig von Mises* – România, 2010.
4. Maurer, A.; Wessels, W. (eds.), "National Parliaments on their Ways to Europe: Losers or Latecomers?" Baden-Baden, Nomos, 2001.
5. Minică, M.; Franț, F.; Zaberca, V.M. „Economia Uniunii Europene", Editura Eftimie Murgu, Reșița, 2010.
6. Păun, N.; Păun, C.A.; Ciceo, G. „Europa Unită, Europa Noastră", Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.
7. Păuna, C.B – coord. - Studii de strategie și politici, „Modelul social european – implicații pentru România", Institutul European din România, Iași, 2006.
8. Quermonne, J.-L. "Le système politique de l'Union Européenne", 5e édition, Paris, Montchrestien, 2002.
9. Radaelli, C.M. "The Europeanization of Public Policy". In: K. Featherstone, C.M. Radaelli (eds.) "The Politics of Europeanization", Oxford, Oxford University Press, 2003.
10. Silași, G. „Uniunea Europeană sau noua „Comedie Divină", Editura Orizonturi Universitare, Timișoara, 2004.
11. Stănciulescu, G., Androniceanu, A. „Sisteme comparate de administrație publică europeană", Editura Economică, București, 2001.
12. www.cursdeguvernare.ro/tag/**modele**-de-**regionalizare** accesat în data de 1.09.2014.

VI. Regionalizarea României – Între mit și realitate

Prof.univ.dr. Mirela Mazilu
Lect.univ.dr. Amalia Bădiță
Lect.univ.dr. Roxana Ispas
Doctorand Sabina Mitroi
Universitatea din Craiova

Rezumat: Societatea românească se află într-un proces de schimbare în care toate elementele de ordin economic, social, politic, civic au cunoscut o nouă dinamică în încercarea de adaptare la condițiile prezente. În această transformare nu se poate face abstracție de sistemul administrației publice din țara noastră, de celelalte instituții care contribuie la dezvoltarea României. Necesitatea introducerii unei dimensiuni manageriale, a profesionalismului în acest domeniu este motivată și de dorința țării noastre de a se alinia standardelor europene, în vederea integrării în U.E. Pornind de la premisa că o integrare a regiunilor este mai eficientă și mai realistă decât integrarea la nivel național, România trebuie să valorifice această oportunitate, adaptându-și capacitățile instituționale, mobilizând factorii politici, coordonând nivelele de decizie, și nu în ultimul rând încurajând participarea și implicarea civică. Dezvoltarea regională, depinde astfel direct de acești factori.

1. Introducere

Experiența U.E. în domeniul polticilor de dezvoltare regională este destul de vastă, începând încă de la crearea Comunității Europene în 1957. În ceea ce ne privește, suntem abia la șase ani de la promulgarea Legii Dezvoltării Regionale în România și la cinci ani de la înființarea Agenției Naționale de Dezvoltare Regională. În acest context, se impune dezvoltarea și consolidarea întregului ansamblu de activități în domeniul dezvoltării regionale.

1.1. Definirea conceptelor

În consecință, în ceea ce urmează, voi încerca o definire clară a unor concepte ca: **regiune, regionalism, politici de dezvoltare regională, descentralizare, dezvoltare durabilă, management strategic și teritorial, instrumente de planificare, instrumente financiare**. Desigur, pentru a evita închiderea într-un cadru descriptiv și abstract, voi încerca o abordare analitică a acestui demers, încadrând fiecare concept în sfera sa de utilizare, alături de exemplele de rigoare. Nu în ultimul rând voi încerca o definire a acestor concepte atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la nivelul țării noastre, în limita experienței și structurilor care există în prezent.

- **Regiune. Regionalizare. Dezvoltare durabilă**

Creșterea rolului regiunilor în dezvoltarea Europei a constituit un fenomen marcant al ultimelor trei decenii, apreciat drept un element esențial al construcției europene în secolul XXI.

Dezvoltarea fenomenului regional la nivelul Europei are loc pe două planuri: în **plan vertical,** între regiuni și principalele instituții europene reprezentate de Uniunea Europeană și Consiliul Europei și în **plan orizontal**, între regiunile Europei. Relațiile în cele două planuri, ale regiunilor între ele și cu organismele europene au fost instituționalizate în anul 1975. În acel an Consiliul Europei a înființat Conferința Permanentă a Puterilor Locale și Regionale din Europa iar la 18 martie 1975, Consiliul de Miniștri al Comunității Europene a constituit Comitetul de Politică Regională și Fondul European de Dezvoltare Regională.

În ultima perioadă de timp, ca o consecință firească a creșterii importanței regiunilor, se discută din ce în ce mai mult despre o **„Europă a regiunilor",** subliniindu-se faptul că regiunea reprezintă „mai mult decât un simplu nivel intermediar între nivelul statal și autoritățile locale", devenind, alături de state și localități, al treilea punct al triunghiului în care se dezvoltă procesul de integrare europeană.

Trebuie totodată subliniat faptul că procesul de regionalizare este organizat în fiecare țară europeană în funcție de contextul propriu (juridic, economic, social, demografic, etnic) și de tradițiile istorice. De asemenea, noțiunea de regiune diferă de la o țară la alta din punct de vedere al sensului său, dar o serie de elemente comune, definitorii, există și permit formularea unor definiții și explicații unitare. De asemenea, instituțiile europene au definit în mod diferit regiunea, prin prisma domeniului în care ele activează sau a abordării preponderent politice (Consiliul Europei) sau economice (Uniunea Europeană) a procesului de dezvoltare regională.

În sensul celor prezentate anterior Consiliul Europei a definit ***regiunea* ca fiind „un interval de dimensiune medie susceptibil de a fi determinat geografic și care este considerat ca omogen". Această definiție pune accentul pe legătura între teritoriu și elementul uman care îl populează, element care apare ca o conștientizare a caracterului omogen al regiunii.***

Uniunea Europeană a considerat **regiunea ca fiind „eșalonul imediat inferior celui al statului**" eșalon care în funcție de competențele care i-au fost acordate în cadrul sistemelor centralizate sau pe care și le-a acordat în cadrul sistemelor federale, gestionează pe plan administrativ și politic o comunitate teritorială a cărei dimensiune variază foarte mult. Comparând această definiție cu cea formulată de Consiliul Europei se remarcă faptul că ea are un caracter administrativ, folosind drept criteriu de apreciere a regiunii, competențele de care aceasta dispune. De asemenea, se remarcă aceeași lipsă de preocupare privind dimensiunea regiunii. De altfel, în practică, regiunile diferă extraordinar de mult din punct de vedere al dimensiunii geografice sau al populației. La nivel european, un astfel de exemplu îl poate reprezenta comparația între cantoanele elvețiene, cu o populație de câteva zeci de mii de locuitori și landurile germane, cu o populație care ajunge în unele cazuri (Bavaria spre exemplu) la câteva zeci de milioane de locuitori.

Regiunile pot avea înțelesuri diverse: o regiune poate fi definită ca o zonă de teritoriu cu un ansamblu de caracteristici interne, distincte și consistente, fie ele fizice sau umane, și care îi conferă o anumită unitate semnificativă și care o disting pe de altă parte de alte zone învecinate. Numărul de criterii care pot contribui la delimitarea unei regiuni este nesfârșit: atribute fizice, caracteristici socio-economice, de limbă etc. și tot nesfârșit poate fi numărul de tipuri de regiuni: regiuni aglomerate, regiuni în declin, regiuni geografice, regiuni istorice, regiuni naturale, regiuni de planificare, regiuni subdezvoltate etc. Din punct de vedere analitic, conceptul de regionalizare consideră regiunea drept una dintre cele mai bune forme de organizare spațială a informației, iar regiunile funcționale sunt socotite de importanță majoră pentru procesul și obiectivele planificării dezvoltării.

Nu în ultimul rând, dezvoltarea regională și conceptul de regiune trebuie privit din prisma integrării României în U.E. dar și raportat la perspectiva edificării viitoarei Europe. Regiunea cuprinde o parte dintr-un teritoriu (stat, continent, zonă geografică etc.) caracterizată prin anumite particularități și colectivitatea care traiește în acest teritoriu.

1.2.Conceptul de politică de dezvoltare regională

Politica de dezvoltare regională reprezintă un ansamblu de măsuri planificate și promovate de autoritățile administrației publice locale și centrale, în parteneriat cu diverși actori (privați, publici, voluntari), în scopul asigurării unei creșteri economice și sociale, dinamice și durabile, prin valorificarea eficientă a potențialului regional și local.

Politicile de dezvoltare regională se manifestă în două sensuri: în sens preventiv, adică prin înlăturarea cauzelor care au generat lipsa de dezvoltare sau dezvoltarea anevoioasă a unor regiuni, și în sens combativ, prin înlăturarea efectelor rămânerii în urmă a dezvoltării regiunilor.

Scopul politicilor de dezvoltare regională este acela de a reduce disparitățile și de a întări coeziunea economică și socială dintre statele Europei. Dezvoltarea regiunilor mai puțin favorizate are ca rezultat distribuirea mai rațională a obiectivelor industriale, a forței de muncă și a infrastructurii. O altă consecință a politicii de dezvoltare regională o reprezintă stimularea comerțului și crearea de noi piețe pentru produse industriale și bunuri de larg consum. Nu lipsit de importanță este efectul demografic pe care îl au politicile de dezvoltare regională , în special prin scăderea migrării populației dinspre aceste regiuni către regiunile prospere.

În decursul celei mai mari părți a perioadei postbelice, în Europa Occidentală, politica regională a cuprins măsurile luate de către guvernele naționale, pentru a oferi asistență zonelor-problemă din fiecare țară, prin promovarea investițiilor și crearea de locuri de muncă în cadrul sectorului privat.

Realizarea de politici regionale în Europa a reprezentat un răspuns la diferite tipuri de probleme regionale, ce necesitau intervenția directa a guvernului. Problematicile regionale ale țărilor din nordul industrializat al Europei Occidentale se refereau îndeosebi la zonele industrializate în declin, aflate în fața unor severe dificultăți de adaptare la

schimbările structurale, fiind asociate cu niveluri ridicate ale șomajului pe termen lung. Pentru țările Sud-Europene și pentru Irlanda, problematica regională se referea la subdezvoltare: niveluri mici ale PIB/locuitor, competitivitate și productivitate a muncii reduse, rate ridicate ale șomajului, lipsa locurilor de muncă precum și a infrastructurii de bază.

Politica de dezvoltare regională este o componentă importantă a reformei generale care este promovată de Guvernul României. Obiectivele de bază ale acestei politici sunt *„diminuarea dezechilibrelor regionale existente, prin stimularea unei dezvoltări echilibrate, prin recuperarea accelerată a întârzierilor în dezvoltarea zonelor defavorizate ca urmare a unor condiții istorice, geografice, economice, sociale și politice, și prin prevenirea producerii de noi dezechilibre”.*

Carta Verde a Dezvoltării Regionale în România (aprobată de Guvernul României în 1997) a evidențiat că:

- *„disparitățile în nivelul dezvoltării diferitelor regiuni sunt rezultatul atât al potențialului acestora din punct de vedere al resurselor naturale și umane cât și al modelelor (economice, demografice, sociale, politice și culturale) care le-au modelat dezvoltarea de-a lungul istoriei. (...) Forțele pieței favorizează amplificarea disparităților existente. Unele centre industriale sau zone de servire au tendința să se dezvolte mai rapid, în timp ce zonele marginale cu profil agricol și/sau cu facilități de comunicații mai slabe cunosc o tot mai accentuată marginalizare.”*

Asemenea tendințe pot avea drept consecință nu numai pauperizarea relativă a anumitor regiuni, ci și un nivel general al performanțelor economiei naționale mai scăzut decât dacă activitatea economică ar fi repartizată mai echilibrat pe teritoriul țării.

1.3. Principiile dezvoltării regionale

În cadrul U.E., politicile **de dezvoltare regională sunt o componentă a Politicilor structurale ale Uniunii**.

Patru principii majore stau la baza modului în care Politicile Structurale ale U.E sunt proiectate și puse în aplicare:

- ***Parteneriatul***

Programele și proiectele sprijinite prin Fondurile Structurale să fie puse în aplicare într-un mod care implică nu numai o gamă largă de agenți de implementare dar și participarea reprezentanților beneficiarilor. Respectarea acestui principiu este considerată a crește relevanța și eficacitatea activității sprijinite și de asemenea a promova o anumită acuratețe a răspunsului care confirmă că activitatea are efectul scontat.

- ***Programare și coerență internă***

Pentru a crește eficiența resurselor limitate disponibile, activitatea asistată se preconizează a fi sub forma unui program cu coerență internă, conferită de acțiuni complementare și care este definit în lumina unei strategii explicite. Astfel, impactul global al unui program trebuie în principiu să fie mai mare decât suma impactului proiectelor individuale pe care le conține (efectul sinergic).

- ***Complementaritate și coerență externă***

Activitatea sprijinită prin Fondurile Structurale se preconizează a fi în coerență și complementaritate cu alte eforturi naționale de promovare a dezvoltării structurale. Cerința de coerență este destinată a asigura că acțiunile finanțate de U.E. vin în completarea politicilor naționale și regionale existente, atât cantitativ cât și calitativ mai curând decât să lucreze pe direcții încrucișate sau divergente.

- ***Concentrarea***

Ca o consecință logică a necesității de a lega activitatea asistată de strategiile explicite și obiectivele specifice și pentru a utiliza la maximum resursele relativ limitate, acțiunile sprijinite prin intermediul Fondurilor Structurale urmăresc a se focaliza, concentra, asupra unor aspecte și probleme limitate și clar identificabile.

1.4.Principiile politicii regionale

1. **Principiul programării multianuale** a finanțării proiectelor de dezvoltare regională, care presupun finanțarea programelor pe o perioadă de 3-5 ani, statele beneficiare având obligația prezentării de documente cu eșalonarea anuală, pe destinații și obiective.
2. **Principiul subordonării** care presupune subordonarea planurilor de dezvoltare regională unor obiective prioritare ale politicii regionale europene.
3. **Principiul partenerialului**, adică realizarea de parteneriale la nivel local, național, regional, între autoritățile comunitare și cele naționale sau locale.
4. **Caracterul adițional**, complementar al măsurilor comunitare care au rolul de a evita utilizarea fondurilor comunitare ca substituent al resurselor naționale.
5. **Compatibilizarea măsurilor de politică regională** cu celelalte politici sectoriale.
6. **Principiul concentrării eforturilor spre regiunile cel mai puțin dezvoltate** și evitarea disipării fondurilor spre un număr mare de obiective.

La nivelul Europei există peste **343 de regiuni de dezvoltare** și care funcționează bine... Regionalizarea României, pe fondul de criză prelungit s-ar putea să producă o fractură economică dat fiind faptul că județele României reprezintă însăși „osatura” regionalizării.

Sunt multe întrebări, care solicită și multe răspunsuri legate de regionalizare; orice întrebare lăsată fără răspuns naște, din nefericire, mituri nefăcând excepție ...

1.5. Miturile regionalizării, au apărut dar cine profită de zvonuri?[1]

1. **Regionalizarea duce la fragmentarea țării**. Fals. Dimpotrivă, astăzi România este divizată în 41 de „feude” aflate în competiție. Județele nu comunică, nu cooperează, având interese divergente în lupta pentru fondurile de la centru. Pentru ca un județ să aibă succes

---

[1] http://www.dcnews.ro/regionalizarea-romaniei-cinci-mituri-periculoase-interese-din-culisele-procesului_309580.html.

trebuie ca vecinul său să piardă. Acest război permanent între comunități fragmentează societatea, îi face pe oameni ostili față de cei din alte județe și în final slăbește sentimentul național. Este, poate, cel mai mare pericol la adresa unității naționale. De exemplu, români din Cluj pun lipsurile economice pe seama celor din București, bucureștenii le reproșează criza, asociată cu fostul premier etc. Regionalizarea înseamnă integrare, nu fragmentare, odată ce se creează 7-8 regiuni ai căror locuitori devin parteneri, în locul a 41 de județe aflate în război fiecare cu fiecare. Regiunile din România nu mai concurează între ele pentru fondurile europene, ci se află în competiție, sprijinite de guvernul central, cu regiuni din alte țări europene. Cine profită de acest mit? Cei care se opun coeziunii naționale. Fie alte țări (ori formațiuni politice sprijinite de acestea), fie „baroni" locali care își sporesc influența prin izolarea comunității pe care o conduc.

2. **Regionalizarea este impusă de la Bruxelles**. Fals. Interesul pentru adoptarea modelului regional este al țării noastre, nu al Comisiei Europene. Dacă România vrea să profite de resursele CE, trebuie să își creeze structuri eficiente în competiția pentru fondurile europene. Criza economică a redus fondurile UE. Asupra funcționarilor de la Bruxelles se exercită presiuni din partea finanțatorilor, care doresc contribuții mai mici și a țărilor de genul Poloniei, care ating cote înalte de absorbție și vor bugete mai mari. O țară nu poate fi obligată să-și schimbe structurile administrative și nici nu există interes pentru acest demers. Cine profită de acest mit? Țările donatoare sau țările aflate în concurență cu România pentru fondurile europene.

3. **Baronii vor avea mai multă putere, după regionalizare**. Fals. Acum, liderii locali au un control mai bun asupra instituțiilor din județ și asupra locuitorilor, pentru că ei împart resursele existente. Astfel, au putere în interiorul partidului din care provin , odată ce aduc voturi și asigură guvernarea. Ei își folosesc influența pentru a atrage resurse de la bugetul național, închizând cercul. Odată apărută o nouă structură, regională, puterea „baronilor" se reduce. Liderul regional atrage fonduri de la UE, printr-un mecanism în care jocul politic intern nu contează, iar liderul județean are o mai mică influență, odată ce ajunge pe locul secund ca pondere a finanțărilor. Cine profită de acest mit? Baronii locali, care vor să își conserve puterea.

4. **Mărimea nu contează**. Fals. Cu cât regiunile sunt mai mari, cu atât costurile de administrare se reduc, iar fondurile pe care le pot atrage cresc. Dacă s-ar grupa două-trei județe într-o regiune, așa cum propune UDMR, am avea costuri de administrare crescute cu 30 la sută (cele 41 de județe, plus 14 regiuni). Dacă ar fi doar 7-8, ar crește costurile administrative cu doar 15 procente. Fondurile europene sunt atrase pentru proiecte, nu pentru regiuni/zone. O regiune care grupează 4-6 județe are forța financiară de a susține proiecte mai importante, care atrag fonduri mai mari. Cine profită de acest mit? Țările donatoare sau țările aflate în concurență cu România pentru fondurile europene.

5. **Regiunile trebuie să fie omogene**. Fals. Dimpotrivă, regiunile trebuie să fie cât mai diverse, grupând județe cu potențial socio-economic mare cu județe sărace, ca și județe diverse etnic și cultural. O grupare de județe pe dimensiune etnică va duce la izolarea comunității respective, de care vor profita baronii locali. Abia aici apare riscul fragmentării

societății. Județele dezvoltate pot asigura resurse materiale și umane în proiecte de care să profite județele sărace. La rândul lor, bogații câștigă din anvergura proiectului, pe care nu l-ar putea derula singuri. Cine profită de acest mit? Partidele naționaliste, pe de o parte, dar și țările donatoare sau țările aflate în concurență cu România pentru fondurile europene.

Dacă criteriile care vor prima în derularea regionalizării vor fi cele economice (care vor crea polarizări economice) atunci miza principală a regionalizării va fi atinsă: anularea diferențelor dintre regiunile actuale.

- Orice fel de regionare ca să fie durabilă, mai întâi trebuie să fie științifică, ea nu se face în interesul personal, ci în interesul colectiv.
- Orice am regionaliza(atracții turistice, etnii, biodiversitate etc.), baza științifică trebuie să fie teritoriul.

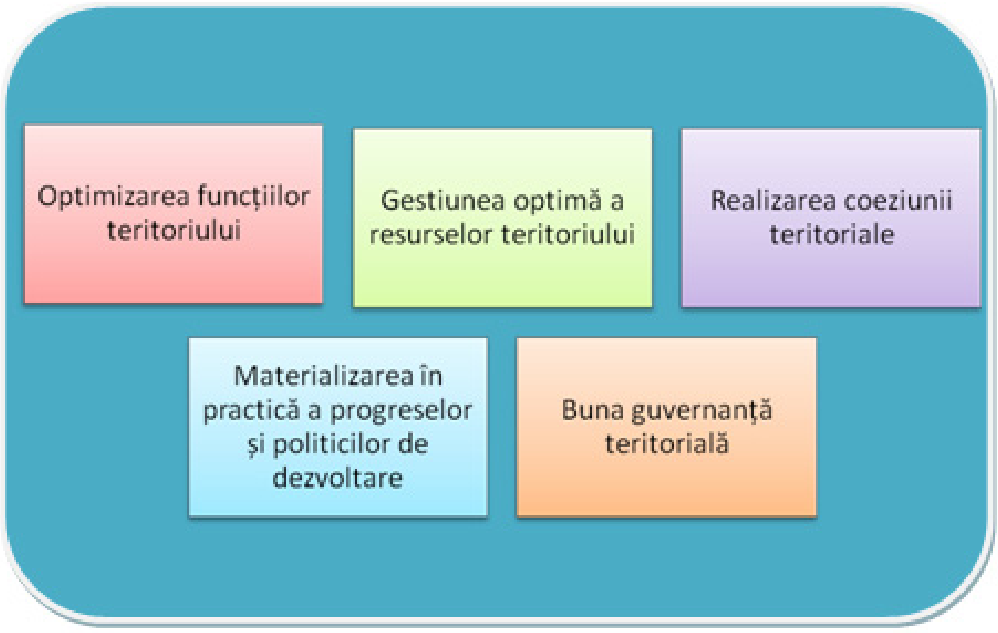

Fig. 1. ELEMENTE care definesc și condiționează scopul Regionalizării

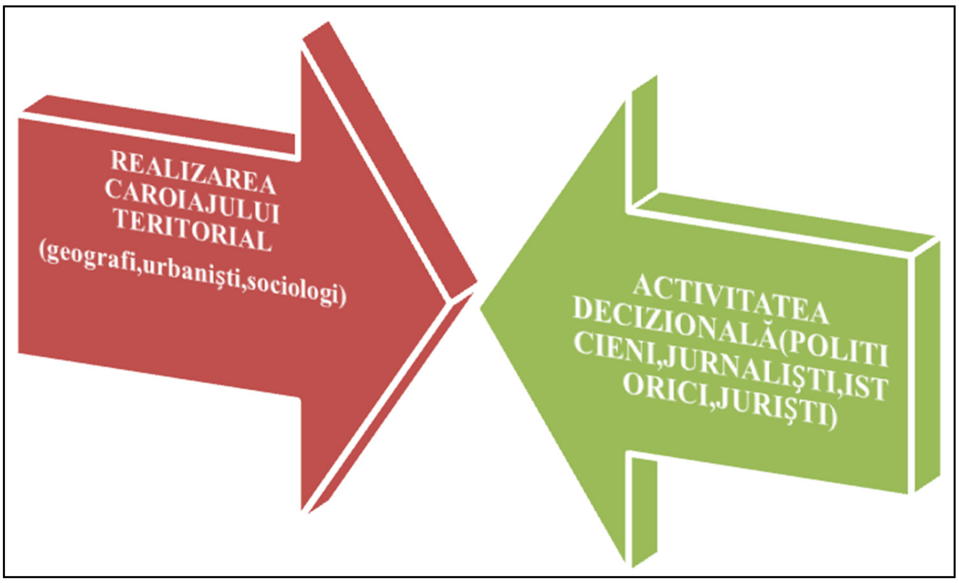

Fig. 2. Fazele distincte ale Regionalizării în România

Turism

În prima fază se urmărește obligatoriu la nivelul regiunii

- *Gravitația spre polii de creștere urbană*
- *Crearea unei baze reale de susținere a dezvoltării regionale ulterioare*
- *Creionarea unui spațiu mental regional bine consolidat*
- *Derularea unor raporturi favorabile de interrelaționare cu regiunile învecinate.*
- *Schimburi fluente de masă, energie, resurse, bunuri.*
- *Fiecare regiune dobândește o identitate proprie.*
- *Crearea unui spațiu mental cu o coeziune echilibrată, de suflet.*

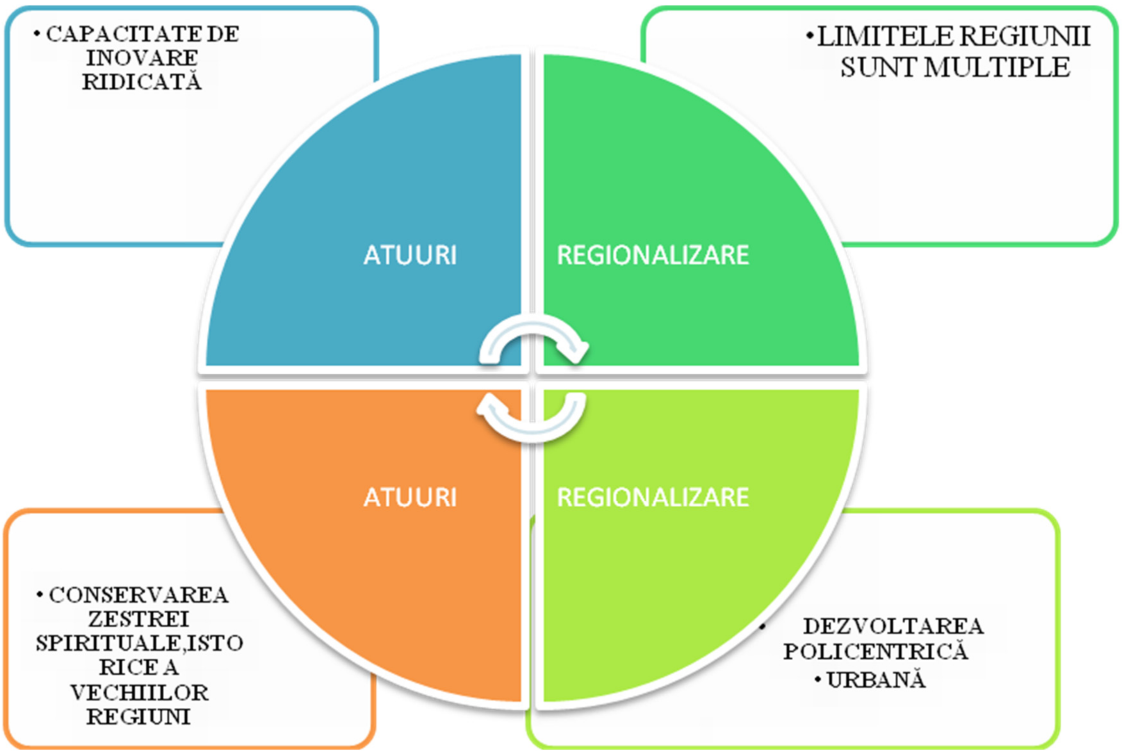

Fig. 3. Atuurile Regionalizării

Sunt unul dintre promotorii ideii de regionalizare și descentralizare și consider că un asemenea proces bine realizat poate duce la o reformă a administrației, la o eficientizare a funcționării acesteia, la o dezvoltare regională, la reducerea disparităților economice, la o implicare activă a cetățenilor (nivelul decizional fiind adus mai aproape de nevoile lor), pentru promovarea principiului subsidiarității (unul din principiile de bază ale UE) și nu în ultimul rând la o absorbție mai bună a fondurilor europene. Regionalizarea trebuie realizată pentru a trece de la guvernare la guvernanța pe mai multe niveluri.

Guvernanța reprezintă un altfel de guvernare, modernă, ce corespunde dinamicii si complexității lumii globalizate, care vizează (re)distribuirea puterii in spațiul public printr-o (re)negociere a autorității și o decizie a politicilor publice făcute în parteneriate sociale (guvern – patronat – sindicate), parteneriate public – private (structuri de stat – mediul de

afaceri) sau parteneriate civice (autorități publice – societate civila). Guvernanța pe mai multe niveluri se bazează pe un set de principii politice postmoderne: **gestionarea acțiunii colective fără intervenția obligatorie a statului, implicarea instituțiilor și a actorilor care nu aparțin sferei guvernului, implicarea rețelelor de actori autohtoni, mai ales a societății civile, a mediului de afaceri și a beneficiarilor („stakeholders"), precum si acțiunea comunicativă a acestora.** Guvernanța **implică o decizie politică de jos în sus** conform intereselor comunității locale sau regionale.

În ianuarie 2014, Curtea Constituțională a decis în unanimitate de voturi că legea descentralizării este neconstituțională, pentru că încălcă principiul autonomiei locale și regimul constituțional al proprietății. Pentru moment, marele proiect al regionalizării rămâne blocat.

Regionalizarea și descentralizarea, așa cum au fost creionate arătau ca o formă fără fond. Se vorbea despre descentralizare însă nu se spunea nimic despre descentralizare fiscală și redistribuție, se vorbea despre absorbție de fonduri europene, dar nimeni nu ne spunea despre slaba capacitate administrativă, se vorbea despre reducerea disparităților economice, dar nu se aduceau argumente și planificări de dezvoltare regională. În plus, resursele urmau sa fie gestionate tot la centru, iar aceasta va controla în continuare județele sau regiunile financiar și politic. Gestiunea banilor urma să fie de 50 local și 50 central, fără nici o schimbare față de trecutul centralizat. Iar procesul de regionalizare care urma să fie făcut nu vorbea deloc despre reforma unităților administrativ-teritoriale neperformante (sate, comune, orașe): 1.000 de unități administrative din totalul celor 2.861 de comune din România se află în pragul falimentului!

Harta noii împărțiri administrative a României va număra 10 regiuni, potrivit ultimelor declarații ale premierului Victor Ponta. Regiunea Centru se împarte în două, astfel încât și Sibiu, și Brașov să devină capitale regionale, iar din regiunea Sud-Est se desprind județele Constanța și Tulcea, care vor forma regiunea Dobrogea. Voi prezenta mai jos 3 variante: cea a premierului(PSD, cea a PNL BIHOR și a treia reprezintă viziunea PSD) Varianta sa privind împărțirea teritorială a României ar cuprinde 10 regiuni care „respectă și argumentele geografice, și pe cele istorice, și nici nu ar duce la enclavizări etnice".

Cele 10 regiuni ar urma să fie: Crișana (centrul la Oradea, formată din Bihor, Sălaj, Satu Mare și Maramureș), Transilvania (sediul la Cluj-Napoca, formată din Cluj, Alba, Bistrița Năsăud și Mureș), Moldova Nord (centru Iași, plus județele Botoșani, Neamț și Suceava), Moldova Sud (centru Bacău, plus Vaslui, Vrancea și Galați), Carpatica (centru Brașov, plus Sibiu, Harghita și Covasna), Banat (centru Timișoara, plus Arad, Hunedoara și Caraș Severin), Oltenia (centru Craiova, plus Dolj, Olt, Mehedinți, Gorj și Vâlcea), Muntenia (centru Pitești, formată din Argeș, Dâmbovița, Teleorman și Giurgiu), București (sediul în Capitală, plus județele Prahova și Ilfov) și Dunărea de Jos (centru Constanța, plus Tulcea, Ialomița și Călărași).

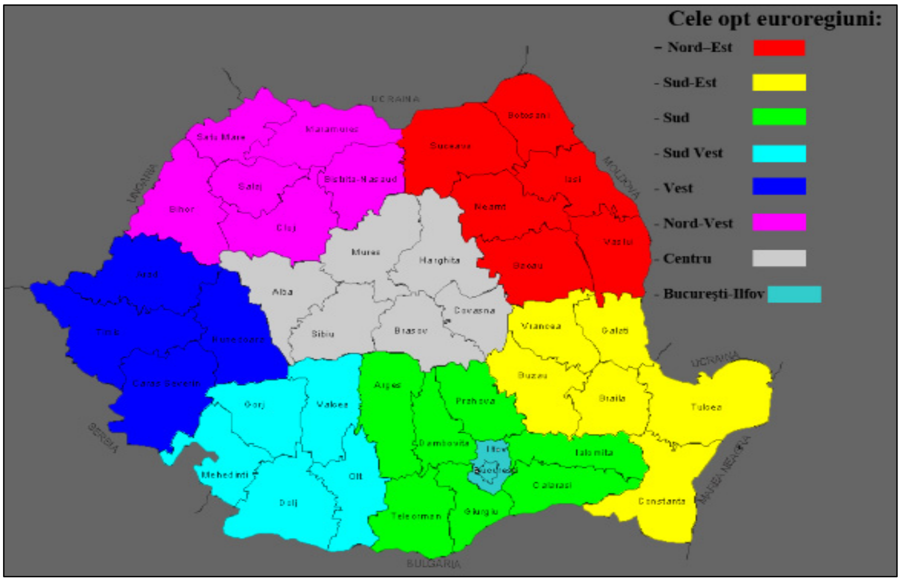

Fig. 4. Viziunea regionalizării în optica lui Victor Ponta

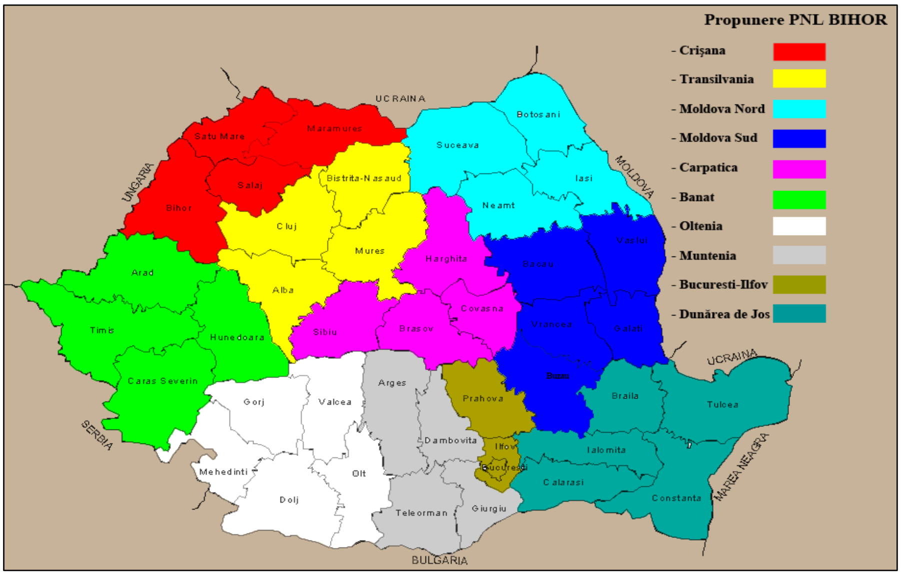

Fig. 5. Viziunea regionalizării în optica PNL BIHOR

Fig. 6. Viziunea regionalizării în optica PSD

Noutățile față de actualele 8 regiuni de dezvoltare:

- **Regiunea „Brașov" (actuala Regiune Centru):** va fi formată din județele: Brașov, Mureș, Harghita și Covasna. Regiunea pierde județele Sibiu și Alba.
- **Regiunea „Sibiu" (nou înființată):** va fi formată din județele Sibiu, Alba și Hunedoara .
- **Regiunea „Vest" (actuala Regiune Vest):** va fi formată din județele Arad, Caraș-Severin și Timiș. Regiunea pierde județul Hunedoara, care intră în Regiunea Sibiu.
- **Regiunea Dobrogea (nou înființată):** va fi formată din județele Constanța și Tulcea.
- **Regiunea Sud-Est (actuala Regiune Sud-Est Dobrogea):** va fi formată din județele Brăila, Buzău, Galați și Vrancea. Regiunea pierde județele Constanța și Tulcea, care intră în Regiunea Dobrogea.

2. Concluzii

În acest sens, invităm pe toți cei prezenți la Școala de vară a Economiștilor și geografilor de la Orșova-2014, „**Regionalizarea - premisa pentru dezvoltarea durabila si echilibrata a României**", care cred că pot aduce o contribuție regionalizării reale a României, să își exprime opinia în cadrul audierii publice **„Regionalizarea României – De ce?", prin formularea argumentată a răspunsurilor la întrebările audierii:**

- ❖ **Are nevoie România de regionalizare? De ce?**
- ❖ **Ce tip de decizii și competențe sunt necesar a fi transferate la nivel regional?**
- ❖ **Cum ne organizăm pentru un proces durabil și eficient al regionalizării?**
- ❖ **Cum pot regiunile să sporească coeziunea socială, economică și teritorială a țării și care sunt riscurile să o submineze?**

Regionalizarea durabilă, eficientă și cu sens a României presupune un efort concertat al tuturor actorilor implicați, dar mai ales a beneficiarilor acestui proces, adică a noastră a tuturor.

Realizarea unei bune regionalizări a României, cu avantaje și beneficii reale, depinde de gradul de implicare a fiecăruia dintre noi în proces.

Bibliografie

1. Antonescu, D. „Dezvoltarea regională în România. Concept, mecanisme, instituții", Edit. Oscar Print, București, 2003.
2. Benedek, J. „Amenajarea teritoriului și dezvoltarea regională", Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004.
3. Cândea, M., Cimpoeru, I., Bran, Fl. „Organizarea, amenajarea și dezvoltarea durabilă a spațiului geografic", Editura Universitară, București, 2006.
4. Groza, O. „Regiuni de dezvoltare și path dependency în România. Populația și transporturile rutiere", în Ungureanu, Al., Groza, O., Muntele, I. (coord.), *„Moldova. Populația, forța de muncă și așezările umane în tranziție"*, Edit. Corson, Iași, 2002.
5. Hansen, T., Ianos, I., Pascariu, G., Platon, V., Sandu, D., "Profiles of the Romanian Development Regions, Ramboll Consultancy Group", Phare Programme, București, 1997.
6. Ilies, Al., „România. Euroregiuni", Editura Universității din Oradea, Oradea, 2004.

7. Mazilu, M. E. Innovation, tradition and cooperation in tourism according to the EU Strategy of the Danube Region, Proceedings of International Conference Serbia in the Danube Region in 21-st Century, ISBN:978-86-7067-200-0, Publisher Institute of International Politics and Economics, Belgrad, 2014, p.73-94. http://www.diplomacy.bg.ac.rs/conferences/20140703_Srbija.php.
8. Mazilu, M. E., Popescu, L., Bădiță, A., „Ingredients for an attractive Tourism market", participare la Conferința Internațională Turism și Dezvoltare Durabilă, organizată de Fac de Marketing Turistic, Dimitrie Cantemir, Timișoara, publicat în *Revista QUAESTUS*, Editura Eurostampa, Timișoara, ISSN-L 2285-424X, pp. 38-40, 2014.
9. Mazilu, M. E. „Turism și Dezvoltare Durabilă", Editura Universitaria Craiova, 2011.
10. Mazilu, M. „Geografie Turistică", Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
11. Mazilu, M. „Cooperarea transfrontalieră: locul și rolul ei în promovarea unui turism durabil", Editura Universitaria, Craiova, 2006.
12. Mazilu, M. „Turism rural sau agroturism?", în *Geo-Carpathica,* nr. 6, Editura Urbis, Sibiu, 2006.
13. Sandu, D. *Spațiul social al tranziției*, Edit. Polirom, Iași, 1999.
14. Săgeată, R. „Organizarea administrativ-teritoriala a României. Model de optimizare", în *Revista Romana de Geografie Politică*, II, 1, Oradea, 2000.
15. Săgeată, R. " L'organisation administrative et territoriale de la Roumanie – entre le modèle traditionnel et les réalités contemporaines" , în *The Reconsideration of the Geographic Approach în the Context of Globalisation*, Edit. Mirton, Timișoara, 2003.
16. Snak, O., Baron, P., Neacșu, N. „Economia turismului", Editura Pro Universitaria, București, 2006.
17. Vlasceanu, L. *„Politica și dezvoltare. România încotro?"*, Edit. Trei, București, 2001.
18. *** 1997, „Carta Verde. Politica de dezvoltare regională în România, Guvernul României și Comisia Europeană", Programul PHARE, București.
19. *** 2001, Legea nr. 151 din 15 iulie 1998 privind dezvoltarea regională în România, M. Oficial nr. 265 din 16 iulie 1998, București.

VII. PARTICULARITĂȚI ALE CULTURII ORGANIZAȚIONALE ÎN JUDEȚELE MOLDOVEI

Prof.univ.dr. Gabriela Marinescu

Abstract. Cultura organizațională reprezintă unul dintre cele mai dezbătute concepte ale cercetării și teoriei actuale a științei managementului. Importanța acordată culturii organizaționale a crescut exponențial în ultima perioadă, fapt care demonstrează actualitatea și necesitatea studiilor culturale în organizații. Lucrarea face parte dintr-o cercetare exploratorie amplă, efectuată de S.S.M.A.R., sub titlul „Comportamentul managerial în organizațiile din România" (COMOR). Cercetarea vizează domeniile de activitate economică din Județele Moldovei, respectiv Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui.

Studiul de față are drept fundament Proiectul COMOR. Eșantioanele analizate sunt compuse din 763 de respondenți (manageri și nonmanageri,) din 51 de organizații din județele studiate.

Ipotezele de bază, și anume, influența culturii organizaționale, în general, a dimensiunilor culturale, în special, asupra organizațiilor au fost validate. Obiectivul acestui articol, respectiv, cunoașterea particularităților culturale din județele Moldovei, având ca suport Proiectul COMOR, a fost îndeplinit. Rezultatele acestei lucrări vor fi dezvoltate și coroborate cu studii din celelalte zone ale țării. Proiectul COMOR va finaliza cercetări privind regionalizarea, dar și poziționarea managementului în comparațiile internaționale, în vederea elaborării modelului românesc de cultură organizațională și de comportament managerial.

1. Introducere

În orice comunitate umană, cultura este rezultatul unei interacțiuni de lungă durată între membrii acesteia. Noțiunea de „cultură organizațională" a fost lansată pentru prima oară de A. Jay, care afirma[1]: „Este cunoscut de ceva timp despre organizații că sunt instituții sociale cu obiceiuri și tabuuri; ele sunt instituții politice, autoritare și democratice, pacifiste și războinice, liberale și paternaliste" Jay se referea la cultura organizațională, deși conceptul era puțin cunoscut la acea vreme.

Cultura organizațională poate fi comparată cu personalitatea unui individ, care cuprinde laturi vizibile și mai puțin vizibile, dar care furnizează sensul, direcția și energia necesare evoluției. În organizațiile moderne cultura permite respectarea valorilor profunde ale fiecărui individ și cultivarea relațiilor interpersonale pe bază de emoții pozitive care reduc stresul profesional.

Studiul dimensiunilor culturale din mediul economic și social românesc este o prioritate a managementului din România. Organizațiile au minimalizat sau ignorat problemele culturii organizaționale, managementul a fost dominant inerțial, iar reprezentanții puterii și-au exercitat prerogativele în stilul autocrat din trecut. Deciziile se

---

[1] Jay, A. "Management and Machiavelli: An Inquiry into the Politics of Corporate Life", New York: Holt, Rinehart and Winston, pp. 79, 153, 1968.

prezentau ca fiind raționale și suficiente. Secolul XXI a adus o provocare culturală majoră, motiv suficient de puternic pentru ca cercetările axate pe comunicare interculturală să fie actuale și importante în întreaga lume. Literatura de sorginte managerială prin cercetări și studii (J. Child, G. A. Cole, N. J. Adler, S. Ronen, Hall, G. V. Barrett, R. T. Moran, Kluckhohn-Strodtbeck, P. R. Harris, B. M. Bass, F. Trompenaars, S. M. Davis, M. Bosche, M. Crozier, W. Ouchi, R. Pascale, T. Peters, R. Waterman, G. Hofstede, E. Schein, Nordstrom, Ridderstrale), aduce argumente incontestabile în favoarea studiilor interculturale, dată fiind importanța acestora în contextul internațional. Tehnologia revoluționează organizațiile. Angajații și managerii provin din țări și culturi diferite. Creșterea interdependenței la nivel global necesită îmbunătățirea comunicării interculturale. Analiza culturală a organizațiilor din N-E României este o premisă majoră pentru îmbunătățirea comunicării intra și interorganizaționale. Comunicarea în interiorul, dar și în exteriorul organizației este unul din factorii cheie pentru funcționarea acesteia. Ansamblul simbolurilor, miturile, eroii, presupozițiile de bază pe care o organizație își fundamentează existența, facilitează sau nu fluxurile informaționale. În acest cadru de referință al culturii, unele informații sunt considerate prioritare, altele sunt trecute pe plan secundar, altele sunt distorsionate, iar altele sunt ignorate. De aceea, este necesar să se folosească canalele de comunicare cele mai potrivite pentru ca deciziile managerilor să fie primite de către subordonați în timp util și nemodificate, astfel ajungând să-și atingă finalitatea pentru care au fost adoptate. Comunicarea ține de rațiune, dar și mai mult de emoții. Emoțiile sunt cu caracter general[2]), dar forma exterioară de exprimare este diferită în funcție de cultura fiecărui individ și de nivelul inteligenței emoționale. Dimensiunile fundamentale ale comunicării, și anume cea digitală, susținută de cuvinte și cea analogică, susținută de paralimbaj[3] se sprijină pe cultură. Cultura influențează comportamentele și comunicarea din organizații, constituindu-se într-o premisă strict necesară pentru proiectarea și aplicarea de politici și strategii manageriale interculturale adecvate acestor timpuri. Cercetările asupra dimensiunilor culturale din organizații pot releva în ce măsură percepția angajaților este compatibilă sau nu cu viziunea managerială, identificând astfel disfuncții majore ce pot fi corectate la timp. Comportamentul în organizații este influențat de cultura națională, de modelele transmise ca fiind acceptabile în mediile românești. Codul etic poate controla comportamentul, nu și motivațiile membrilor organizației. Cultura organizațională apare și se formează ca urmare a interacțiunilor repetate între membrii organizației modelată de factori influențatori puternici precum: stilul de management, structura de organizare, politicile și practicile companiei, know-how-ul și orice alte sisteme care oferă un plus de valoare și suport unui anumit timp de muncă și comportament.

Dimensiunile culturale și comportamentul managerial în organizațiile din România studiate prin Proiectul COMOR vor contribui substanțial la înțelegerea științifică a specificității culturale organizaționale, la îmbunătățirea comunicării inter și intra-organizaționale, la eliminarea conflictelor ce au drept premise diferențe de cultură. Cercetarea, parte din proiectul macroeconomic, este reprezentativă pentru județele studiate.

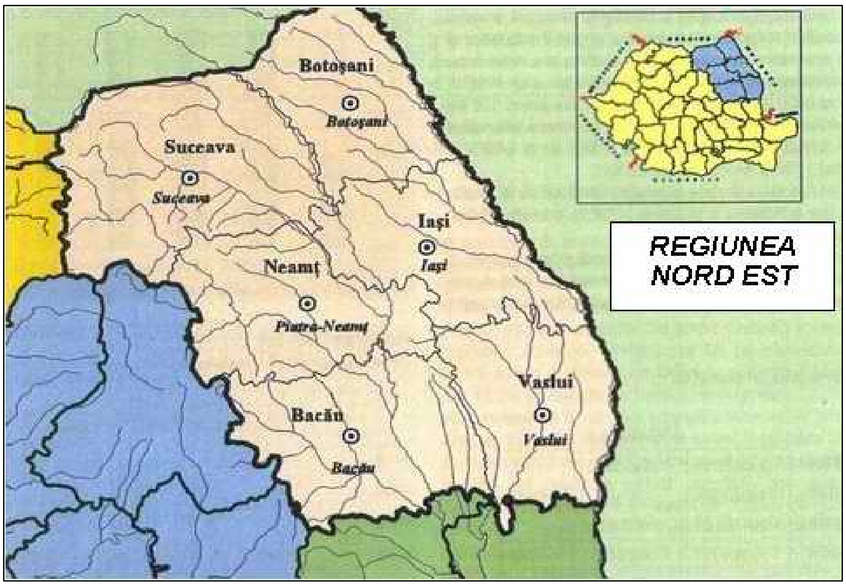
---

[2] Goleman, D. „Emoții distructive", București: Ed. Curtea Veche, 2005, p. 208.

[3] Mucchielli, A. "Arta de a comunica", București: Ed. Polirom, 2005, pp. 88-90.

Lucrarea de față este o pledoarie argumentată științific, pentru reconsiderarea elementelor culturale, ca factori decisivi ai procesului de management. Studiul organizațiilor din N-E României a evidențiat particularitățile culturale ale acestei zone, oferind posibilitatea comparării cu celelalte regiuni și desprinderea de concluzii relevante pentru sistemele de management practicate.

2. Prezentarea regiunii studiate după profilul cultural

Sursa: http, Gândul

Zona Nord-Est este o parte a României care cuprinde șase județe care fac parte din Regiunea istorică Moldova: Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui.

Economia regiunii[4] Nord-Est are un caracter predominant agrar, în special către nord, deși există mai multe orașe industriale, cele mai mari fiind Iași și Bacău. PIB-ul per capita în regiune este cel mai mic din România, la circa două treimi din media națională. În prezent industria textilă are creșterea cea mai rapidă. Turismul este, de asemenea, foarte important, în special în zonele montane din vestul regiunii, precum și în orașe ca Iași, Piatra Neamț, Suceava sau Bacău. Alte atracții turistice sunt mănăstirile din Nordul Moldovei. Regiunea Nord-Est are o populație totală de 3.674.367, fiind astfel cea mai populată regiune a țării. Densitatea este de 99,71/km², mai ridicată decât media pe țară, de 91,3/km². Dintre locuitorii regiunii, 1.808.390 (49,22%) sunt de sex masculin, iar 1.865.977 (50,78%) de sex feminin. Românii reprezintă 97,9% din populație, iar cea mai importantă minoritate – rromii – reprezintă 1,2% din populație. De asemenea, o altă minoritate importantă o reprezintă ucrainienii din nordul Moldovei.

3. Context economic regional

Conform analizei economico-sociale a Regiunii Nord-Est[5] (2013), principalele aspecte cheie ce vizează economia regiunii sunt:

---

[4] INS, http://www.insse.ro/cms/

[5] Institutul Național de Statistică, http://www.insse.ro/cms/.

- scăderea Produsului Intern Brut Regional în perioada de criză economică;
- aportul Produsului Intern Brut Regional la cel național reprezintă sub 10%;
- disparități intraregionale în formarea Produsului Intern Brut Regional – județele Iași și Bacău, Suceava și Neamț asigură peste 80% din PIB, în timp ce județele Botoșani și Vaslui contribuie cu sub 20%;
- cel mai mic număr de întreprinderi active la o mie de locuitori dintre toate regiunile;
- diminuarea numărului de noi întreprinderi create ca urmare a efectelor negative ale crizei economico-financiare;
- regiunea contribuie cu 17% la formarea valorii adăugate brute naționale din agricultură;
- ponderea cheltuielilor de cercetare dezvoltare în PIB realizate în județul Iași (0,85%) este dublă față de ponderea existentă la nivel național;
- dinamica pozitivă a centrelor de excelență și cercetare din învățământul superior, infrastructura de afaceri dezvoltată, diversificată, bine distribuită teritorial;
- existența mai multor clustere în Regiunea Nord-Est;
- Regiunea Nord-Est este pe primul loc în România în domeniul IT&C, având un potențial deosebit de mare în ceea ce privește dezvoltarea acestui sector economic.

4. Situația pe piața muncii

Din statisticile oficiale reiese că statul este în Romania cel mai important angajator în mai bine de o treime din județele din țară. Datele centralizate de Ziarul Gândul[6] arată că, la nivel național, există 17 județe în care, pe primul loc în clasamentul privind cel mai mare număr de salariați (înregistrați pe un singur cod CAEN) se află profesii finanțate preponderent de la bugetul statului. Județele analizate în studiu se regăsesc printre cele 17.

O cauză a numărului ridicat de slujbe la stat este nivelul redus de dezvoltare economică din aceste zone.

5. Scopul, obiectivele și ipotezele cercetării

Cercetarea de față are un caracter teoretico-aplicativ. Scopul teoretic a fost de a evidenția particularitățile culturii organizaționale în organizațiile românești din N-E României. Scopul practic este acela de a oferi un supor t științific celor interesați de influența culturii în evoluția organizației.

În cercetarea de față am analizat dimensiunile culturale: „masculinitate-feminitate", „distanța față de putere", „evitarea incertitudinii", „individualism-colectivism" și „orientarea pe termen lung-scurt", caracterizate prin formele lor specifice. Studiul a utilizat baza de date din Proiectul COMOR pentru județele Iași, Suceava, Vaslui și Brăila, Botoșani și Bacău, dar și alte surse de informații.

6 Ziarul Gândul, http://www.gandul.info/.

6. Reprezentativitatea eșantionului

În cercetare și-au exprimat opiniile un număr de 763 respondenți, angajați în 51 firme, astfel:

- Bacău – 75 respondenți, angajați în 5 firme, cu activitate desfășurată în industria prelucrătoare (2 unități) și câte o unitate în agricultură-silvicultură, apă-canal și comerț.
- Botoșani – 75 respondenți, angajați în 5 firme, cu activitate desfășurată în industria prelucrătoare (2 unități), comerț (2 unități) și o unitate în alte domenii;
- Iași – 241 respondenți, angajați în 16 firme, cu activitate desfășurată în industria prelucrătoare (7 unități), comerț (3 unități), transport (2 unități) și câte o unitate în apă-canal, construcții, turism și altele;
- Neamț – 75 respondenți, angajați în 5 firme, cu activitate desfășurată în industria prelucrătoare (2 unități) și câte o unitate în comerț, transport și altele;
- Suceava – 222 respondenți, angajați în 15 firme, cu activitate desfășurată în transport (7 unități), industria prelucrătoare (5 unități), comerț (2 unități) și construcții (1 unitate);
- Vaslui – 75 respondenți, angajați în 5 firme, cu activitate desfășurată în industria prelucrătoare (2 unități) și câte o unitate în agricultură-silvicultură, transport și turism.

Reprezentativitatea unităților de observare este reflectată prin structura eșantionului de firme luate în studiu, în funcție de: domeniul de activitate, tipul organizației, talia organizației și numărul de angajați.

Indicatorii de reprezentativitate a celor 51 firme după talia organizației

Talia organizației		Ponderea - %
1	50 – 200 salariați	72,53
2	201 – 500 salariați	21,57
3	501 – 1000 salariați	3,92
4	peste 1000 salariați	1,96
TOTAL		100,00

Indicatorii de reprezentativitate a respondenților după sex

Variabile de grupare	Masculin	Feminin	Total
1. Grupe de vârstă	**61,47**	**38,53**	**100,00**
• sub 30 de ani	5,50	6,16	11,66
• 30-44 ani	21,23	10,88	32,11
• 45-60 ani	20,84	14,42	35,26
• peste 60 de ani	13,89	7,08	20,97
2. Nivelul studiilor	**61,47**	**38,53**	**100,00**
• elementare	0,13	0,26	0,39
• medii	32,90	20,70	53,60
• superioare	28,45	17,56	46,01
3. Nivelul ierarhic	**61,47**	**38,53**	**100,00**
• manageri de vârf	1,31	0,66	1,97
• manageri de mijloc	6,42	6,03	12,45
• manageri de la bază	15,33	7,47	22,80
• executanți	38,40	24,38	62,78

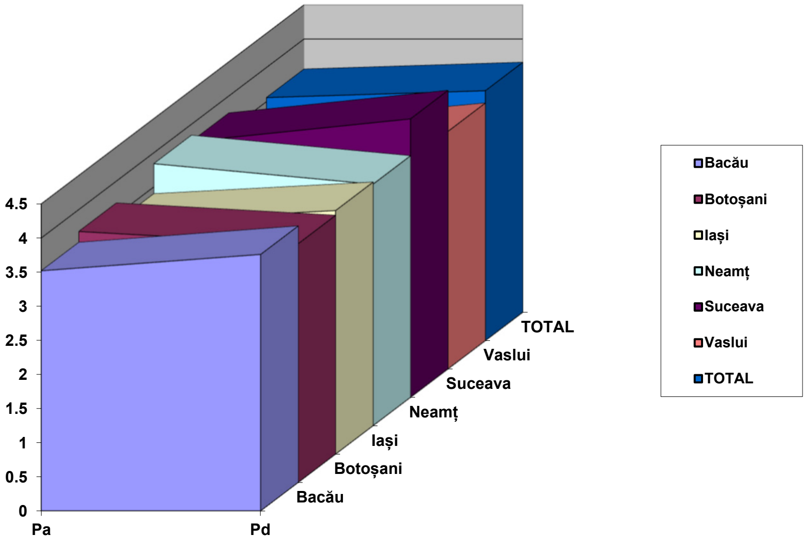
Indicatorii de reprezentativitate a respondenților după ierarhie

Variabile de grupare	Manageri de vârf	Manageri de mijloc	Manageri de la bază	Executanți	Total
Grupe de vârstă	**1,97**	**12,45**	**22,80**	**62,78**	**100,00**
▪ sub 30 de ani	-	1,05	3,01	7,60	11,66
▪ 30-44 ani	1,18	6,95	12,98	11,00	32,11
▪ 45-60 ani	0,66	3,28	5,50	25,82	35,26
▪ peste 60 de ani	0,13	1,18	1,31	18,35	20,97
2. Nivelul studiilor	**1,97**	**12,45**	**22,80**	**62,78**	**100,00**
▪ elementare	-	-	-	0,39	0,39
▪ medii	-	-	0,13	53,47	53,60
▪ superioare	1,97	12,45	22,67	8,92	46,01
3. Pregătirea managerială	**1,97**	**12,45**	**22,80**	**62,78**	**100,00**
▪ cu pregătire forme instituționalizate	1,97	12,45	22,67	34,34	71,43
▪ cu pregătire numai studiu individual	-	-	0,13	26,61	26,74
▪ fără pregătire	-	-	-	1,83	1,83

Studiul dimensiunilor culturale în județele din Nord Estul României utilizând Proiectul COMOR
Intensitatea dimensiunilor culturale – discuții „Masculinitate-feminitate – MF" în județele din Regiunea Nord-Est

Județ	Masculinitate/Feminitate		Indicatorii econometrici				
			Scorul mediu	**Abaterea standard**	**Mediana**	**Coeficient de asimetrie**	**Coeficient de variație**
			$\overline{X}$	σ	Me	C_{as}	v
0	**0.1**	**0.2**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Bacău	Pa	3,52	0,43	3,50	0,13	12,31%
		Pd	3,76	0,50	3,84	-0,50	13,23%
2	Botoșani	Pa	3,68	0,51	3,68	0,02	13,86%
		Pd	3,50	0,72	3,44	0,25	20,53%
3	Iași	Pa	3,40	0,18	3,37	0,45	5,27%
		Pd	3,57	0,65	3,55	0,10	18,19%
4	Neamț	Pa	3,84	0,52	3,80	0,26	13,53%
		Pd	3,54	0,57	3,48	0,36	16,10%
5	Suceava	Pa	3,75	0,31	3,62	1,23	8,15%
		Pd	4,08	0,45	3,95	0,87	11,05%
6	Vaslui	Pa	3,18	0,33	3,19	-0,09	10,37%
		Pd	3,48	0,95	3,48	-0,01	27, 43%
7	**TOTAL**	**Pa**	**3,56**	**0,38**	**3,53**	**0,24**	**10,67%**
		Pd	**3,66**	**0,64**	**3,62**	**0,19**	**17,49%**

Având în vedere doar scorurile medii calculate pentru fiecare județ cu privire la dimensiunea culturală „Masculinitate-Feminitate", în practica actuală constatăm că nu se evidențiază diferențe semnificative între județele Regiunii Nord-Est și nici față de total, dar pentru situația pe care respondenții consideră că ar trebui să fie normală în organizație remarcăm că în Județul Suceava există o diferență de 0,42 care exprimă dorința egalității după gen.

Reprezentarea grafică a scorului mediu al judecăților de valoare

Din analiza statistică a dimensiunii **„Masculinitate-feminitate"** a rezultat că caracteristicile acesteia se regăsesc în proporții apropiate la bărbați și femei. Constatarea poziționează organizațiile românești la mijloc și confirmă rezultatele lui Hofstede, dar și ale altor specialiști. România, este caracterizată fie ca o societate feminină sau cu masculinitate moderată[7], fie la mijloc cu tendință spre masculinitate[8]. Din perspectiva cercetării de față, dimensiunea culturală „Masculinitate-feminitate" se exprimă prin: ambiție, egocentrism, ierarhie, motivație, relații interumane, rolul managerilor.

„Distanța față de putere – DP" în Județele din Regiunea Nord-Est

Județ	**Masculinitate/Feminitate**		**Indicatorii econometrici**				
			Scorul mediu	**Abaterea standard**	**Mediana**	**Coeficient de asimetrie**	**Coeficient de variație**
			$\overline{X}$	σ	Me	C_{as}	v
0	**0.1**	**0.2**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Bacău	Pa	3,29	0,53	3,21	0,46	16,12%
		Pd	3,47	0,71	3,29	0,75	20,43%
2	Botoșani	Pa	3,58	0,61	3,58	0,03	17,12%
		Pd	3,51	0,68	3,68	-0,71	19,39%
3	Iași	Pa	3,26	0,43	3,17	0,69	13,04%
		Pd	3,42	0,66	3,21	0,96	19,23%
4	Neamț	Pa	3,69	0,58	3,36	1,69	15,71%
		Pd	3,52	0,77	3,67	-0,59	21,81%
5	Suceava	Pa	3,58	0,76	3,89	-1,25	21,24%
		Pd	3,95	0,56	3,70	1,34	14,10%
6	Vaslui	Pa	3,29	0,64	3,00	1,39	19,31%
		Pd	3,34	0,96	3,08	0,81	28,69%
7	**TOTAL**	**Pa**	**3,45**	**0,59**	**3,37**	**0,41**	**17,10%**
		Pd	**3,54**	**0,72**	**3,44**	**0,42**	**20,34%**

Având în vedere, cu titlu de exemplu, scorurile medii calculate pentru fiecare județ cu privire la dimensiunea culturală „Distanța față de putere", constatăm că, atât pentru

[7] Lungescu, D., Mihuț, I. "Studiul Dimensiuni culturale în managementul românesc", www.managementmarketing.ro/ pdf/articole/1.pdf.

[8] Marinescu, P. „Managementul Instituțiilor Publice", ebooks.unibuc.ro/StiinteADM/ marinescu/14.htm.

situația actuală, cât și pentru situația pe care respondenții și-o doresc în organizație, nu se evidențiază diferențe semnificative între județele Regiunii Nord-Est și nici față de total, ceea ce înseamnă că această dimensiune culturală se înscrie în profilul cultural național, caracterizat prin obediență față de autorități. Distanța față de putere – măsura în care inegalitățile de putere sunt percepute și acceptate în societate sau organizație. În societățile cu distanță mare față de putere, ierarhia este acceptată fără a se pune la îndoială legitimitatea deținătorilor puterii. România are valori similare cu alte țări balcanice, și anume distanța mare față de autoritate, grad ridicat de evitare a incertitudinilor și orientare pe termen scurt. România, asemenea celorlalte țări din Balcani (Bulgaria, Grecia, Serbia, Macedonia, Albania), se află la polul opus țărilor anglo-saxone, din care împrumută toate practicile manageriale și de management al resurselor umane. În România se manifestă „Complexul Puterii", în sensul psihologic al cuvântului „complex", obediența față de autoritate și față de titluri, sfiala în prezența șefilor.

Geert Hofstede a estimat pentru România niveluri foarte ridicate pentru indicii reprezentând distanța față de putere (90). Prin acest comportament, România semnalizează o nevoie de a avea lideri autoritari, centralizare în decizii, iar populația dorește să urmeze regulile stabilite de astfel de lideri. O altă interpretare a unui index ridicat indică angajați care preferă o relație apropiată cu un singur șef, pentru a obține protecția acestuia și pentru a evita asumarea responsabilității unor păreri contrare. Personalul din organizații din astfel de culturi nu exprimă păreri contrare față de superior și primesc ordine pe care le execută fără feed-back. Istoric, indexul demonstrat al distanței față de putere al țării noastre, și anume un index înalt, este datorat moștenirii Imperiului Roman. Majoritatea țărilor care au fost ocupate de romani la începutul erei noastre au moștenit o distanță mare față de autoritate datorită stilului autoritar al reprezentanților Imperiului (exemplu Italia, Franța, Spania etc.). Distanța față de putere exprimă gradul de egalitate sau inegalitate dintre membrii unei societăți. O valoare mare a distanței față de putere arată că în cadrul societății au fost lăsate să se dezvolte inegalități în ceea ce privește puterea și averea. În societățile de acest fel există un sistem de caste care nu permite urcarea cetățenilor pe scara socială. O valoare mică a distanței față de putere arată că societatea înlătură diferențele de putere și avere dintre cetățeni. În aceste societăți se urmăresc egalitatea și oportunitățile pentru toată lumea."[9]. Din perspectiva organizațională, relațiile interumane pe verticală (ierarhia) se fundamentează pe modul în care este înțeleasă puterea, pe modul în care este tratată diferența de statut, dar și pe modul în care sunt acceptate criteriile pe baza cărora se obține puterea (statutul). Distanța față de putere poate fi definită și prin raportul subaltern-șef sau prin raporturile între doi indivizi cu statut diferit. Un ecart mare al puterii se întâlnește acolo unde există un nivel mare de conformism social. De exemplu, în organizație, subalternii vor asculta întotdeauna șeful, acesta din urmă adoptând un stil autocrat sau paternalist de conducere. Subalternii își dezvoltă la maxim obediența, lipsă de inițiativă, nu își concurează niciodată șeful, se străduie mereu să îi intre în grații și îl lingușesc. Referitor la acest tip de comportament, o serie de specialiști în resurse umane îl remarcă ca fiind o modalitate des întâlnită de a supraviețui într-o organizație românească: „Cei care sunt lingușiți fie le place

[9] Hohstede, G., www.geert-hofstede.com.

acest lucru, fie că nu pot să facă diferența între cei care lingușesc și cei care sunt așa natural. Șefii au o problemă foarte mare în a-i da afară pe acești lingușitori, care par a fi persoane extrem de drăguțe. Practic, e greu să concediezi un om văzut ca fiind extrem de amabil", conchide George Butunoiu, celebru head-hunter[10]. O valoare mare a distanței față de putere arată faptul că, în cadrul unei societăți/organizații au fost lăsate să se dezvolte inegalități în ceea ce privește averea și puterea prin perpetuarea unui sistem de caste, sistem ce nu permite ascensiunea cetățenilor pe scara socială. Societățile în care valoarea distanței față de putere este mare se caracterizează în primul rând prin absența oricărei reguli, chiar legile sunt modificate frecvent doar cu scopul de a conserva relațiile de putere și statutul social. Societățile în care valoarea distanței față de putere este mică permit egalitatea de șanse, de oportunități. Culturile cu distanță față de putere mică reglementează și promovează standarde comportamentale universal valabile iar indivizii care se bucură de putere sunt primii care respectă regulile societății. Regulile nu sunt respectate „de frică" ci din conștiință, întrucât omul știe că doar respectarea legii îi va asigura posibilitatea de a obține un statut social superior. S-au observat la culturile cu ecart mare al puterii performanțe economice slabe, nu numai la nivel de organizație ci și la nivel de economie națională. Slaba performanță economică a fost compensată fie prin costul redus al forței de muncă, fie prin exacerbarea individualismului. În România oamenii acceptă ordinea ierarhică, ordine în care fiecare își are stabilit locul, nefiind nevoie de prea multe explicații. În organizații ierarhia este conștientizată ca fiind reflecția unor inegalități inerente, centralizarea este populară, subordonații așteaptă să li se spună ce au de făcut, iar managerul ideal este acela care se comportă aidoma unui autocrat binevoitor.

„Evitarea Incertitudinii – EI" în județele din Regiunea Nord-Est

Județ	**Masculinitate/ Feminitate**		**Indicatorii econometrici**				
			Scorul mediu	**Abaterea standard**	**Mediana**	**Coeficient de asimetrie**	**Coeficient de variație**
			$\overline{X}$	σ	Me	C_{as}	v
0	**0.1**	**0.2**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Bacău	Pa	3,64	0,66	3,60	0,20	18,03%
		Pd	3,72	0,86	3,78	-0,19	22,98%
2	Botoșani	Pa	4,05	0,50	4,28	-1,34	12,27%
		Pd	3,58	0,50	3,58	0,03	14,05%
3	Iași	Pa	3,47	0,38	3,42	0,38	10,88%
		Pd	3,78	0,81	3,79	-0,05	21,40%
4	Neamț	Pa	4,21	0,42	4,23	-0,20	10,05%
		Pd	3,59	0,50	3,40	1,14	13,97%
5	Suceava	Pa	3,89	0,51	3,95	-0,33	13,19%
		Pd	4,42	0,36	4,40	0,16	8,21%
6	Vaslui	Pa	3,30	0,56	3,50	-1,04	17,09%
		Pd	3,78	0,62	3,91	-0,61	16,31%
7	**TOTAL**	**Pa**	**3,76**	**0,51**	**3,83**	**-0,41**	**13,56%**
		Pd	**3,81**	**0,61**	**3,81**	**0,00**	**16,01%**

Având în vedere scorurile medii calculate pentru fiecare județ cu privire la dimensiunea culturală „Evitarea incertitudinii", constatăm că se înregistrează diferențe față de total pentru situația actuală la județele Botoșani și Neamț, iar pentru situația pe care

[10] http://www.evz.ro/detalii/stiri/lingusirea-sefului-cheia-succesului-829531.html

respondenții și-o doresc în organizație, la Suceava. Această dimensiune culturală se manifestă în limitele culturale naționale care indică un scor ridicat pentru acest indicator. „Evitarea incertitudinii” a fost caracterizată prin: adoptarea noului; atitudine; critica puterii; organizare; planuri; proceduri, reguli; rezolvarea problemelor; strategii.

Din cercetare a rezultat că:

Atașamentul există în organizații, dar nu suficient, iar motivația ar trebui să joace un rol mai mare în managementul organizației. Respondenții doresc ca afirmarea, aspirațiile, atitudinea, conduita, opiniile, structurile de decizie și mai puțin privilegiile și subordonarea să joace un rol mai mare în managementul organizației. În studiile internaționale, scorul pentru această dimensiune plasează România printre țările în care se evită incertitudinea. Indivizii nu sunt învățați/dispuși să-și asume riscuri, chiar dacă lucrurile nu merg foarte bine. În practica organizațiilor nu există certitudine, legile și regulile se schimbă des și cu toate acestea angajații preferă să execute ordinele șefilor fără a le oferi un feed-back real.

„Individualism-Colectivism – IC” în județele din Regiunea Nord-Est

Județ	**Masculinitate/Feminitate**		**Indicatorii econometrici**				
			Scorul mediu	**Abaterea standard**	**Mediana**	**Coeficient de asimetrie**	**Coeficient de variație**
			$\overline{X}$	σ	Me	C_{as}	v
0	**0.1**	**0.2**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Bacău	Pa	3,30	0,47	3,00	1,92	14,33%
		Pd	3,50	0,51	3,51	-0,05	14,66%
2	Botoșani	Pa	3,69	0,71	3,71	-0,07	19,20%
		Pd	3,64	0,81	3,71	-0,24	22,18%
3	Iași	Pa	3,25	0,46	3,24	0,06	14,30%
		Pd	3,46	0,62	3,27	0,92	17,78%
4	Neamț	Pa	3,83	0,61	4,04	-1,03	15,96%
		Pd	3,71	0,77	3,95	-0,94	20,77%
5	Suceava	Pa	3,60	0,40	3,70	-0,75	11,26%
		Pd	3,93	0,51	3,89	0,21	13,04%
6	Vaslui	Pa	3,35	0,57	3,37	-0,11	17,13%
		Pd	3,56	0,76	3,37	0,72	21,39%
7	**TOTAL**	**Pa**	**3,50**	**0,54**	**3,51**	**-0,06**	**15,43%**
		Pd	**3,63**	**0,66**	**3,62**	**0,05**	**18,18%**

Având în vedere scorurile medii calculate pentru fiecare județ cu privire la dimensiunea culturală „Individualism-Colectivism” constatăm că nu se înregistrează diferențe mari față de total, atât pentru situația existentă, cât și pentru situația pe care respondenții și-o doresc în organizație, ceea ce înseamnă că această dimensiune culturală se încadrează în profilul cultural național. În organizațiile din județele studiate, atât bărbații cât și femeile au un punct de vedere comun, considerând că angajații muncesc individual la realizarea de proiecte. Individualismul este puternic în organizații, fiecare își vede de treabă, nu se lucrează în echipe, nu se manifestă solidaritate față de colegii de muncă. Surprinde procentul de dezacord total al celor care preferă munca individuală, care evită munca în echipă, deoarece ar fi permanent observați de către ceilalți coechipieri și ar trebui să-și îndeplinească cu rigurozitate sarcinile, ceea ce de obicei nu se prea întâmplă. Atât bărbații cât și femeile sunt de acord în principiu că este bine să se lucreze în echipe, deși acest fenomen nu este o practică în organizații.

„Orientarea pe termen lung/scurt – OT L/S" în județele din Regiunea Nord-Est

Județ	Masculinitate/Feminitate		Indicatorii econometrici				
			Scorul mediu	Abaterea standard	Mediana	Coeficient de asimetrie	Coeficient de variație
			$\overline{X}$	σ	Me	C_{as}	v
0	0.1	0.2	1	2	3	4	5
1	Bacău	Pa	3,45	0,41	3,59	-1,00	11,95%
		Pd	3,83	0,40	3,87	-0,29	10,33%
2	Botoșani	Pa	4,04	0,38	4,08	-0,37	9,41%
		Pd	3,66	0,63	3,48	0,85	17,12%
3	Iași	Pa	3,43	0,24	3,55	-1,50	7,11%
		Pd	3,62	0,29	3,67	-0,53	8,00%
4	Neamț	Pa	4,08	0,35	4,21	-1,13	8,52%
		Pd	3,64	0,25	3,52	1,48	6,88%
5	Suceava	Pa	3,72	0,24	3,78	-0,74	6,42%
		Pd	4,18	0,25	4,25	-0,92	5,92%
6	Vaslui	Pa	3,33	0,43	3,41	-0,60	12,97%
		Pd	3,37	0,44	3,61	-1,60	12,93%
7	**TOTAL**	**Pa**	**3,68**	**0,34**	**3,77**	**-0,79**	**9,24%**
		Pd	**3,72**	**0,38**	**3,73**	**-0,08**	**10,22%**

Având în vedere scorurile medii calculate pentru fiecare județ cu privire la dimensiunea culturală „Orientarea pe termen lung/scurt", constatăm că nu se înregistrează diferențe prea mari față de total la Județele Bacău, Iași, Suceava și Vaslui pentru situația existentă, iar pentru situația pe care respondenții și-o doresc în organizație doar Județul Suceava înregistrează o diferență mai mare, ceea ce înseamnă că această dimensiune culturală exprimă preocuparea respondenților pentru viitor, grija permanentă pentru ceea ce va fi pe termen lung.

Cultura organizațională reprezintă identitatea, modul de individualizare al unui grup instituțional, fiind determinată de caracteristici naționale și regionale. Membrii organizațiilor studiate se manifestă cultural amprentați de stereotipii culturale specifice, dar și de prejudecăți.

Studiile culturale realizează și analize ale unor prejudecăți, stereotipuri și reprezentări de natură culturală, majoritatea derivate din caracterul birocratic al sistemului. Diferențele din organizațiile studiate sunt în care trăim sunt multiple. Ele pornesc de la vârstă, religie, aspect fizic, abilități mentale, orientare sexuală, venituri, statut social. Stereotipul este strâns legat de prejudecată și discriminare. Stereotipurile sunt de fapt idei preconcepute. Ele reprezintă o opinie fixă pe care cineva și-o formează despre ceva sau altcineva fără a cunoaște suficient de multe lucruri despre el. Aceste idei formate sunt nedrepte și nejustificate și sunt construite dintr-o eroare de cunoaștere și dintr-o generalizare care apare cu privire la ele. În organizațiile studiate s-a sesizat o anumită cultură rutinieră, un adevărat obstacol în evoluție, în reforma reală a organizațiilor românești care funcționează în mare parte, politic și inerțial.

Mentalitatea multor indivizi din regiunea studiată are anumite stereotipii caracteristice, care de cele mai multe ori sunt contradictorii: „românii sunt ospitalieri", „harnici", „inteligenți", dar în același timp „românii sunt hoți", „nu muncesc", „sunt egoiști și nu se ajută între ei". Stereotipiile sunt însoțite deseori de generalizări și prejudecăți.

Unitatea în diversitate, de altfel și deviză a Uniunii Europene este cea mai complexă acțiune pe care oamenii o pot întreprinde în cadrul organizației educate și multiculturale. A-l accepta pe celălalt fără a-l raporta la propria ta persoană și la propriile tale concepții înseamnă a fi capabil să trăiești într-o organizație care învață; o organizație care promovează o cultură proprie cu respectarea valorilor fiecărui angajat.

7. Bibliografie

1. Androniceanu, A. „Noutăți în managementul public", Editura Universitară, București, 2005.
2. Burduș, E., Căprărescu, Gh., Androniceanu, A., Miles, M., „Managementul schimbării organizaționale", Editura Economică, București, 2003.
3. Crozier, M., Friedberg, E. „Fenomenul birocratic", Editura Transaction Publishers, 2007.
4. Daniels, C. Aubrey „Managementul performanței. Strategii de obținere a rezultatelor maxime de la angajați", Editura Polirom, Iași, 2007.
5. Enescu, M. „Managementul calității și performanței-Principii de bază", Editura Universitaria, Craiova, 2006.
6. Goleman, D., Boyatzis, R. „Inteligența emoțională în Leadership", Editura Curtea Veche, București, 2007.
7. Hofstede, G., Hofstede, G. J. "Cultures and Organizations: Software of the Mind", 2nd Edition, McGraw-Hill USA, 2005.
8. Hofstede, G. „Managementul structurilor multiculturale", Editura Economică, București, 1996
9. Hofstede, G., Hofstede, G. J., Minkov, M. "*Cultures and Organizations*: *Software of the Mind*", 3rd Edition, McGraw-Hill USA, 2010.
10. House, R. J., Hanges, P. J., Javidan, M., Dorfman, P. & Gupta, V. "Culture, Leadership and Organizations: The GLOBE Study of 62 Societies", Thousand Oaks, Sage, 2004.
11. Istocescu, A. „Management comparat internațional", Editura ASE, București, 2005.
12. Jay, A. "Management and Machiavelli: An Inquiry into the Politics of Corporate Life", New York: Holt, Rinehart and Winston, 1968.
13. Lynn, Laurence, E. „Managementul ca artă, știință și profesie", Editura Arc, Chișinău, 2004.
14. Lungescu, D., Mihuț, I., „Studiul Dimensiuni culturale în managementul românesc", www.management marketing.ro/pdf/articole/1.pdf.
15. Marinescu, P., „Managementul Instituțiilor Publice", ebooks.unibuc.ro/StiinteADM/marinescu/14.htm.
16. Marinescu, G., Petrescu, Gh. ș.a. „Management", Editura Gr. T. Popa, Iași, 2005.
17. Marinescu, G. „Management public modern", Editura Tehnopress, Iași, 2008.
18. Mihuț, I. „Management", Editura Economică, București, 2002.
19. Năstase, M. „Lideri, leadership și organizația bazată pe cunoștințe", Editura ASE, București, 2007.
20. Neagu, C., Udrescu, M. „*Managementul organizației*", Editura Tritonic, București, 2008.
21. Roșca, C. (coord.) „Documentar: Experimentul SSMAR, Proiectul COMOR", Craiova, 2012.
22. Roșca, C., Roșca, D., Sîrbu, M., ș.a. "COMOR. Exploratory Research on the Organizational Culture and the Managerial Behavior in Romania", *Business and Leadership Magazine*, year 3, no. 1(5), 2010.
23. Roșca, D., Roșca, A.S., Sîrbu, M. "The Methodological Framework of COMOR Research", Ovidius University Annals – Economic Sciences Serie, vol. XI, issue 1, 2011.
24. State, O. „Cultura organizației și managementul", Editura ASE, București, 2004.
25. Schein, E. „Organizational Culture and Leadership", The Jossey-Bass Business & Management Series, 2013.
26. Trompenaars, F., Woolliams, P. "Business Across Cultures", Capstone Publishing Ltd, International Journal of Cross Cultural Managemen*t*, vol. 10, no. 3, 2010.
27. Turner, J, C., and Haslam, S, A. "Social identity, organizations and leadership". In: Turner ME (ed.) Groups at Work: Advances in Theory and Research. Hillsdale, NJ: Erlbaum, 2001.
28. Vlăsceanu, L. *Sociologie și modernitate*, Editura Polirom, Iași, 2007.
29. Zait, D. „Management intercultural. Valorizarea diferențelor culturale", Editura Economică, București, 2002.
30. www.i-interact.ro.
31. www.geert-hofstede.com.

32. www.ssmar.ase.ro/Proiect COMOR / II Organizarea cercetării.
33. http://www.insse.ro/cms/.
34. http://www.evz.ro/detalii/stiri/lingusirea-sefului-cheia-succesului-829531.html.
35. Ziarul Gândul, http://www.gandul.info/.

UNIVERSITAS • NAPOCENSIS
ROMANIA
PRESA UNIVERSITARĂ
ISBN: 978-606-37-1194-7